

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra romanistiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DICCIONARIO DE AMERICANISMOS: la letra P (2^a parte) de los
diccionarios de Augusto Malaret, Marcos A. Morínigo,
Josef Dubský y Brian Steel**

SLOVNÍK AMERIKANISMŮ: písmeno P (2. část) ze slovníků Augusta
Malareta, Marcose A. Moríniga, Josefa Dubského a Briana Steela

DICTIONARY OF AMERICANISMS: the letter P (2nd part) from
dictionaries by Augusto Malaret, Marcos A. Morínigo,
Josef Dubský and Brian Steel

Vypracovala: Michaela Tichá

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.

Studijní obor: Španělská filologie jednooborová

Studijní rok: 2013/2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením prof. PhDr. Jiřího Černého, CSc. Veškerá literatura a zdroje, se kterými jsem pracovala, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne .....

Podpis .....

Poděkování bych ráda věnovala prof. PhDr. Jiřímu Černému, CSc., za možnost se na tomto projektu podílet, za jeho povzbudivý způsob konzultací, za jeho ochotu – a především za silnou motivaci, kterou jsem díky podílení se na tomto výzkumu získala nejen pro vlastní studium, ale i pro přesvědčení, že teoretické poznatky je možno užitečnou formou aplikovat v praxi. Dnes již vím, že vytvořit kvalitní a pro praxi užitečný slovník není snadné, ale také již dovedu snadněji rozpoznat a vnímat kvalitu zpracovaných slovníkových hesel.

ÍNDICE

INTRODUCCIÓN	5
LISTA DE ABREVIATURAS	6
DICCIONARIO DE AMERICANISMOS	
ESPAÑOL-CHECO – la 2ª parte de la letra “P”	9
COMENTARIO	118
CONCLUSIÓN	131
BIBLIOGRAFÍA	132
ANOTACIÓN	137

1. INTRODUCCIÓN

El presente trabajo forma parte del proyecto dirigido por el profesor Jiří Černý, cuyo propósito es completar los lemas latinoamericanos de diferentes diccionarios y crear un solo diccionario bilingüe: Diccionario de americanismos español-checo. El trabajo se centra en expresiones escritas, incluso orales e incluye los lemas empleados en los países hispanohablantes de Latino América.

El objetivo de mi Trabajo Fin de Grado (TFG) fue traducir las expresiones publicadas en los diccionarios siguientes: *Diccionario de americanismos* de Augusto Malaret, *Diccionario del español de América* de Marcos A. Morínigo, *Velký španělsko-český slovník* de Josef Dubský y *Breve diccionario ejemplificado de americanismos* de Brian Steel. Me ocupé de la segunda parte de la letra “P” que contiene lemas Pi – Pzz. De profesor Černý obtuve una recopilación previamente elaborada de lemas de los diccionarios siguientes: *Diccionario de la lengua española* de la Real Academia Española, *Diccionario de americanismos no recogidos por la Real Academia* de Richard Renaud y *El español de América* de Marius Sala que me sirvió de base para la realización de mi propio trabajo, en que se trataba de incorporar y traducir los lemas de dichos diccionarios pero antes era imprescindible revisar también los significados de lemas ya elaborados y añadir los que fueron incompletos o faltaban por completo. Además añadí los ejemplos a los lemas del *Diccionario de americanismos no recogidos por la Real Academia* de Richard Renaud que faltaban por completo. Por esta razón hemos decidido imprimir el trabajo en colores para señalar mi aportación en rojo.

Mi TFG contiene también una lista de abreviaturas que facilitan la comprensión de cada lema que antecede a la parte práctica, es decir, la propia traducción de los americanismos. El comentario sigue después de la parte práctica y se enfoca en diferentes temas. Explica el procedimiento de la traducción de los lemas e incluye la problemática de crear una traducción apropiada al checo debido a la diferente realidad socio-cultural entre ambas lenguas, menciona también el carácter de los cuatro diccionarios con los que trabajaba y describe detalladamente el sistema de las abreviaturas usadas a lo largo del trabajo.

2. ABREVIATURAS UTILIZADAS

Abreviaturas de los diccionarios usados:

AM	-	Augusto Malaret
BDE	-	Breve diccionario ejemplificado de americanismos
DA	-	Diccionario de americanismos
JD	-	Josef Dubský
MM	-	Marcos A. Morínigo
RAE	-	Real Academia Española
RR	-	Richard Renaud

Abreviaturas de las lenguas indígenas:

aim.	-	aimara
arw.	-	arauhuaco
guar.	-	guaraní
keč.	-	quechua
kič.	-	quichua
map.	-	mapuche, araucano, apod.
nah.	-	nahuatl, nahua apod.

Abreviaturas de los países:

Am	-	Amerika
Andy	-	oblast And
Antil	-	Antily
Arg	-	Argentina
Bol	-	Bolívie
Dom	-	Dominikánská republika
Ekv	-	Ekvádor
Guat	-	Guatemala
Hond	-	Honduras
Chil	-	Chile

JižAm	-	Jižní Amerika
Karib	-	Karibská oblast
Kol	-	Kolumbie
Kost	-	Kostarika
Kub	-	Kuba
LaPla	-	oblast La Plata
Mex	-	Mexiko
Nik	-	Nikaragua
Pan	-	Panama
Par	-	Paraguay
Per	-	Peru
Portor	-	Portoriko
Salv	-	El Salvador
SřAm	-	Střední Amerika
svArg	-	severovýchodní Argentina
szArg	-	severozápadní Argentina
US	-	Spojené státy americké
Urug	-	Uruguay
Ven	-	Venezuela
výchBol	-	východní Bolívie

Abreviaturas que designan la característica de las palabras:

adj.	-	přídavné jméno
adv.	-	příslovce
angl.	-	angličtina
arch.	-	archaický
augm.	-	zveličený výraz
citosl.	-	citoslovce
děts.	-	dětský výraz
f.	-	femininum, ženský rod
fr.	-	francouzština
hanl.	-	despektivní

hovor.	-	hovorový
intr.	-	intransitivní
it.	-	italština
lid.	-	lidově
m.	-	maskulinum, mužský rod
m/f.	-	maskulinum i femininum
pl.	-	množné číslo
subst.	-	podstatné jméno
suf.	-	přípona
tr.	-	tranzitivní
tr/intr/zvrat.	-	tranzitivní, intransitivní i zvrtné
venk.	-	venkovský
vulg.	-	vulgární
zvrat.	-	zvrtné

Los demás símbolos:

apod.	-	a podobně
atd.	-	a tak dále
př.: xxx;	-	příklad
tzv.	-	tak zvaný
; ► xxx;	-	encyklopedické vysvětlení
; ■ Syn:	-	synonymum
; ■ Var:	-	varianty
●	-	nový pramen
←	-	původ výrazu
(1)	-	pořadí významu u jednotlivých hesel
(NET)	-	internetový zdroj

3. DICCIONARIO DE AMERICANISMOS

ESPAÑOL-CHECO – la 2^a parte de la letra “P”

pi, citosl. (1) (Arg, Par, Portor): pu'á pu'á; pipi; ► volání na slepice; (AM).

pía, f. (1) (Hond): obecný název pro různé druhy ptáků z čeledi krkavcovitých (*Corvidae*); ► délka 20 až 71 cm; mají krátký a silný zobák, létají v hlučných hejnech; onomat. výraz; (RAE).

piacere, viz: *piachere*; (MS).

piacito, m. (1) (Am): kousíček; (JD).

piache (piachi), m. (← *chaima, tamanaca*) (1) [Š: *sacerdote, brujo o curandero indígena; herbolario*] (Ven): indiánský kněz; čaroděj, mastičkář, bylinkář, zaříkávač; př.: *es el ñopo o yopo un polvo negruzco extraído de cierta planta herbácea, que absorbido a modo de rapé produce extraños efectos alucinatorios que los piaches indios utilizan cuando han de desempeñar sus funciones de adivinos; pero, hay un hombre, el piache, o el shamán, que puede hacerlo sin peligro*; (RR, AM, MM, JD, BDE).

piachere, m. (← it. *piacere*) (1) a ~ (LaPlá): podle libosti; (2) **no mi (me)** ~ (Arg, Kol, Chil, Par, Per, Urug): nelíbí se mi; ■ Var: *piacere*; (MS).

piajeno, m. (← *pie + ajeno*) (1) (sevPer): osel, oslík; (AM).

pial, m. (1) (Am): viz: *peal* (1) a (2); (RAE). • (2) (StřAm, Arg, Kol, Chil, Mex, Urug): smyčka, laso; ► obvykle se používá provaz, lano; surová kůže v oblasti Río de la Plata; slouží k chytání a svazování zvířat za nohy; (3) (StřAm, Arg, Kol, Chil, Mex, Urug): svázání; ► existuje několik způsobů: *pial de paleta, pial de cuchara, pial de sobrelomo, pial de volcao*, atd.; ■ Var: *peal*; (4) **si no ibas a echar el ~, para qué la alebrestaste**¹ (Mex): když si to zvíře neměl v úmyslu svázat, proč si ho tedy plašil; (5) **si no ibas a echar el ~, para qué la alebrestaste**², přenes. (Mex): vycouvat; ► o typu muže, který dělá ženě milostné návrhy; když však žena jeho návrhy opětuje, ze situace couvne, uteče; (AM, MM). • (6) **echar, tirar un ~** (StřAm, Arg, Kol, Chil, Mex): svázat lasem nohy dobytčete; (MM, JD). • (7) (Am): laso, řemen; (JD).

piala, f. (1) (Arg, Chil): smyčka lana; ► do které se chytá zvíře za nohy; (AM, MM). • (2) (Am): chycení do lasa; spoutání dobytčete za nohy; (JD).

pialador, m. (Arg, Urug): pěší vrhač lasa; ► jeho smyčka se stáhne kolem předních nohou zvířete; př.: *conocí un pialador que de apurao se enredaba en la presilla*; viz též: *pialar(se)*; (RR).

pialar(se), tr/intr/zvrat. (1) tr. (Am): chytat do lasa; (RAE). • (2) zvrat., intr. (Arg, Urug): zamotat se nohama do něčeho a v důsledku toho spadnout (o zvířeti i o člověku); př.: *su zaino patas blancas se pialó en los garrones de la vaca y cayó como planazo sobre el costillar izquierdo*; viz též: *pialador*; (RR). • (3) tr. (Arg, Kol, Chil, Mex, Urug, Par): svázat, spoutat zvíře za tlapy; ■ Syn: *apealar, pealar*; (AM, MM, JD).

piale, m. (1) (Arg, Urug): chycení do lasa, spoutání zvířete; (2) (Arg, Urug): viz: *piala*; (MM, JD).

pialera, f. (1) (Hond, StřAm, Mex): viz: *pial*; (AM, MM). • (2) (Am): laso, řemen; (JD).

piami, m. (1) (Ven): *Cassia venenifera*; ► druh kasie; (MM).

piamich, m. (1) (Per): kasie dvoukvětá (*Cassia biflora*); (MM, NET).

pian, m. (← guar. nebo afr.) (1) (Kol, Ekv, Mex, Portor): frambézie; ► nakažlivá tropická kožní choroba *Polypapilloma tropicum*; projevuje se vyrážkou na obličeji, rukou, nohou a v oblasti genitálií; vypadá jako bílé nebo červené, hnisavé nádorky; (RAE, MS).

piana, f. (1) (Chil): klavír; ► velmi opotřebovaný, poničený, starý; (AM, MM).

pianisto, m. (1) (Am): pianista; (JD).

pianito, m. (1) (Per): tlouk na prádlo; (AM, JD).

piano, m. (1) **tocar el ~ (al revés)**, [Š: *hurtar, robar gracias a la habilidad de los dedos*] (Kub, Portor, Urug, Arg, Antil, Bol, Par, Per): krást, odcizit, mít šikovné prsty; ► v Argentině se užívá pouze: *tocar el ~*; v Peru pouze: *tocar pianito; tocar ~ italiano*; př.: *eran ellos <los congos gangá>, los mejores, los que más apreciaban los amos por su buen carácter y porque no tocaban el piano*; (RR, AM, MM). • (2) **estar ~** (Kub): být dutý (při zkoušce); (3) **estoy ~ en ello** (Kub): nevyznám se v tom; (JD).

piantado, -da, adj/subst., hovor. (← it. *spiantare*) (1) (LaPla): bláznivý, potrhlý; blázen; (RAE, MS).

piantar(se), tr/zvrat. (1) tr., hovor. (Arg, Urug): vyhodit někoho odněkud; (2) zvrat., hovor. (Arg, Urug): zmizet po anglicku, **zdrhnout**; ► vytrátit se, **zdejchnout se**; **tak, že si toho nikdo nevšimne**; (3) zvrat., hovor. (Arg, Urug): zešílet (4) zvrat. (Urug): zemřít; (RAE, JD). • (5) viz: *espiantar(se)*; (MS). • (6) tr. (Arg): šlohnout; (JD).

piante, viz: *espiente*; (MS).

pianyer, intr. (← it. *piangere*) (1) (LaPla): brečet; (2) ~ **la milonga** (LaPla): něco si vydupat; (MS).

piaña, f. (1) (Kub): peseta; ► dvacet centů; viz: *guaña*; (AM).

piapía, f. (StřAm): *Psilorhinus mexicana*; ► druh straky létající vždy v hejnu; (MM).

piapoco, m. (1) (Kol, Ven): tukan; (MM, JD).

piarra, f. (1) (Ven): druh ptáka; ► peří má zbarveno domodra s dalšími odstíny; hlava je černá; (MM).

piásaba, f. (← guar.) (1) (Ven): *Aphandra natalia*; ► druh palmy (MS).

piastre, m. (1) (Mex): peso; ► žertovně; (JD).

piato, m. (← it. *piatto*) (1) (LaPla): talíř; (2) ¡**atenti al ~ (ai piati), que la polenta bruya (bruye)** (LaPla): pozor! ta věc je horká (doslovně: ta kukuřičná kaše pálí); (3) ¡**atenti piati!** (LaPla): pozor!; (MS).

piayentín, m. (← it. janov *piaxentín*) (1) (LaPla): druh sýra pocházející z Piacenzy; ■ Var: *pieyentín*; (MS).

pibe, -ba, m/f. (1) (Arg, Bol, Urug, Am): chlapec, dívka; viz: *pebete*; (2) (Arg, Bol): miláček; ► výraz něžného zacházení; (RAE, AM, MM, JD). • (3) m/f. (← it.) (LaPla): snoubenka; dívka; **chlapec**; př.: *la piba más linda del mundo*; *a algunos pibes, los de más guita, les llegaba cada tanto un giro del pueblo*; (4) (← it. janov., it. sev. *pivetto*) (Arg, Bol, Chil, Par, Urug, Kol): chlapeček, holčička; (MS, BDE). • (5) m. (← port. *pivete*) (Chil): chlapec, chlapeček; ► užívá se pouze maskulinum; (AM).

pibe, adj/subst. (1) adj. (Am): mladý, malý; (2) pl. (Am): mládež, děti; (JD).

piberío, m. (← it.) (1) (Arg, Urug): skupina dětí, klučinů; **kluci**; (RAE, MS, AM, MM, JD).

pibil, adj. (← may. *pib*, „péct, smažit pod zemí“) (1) (Mex): jídlo zabalené do banánových listů; ► vaří se pod zemí na roštu; (RAE).

pica, f. (1) hovor. (Arg, Urug): rivalita; (2) (Kol, Ekv, Ven): skrytá cestička; **zkratka**; (3) (Portor): ruleta umístěná v altánech či stáncích postavených na náměstí nebo u kostela k oslavě svátku patronů; (4) (Urug): hra na schovávanou; (RAE, AM). • (5) (Hond, Ven, Ekv, Portor, Mex, Guat, Kol): dočasná, špatně sjízdná cesta; úzká stezka; pěšina v hornatém terénu; (6) **pica-y-huye** (Ven): jistý druh jedovatého mravence; (7) **no ser poca** ~ [Š: *no ser floja tarea, no ser cosa fácil*] (Portor): nebýt snadné, dát pořádně zabrat; (8) ~ **pollos**: viz: *pollo*; (RR). • (9) (Per): dětská hra; ► děti házejí peníze o zeď; vyhraje ten, kterému se podaří hodit svůj peníz nejbližší k penízku soupeře; ■ Syn: *palmo*; *cuarta*, *cuartita* (LaPla); (10) (Kol, Ekv, Guat, Ven): úzká cestička; (11) (Ven): bodavá bolest; (12) (Kol): nenávisť, zášť, zatrpkllost, nevole; (13) (Chil): mrzutost, naštvanost, otrávenost; (14) **a la** ~ (Chil, Kol): co nejrychleji; velmi rychle, horempádem; (15) **sacarle ~ a** (Chil, Per): naštvat, rozzuřit někoho; nabádat někoho; ► aby udělal to, co se od něj očekává; (RAE, AM, MM, JD). • (16) (Kol, Ekv, Per): nařezávání kůry kaučukovníků; ► pro získání kaučuku; (17) (Chil): kohoutí zápas; (18) (Mex): odplevelení, očištění cukrové třtiny a prokypření půdy; (19) (Per): ruleta; (20) ¡~!, citosl. (Portor): honem, honem!; (MM, JD). • (21) (Am): stezka v lese; (22) (Mex): osekávání cukrové třtiny; (JD).

picaballo, f. (Kost): (1) velký černý chlupatý pavouk; (RAE).

picacera, f. (1) (Chil, Ekv, Per): zášť, nenávisť; (AM, MM).

picacero, f. (1) (Am): otrávenost, mrzutost; (JD).

picacuana, f. (1) (Mex): hlavěnka dávivá (*Cephaelis ipecacuanha*); ► jinak také *ipekakuanha*; z čeledi mořenovitě; (JD, NET).

picaculo, m. (1) (Kub): *Forficula distincta*; ► druh velkého hmyzu; černý se žlutými skvrnami; se žlutými křídélky; s klepátkem na zadku, kterým štípe (proto pojmenování *picaculo*); (MM). • (2) (Kub): hovnivál (hmyz); (JD).

picada, f. (1) [Š: *vado estrecho*] (Arg, Nik, Urug): úzký brod; (2) **correr ~s** [Š: *hacer carreras de coche o de moto*] (Arg, Urug): závodně jezdit autem nebo na motorce; (3) **la ~ adelante (alante)**, (Ven): rozumnější je zaútočit jako první, být o kousek před ostatními; př.: *y la picada alante...*,

porque el que pega primero, pega dos veces; (RR). • (4) (StřAm, Arg, Bol, Kub, Urug, Kost, Kub, Par): zkratka; cesta; lesní, horská stezka; průsek; př.: *abrir picadas* (prosekávat si cestu); (5) (Arg, Bol, Urug): brod; (6) (Bol): zaklepání na dveře; (7) (Kub, Portor): mámení peněz (bez záměru je vrátit), pumpnutí o peníze, viz: *fajazo*; (8) (Chil, Per): nakažlivá a smrtící nemoc dobytka; (AM, MM, JD). • (9) (Arg, Urug, LaPla): chuťovky, něco malého na zub; ► kolečka uzenin, hranolky, slané pirohy, pražené buráky, mandle, ořechy, apod.; podávají se společně s osvěžujícími nápoji na oslavách, na zábavách; (10) (Chil): otrávenost, mrzutost, špatná nálada; (MM, JD, BDE). • (11) (Kub): zubní kaz; (JD). • (12) **caer en ~** (Chil, Mex, LaPla): prudce klesnout; př.: *las reservas extranjeras de México habían caído en picada*; (BDE).

picadera, f. (1) (Mex): klepání; (JD).

picadero, m. (Arg, Urug): (1) písková aréna v cirkuse; (RAE). • (2) (Kol): jatka; (3) (Mex: Tabasco, Par): řeznický špalek; ► válcový špalek z pevného dřeva; užívaný na porcování masa a rozbíjení kostí; (MM, JD).

picadillo, m. (1) **hacer ~ a¹** (Arg, Kol, Portor, Am): ubodat, zabít; rozsekát někoho na kaši; ► mnohými ranami mačeta nebo dýkou; (2) **hacer ~²** (Arg, Kol, Portor): spáchat krveprolití oběti; (MM, JD). • (3) (Chil): chuťovka, něco malého na zub; př.: *picadillo y trago gratis*; (BDE).

picado, -da, adj/subst. (1) adj. (Am): lehce opilý, podnapilý; (2) m. (Arg): neformální a přátelský fotbalový zápas; (3) m. (Kub): umělá stezka napříč hustými lesy; (4) f. (StřAm, Arg, Bol, Par, Urug): umělá stezka napříč hustými lesy; (5) f. (Arg, Bol, Urug): málá porce lehkého jídla, které se servíruje k nějakému nápoji; (6) f., hovor. (Kol): bodavá bolest chvilkového rázu, která se čas od času vrací; (7) **en ~a¹** (Arg, Bol, Kol, Kub, Urug, Ven): střemhlavý (let); (8) **en ~a²** (Arg, Bol, Kol, Kub, Urug, Ven): rychle či nevyhnutelně, nenahraditelně; (RAE). • (9) m. (Kub): dětská hra; ► hození nějakého předmětu na zeď tak, aby se odrazil a dopadl co nejbližší k předchozímu hráči; př.: *prefirió siempre el juego de papalotes en el placer de Peñalver, o el del picado, en las paredes de la iglesia de Jesús María*; (10) adj. [Š: *rápido, ligero, ágil*] (Hond, Guat): rychlý, lehký, hbitý, svižný (např. krok); př.: *el viejo Bastianón, sin apurar el paso que ya llevaba picado, salió en busca del que venía con la carta de Bastiancito*; (11) **estar ~ por saber** algo, (Ekv): být zvědavý, chtít vědět víc o něčem, co už jsme částečně poznali; př.: *es que tengo unos papeles que le saqué del bolsillo al serrano que maté al último... y estoy picao por saber qué dicen*; (12) ~ **del pecho**, viz: *pecho*; (13) viz též: *picar*; (RR). • (14) m. (Kub, Portor): zkratka, cestička; cesta v lese; viz: *pica, picada*; (15) m. (Kub, Portor): prudký náraz kulečnickových koulí o sebe; (16) m. (Kub, Portor): dětská hra; ► děti házejí peníze o zeď; vyhraje ten, kterému se podaří hodit svůj peníz nejbližší k penízku soupeře; ■ Syn: *palmo; cuarto; pared*; (17) **pasarse de ~** (Kub): překročit určité meze; (18) ~ **del pecho** (Antil): trpící tuberkulózou; (RAE, AM, MM, JD). • (19) m. (Mex): nařezávání stromu manilkara zapota; ► pro získání žvýkací gumy; (20) adj. (Mex): v náladě, přio opilý, nalíznutý; (MM, JD, NET). • (21) adj. (Am): vyžraný; ► o zubu; (22) adj. (Mex): jak utřejch; ► o silné kořalce; (23) adj. (Ven): zabouchnutý, zamilovaný do někoho; (24) ~ **de araña** (Mex): poblázněný do něčeho; (25) m. (Mex): naříznutí stomu; (JD).

picador, m. (1) (Am): dělník nařezávající kaučovník; (2) (Bol): prosekávač cesty; (3) (Par): brusný kámen; (4) **es un gran ~¹** (Kub): na každém loudí cigarety; (5) **es un gran ~²** (Kub): pořád si půjčuje; (JD).

picaflor, m. (1) (Am): svůdník, donchuán; (AM, MM, JD). • (2) (Am): kolibřík; (MM, JD).

picahual, m. (1) (Per): rostlina; (MM).

picahuay, m. (1) (Per): *Oreocallis grandiflora*; ► strom s nápadnými růžovými květy; (MM).

picahuye, m. (1) (Mex, Ven): *Anisolobis ambigua*; ► druh hmyzu; jakmile štípne, hned uteče (proto pojmenování *picahuye*); štípnutí je bolestivé; viz: *pica y huye, picar*; (RAE, MM).

picale;!, (1) (Mex): hod' sebou!; (JD).

picana, f. (JižAm, Arg, Chil, Per, Urug): (1) bodec, bodák; ► z dutého stonku; slouží k popohánění volů zapražených do pluhu nebo k vozu; (RAE, MM, JD). • (← šp. *picar* + kič. suf. *-na* „nástroj“) (2) (Arg, Chil, Urug): maso ze zadní části hovězího dobytka; (3) (Bol, Per): telecí pečeně; ► jí se o Vánocích; (4) (Arg, Bol, Chil): prsíčka z pštrosa *ñandú*; ► jediná část, která se z tohoto zvířete jí; (AM, MM).

picanear, tr. (JižAm): (1) popohánět voly, koně (bodcem či jiným předmětem); (RAE, AM, JD). • (2) [Š: *torturar con picana eléctrica*] (Mex, Urug): mučit pomocí elektrošoků; př.: *tras de resistir con estoicismo las primeras 'calentaditas', confesó cuando le picanearon, para que no le aplicaran más*

corriente...; (RR). • (3) (Arg, Chil, Urug): pohánět voly bodcem; ► zapřažené do pluhu, k vozu nebo ve spřežení; (4) (Arg, Chil, Urug): popichovat, dráždit, prokovovat, štvát; (MM, JD).

picanilla, f. (1) (Arg, Par): dlouhý stonek bambusu; ► využívá se k výrobě bodců, k zastřešení chatrče nebo k obložení zdí do doby, než budou omítnuty hlínou; (2) (Par): viz: *picana*; (MM).

picano, m. [Š: *minero*] (Chil): horník; př.: *los picanos son los que rompen el terreno hacia el desnivel, cuando la veta se rebaja*; (RR).

picante, adj/subst. (1) m. (Bol, Chil, Kub, Ekv, Mex, Ven, Per): omáčka či pokrm okořeněný pálivým chilli; př.: *los hacendados de los pueblos pequeños contribuyen con grandes vasijas de chicha y pailas de picantes para las faenas comunales*; (2) m. (Mex): pálivý plod chilli papriky; (RAE, AM, BDE). • (3) m. (Bol, Per): jídlo připravené z hovězího, kuřecího masa nebo jazyka a hodně ostré papriky; př.: *una chola obesa y moftetuda comía a carrillos llenos un □picante□ de papas y pollo*; (RR). • (4) m. (Mex): pálivá omáčka; ► z papriček *ají*; (5) m. (Kol): nakládané pálivé papričky; (AM, MM, JD). • (6) m. (sevArg, Bol, Chil, Per): pokrm; ► z vnitřností a mnoha pálivých papriček; (MM). • (7) m. (Am): kořeněné, pepřené jídlo; (8) m. (Chil): špindíra; drban; (9) adj. (Chil): ušmudlaný; odrbaný, ucouraný; (JD).

picanteo (1) **puesto de ~** (Per): viz: *picantería*; (AM).

picantería, f. (1) (Bol, Chil, Ekv): místo, kde se servírují a prodávají tzv. *picantes* (ostrá jídla); (2) (Chil): jednání vlastní špatně vychované osobě; (RAE, MM). • (3) (Ekv, Per, Hond, Kol, Bol, Chil): hospoda, kde se prodávají hotová, hodně kořeněná jídla ► zvláště pro dělníky a zemědělce; př.: *prefería a la comida del hotel la de las picanterías*; (RR, AM, BDE).

picanterío, m., hovor. (Chil): (1) soubor pochybných osob; (RAE).

picao, m. (1) (Per: Piura): masový vývar; ► s kousičky vařené ryby a masa; (AM).

picapalo (**pica-palo**), m. [Š: *pájaro carpintero*] (Urug): datel; př.: *el zumbido de los insectos, el arrullo de las torcazas, el coletazo de una tararira en la corriente, el trabajo de un pica-palo en un tronco*; (RR).

picapapeles, m. (1) (Ven): nůž na papír; (JD).

picapica, f. (1) (Kub): jednoletá rostlina z čeledi bobovitých (*Fabaceae*), má dlouhé vysoké stonky a semena pokrytá chmýřím, které při dotyku způsobuje silné svědění kůže (2) (Ven): liána pokrytá chmýřím, které vyvolává svědění podobné svědění vyvolanému mravenčím kousnutím; (RAE). • (3) ~ (**pica pica**), f. (Kub, Ven): úponková rostlina (*Banisteria cornifolia*, *Dalechampia tiliifolia* nebo také *Mucuna pruriens*); ► má různé využití, zvláště v lékařství; př.: *la pica pica <se ingería> con sirope en vomitos y vermífugos*; (RR). • (4) **ser peor que la ~** (Portor): být horší než *picapica*; ► věta zveličující něčí špatnost; odkazuje na stejnojmennou rostlinu s chloupky, z rodu *Mucuna*, které způsobují nepříjemné svědění; (AM). • (5) (Am): pojmenování pro rostliny, jejichž listy způsobují nepříjemné svědění; (MM). • (6) (Am): žahavá liána; (JD).

picaporte, m. (1) (Mex, JižAm): klepadlo u dveří; (MM).

picar, tr/intr./zvrat. (1) intr., hovor. (Arg, Urug): přihazovat na dražbě; (2) (Arg, Urug): rychle odněkud odejít; (3) (Arg, Urug): rychle odjet automobilem, odšlápnout to; (4) intr. (Kub, Urug): řečeno o elastickém tělese: odrazit se, odskočit; (5) intr., hovor. (Kub): z někoho obratně vymámit peníze (bez úmyslu je vrátit); i tr.; (6) zvat. (Nik): pít likér; (7) **pica y huye** (Ven): *Anisolabis ambigua*; ► velmi malý blanokřídlý hmyz, jehož štípnutí je velmi bolestivé a způsobuje horečku; (8) **picárselas** (Arg, Bol, Per, Urug, StřAm): rychle odejít nebo odjet; **prásknout do bot**; (RAE, JD). • (9) tr. [Š: *cortar en dos*] (Kub): rozříznout na dvě (obvykle stejné) části; př.: *esto que le cuento, ahí está Fausto que lo desmienta si es capaz, fue a las seis de la tarde, y a las diez de la noche no había que picarle la pierna*; (10) (Kub): zasvětit někoho do nějakého afrokubáského náboženství; př.: *fui en la fecha que el muerto me marcó a Alacranes, a casa del arriero, y todo era verdad; allí me picaron*; (11) (Ven): těžce poranit nebo zabít nožem; př.: *tiene una navaja linda, largota, con cacha blanca; donde lo encuentro lo pico, dijo él*; (12) (Ekv): nakazit pohlavní nemocí; př.: *en medio de todos los cholos pescadores, echó la confidencia: me picó la puta del Guayas*; (13) (Ven): vést dobytek po určité cestě, na určité místo; př.: *ya era tiempo de picar los rebaños que ignoraban el camino de los bebederos o lo olvidaban en el tormento de la sed*; viz též: *pique*; (14) intr. [Š: *marcharse, caminar*] (Portor): odejít, (od)kráčet; př.: *¿qué haces aquí?; vine a hacer las compras de Leandra; bueno..., ya las hiciste..., vete: pica ligero*; (15) ~se, zvat., intr. [Š: *embriagarse*] (Mex, Nik, Portor, Guat, Kol, Arg): opít se; př.: *el pobre se pasó la noche atendiendo a unos viajantes que se picaron con las copas*; (16) ~ **el ojo a** (Am, Ven): mrknout na koho; viz: *ojo*; př.: *le salta uno de*

los párpados, como si estuviese picando el ojo; (17) **mesa de ~**, f. viz: *mesa*; (18) viz též: *picado*; (RR, JD, BDE). • (19) intr. (Portor): hrát ruletu; (20) intr. (Portor): být první na řadě; (21) intr./tr. (Portor): zapojit se do něčeho; zakročít; riskovat; ► užívá se spíše v negativním slova smyslu; př.: *no pico* (do toho nejdu!); (22) intr. (Ekv): mít dostaveníčko s děvčetem; (23) intr. (sevPer): jíst pálivé pokrmy, tzv. *picantes*; viz: *causear*; (24) intr. (StřAm, Arg, Chil, Ekv, Per, Portor, Urug): opít se; př.: *estar picado*; (25) **~se del pecho** (Antil): nakazit se tuberkulózou; (26) **no ~ con** (Portor): nesouhlasit, nesympatizovat s někým; (27) **no ~** (Arg): nebýt domýšlivý, ješitný; (AM, MM, JD). • (28) tr. (Am): rozemlít; rozdrobit, rozmělnit; roztlouct na kousky; (29) tr. (Am): provokovat narážkami, prupovídkami; (30) tr. (Arg): dát si něco malého na zub před hlavním jídlem; (31) tr. (Arg): ochutnávat, uzobávat jídlo z talířů; (32) tr. (Bol): klepat na dveře; (33) tr. (Portor): začít hru; (34) tr. (Portor, Am): utéct; (35) **~ el bagre** (Arg): být při chuti, mít apetýt; (36) zvrat. (Arg, Chil, Guat, Mex, Portor): přiopít se; (MM, JD). • (37) (Kub): prosekat; ► cestu v lese; (38) **~ adelante** (Ven): předběhnout; (39) **~ los cabos** (Ven): zdechnout se; (40) **~ las cabuyeras** (Ven): udělat podraz, ušít na někoho boudu; (41) **~ un cigarro a** (Kub): loupnout někoho o cigaretu; př.: *él pica muchos cigarros* (kouří pořád z cizího); (42) **~ la cresta a** (Mex): štvát, popichovat někoho; (43) **~ chueca** (Mex): chovat se jako hulvát; (44) **~ espuelas** (Mex): pobodnout., pobídnout koně; (45) **estar picado** (Kub): mít tuberu; (46) **estar picado de alacrán, de la araña** (Chil): mít tripla; (47) **estar picado de araña** (Guat): být ožralý, namazaný; (48) **estar picado de culebra** (Mex): být ožralý, namazaný; (49) **estar picado del pecho** (Ven): být chycený na plíce; (50) **estar picado de la tarántula** (Mex): být zblázněný, poblázněný do něčeho; (51) **~ estencil** (Am): napsat na blánu; (52) **¡piquémosle!** (Am): honem!; (53) **~ una lengua** (Ven): mluvit cizím jazykem; (54) **~ piedra** (Mex): jít na holport (s kým); (55) **~ el pollo a un soldado** (Chil): dát kasárníka vojákovi; (56) **el motor se pica** (Arg): motor je vyklepaný; (57) **se me pican los pies** (Am): cuká mi to s nohama; (58) **~se**, zvrat. (Am): dostat tuberu; (59) **~se**, zvrat. (Arg): roztrhat se, popraskat; (60) **~se**, zvrat. (Ven): zabouchnout se, zamilovat se do někoho; (JD). • (61) **¡pícale!, ¡píquenle!** (Mex): hod' sebou!; př.: *¡pícale, Leonardo!*; (BDE).

picarada, f. [Š: *broma, picardía*] (Portor, Guat): žert, vtip, taškařice; př.: *algunas mujeres reían alegremente ante las picaradas de los chistosos*; (RR, DA).

picarazado, -da, adj., hovor. (Ven): (1) o osobě: mající d'olíčky po neštovicích; (RAE). • (2) (Kub, Portor, Ven): pod'obaný od neštovic; (AM, MM, JD).

picardía, f. (1) (Mex): zlomyslnost; (JD).

picardiento, adj. (1) (Mex): šibalský; taškářský; (JD).

picarón, m. (Per) (1) těsto z mouky, vajec, mléka, anýzové vody a cukru; ► někdy se přidávají i sladké brambory nebo dýně; kroužky těsta se osmaží a servírují se s fíkovým popř. jiným sirupem; (RAE). • (2) (Chil, Mex, Per): osmažené těsto podobné koblížku; ► vyrábí se z mouky a vajec; existují také tzv.: *picarones de yuca, picarones de mandioca* (obojí z manioku); v Peru se vyrábí ve tvaru věnečku, který je připravován z mouky a dýně; podává se teplý na talířku plném medu; př.: *en sólo tres cosas me califico como conocedor: charqui, pastel de choclo y picarones; en mi opinión, los picarones peruanos, bañados en arrope, son candidatos al título mundial*; (AM, MM, BDE). • (3) (Am): preclík; kobliha; (JD).

picarona, f. (1) (Kol: Riohacha): pánské sako; (AM, MM, JD).

picaroneiro, m. (1) (Am): preclíkář; prodavač koblih; (JD).

picasuroba, f. (← guar. *picú* „hrdlička“ + *asú* „velký“ + *rob* „o mase: nahořklý“) (1) (Arg, Par): *Zenaida maculata*; ► druh velké hrdličky; (MM, JD). • (2) (Am): holub pikazuro; (JD).

picata, f. (1) (Bol): kontrola učiva, zopakování; (2) (Bol): konference, přednáška; povídání, konverzace; (AM, MM, JD).

picaza, f. (1) (Arg): vačice; (JD).

picazo, m. (1) **ensillar, montar el ~** (Am, Arg, Bol, Urug, Par): rozčlíst se, naštvat se; (AM, MM, JD).

picazón, f. (1) (Mex): nemoc ničící listy tabáku; (MM).

picauroba, f. (1) (Am): hrdlička; holub pikazuro; (JD).

pica-y-huye, viz: *pica y huye, picar*; (RR).

piccolo, viz: *pícolo*; (MS).

picea, f. (1) (Mex): zahradní rostlina; (MM).

picha, f. (← may.) (1) (Mex): pták, viz: *zanate*; (RAE). • (2) (Mex): přikrývka, deka; viz: *pilcha*; (AM, MM). • (3) (Mex): konkubína; ► žena, která žije s mužem bez formálního uzavření

- manželství; (4) (StřAm, Mex): pyj, penis; viz: *pija*; (MM, NET). • (5) (Chil): čuba; (6) (Mex): čubka (o ženě); (7) (Kub): hergot!; (JD).
- pichacha**, subst. (1) m. (Guat): hliněná miska s dírkami používaná jako cedník; (2) **hecho** ~¹, hovor. (Guat): ekonomicky zruinovaný, finančně na dně; (3) **hecho** ~², hovor. (Guat): zmlácený, dobitý; (RAE). • (4) f. (Guat, Hond, Mex): děrovaná naběračka; ► podobná cedníku nebo sítu (*tol*); využívá se k očištění tfitinové šťávy v procesu vaření; (AM, MM, JD).
- pichado, -da**, adj. (Par, Arg, Am): stydlivý; ► člověk, který se zesměšnil nebo byl zesměšněn, a proto je v rozpacích, ostýchá se; př.: *no..., eso no es cierto, eso inventaron ellos, de puro pichados; mi parejero <caballo de carrera> ganó en buena ley*; (RR, AM, JD). • (2) (Arg, Par): zstrašený, vylekaný, mající strach; ► o bojovém kohoutovi při zápase; (MM).
- pichaga**, viz: *pichagua*; (MS).
- pichagua**, f. (← arw/karib) (Ven): (1) dýně, tykev; ► plod rostliny *pichagüero*; (RAE, JD). • (2) (Ven): malá nádoba (hrnek, lžíce, naběračka) vyrobená z kousku dýně; př.: *cantaba dentro de la olla la aromática infusión de café y en las manos de Casilda no descansaba la pichagua con que la trasegaba al colador de bayeta*; ■ Var: *pichaga, pichagüe*; (RR, MS, AM, MM).
- pichagüe**, viz: *pichagua*; (MS).
- pichagüero**, m. (← arw/karib) (Ven): (1) maraka chrastivá, „kalabasový strom“ (*Crescentia cujete*); ► tropický strom z čeledi trubačovitých (*Bignoniaceae*); je 4 až 5 m vysoký, má křivý kmen a světlou korunu, velké srdcovité listy, bělavé zapáchající květy, podlouhlé nebo kulovité plody různé velikosti podle poddruhu; plody mají tvrdou a bělavou kůru, uvnitř bílou dužinu s černými semeny; z plodu, který se rozdělí na dvě stejné části; vesničané z nich vyrábějí mísy, talíře, umyvadla apod.; plody slouží i k výrobě rumba koulí; (RAE). • (2) (Ven): dýně, tykev (rostlina); ► čeleď tykvovité; dává stejnojmenné plody; viz: *pichagua*; (MM, JD).
- pichana**, f. (← kič. *pichay*, „mést, zametat“, suf. *-na* „nástroj“); (1) (szArg, Bol, Chil, Per): koště; ► vyrobené ze svazku větviček; používá se v chudých domácnostech; (2) (szArg): druh dřevnatého keře čeledi bobovité *Leguminosae*; ► s jemným a hojným větrovím; (RAE, AM, MM, JD). • (3) (Arg, Kol, Chil, Per, Bol): koště, smeták; (4) (Arg, Kol, Per, Portor): druh kasie; ► *Cassia aphylla*; (5) (Chil): rákoska na domácí zvířata; (6) (Chil): karetní hra; (7) (Chil): kávová lžička; ■ Var: *pichanga, pichaña*; (MS). • (8) (Arg, Chil, Per): označení pro košaté rostliny; (MM).
- pichanal**, m. (← keč.) (1) (Arg): louka s rostlinami *pichana*; (MS). • (2) (szArg): území porostlé rostlinami *pichanas*; (RAE, MS).
- pichaneada**, f. (← keč.) (1) (Arg): zametení; (MS).
- pichanear**, tr. (← keč.) (1) (Arg): zametat; (2) (Arg): útočit koštětem; (3) (Arg): zmlátit někoho; (4) (Arg): dělat něco nepozorně; (5) **sacar pichaneando** (Arg): prohánět, vyhánět někoho s koštětem; (MS).
- pichanero, -ra**, m/f. (← keč.) (1) (Arg): prodavač košťat; (2) (Arg): zametač; (3) (Arg, Bol): u koštěte: násada; (MS).
- pichancha**, f. (1) (Kol, Mex): dřevěný kyblík; ► vylévá se jím louh ve výrobnách na mýdlo; (2) (Mex: Oaxaca): děrovaná nádobka, hrníček na cezení; viz: *pichacha*; (AM, MM). • (3) (Mex): poklop kanálu; (MM).
- pichanga**, f. (← keč.); (1) (szArg): víno s neukončeným kvašením (burčák); (2) (Kol): smeták, koště; viz: *pichana*; (3) **engañapichanga**, m/f. (Arg, Bol): šejdř, šidítka; podvod; ► věc klamající svým vzhledem; (RAE, AM). • (4) viz: *pichana*; (MS). • (5) (Bol): sladký nápoj; ► vyrábí se bez kvašení vína; (6) (Chil): hra nanečisto, jen tak; ► u které se člověk jen procvičuje; (AM). • (7) (Chil): karetní hra; ► cílem je mít sedm karet stejné barvy; eso se využívá jako žolík; (MM). • (8) (Chil): čutaná, kopaná; (JD). • (9) (Chil): oslava, slavnost, večírek; př.: *fiesta hogareña, con canto y baile, comida y bebida*; (BDE).
- pichangoso, -sa**, adj. (1) (Ekv: Esmeraldas): roztrhaný, otrhaný; (AM).
- pichanguear**, intr. (← keč. *pichanqa*, „uklízeč, zametač“) (1) hovor. (Chil): hrát neformální fotbalový zápas (jen tak pro zábavu); (RAE). • (2) (Chil): čutat (kopat do míče); (JD).
- pichanilla**, f. (← keč.) (1) (Arg, Ekv): viz: *pichana*; (MS).
- pichaque**, m., hovor. (1) (Ven): malá špinavá louže; (RAE). • (2) (Ven): bažina; (3) (Ven): nápoj; ► vyráběný z plodů, tzv. *mayas*; zralých, rozžvýkaných a smíchaných s vodou; (AM, MM, JD).
- pichar**, tr/intr. (1) intr. (Portor, Kub, Kost): v baseballu: nahodit míč odpalovači; (2) tr. [Š: *tirar, soltar, lanzar una palabra*] (Portor, Kub): vyslovit něco, vyjádřit se; používá se ve frázi *pichar la*

directa, [Š: *hablar claro*] mluvit jasně; (3) ~(*se*), intr/zvrat/tr. (Kol): mít sex, vyspat se (se ženou); (RR). • (4) tr. (Kub, US, Ven): hodit, mrštit; (MS). • (5) (Chil): chcát; (JD).

picharse, zvrat. (1) být v rozpacích, stydět se, viz: *pichado*, -a; (RR). • (2) (Dom): onemocnět tuberkulózou, dostat tuberu; (3) (Kub, Dom): zemřít, natáhnout bačkory; (AM, MM, JD). • (4) (Arg, Par): dostat strach; ► o bojovém kohoutovi; při zápase; (MM). • (5) (Arg): být celý podělaný strachy; (JD).

pichazo, m. [Š: *golpe*] (Kost): rána, úder; př.: *les iba a pegar un buen pichazo pero Vespasiano y la doña me agarraron*; (RR). • (2) (Kub): výborný nadhazovač (v baseballu); (MS).

piche¹, adj/subst. (1) adj. (Salv): lakomý; (2) (Ven): zkvašený, zkysnutý, zvlhlý (o potravinách); (3) (Ven): bezcenný; ► o věcech, které mají malou hodnotu nebo svou hodnotu či důležitost ztratily; (RAE). • (4) m. [Š: *miedo, temor; timidez*] (Kub, Arg): strach, obava, **tréma**; bázlivost, nesmělost; př.: *cogí piche y desde ese día la tengo <esta prenda> enterráa*; (5) m. [Š: *armadillo pequeño*] (Arg, Bol, Chil): *Zaedyus pichy*; ► malý pásovec; př.: *en semejante ejercicio se hace diestro el cazador; cae el piche engordador, cae el pájaro que trina*; (6) adj. [Š: *escaso, poco*] (Ven): nedostačující, malý; př.: *recibimos esos centavos piches en las manos, los que nos dieron como si fuera una limosna*; (RR, AM, MM, JD). • (7) m. (Portor): banán; viz: *banano*; (8) m. (Kol): syrovátka; (9) m. (Kol): šťouchnutí, strčení; (10) adj. (Kol: Rionacha, Ven): rozebraný, rozmontovaný; zkorumpovaný, zkažený; (11) m. (Ven): vše neveselé, nedobré nebo bez chuti; (12) m. (StřAm): lakomec; (13) **echar** ~ (Kol): odstrčit, vystrnadit, vypíchnout někoho; viz: *echar popa* (Ven); (14) **ganar el** ~ (Portor): vydělávat; (15) **hacer** ~ (StřAm, Arg): odpočívat na jedné noze; stát na jedné noze; (AM, MM, JD). • (16) m. (Kol): červená (barva); (17) (Portor): běžná věc; ► nic neobyklého; (18) **servir el** ~ (Portor): podávat, servírovat jídlo; (MM). • (19) (Portor): jídlo, žvanec; (JD).

piche², m. (1) (← may.) (StřAm): husička podzimní; *Dendrocygna autumnalis*; ► druh vodního ptáka; má plovací blány; obývá pobřeží Tichého oceánu; ■ **Syn:** *pichichí; pijije*; (2) (Mex): viz: *zanate*; (RAE, MS, MM).

piche³, viz: *pitcher*; (MS).

pichear, viz: *pichar*; (MS).

pichecito, m. (1) (Kub): nadhazovač nízké kvality; (v baseballu); (MS).

pichel, (z provens. nebo fr. *pichier*) (1) m. (Kost): nádoba ze skla, umělé hmoty nebo kovu, která se používá na servírování osvěžujících nápojů; (2) m., despekt. (Kost): lidský obličej; (3) f. (Nik): domácí služebná; (RAE). • (4) (Arg): cestovní láhev; př.: *nos largamos muy tiesos, siguiendo siempre los besos al pichel y, por más señas, íbamos como cigüeñas, estirando los pescuezos*; (RR).

pichelero, adj. (1) (Nik): dvořící se služebným (o muži ze střední nebo vyšší vrstvy); (RAE).

picheo, viz: *pichar*; (MS).

pícher, m. (← angl. *picture*) (1) (US): obrázek; (2) nadhazovač, **pitcher** (v baseballu); viz: *pitcher*; (MS, JD).

pichero, m. (1) (Ven): druh smetany; (AM, MM).

pichete, m. (← nah. *topi tzintetl*) (1) (Hond) ještěrka; (RAE, MM, JD).

pichi, m. (← map. „malý“) (1) (Chil): keř *Fabiana imbricata*; ► má bílé květy; užívá se lékařství jako močopudný lék; (RAE, MS, MM). • (2) (Chil): ptáček; (3) ~ (**ciego**) (Arg): pásovec; ► **nejmenší existující druh**; (4) **ser un** ~ **ciego** (Arg): být poloslepý; **být krátkozraký**; (MS, MM, JD). • (5) (Chil): pásovec; (JD).

pichí, hovor., děts. (1) (Arg, Chil, Urug): moč, čuránky; (RAE, JD).

pichica, f. (Bol): (1) cop ženy; (RAE, AM, MM). • (2) dětská hra, viz: *pichico*; (MS). • (3) (Arg): kost zánártí; ► především u jízdnic zvířat; viz: *pichico*; (AM, MM).

pichicango, m., lid. (1) (StřAm, Kol): *Arundo nitida*; ► druh jednoděložné rostliny z čeledi lipnicovitě; má velké vláknité listy; viz: *cortadera*; (MM, NET).

pichicata, f. (← it. *pizzicata*) (1) (LaPla): narkotická látka; ■ Var: *pisicata*; (MS). • (2) (Chil): koks (droga); (JD).

pichicate, adj. (1) (Mex): viz: *pichicato*; (MS, MM, JD). • (2) (Mex): lakomý, skrblivý; (AM).

pichicatear(se), tr/zvrat. (← it.) (1) tr. (StřAm, Kol, Kub, Ekv, Mex): lakotit, skrbřit, být skoupý; ■ Var: *pichigatear*; (RAE, MS, JD). • (2) zvrat. (LaPla): dopovat se; (MS).

pichicatería, f. (← it.) (1) (StřAm, Kub, Mex, Kol, Ekv, Hond): **lakota**, skrblictví, skoupost; ■ Var: *pechicatería, pichigatería*; (RAE, MS, AM, JD).

pichicatero, -ra, subst. (← it.) (1) (LaPla): kokainista, morfinista, závislý na drogách; ■ Var: *piscatero*; (MS). ● (2) (Chil): obchodník s koksem, s omamnými drogami; (JD).

pichicato, -ta, adj/subst. (← it. *pizzicato*) (1) (StřAm, Bol, Kol, Kub, Ekv, Mex, Am, Hond): lakomý, skrblivý, ubohý; ■ Var: *pechicato, pichicate, pichicote, pichigato*; (RAE, MS, AM, MM, JD).

pichiciego, adj/subst. (1) adj. (Arg): krátkozraký, naslíplý; (2) m/f. (Arg): slepoun; (JD).

pichico(s), m.; častěji pl. (1) (Arg): články prstu, kosti z dobytčí nohy; ► děti na venkově je používají, když si hrají na napodobování stáda; slouží také při hře v kostky; př.: *no era manco en el billar, y, por fin de lo que explico, digo que hasta con pichicos era capaz de jugar*; (RR).

pichico, m. (← map.) (1) (Arg, Bol, Urug): zánártí koňů a dobytka; (2) (Arg): prkotiny; ► kousky kovů, barevná sklíčka, kamínky, atd.; děti je sbírají a hrají si s nimi; (3) **juego de los ~s¹** (Arg): dětská hra; ► hra s pěti kameny, které se vyhodí do vzduchu a pak se chytají; ■ Var: *pichica*; (MS, AM, MM). ● (4) **juego de los ~s²** (Arg): dětská hra; ► děti si místo s kamínky hrají s kostmi z dobytčí nohy; viz: *pichicos*; ■ Syn: *juego de la payana*; (MM).

pichicón, adj/m. (1) (Chil): zženštilý; zženštilce; (AM, MM).

pichicote, adj. (1) (Bol, Ekv): lakomý; viz: *pichicato*; (MS, AM, MM, JD).

pichicuma, adj. (1) (Pan: pobřeží Tichého oceánu): bojácny, nešťastný; (AM).

pichichí, (1) (Mex): husička podzimní (*Dendrocygna autumnalis*); ► stěhovavý druh; vyskytuje se u jezer na náhorní plošině v Mexiku; ve Španělsku známá jako *Suirirí Piquirrojo*; ■ Syn: *piche, pijije*; (MM, NET). ● (2) viz: *pijije*; (MS).

pichichil, viz: *pijije*; (MS).

pichichín, viz: *pijije*; (MS)

pichichío, m. (← nah.) (1) (Kost): nízká keřovitá trvalka; ► *Solanum mammosum*; (MS). ● (2) (Kost): *Solanum mammosum*; ► druh jedovatého plodu; podobný lilku; tvarem a slupkou připomíná hrušku; zářivě žluté barvy; (MM).

pichicho, -cha, m/f. (← map.) (1) (Arg, Chil, Par, Urug, Bol): hafánek, pejsánek; krotký pejsek, malý oříšek; př.: *don Tito asestó una contundente patada en las costillas del perro; al recibir el puntapié, el pichicho lanzó un chillido agudo*; (RR, MS, AM, MM, JD).

pichichuela, f. (Salv): (1) troška, špetka; (RAE).

pichigatear, viz: *pichicatear*; (MS).

pichigatería, viz: *pichicatería*; (MS).

pichigato, viz: *pichicato*; (MS).

pichigrasa, f. (1) (Chil): kousek tuku; viz: *pichisebo*; (AM, MM).

pichigua, adj. (1) (Hond): plný, přejedený; (MM).

pichiguao, m. (1) (Ven): *Bactris gasipaes*; ► druh trnité palmy; plod je žlutý s nádechem do červena; (MM).

pichigüey, m. (1) (Ven): *Melocactus communis*; ► druh kaktusu; plod je hladký, podlouhlý; šarlatově (červeně) zbarvený; má sladkokyselou chuť; (MM).

pichihuén, m (← map. *pichi*, „malý“ + *huenu*, „nahoru, vzhůru“) (1) (Chil): druh jedlé ryby z chilského pobřeží; ► dlouhá až 40 cm; maso je velmi ceněné; (RAE, MM).

pichilingo, -ga, adj/subst. (← mex. *picilihui, picitlic* „hubený“) (1) m. (Mex, Am): mrně, prcek, klouček; viz: *chipilingo*; (AM, JD). ● (2) adj. (Mex): mrňavý, dětský; (MM). ● (3) f. (Am): čurinka, mrně, holčička; (JD).

pichilinguera, f. (1) (Am): mrňata; (JD).

pichilingui, m., lid. (1) (Mex): divoká stěhovavá kachna; (MM).

pichillín, -na, adj. (1) (Kub): malý; ► především o psech; (AM).

pichín (pichino), m. (← it. *piccino* „malý“) (1) (Per): zaměstnanec v potravinách; podřízený zaměstnanec; (2) (Per): Ital; (3) (Per, LaPla): prcek; (4) (Per): duše fotbalového míče; (5) (Per): penis; (MS, AM, MM, JD). ● (6) hovor., děts. (Arg, Chil, Urug): moč, čuránky; (RAE). ● (7) (Per): přezdívka pro italské děti narozené v Peru; ► vřelá, laskavá; (AM). ● (8) (Per): italský prodavač v potravinách; (MM). ● (9) (Chil): trošiček; (10) (Per): dělník; (JD).

pichinduca, f. (1) (Chil): trhanka, dívka v otrhaných šatech; viz: *pilintruca*; (AM). ● (2) (Chil): ženuška; (MM).

pichindujo, -ja, adj. (1) (Chil): špinavý, zaprasený; nevychovaný, drzý; ► o chlapci; (MM, JD).

pichingo, -ga, adj/subst. (1) adj. (szArg): malý; (2) m. (Kost): nádoba z umělé hmoty; ► slouží k uchovávání nebo přepravě tekutin; (3) f. (Salv, Nik): nádoba na přepravu tekutin (4) f., hovor.

(Hond): opilost, opice; **(5) a ~a**, (Salv): velmi opilý, na mol; **(6) a ~a**, hovor. (Salv): (mít něčího obtěžování) plné zuby; (mít toho) až po krk; (RAE). • **(7) f.** (Guat): malá hliněná nádoba; **(8) f.** (Guat): opilost; **(9) f.** (Hond): hadrová nebo hliněná panenka; **(10) estar a la ~** (Guat): být opilý; (AM, MM, DA). • **(11) m.** (StřAm): harampádí; **(12) m.** (StřAm): džbán, džbánec; př.: *pichingo para el agua*; (JD).

pichincha, f. (← port. *pechincha*) **(1)** hovor. (Arg, Bol, Urug, Par, LaPla): výhodná koupě; nižší cena za něco, co stojí více; dobrý kšeft; př.: *los carniceros del lugar espiaban una pichincha*; (RAE, MS, AM, MM, JD, BDE).

pichinchar, intr. (← port.) **(1)** (Arg, Urug): čachrovat, kšeftovat, dělat dobré kšefty; (MS, AM, JD).

pichincher, -ra, adj/subst., hovor., hanl. **(1)** (Arg, Urug, Bol, Par): kšeftař; ► osoba nabízející nebo shánějící výhodnou koupi; tzv. *pichinchas*; viz: *pichincha*; kšeftující, kšeftařský; (RAE, AM, MM, JD). • **(2)** (← port.) (Arg, Bol, Par, Urug): ten kdo hledá výhodné obchody; (MS).

pichinín, -ina, m/f. (← it.) **(1)** (LaPla): malé dítě (věkově); **(2)** (LaPla): malé dítě (vzrůstem); (MS).

pichino, viz: *pichín*; (MS).

pichinote, m. (← it., augm. *pichín*) **(1)** (Per): hrubý a silný italský mladík; (MS, AM).

pichiñique, adj/subst. **(1)** adj. (Chil): lakomý, skoupý; **(2)** adj/m. (Chil): zženštilý; zženštilec, homosexuál; (AM, MM). • **(3)** adj. (Chil): darebácký, uličnický; **(4)** m. (Chil): nevzhledný mužíček; (MM).

pichintún, m., hovor. **(1)** (Chil): troška, špetka, krapet; (RAE, JD).

pichiriche, adj., hovor. **(1)** (Salv): lakomý; (RAE).

pichiriuche, m. **(1)** (Per): nicka, nula; viz též: *pichiruche*; (AM).

pichiró, -rá, adj. (← guar.) **(1)** (Bol): kyselý; hořký; (AM, MM).

pichirre, adj., hovor. **(1)** (Ven): lakomý, krkounský; (RAE, AM, MM, JD).

pichirrear, tr., hovor. **(1)** (Ven): lakotit, být skoupý; (RAE).

pichirrería, f., hovor. **(1)** (Ven): lakota, skoupost; (RAE).

pichirruchi, m. (Per): **(1)** nevýznamná osoba; (RAE).

pichiruche, adj/ subst. (← map. *pichi* „malý“, *rumen* „hubený“, *che* „lidě“) **(1)** m. (Bol, Chil): nicka, nula; viz: *pendejo*; (RAE, MM, JD). • **(2)** adj. (Chil): nedůležitý, nepodstatný, opovrženlivý; ► v Peru se používá výraz *pichiriuche*; (AM, MM).

pichisebear, intr. (← map. *pichi* „malý“ + šp. *sebo*) (Chil): odstranit z masa malé kousky tuku; (AM, MM).

pichisebo, m. **(1)** (Chil): kousky tuku; ► odstraňují se z masa před jeho vařením nebo pečením; ■ Syn: *pichigrasa*; **(2)** (Chil): očištění masa od tuku; (AM, MM).

pichita, f. **(1) entre ~ y pichón** (Kub): opilý; (AM, MM).

picho, -ca, m/f. (← may.) **(1)** m. (← nah. *tzanatl*) (Mex: Tabasco): pták *Quiscalus mexicanus*; ► peří má černé s nádechem do tmavě modra; samička je kávově hnědá; viz: *zanate*; (RAE, MM, NET). • **(2)** m. (Kol): syrovátka, viz: *piche*; (AM, MM). • **(3)** m. (Chil): hafan; viz: *pichicho*; **(4)** (Chil): nula, nicka; **(5)** (Mex: Sinaloa): krocán; ► obecné označení; **(6)** (Mex: Yucatán): spor, rvačka; **(7)** (Mex: Tabasco): viz: *pija*; (MM, JD). • **(8)** m. (Chil): šprtoun; **(9)** m. (Portor): žrádlo; **(10)** adj. (Chil): prima, fajnový; (JD).

pichoa, f. (← map.) **(1)** (Chil, Urug): pryšec šruhovitý; ► *Euphorbia portulacoides* nebo *Euphorbia chilensis*; má tlustý kořen a střídavé listy; z kořene se získává silné projímadlo; **(2) contra ~, pircún** (Chil): protijed; ■ Var: *pichoga*; (RAE, MS, MM).

pichocal, m. (← mex. *pitzo-calli*; nah. *pitzotl* „prase“, *calli* „dům“) **(1)** (Mex): prasečí chlívěk, vepřín; viz: *chiquero*; (AM, MM, JD).

pichoco, m. **(1)** (sevMex, střMex): obené pojmenování pro rostliny rodu *Erythrina*; (MM).

pichoga, viz: *pichoa*; (MS).

pichol, m. (← map.) **(1)** (Chil): dlouhé špičaté pevné dřívko; ► slouží ke konečnému zašití pytlů a vaků; (MS, AM, MM). • **(2)** (Mex): alternativní pojmenování pro *parra silvestre*; ► druh rostliny; (MM).

picholear, tr/intr. (← map.) **(1)** (Chil): šít pytel; **(2) intr.** (Chil, Hond): bavit se, flámovat; **(3)** (Chil, Hond): smilnit; **(4)** (Chil, Hond): masturbovat; **(5)** (StřAm, Arg, Bol, Par, Urug): kšeftovat; **(6)** (StřAm, Arg, Par, Urug): špatně hospodařit; **(7)** (Guat): vyhrát léčkou ve hře; **fixlovat v kartách**; **(8)** (Kost, Hond, Mex): sázet malé částky (ve hře); hrát o pětníky; **(9)** (Kost, Mex): utratit málo peněz; ■ Var: *pichulear*; (MS, AM, MM, JD). • **(10)** (Am): hokynařit; (JD).

picholeo, m. (← map.) (1) (Chil): veselice, mejdan, **flám**; (2) [Š: *especulación o negocio de poca monta*] (Arg, Mex, Nik): bezvýznamná práce, obchod; **maloobchod**; př.: *algo como una simple bolada de aficionado, un simple picholeo para empezar*; ► zkomolený tvar *pichuleo*; (3) (Arg, Urug): skoupost, **škrtilství**; (4) (Mex, Nik): hra s malými sázkami; (5) (Mex, Nik): šití pytle; ■ Var: *pichuleo*; (MS, RR, AM, MM, JD). • (6) (Am): hokynaření; (JD).

picholero, m. (1) viz: *pichulero*; (MS). • (2) (Chil): sukničkář; (JD).

pichón, adj/subst. (← it. *picción*) (1) **echarle ~ a algo**, hovor. (Ven): rozhodně a odvážně se do něčeho pustit; (RAE). • (2) m. (Antil, Arg, Mex, Salv, Kub, Chil, Guat, Per, Portor, Urug, Par): ptačí mládě; ► kromě kuřat (*pollos*); př.: *un pajarito anda a saltitos sobre el césped del Parque Colón, buscando algún gusanito de interés alimenticio para él o para sus pichones*; (3) m. (Kub, Pan): potomek Jamajčanů, Hait'ánů, Martinikánců atd., kteří pracovali na plantážích cukrové třtiny; př.: *eran chombos, pichones y cocolos: orgullosos hijos y nietos de los heroicos obreros que décadas atrás, buscando el nuevo Dorado, habían emigrado a Panamá principalmente de la Bardados, la Jamaica, la Martinica, la Guadalupe, la Trinidad, y otras isla antillanas*; (4) ~ **de**, m. (Kost, Guat): učeň; zajíc, nováček v něčem; člověk, jenž se zdá být něčím, co se pak upřesní; př.: *nadie, viéndome, podría adivinar al pichón de escritor*; (5) ~ **de minero** (Ven): jistý divoce žijící pták; ► podle některých lidí zpívá jen tam, kde se nachází ložisko zlata; př.: *llevó un pichón de minero de los bosques del Cuyuní, pájaro salvaje que, según la leyenda, no canta sino donde hay yacimientos auríferos, de lo cual le viene el nombre*; (6) **ponerle ~ al asunto** [Š: *olvidarlo*] (Portor): zapomenout na něco; př.: *le recomendé que se hiciera de la vista lagra, se buscara otro apartamento y le pusiera pichón al asunto*; (RR, MM, JD). • (7) **dar un ~¹** (Ekv): přenechat na chvíli něco příjemného, půjčit na chvíli; (8) **dar un ~²** (Pan): přepustit tanečnici dalšímu; (9) **dar un ~³** (Pan): jet načerno; (10) m., pl. (Per): špinavé fleky na prádle; (AM, JD). • (11) m. (Am): mladík, nováček, holobrádek; (12) m. (Am): nezkušený mladík; (13) (Arg): slušný, dobře vychovaný; ► o osobách, o zvířatech; př.: *un pichón de hombre* (slušný mladík); *un pichón de mujer* (slušné děvče); (MM, JD). • (14) m. (Mex): hlupáček; kavka; ► člověk snadno obehratelný v kartách; (15) adj. (Am): holubí (barva); (16) adj. (Am): podělaný strachy; (JD).

pichón, -na, m/f. (1) (Ekv): troška; (2) (Pan): pomoc; (3) (Mex, Kol): poražený (ve hře: věčně prohrávající); zbabělec, poseroutka; (4) f. (Arg): miláček; ► lichotka určená ženě; (MM).

pichonear, tr./intr/zvrat. (1) tr/intr. (Mex, Arg, Kol): porazit nezkušeného hráče; (RAE, AM, MM). • (2) intr. (Ekv): užívat si na chvíli něčeho cizího; (3) intr. (Mex): hrát chvíli zadarmo v kulečnickových hernách; ► díky svolení majitele; (4) (Pan): žádat o pomoc; vyžádat si partnera v tanci; (5) intr. (Kol, Pan): načapat někoho; ► při přestupku; při nezbednostech; (6) intr. (Kol, Pan): zabít, zavraždit; (7) (Mex: Jalisco): vzbudit lásku; nadchnout, uchvátit někoho; (8) intr. (sevArg: Salta, Mex: Jalisco): podvést, oklamat; (9) zvrat. (Kol): zašpinit se; viz: *embolsarse*; (AM, MM). • (10) intr. (Chil): zranit ostrým předmětem; (11) intr. (Chil): píchnout; (MM, JD). • (12) intr. (Am): ošulit; (JD).

pichoniento, -ta, adj. (1) (Per): špinavý; ► o prádle; (AM).

pichopisque, m. (← mex. *pitzotl* „vepř“ + *pixqui* „hlídač, strážce“) (1) (Mex): pasák vepřů; (AM, MM).

pichoso, -sa, adj. (1) (Kol): o očích: uplakané; zalepené; ► po spánku; (2) (Kol): něžný, sladký; ► zejména o očích ženy; (3) (Ven): špinavý; (4) (Kol): seschlý, poničený; ► o ovoci; (AM, MM, JD).

pichuelo, m. (1) (Kost): maličkost, nepatrnost, drobnost; (RAE).

pichula, f. vulg. (1) (Chil, Per): *vocas, péro*; př.: *¿y si traemos al poeta a que cuente una de esas historias que engordan la pichula?*; (RAE, BDE). • (2) zdrob., děts. (← map.) (Chil): šulínek; ► penis chlapečků; (MS, MM).

pichuleador, -ra, adj/subst. (← map.) (1) m/f. (Arg, Urug): bezvýznamný obchodník; ► avšak lačný po výtěžku; (2) m/f. (Arg, Urug): lakomec, škudlil; (MS, MM, JD). • (3) adj. (Am): škudlilský, škrtilský; (JD).

pichulear, tr/intr. (1) hovor., intr. (Arg, Urug, Par, StřAm): dychtivě se pít po menších výhodách nebo ziscích při nákupech nebo obchodu; (2) (Chil): dělat si legraci z něčeho, dobírat si někoho; (3) (Kost): žít z příležitostných prací; (RAE, MM). • (4) viz: *pichulear*; (MS, AM). • (5) intr. (StřAm, Arg, Urug): kšeftovat; mít z něčeho užitek; (AM). • (6) intr. (Arg, StřAm, Par, Urug): žít z ruky do huby; ► vydělávat peníze, se kterými člověk tak tak vyjde; (7) intr. (Kost, Mex): sázet malé částky, hrát o pětníky; (8) intr. (Kost, Mex): škudlit; (MM, JD). • (9) (Am): hokynařit; (JD).

pichulento, adj. (← map.) (1) (Mex): o práci: bezvýznamná; (MS).

pichuleo, m., hovor. (1) (Arg, Urug): dychtivé pídění se po menších výhodách nebo ziscích při nákupech nebo obchodu; (RAE, MM). • (2) viz: *picholeo*; (MS, MM). • (3) (Am): škrtilství; (4) (Am): hokynaření; (JD).

pichulero, -ra, m/f., hovor. (1) (Arg): šetřilek; ► osoba, která se pídí po menších výhodách nebo ziscích při nákupech nebo obchodu; (RAE). • (2) (← map.) (1) (Mex, Nik): milovník her s malými sázkami; (3) (Mex): maloobchodník; ■ Var: *picholero*; (MS).

pichuliarse, zvrát. (1) (Chil): dělat si z někohe legraci; (JD).

pichulín, m., děts. (Arg, Urug): (1) šulínek; (RAE). • (2) (← map.) (Par): viz: *pichula*; (MS, MM).

pichulita, f. (← map.) (1) (Chil): šulíneček; (MS).

pichuncho, -cha, m/f. (← aim. *pichunchaa* „pták přinášející smůlu“) (1) m. (Chil): nápoj z vinné pálenky a vermutu; př.: *licor fermentado con pisco y vermut y raspaduras finas de cáscara de limón*; (RAE, AM, BDE). • (2) m/f. (Per): mladík; *dívka*; (3) f. (Chil): prostitutka; (4) f. (Chil): milenka; (MS, AM). • (5) f. (Chil): konkubína; (MM).

pichuquita, f. (1) (Per): rostlina *Gardochia incana*; (MM).

pichuri, viz: *pichurín*; (MS).

pichurín, m. (← keč.) (1) (Per, Ven): *Nectandra pichurin*; ► druh peruánského stromu; roste v teplých oblastech Peru; dřevo je tvrdé; využívá se ve stolařství; (2) (Ven): *Laurus pichurin*; ► léčivá rostlina; ■ Var: *pichuri*; (MS, MM).

pichurria, f. (1) (Kol): malichernost, nevýznamnost; (AM).

pichurriento, -ta, adj. (1) (Mex): viz: *pinturriento*; (AM).

pichusca, f. (← kič.) (1) (Arg): rozkvétající poupě; ► když trousí pyl; (AM, MM). • (2) (Arg): pupenec; (JD).

piciete, (← nah. *picietl* „tabák“) (1) arch. (Mex): tabák; ► výraz užívaný na venkově; (MM).

piciústico, -da, adj. (1) (Bol): viz: *ciústico*; *siústico*; (AM). • (2) (Arg, Bol, Chil): výstřední; nevkusný; (3) (Arg, Bol, Chil): jedinečný, originální; (MM).

pickles, m., pl. (← angl.) (1) (Am, US, LaPla): nakládaná zelenina; ► kousky okurku, cibule, mrkve, apod.; v nálevu z oleje, octu a soli; (MS, MM, BDE).

pick-up, m. (← angl.) (1) (Am): přehrávač; malý gramofon; (2) m/f. (Am, Mex): malé nákladní auto, otevřené dodávkové auto; (MS, MM, JD, BDE).

pickles, m., pl. (1) (Am): viz: *pickles*; (MS, MM, JD).

picnic, m. (← angl.) (1) (Am): jídlo pod širým nebem, neformální, v přírodě; (2) (Am, US): den strávený na venkově; (MS, MM).

pico, m. (1) hovor. (Bol, Kol, Guat, Mex, Kub): políbení, pusa; (2) vulg. (Chil, Kost, Pan, Salv): *vocas*, *péro*; (3) ~ *de frasco*, ~ *de canoa* (Ven): tukan; (4) ~ *de lapa* (Kost): upovídána osoba; (5) *echarse al* ~¹ (Kost, Kub): o samci: oplodnit samici; (4) *echarse al* ~² (Kost): udat někoho, donášet na někoho (6) *echarse al* ~³ (Kub, Ven): zabít; (7) *limpiarle a alguien el* ~, hovor. (Portor): zabít; (8) m. (Chil): koryš svijonožec; ► má podobný tvar jako hlava datla a má bílé jedlé maso; ► *pico* je ve španělštině též název pro datla, odtud jméno zmíněného koryše; (RAE, AM, MM, JD, BDE). • (9) ~ (*picó*), m. (Chil): mužský pohlavní orgán; př.: *¡qué le va a molestar, si éste es maricón!*; *¿tienes pico?*; (10) *picó*, expr. (Par, Bol): no nazdar!; ► vyj. úžas; př.: *tres soldados se resignan a esperar la escena, diciendo con un asombro de niños: Picó, es posible que se haya vuelto loco*; (11) ~ *blanco* (Arg): kůň s bílou skvrnou na nozdrách; př.: *unos decían: □se ha muerto□, otros aseguraron que el pico blanco, desbocado, se había llevado por delante como siete hombre de a pie*; (12) ~ *de plata*¹ (Ven): líbezně zpívající šedě zbarvený ptáček *Sporophila intermedia*; př.: *ya tienes que vivir desconsolada el resto de tus días – comentó el Pico de Plata*; (13) ~ *de plata*² (Arg, Kost): druh ptáka (*Lichenops perspicillatus*); (14) *estar en* ~ *de zamuro* [Š: *en peligro de perderse, en peligro de muerte*] (Ven): v ohrožení života; být v nebezpečí, mít namále; př.: *todavía la hacienda El Aposento no está en pico de zamuro, como creían ustedes; es mucho el ganado que vamos a vender este año y a buen precio*; (15) *encaramarse en (por) el* ~ *de la botella*, viz dále: *montarse en (por) el pico de la botella*; (16) *estar en el* ~ *del aura* (Kub): být neustále ohrožen nějakým nebezpečím; př.: *su dinero es de herencia y de negocios, fuera de Batista, pero a mí me parece que también todo lo suyo está en el pico del aura con esta gente*; (17) *montarse en (por) el* ~ *de la botella* [Š: *medrar*] (Ven): růst, přibývat, dařit se; př.: *la situación está buena para un hombre atrevido; ahorita cualquier gallo-loco se puede montar por el pico de la botella*; (18) *subirse en*

(por) **el ~ de la botella**, viz: *montarse en (por) el pico de la bottella*; (19) **volar ~** [Š: *hablar*] (Kost): mluvit, hovořit; př.: *cuando la Teresilla Navas llegaba a volar pico con mi tía*; viz též: *volar lengua*; (RR, AM, JD). • (20) ~ **del gallo** (Mex): omáčka; ► z cibule, pálivé papriky a kyselého plodu opuncie; (21) ~ **mandorico** (Portor): dětská hra; ► při které se děti lehce štípají do rukou; v Mexiku, Galicii a na Kánárských ostrovech se vyskytuje v drobných obměnách; (22) **doblar el ~** (Ekv, Per): zemřít; (23) **no buscarle ~ al jarro** (Mex): nehledat, nevidět v ničem problém; ► o odvážlivcích nebo troufalcích, kteří dělají to, co se jim zamane; ■ Var: *el que de veras es hombre, no le busca pico al jarro*; (24) **pico-pico** (Dom): viz: *pico mandorico*; (AM, MM). • (25) m. (Chil): jedlý měkkýš; ► tvarem připomíná zobák papouška; (26) ~ **de gallo** (Kub): strom *Xylopiya obtusifolia*; ► dřevo se dále využívá; (27) ~ **cobrizo** (Mex): *Colaptes mexicana*; ► druh šplhavého ptáka; (MM). • (28) m. (Am): zůstatek, dluh; malá váha; pěkná částka; (29) ¡~! (Chil): na to seru!; (30) **clavar el ~** (Mex): jít od desíti k pěti; (31) ~ **feo** (Mex): tukan; (32) **hincar el ~** (Mex): žít od desíti k pěti; (33) ~ **de hacha** (Mex): tukan; (34) ~ **de oro** (Kub): sukničkář, donjuán; (35) **ponerse en el ~ del aura** (Kub): být na draka (o záležitosti); (36) **se le está poniendo en el ~ del aura** (Kub): má to nahnuté, má namále; (37) **es un ~ lagro** (Mex): je to žvanil; je to huba; (38) **tener más ~s que una custodia, una guanábana** (Mex): topit se v dlužích; (39) **tener más ~s que soncoya** (Nik): topit se v dlužích; (JD). • (40) **la(s) hora(s) ~** (LaPla): dopravní špička; př.: *en las horas pico la Ruta Panamericana se transforma en un verdadero aquelarre automovilístico*; (BDE).

picó (picop), m. (1) (Kol): dodávkové auto; př.: *quienes viajaban en una camioneta pick up*; (BDE).

picoco, m. (← angl. *peacock*) (1) (Chil): načervenalá lodní barva, rudý nátěr na lodích; (MS).

picodecera, m. (1) (Mex): kukačka rýhozobá (*Crotophaga sulcirostris*); ► malý americký pták z řádu kukačkovitých (*Cuculiformes*); má černé peří s modrými odlesky na křídlech a černý ocas, zobák a nohy, vnímá se jako posel špatných zpráv; viz též: *pijuy*; (RAE).

picofeo, m. (Kol): (1) tukan; (RAE, MM). • (2) (Am): tukan obrovský; (JD).

picolargo, adj/subst. (1) (Arg): prostořeký, hubatý; drzoun; (2) (Arg): pomlouvačný; drbna, klepač, -řka; (MM, JD).

picolino, -na, m/f. (← it. *piccolino*) (1) (Kol, Par): prcek; (2) m. (Mex): pusinka; (MS).

picolo, -la, adj/subst. (← it. *piccolo*) (1) (Kol, LaPla): chlapeček (holčička), malý; (2) (Kol): uličnický; ■ Var: *piccolo*; (MS).

picoloro, m. (Kub): (1) francouzský klíč; (RAE).

picón, -ona, adj/subst. (1) adj. (Per): dotčený, uražený, rozhněvaný; (RAE). • (2) adj. (Portor): posměvačný, výsměšný; (3) adj. (Kol, Portor): prostořeký, odmouvavý; upovídaný; (AM, MM, JD). • (4) adj. (Per, Portor): nedůtklivý; ► o osobě, která se velmi rychle urazí; (5) **dar ~, dar ~es a** (Mex): vyprovokovat k žárlení, vzbudit žárlivost; (MM, JD). • (6) adj. (Am): opilý, ožralý, namazaný; (7) m. (Kol): žvanil; (8) m. (Ven): čumil; (JD).

picop, viz: *pick-up*; (MS).

picoreto, -ta, adj/subst. (1) (StřAm, Portor, Ven): upovídaný, užvaněný; (AM, MM, JD). • (2) m/f. (Am): povídálek; (JD).

picoroco, m. (1) (Chil): *Balanus psittacus*; ► druh mořského plodu; př.: *los afrodisíacos picorocos que sirven de principal ingrediente para la sopa marinera que lleva como malicioso sobrenombre sopa de novios* ; (BDE).

picoso, -sa, adj. (Mex): (1) pálivý (pokrm); ► obsahující hodně chilli; př.: *allí acostumbra comer tortillas con chile picoso y frijoles de olla*; (RAE, BDE).

picot, m. (← angl. *pick-up*) (1) (Ven): reproduktor rádií a gramofonů (tzv. zvuková trouba); (MS). • (2) (Ven): gramofonová přenoska; gramofon; (JD).

picota, f. [Š: *piqueta, azada*] (Bol, Chil): krumpáč, motyka; př.: *los hombres tuvieron que romper con sus picotas la antigua presa que carecía de compuertas, soltando al río el caudal que atropellaba amenazante*; (RR).

picoteado, adj. (1) (Kub): okudlaný, ostříhaný; (JD).

picoteadura, f. (1) (Arg): d'olíček od neštovic; viz: *cacaraña*; (AM, MM, JD).

picotear, tr. [Š: *picar, trozar*] (Kub, Mex, Am): nakrájet, rozporcovat, rozsekat na kousky; př.: *el asado del puerco macho de los rurales fue a mí al que le tocó; y no sólo eso, sino que tuve que ayudar a Pura María a picotearlo y a arreglar la mesa*; (RR, MM, JD). • (2) (Ven): tancovat na hudbu z gramofonu; (MS, JD). • (3) viz: *cacarañar*; (AM, MM). • (4) ~se (Kub): dát se ostříhat; (JD).

picoteo, m. (1) (Ven): merenda; ► slavnost, na které se tancovalo na hudbu z gramofónu; (MS, JD). • (2) (Chil): troška, trocha; (BDE).

picotón, m. (1) (Arg, Chil, Ekv): klovnutí (pták); štípnutí (hmyz); uštknutí (had); (MM, JD).

picú, adj. (1) (Kub): naporáděný; (JD).

picúa, f. (1) (Kub, Portor): malá kometa; viz: *chiringa*; (2) (Kub): prostitutka; (3) (Dom): slaboch; zbabělec; (4) (Portor, Kub): schopný obchodník; (5) (Kub): nuzák; (6) **matar** ~ (Dom): zneužít, využít někoho slabšího; (AM, MM). • (7) (Kub, Portor): druh ryby; viz: *picuda*; (MM). • (8) (Kub): šejdířka; (9) (Kub): stará dorota; (JD).

picuala, f. (Kub): (1) keř *Quisqualis indica*; ► z čeledi *Combretaceae*; má oválné listy a velmi vonné květy, které během dne mění barvu; (RAE).

picucho, -cha, adj. (1) (Chil, Mex, Am): podnapilý, stříknutý; (AM, MM, JD).

picuda, f. (1) (Kub, Portor, Ven): soltýn antilský, soltýn barakuda, pikuda (*Sphyraena barracuda*; *Sphyraena picuda*); ► mořská ryba; má dlouhé úzké tělo a zašpičatělou hlavu; ■ Syn: *barracuda*; př.: *más voraz que el tiburón... o que la picuda*; (MM, JD, BDE, NET).

picudear, tr. (1) (Salv): vytahovat škodlivý hmyz z bavlníku; (RAE).

picudilla, f. (1) (Kub, Portor): soltýn jižní (*Sphyraena picudilla*); ► druh malé mořské ryby; (MM, NET).

picudo, -da, (1) adj. (Kub): o osobě: nevkusný, **výstřední**; i subst.; (2) adj. (Mex): prozíravý, rozvážný, uvážlivý (3) ~ (**del algodón**) m. (Salv, Mex): květopas bavlníkový (*Anthonomus grandis*); ► škodlivý hmyz napadající bavlník; (4) f. (Kol, Portor, Ven): soltýn (*Sphyraena*); ► ostnoploutvá ryba tropických a mírných moří; má protáhlý trup a velmi silné zuby; může být až 2 m dlouhá a je velmi žravá; její maso je jedlé, ale v určitém věku jedovaté; (RAE, AM, MM). • (5) (Mex): šikovný, zručný; mazaný; zlomyslný, zapeklitý; (AM, MM, JD).

picueca, adj. (1) (Mex: Guanajato): pomlouvačná (o ženě); (AM).

picuí, f. (← guar. *picú* „hrdlička“ + *í* „malá“) (1) (Arg, Pan): hrdlička; ► výraz užívaný pouze bilingvními lidmi (guaraní, španělština); (MM).

picuismo, m. (1) (Kub): směšnost; (2) (Kub): fintivost; (JD).

picúo, adj/subst. (1) adj. (Kub): špičatý; (2) (Kub): směšný; (3) (Kub): vyfintěný jak šašek; (4) m. (Kub): šašek, šáša; (5) m. (Kub): šejdíř; (JD).

picure, m. (← arw/karib) (1) (Ven): aguti; ► *Dasyprocta* spp.; (2) (Kol): zběh, utečenec, dezertér; (3) (Ven): omáčka ochucená kořením; (4) ~ **mata(d)o con piedra** (Ven): omáčka; ■ Var: *pecurí*, *picuri*, *picuro*; (MS, AM, MM, JD). • (5) (Ven): masové koření; ► směs soli, česneku, pálivých papriček, atd.; (MM, JD).

picurear(se), intr/zvrat. (← arw/karib) (1) ~**se**, **zvrat.** (Kol, Ven): utéct, uprchnout; (MS, AM, MM, JD). • (2) **zvrat.** (Ven): zmizet, upláchnout s něčím; př.: *¿querrá decir que ya lleva la intención de picurearse?; no, señor; encarnación Damesano sobre cumplir sus compromisos*; (RR).

picuri, viz: *picure*; (MS).

picurio, m. (1) (Chil): *Podilymbus antarcticus*; ► potápivý pták; je charakteristický černým proužkem na svém malém zobáku; španělský název: *Macá Pico Grueso*; (MM, NET).

picuro, m. (1) (Per): aguti; ► regionální název pro toto zvíře; druh hlodavce; vyskytuje se ve Střední a Jižní Americe; (RAE, MS, MM). • (2) (Am): koati; nosál; (JD).

picuta, f. (1) (Chil): motyka se špičatou násadou; (AM). • (2) (Chil): vysoká hora s nepřístupným vrcholem; (MM).

picuy, m. (1) (Mex): kukačka, viz: *picodecera*; (RAE).

picuya, f. (Kost): (1) malý kousavý mravenec; (2) otrapa; ► osoba, které se líbí obtěžovat ostatní; (RAE).

picuyi, m. (1) (Arg): nečistota, špína; (AM).

pidén, m. (← map. *pideñ*), (Chil): **chřástal** (*Rallus bicolor*); ► **domestikovatelný pták**; podobný vodní slípce; hřbet je olivový, břicho načervenalé, kořen zobáku červený přecházející do modra a špička je nazelenalá; oči má nachové, nohy a zánárti červené; často dochází ke břehům a živí se červy a rostlinami; je velmi plachý a jeho zpěv je melodický; (RAE, MM).

pidiche, adj. (Salv, Mex): (1) žebravý, dotěrný; (RAE). • (2) **con un hambriento hay para cien ~s** (Mex): na jednoho lakomce připadá sto žebravých; ► odsuzuje neřest žebrání a poukazuje na fakt, že jedno □ne□ mnohým stačí; *hambriento* v tomto případě znamená „lakomec“; (AM).

pidión, -na, adj. (1) (Kol, Portor): žadonivý, škemravý; (AM, MM, JD).

pidopalo, m. (1) (Par): dětská hra „doleť co nejdál“; ► děti používají pátku, se kterou udeří do jednoho konce deseticentimetrového dřívka; když dřívko vyletí do vzduchu, udeří do něj pátkou znovu; to aby ho odmrštily pokud možno co nejdále; ten, kterému se podaří dostat dřívko nejdále, vyhrál; (MM).

pidulles, m., pl. (1) (Chil): cizopasný střevní červ; ► tvarem podobný žízale; parazituje ve střevech člověka a určitých zvířat; viz: *piduye*; (RAE, MM).

piduye, m. (← map. střevní červ *Oxiurus vermicularis*) (1) (Chil): cizopasný střevní červ; (2) **estar con (o tener) ~s** (Chil): dávat najevo neklid; být neklidný, rozrušený; (MS, AM, MM).

pie¹, m. (1) (Bol, Chil): peněžní záloha (při koupí); viz: *seña*; (2) ~ **de cueca** (Chil): jednotlivé části lidového tance cueca; ► volný tanec dvojic zobrazující mužovo milostné naléhání na ženu, tanečnice mají v pravé ruce šátek, tančí různé figury, které střídají party s lichterami, tančí se na západě Jižní Ameriky, od Kolumbie po Argentinu a Bolívii; tanec má různé varianty lišící se podle regionu a doby vzniku; má čtrnáct veršů rozdělených do tří slok po čtyřech verších a zakončení po dvou verších; (3) ~ **de fuerza**, m. (Am): vojska nějaké země; (4) ~ **pelado**, hovor. (Chil): naboso; (RAE, AM, MM, JD). • (5) **ser el (mismo) ~ de Judas**, [Š: *ser muy travieso, ser de la piel del diablo*] (Per, Guat, Chil): být velmi rozpustilý, být strašný uličník; ■ Var: (Chile): *ser la pierna de Judas*; př.: *cuidado no más con mis otros nietos, que son el pie de Judas; cuando te hagan algo avísame*; (6) **tener el ~ (bastante) duro**, [Š: *tener fuerzas, estar fuerte*] (Par): mít sílu, být silný; př.: *jveo que todavía tienen el pie bastante duro!*; *¡pueden ir a pelear!*; (RR, AM). • (7) ~ **de gallo** (Ekv): žebřík; (8) **a cojo ~** (Hond, Am): šmajdavě; (9) **andar (muy) a ~ en** (Chil, Am): nemít o něčem ani potuchy; (10) **a ~ pisado** (Chil): prát se do posledního dechu; (11) **cortarle el ~ de la navaja** (Mex): znemožnit někomu něco udělat; znemožnit někoho pro nějakou činnost; (12) **el ~ de la navaja** (Mex): pravá noha kohouta; (13) **tener ~ de apóstol** (Ekv): mít dlouhé nohy; (AM, MM, JD). • (14) (Am): pojmenování pro mnoho druhů rostlin; př.: *pie de cabra; pie de gallina; pie de mula; pie de niño; pie de paloma*, apod.; (15) (Ven): trám, konzola připevněná ke zdi; (16) ~ **de amigo** (Mex): pilíř, podpora; ► zdi, apod.; (17) **ganado en ~** (Am): živý dobytek; ► nejstarší nebo nejmladší kus dobytka na prodej; (18) **de ~** (StřAm, Mex): natrvalo, nastálo; př.: *estar empleado de pie*; (19) **ir sacando el ~ adelante¹** (Arg): prosperovat, dařit se (o obchodu); (20) **ir sacando el ~ adelante²** (Arg): uzdravit nemocného; (MM, JD). • (21) **ádate con ~s de plomo** (Mex): dej si pěkný pozor; (22) **el de ~** (Chil): vstávání; (23) **de ~s** (Ven): vestoje; (24) **de a ~** (Arg): na krásném koni (jet); (25) **no dejar en ~** (Kub): zbourat, nenechat stát (budovu); (26) **echar un ~** (Kub): vypadnout, odejít; (27) **estar en ~** (Kub): ani oko nezamhouřit; (28) **estar de ~s quebrados** (Mex): flinkat se; (29) **fue con los ~s por delante** (Kub): zemřel, vynesli ho nohama napřed; (30) **poner el ~ a** (Arg): podrazit někomu nohu; (31) **ponerse los ~s en la cabeza** (Mex): vzít nohy na ramena; (32) **se quedó con el ~ lavado y sin rosca** (Mex): doběhli ho, sklaplo mu; (33) **tener ~s helados** (Chil): nemít ani floka; (JD).

pie², m. (← angl. *pie*) (1) (Am): koláč; ► obvykle sladký; výslovnost: *pai*; (MS, MM).

piecera, f. (1) (Kol): pokojská; (2) (Mex): nohy postele; (JD).

piecito, f. (1) (Urug): malé chodidlo; př.: *él siente sus piecitos resbalándole sobre la piel*; (BDE).

piedemonte, m. (1) (Ven): úpatí hor či pohoří; (RAE).

piedra, f. (1) ~ **de moler**, f. (Am): kámen na mletí; ► má vydutou nebo rovnou plochu, na které se jiným kamenem drtí různé druhy zrní; (RAE). • (2) (Kost): syntetická tvrdá droga, crack; viz též: *piedrero*; (3) (Ven): informace, rada; (4) ~ **(piedrecita) de la tiñosa (de zamuro)** (Kub, Ven): magický kámen; ► měl ho údajně přinášet sup antilský z moře a sloužil k výrobě amuletů zvaných *prendas*; (5) **botar la ~** [Š: *desahogarse sexualmente*] (Ekv): sexuálně si ulevit; (6) **largarle la ~ a una mujer**, vulg. (Ekv): ejakulovat v ženě; (7) **dar (tener) ~ libre para hacer algo** (Arg, Urug): mít v něčem volnou ruku; (8) **mano de ~**, viz: *mano*; (9) **tres ~s** [Š: *de muy buen parecer; muy bien*] (Guat, Mex): velmi pěkný; velmi dobře, super; př.: *anoche trajeron el vestido, el sastre de la esquina me lo hizo; desde hacía días había ido a probármelo y me quedó tres piedras*; (RR, MM). • (10) (Am): pojmenování různých druhů kamenů, které se kvůli svému určitému znaku odlišují od těch obvyklých; (11) ~ **de destilar** (Am): pórovitý kámen; ► používá se k filtrování vody; (12) ~ **lipe** (Bol, StřAm, Kol, Chil, Per): síran měďnatý; ► nachází se v Bolívii, v blízkosti oblasti Potosí; spolu s dalšími druhy síranů (sulfátů); (13) ~ **de sapo** (Arg): slída; (14) ~ **bola** (Arg): valoun (oblý kámen); ► používán při stavbě zdí v době kolonií; ■ Var: *piedra de campana* (Kol); (15) ~ **cachimba** (Kub): měkký a pórovitý vápenec; ► dříve se z něj vyráběly dýmky, fajfky; (16) ~

humanga (Per): druh alabastru; (MM). • (17) (Kub): otrava, otravný chlap; př.: *es una piedra*; (18) **andar (cargado) con la ~** (Chil): být nadřzený; (19) **~ azul** (Chil): držgrešle; (20) **ahí está la ~ de tranca** (Ven): v tom to vězí; (21) **pegarse una ~** (Kub): přihnout si; (22) **poner una ~** (Kub): překážet; (23) **como ~ en pozo** (Am): zmizet jako ho když do studny hodí, jako kdyby se prodal; (24) **por la pura ~** (Chil): pro nic za nic; (25) **ser ~** (Mex): být padlý na hlavu; (26) **ser la ~ de tranca** (Ven): být tvrdý na co; (27) **ser de tres ~s** (Mex): být skvělý; (JD).

piedrero, -ra, m/f. (1) m. (Salv, Hond, Ven): kameniště, kamenitá půda; (RAE). • (2) m/f. (Pan): uživatel tvrdé drogy zvané crack; př.: *a los piedreros, marihuaneros, cocaineros y demás similares*; viz též: *piedra*; (RR). • (3) (Ven): kamení; (JD).

piedrín, m. (Nik, Guat): (1) kamenná drť, jemný štěrk; (RAE, AM).

piedrita, f. (1) (Am, Urug): kamínek; př.: *piedrita encendedor* (kamínek do zapalovače); *a través de las suelas gastadas de los zapatos siente piedritas que le pinchan*; (JD, BDE).

piedrota, adj. (1) (Mex: Guanajato): hloupoučká; (AM).

piel, f. (1) **~ eriza** [Š: *piel de gallina*] (Kost): husí kůže; př.: *el tono de su voz le puso a doña Tomasa la piel eriza*; (RR). • (2) **arrancar la ~ a** (Am): skalpovat někoho; (JD).

pienso, m. (1) (Kub): bašta (jídlo); (JD).

pierde, m. (1) (Am): ztráta; (JD).

pierna, f., i m. (1) f. (Arg): trojice, trojka (karetní kombinace v pokeru); (2) m/f. (Arg, Urug): osoba připravená poskytnout společnost; (3) (Arg): **spoluhrač, hráč**; ► ve hře **jako jsou karty, domino, apod.**; (4) (Arg): bystrá, důvtipná osoba; (5) **flojo de ~s**, hovor. (Kub): ustrašený, zbabělý; (6) **hacer ~**, hovor. (Arg, Urug): přispět k něčemu; (RAE, AM, MM, JD). • (7) **cigarrillo de ~**, viz: *cigarrillo*; (8) **bolear la ~** (Arg, Urug): přehodit nohu přes hřbet koně při nasedání nebo sesedání; také přehodit nohu přes hlavu zvířete v případě hrožícího pádu; př.: *cuanto le boleó la pierna, sentía que el caballo tenía el lomo arqueado como el de un barril, y me acomodé lo más fuerte que pude*; (9) **echarle (la) ~ al caballo**, a la montura, [Š: *montarse en el caballo, en la montura*] (Ven): nasednout na koně, do sedla; př.: *una vez fuera, le echó pierna al caballo y cogió el camino del sitio de la hacienda La Matica*; (10) **en ~(s)**, adj. (Ven): (vesnická stavba) bez zdí, pouze z kmenů a rákosů podepírajících strop; př.: *hacía tres días que los Mondragones, únicos habitantes del desierto de Macanillal, habían desocupado la casa en piernas*; (11) **sacarle la ~ al caballo**, [Š: *bajarse de él*] (Ven): sesednout, seskočit s koně; př.: *y aquel día se confirmó la leyenda del rucio mosqueado, que era un caballo sobre el cual se corría el riesgo de transportarse en vida al otro mundo, pues cuando de regreso al hato Florentino le sacó la pierna y los peones acudieron a rodearlo, preguntándole: ¿qué hubo?*; (RR). • (12) **ser (una buena) ~¹** (Arg, Urug): být dobrý společník, kumpán; ► pro zábavu, pro hru; př.: *¿serás pierna para correrla esta noche con nosotros?*; (13) **ser (una buena) ~²** (Arg, Urug): pomáhat; (AM, MM, JD). • (14) **ponerle la ~ encima** (Arg, Chil): překonat, předstihnout někoho; porazit někoho; (MM). • (15) **poner la ~ a** (Am): šlápnout někomu na krk; (16) **ser flojo de ~s** (Kub): mít nahnáno; př.: *es flojo de ~s* (třesou se mu kolena strachem); (17) **¿serás ~ para venir con nosotros?** (Arg): půjdeš s námi?; (18) **ser la ~ de Judas** (Mex): být jako z hadích ocásků; (JD).

piernita, f. (1) (Arg): nožka; př.: *tengo que mirarle algo... las piernitas lisas*; (BDE).

piernón, -na, adj. (1) (Per): dlouhonohý; viz: *pernancón*; (AM).

piernudo, adj. (1) (Mex): nohatý; (JD).

pieyentín, viz: *piayentín*; (MS).

pieza, f. (1) [Š: *querida, concubina*] (Kub): milenka, konkubína; př.: *lo primero es dejar la mujer esa; búscate otra pieza por ahí*; (2) [Š: *habitación, dormitorio*] (Ekv, Chil, Chil, Kost): pokoj, ložnice; př.: *esa noche, a las diez, abandoné mi pieza*; (RR, MM). • (3) **ser alguien de una ~**, hovor. (Arg, Urug, Ven, Am): být poctivý, nepřetvařovat se, stát si za svým; (RAE, MM). • (4) **ser de una ~¹**, (Mex): být stále veselý, být pořád dobře naložený; (5) **ser de una ~²** (Chil, Am): být důsledný, zásadový; být kus poctivce; (6) **~ redonda** (StřAm, Chil, Mex): pokoj k pronajmutí; ► se samostatným vchodem; dveře směřují do ulice; bez přístupu na dvorek a do dalších částí domu; pokoj bez nábytku; (AM, MM, JD). • (7) arch. (Am): otrok; ► pojmenování pro černošské nebo indiánské otroky, kterými disponoval jejich vlastníci; (MM).

pifas, m. (Mex): (1) zloděj; (RAE).

pifia, f. (1) (Bol, Chil, Ekv): zesměšnění, posměch; (2) (Per, Ekv, Am): pískot, vypískání; (RAE, AM, MM, JD). • (3) **hacer ~** (Portor): chodit za školu; (AM, MM, JD). • (4) **hacer ~ de** (Arg, Chil, Per,

Am): dělat si z něčeho legraci; (5) (Arg, Par, Urug): chybný nebo nevydařený tah ve hře; (6) (Arg, Par, Urug): chyba, špatný krok; (7) (Arg, Par, Urug, Am): nemístná poznámka, hloupé plácnutí; (MM, JD).

pifiada, f. (1) (LaPla): chyba; ► z nerozváženosti nebo nemotornosti; (BDE).

pifiador, adj/subst. (1) adj/subst. (Chil, Per): dělající si legraci; žertující; vysmívající se; posměváček; (2) m. (Arg): nešika; ► o hráči, který často chybuje v tazích; kterému se nedaří ve hře; (MM, JD).

pifiar(se), tr./zvrat./intr. (← střed. hor. něm. *pfiften*) (1) tr., intr. (Bol, Chil, Ekv, Per, Urug): vypískat někoho; vysmát se někomu; (2) tr. (Bol, Chil, Per, Arg): zesměšnit, potupit někoho; říkat nepříjemné, dotěrné vtípky; (3) (Mex): krást; (4) zvrat., hovor. (Chil): nešikovně se splést, zpackat něco; (RAE, AM, MM). • (5) zvrat. [Š: *equivocarse en algo, llevarse un chasco; fracasar*] (Urug, Kost, Ekv, Per, Chil, Arg, Kol): zmýlit se v něčem, trhnout si ostudu; zkrachovat; př.: *que te quede claro, pues: pifiaste en el parentesco*; (RR, AM, MM). • (6) intr. (Arg, Par, Urug): neuspět; ► při tahu ve hře nebo v něčem jiném; (7) intr. (Arg, Par, Urug): udělat špatný tah ve hře; (MM). • (8) (Am): zkrachovat; (JD).

pigarrica, f. (1) (Chil): pták *Pygarrhicus albogularis*; ► červeně zbarvený; krk a břicho má bílé; (MM).

pigcho, m. (1) (jižPer): kulička koky; ► ke žvýkání; (AM).

pigonil, m. (1) (Bol): obecný název pro rostlinu z čeledi lipnicovité; (MM, NET).

pigricia, f. (Bol, Arg, Chil, Ekv, Per): (1) troška, špetka, pakatel; (RAE, AM, MM, JD). • (2) (Chil, Ekv, Per): maličkost; (MM).

pigua, f. (Mex): (1) humr (*Homarus*); ► mořský koryš až 50 centimetrů dlouhý; je tmavý, ale vařením zčervená; jeho maso se považuje za delikatesu; (RAE). • (2) pták, viz: *pihua*; (RR).

piguatra, f. (← map.) (1) (Chil): hvízdání; ► přes škvíru mezi palci spojených dlaní; (AM, MM).

piguchén, m. (← map.) (1) (Chil): pohádkové zvíře; ► s tělem užovky nebo ještěra a netopýřimi křídly; (2) (Chil): hospoda; (3) (Chil): nevěstinec; ■ Var: *pihuichén, piruchén, piuchén*; (MS). • (3) (Chil): viz též: *piuchén*; (AM, MM).

pigullento, -ta, adj. (← it.) (1) (LaPla): zavšivený; ■ Var: *piguyento*; (MS).

pigullo, m. (← it: janov. *pighèuggio*) (1) (LaPla): veš; vlasy; ■ Var: *piguyo*; (MS).

piguyento, viz: *pigullento*; (MS).

piguyo, viz: *pigullo*; (MS).

pihua (pigua), f. [Š: *pájaro de mal agüero*] (1) (Kol): pták přinášející smůlu; př.: *interrumpía de pronto un viaje recién iniciado porque oyó cantar la pigua sobre su cabeza*; (RR).

pihuel, m. (1) (Chil): malý dravý pták; viz: *aguilucho*; (MM).

pihuelo, m. (1) (Chil, Arg): popruh; ► upevňuje se jím ostruha k botě; (2) (← map. *puhuel*) (Chil): hutné pití; ► vyráběné z vína z Baskitska, Kantábrie nebo Chile (*chacolí*), z alkoholického nápoje čičy (*chicha*) nebo z moštu smíchaného s osmahnutou moukou; ■ Var: *chupilca*; (RAE, AM, MM).

pihuichén, viz: *piguchén*; (MS).

pija, f. (← *picha*) (1) (Hond, Salv): výprask; (2) (Salv, Nik): bič, provaz na bičování; (3) (Hond, Salv): vynikající, hezká osoba nebo věc; (4) vulg. (Guat, Hond, Salv): opice, ožralost; (DA). • (5) **estar alguien a ~** (Guat): být opilý, pod obraz; (RAE). • (6) (Am): pyj, penis; ■ Syn: *picha*; (7) adj., slang. (Arg): posměšný, výsměšný; ► výraz užívaný v mluvě vězňů a dozorců; (MM). • (8) vulg. (Am): vocas (pyj); (JD).

pijama, f. (m/f.) (1) pyžamo; ► v některých amerických oblastech f. (z angl. *pyjamas*): ve Špan. jako m.; (RAE). • (2) m/f. (Pan, Kost): dámská noční košile; ■ Syn: *piyama, pijamas*; (3) ~s, m/f., pl. (Ven aj.): pyžamo; př.: *ahora veíale ahí tendido, magro en las holgadas pijamas, blancas la testa y la barba sobre el tapizado gris de la alcoba*; ► někdy se vyslovuje jako *piyamas*; (RR, JD). • (4) m. (Am): viz: *piyama*; (MM).

pijazo, m. [Š: *golpe, latigazo, sopapo*] (Salv, Nik, Hond): úder, rána bičem, plácnutí, facka; př.: *Quevedo ya no despertó, pues fue en verdad soberano el pijazo, en apariencia suave, que Jesucristo, con su fuerza beatífica, le había dado*; (RR).

pije, adj/subst. (1) m. (Bol, Chil, Per): **parádník, fintil**; ► muž, který se obléká přehnaně elegantně a upraveně; (RAE, AM, MM, JD). • (2) adj/subst. [Š: *elegante, hijo de ricos*] (Bol, Per, Chil): elegantní (bez pejorativního významu); syn bohatých rodičů; př.: *ese cariño empalagoso al escuchar que mi hijo lindo tiene que ir muy pije*; viz též: *pijerío*; (RR). • (3) adj/subst. (Chil, Bol): nabubřelý, okázalý, domýšlivý; př.: *lo de la persecución y la Ley Maldita, cuando no se trataba de pijes*

comunistoides como Pablito Espínola, no era ninguna broma; (4) adj. (Chil, Bol): směšný; směšně vystrojený; (5) m. (Chil, Bol): pokrytec; (MM, JD, BDE). • (6) m. (Chil): směšný šasek; (JD).

pijearse, zvrat. (1) (Bol): parádit se; (JD).

pijena, f. (1) (Arg): blbá legrace; (JD).

pijería, f. (1) (Arg): výsměch, posměch; ► výraz užívaný v mluvě vězňů a dozorců; (MM).

pijerío, m. (1) (Chil): chování hejsků, filfen; hejskové, filfeny; př.: *en el hípico no pasa nada; se ven chicas de foto y giles afutrados; puro pijerío*; viz též: *pije*; (RR).

pijibay, m. (← arw: Haiti; *pixibay*) (1) (Hond, Nik): viz: *pejibaye*; (RAE). • (2) (StřAm): druh palmy (*Bactris gasipaes*); ► roste ve Střední Americe a na severu Jižní Ameriky; plod roste v trsech; je žlutý s nádechem do červena; jeho dužina je moučnatá a velmi chutná; ■ Syn: *pejibaye; pichiguo*; (MM).

pijijal, m. (← nah.) (1) (Mex): hejno husiček podzimních; (MS).

pijije, m. (StřAm, Mex): (1) husička podzimní (*Dendrocygna autumnalis*); ► americký bahenní pták, který je relativně velký, má štíhlé tělo a dlouhý a tlustý krk, lehce zakroucený směrem nahoru, peří má převážně šedavě kávovou barvu s bělavými skvrnami; ■ Var: *pichiché, pichichil, pichichín, pishishi, pichichí, piche*; (RAE, MS, MM).

pijijear, tr. (← nah.) (1) (Mex): lovit husičky podzimní; (MS).

pijijeo, m. (← nah.) (1) (Mex): lovení husiček podzimních; (MS).

pijijero, adj., m. (← nah.) (1) adj. (Mex): týkající se husičky podzimní (*pijije*); (2) m. (Mex): místo s hojným výskytem husiček podzimních; (MS).

pijín, m., hovor. (Hond): (1) boj, bitka, rvačka; (RAE).

pijinear, tr., hovor. (Hond): (1) flámovat, pařit, neustále se bavit; (RAE).

pijirigua, adj/subst. (1) adj/subst. (Kub, Portor): maličkost, nepatrnost; ► směšná a opovrženíhodná věc; opovrženíhodný (o věci); ■ Syn: *pijirruña*; (2) hanl., **de** ~ (Kub): méněcenný; (AM, MM). • (3) adj. (Kub, Portor): nekvalitní; (MM). • (4) f. (Kub): zapadlá díra, Zapadák; (JD).

pijirruña, f. (1) (Chil): maličkost, drobnost; viz: *pijirigua*; (AM, MM).

pijojo, m. (1) (Kub): strom; ► dřevo má žlutou barvu; je tvrdé a těžké; (MM).

pijotada, f. (1) (Kub): špetka, viz: *pijotazo*; (AM). • (2) (Mex): nepřijemná věc, jednání nebo výrok; (3) (Mex, Portor): nicotnost, prkotina; (MM, JD).

pijotazo, m. (1) (Portor): troška; malá část; (AM, MM).

pijotear, tr./intr. [Š: *escatimar, cicatear, mezquinar*] (1) tr/intr. (Arg, Kol, Mex, Urug): skoupeť odměřovat, skrblit, škudlit, smlouvat cenu i při koupi maličkosti; př.: *un trago a cualquiera encanta, y Cruz no era remolón ni pijoteaba garganta*; (RR, AM, MM). • (2) intr. (Arg, Kol, Urug): pozdrzet platbu nebo vymáhání něčeho; (AM). • (3) (Am): neplatit dluhy; (JD).

pijotería, f. [Š: *tacañería, mezquindad*] (1) (Par, Arg, Kub, Chil, Mex, Urug): škudlení, skrblivost; př.: *no creo que la pijotería de don Félix le haga tener un gesto como el del suegro de Martos*; (RR, MM). • (2) (Arg, Kub, Chil, Mex, Urug): maličkost, nepatrnost; (3) (Arg, Kub, Chil, Mex, Urug): úplně nic, pakatel; př.: *me quiso dar una pijotería por el trabajo*; (chtěl mi dát za odvedenou práci jen pár haléřů); (MM).

pijotero, -a, adj. [Š: *tacaño, cicatero, de condición ruin*] (1) (Par, Arg, Kub, Chil, Mex, Portor, Urug): vychytralý; skrblivý, lakomý; př.: *los médicos de Asunción son muy pijoteros; lo único que saben hacer es cobrar*; viz: *pichuleador*; (RR, MM, JD). • (2) (Arg: Tucumán): zrádný; ► o člověku, kterému se nedá věřit; (3) (Par): skrblivý, škudlivý; ► o člověku, který smlouvá cenu i při koupi maličkosti; (MM).

pijuano, m. (1) (Ekv): píšťala; viz: *pincullo*; (AM).

pijudo, -da, adj., hovor. (1) (Salv, Hond, Nik): o věci: velmi hezká, kvalitní (2) adj., hovor. (Hond): o osobě: laskavá, přívětivá; i subst.; (3) **pijudo**, citosl. (Nik): vyj. schválení nebo nadšení; (RAE).

pijuí, m. (1) (Arg, StřAm, Mex): pták *Crotophaga ani*; ► malý; černé barvy; s dlouhým ocasem a krátkýma nohama; viz: *tijuil*; (MM).

pijuinque, m. (1) (Kol): koník; (AM).

pijul, m. (1) (Salv, Nik): kukačka, viz též: *picodecera, pijuy*; (RAE).

pijuy, m. (onomat. výraz) (1) (Mex, Guat, Salv): (1) kukačka rýhozobá (*Crotophaga sulcirostris*); ► má černé peří s modrými odlesky na křídlech a černý ocas, zobák a nohy, vnímá se jako posel špatných zpráv; ■ Syn: *chatero, chiclón, chijute, chucracaco, garrapatero, guardacaballo, mataballo, montacaballo, pijón, pijul, talingo, tijo, tijuil, tingo-tingo, zopilotillo*; (RAE, DA).

pijuyo, m. (1) (Salv): *picodecera*; (RAE).

pila, f. (m.) (1) f. (Bol, Kub): kohoutek (vodovodu); **př.:** *pila de agua*; (2) hovor. (Salv): neodbytná myšlenka; (3) hovor. (Ven): veřejná studna, ze které lidé z určité čtvrti čerpají vodu k domácímu užití; (RAE, AM, MM). • (4) m. (Bol): pes bez srsti; (5) m/f., i adj., hanl.: **Paraguajánek**; ► během války v Chacu se tohoto výrazu používalo v Bolívii k hanlivému označení Paraguajců; (6) ~ **de** algo [Š: *gran cantidad, montón de algo*] (Ven, Urug, Kub, Chil, Arg, Am): velké množství, hromada něčeho; **př.:** *mientras la cabalgata del estadio pasa, vi pila de pataduras y de jugadores maravillosos; una pila de años; la policía pescó una pila de ladrones*; (RR, AM, MM, JD). • (7) m., **perro** ~ (sevArg, Bol): čínský chocholatý pes naháč; viz: *perro chino, pelado*; (8) adj. (Arg: Salta, Santiago): nahý; **př.:** *andar pila*; (9) **en** ~ (Kol: atlantické pobřeží): hodně, dost, habaděj; (AM). • (10) adj. (sevArg, Bol): bezsrstý; (11) **pata** ~ (sevArg, Bol): bosý; ► o člověku, co chodí bos; (MM, JD). • (12) (Kol): studna; (13) (Chil): pramen; (14) **andar** ~ (Arg): být nahatý; (JD).

pilada, f. (1) (Mex): oloupání, vyloupání; (JD).

pilado, -da, adj. (1) (Kol): jistý; zaručený; hotový; nabeton; ► např. vítězství, velký úspěch atd.; **př.:** *esto está pilado; llevarla pilada*; (AM, MM, JD).

pilador, m. (1) (Am): moždír; (2) (Am): palička moždíře; (JD).

piladora, f. [Š: *molino para el arroz*] (1) (Kol, Ekv): mlýn na drcení rýže; **př.:** *las piladoras obligaban al productor a entregar determinado número de libras por quintal argumentando que el grado de humedad del arroz así lo requiere*; (RR).

pilagá, m. (1) (Arg, Par): indián *guaicurú*; ► patří ke skupině *toba*; žil však v blízkosti břehů řeky Pillcomayo, západněji od této skupiny; na začátku 20. století žilo v této oblasti několik málo kmenů; všechny na pokraji zániku; (2) (Arg, Par): dialekt těchto indiánů; (MM).

pilanca, f. (1) (Ekv, Ven): hromada, kupa; (AM, MM, JD).

pilandería, f. (1) (Kol): stoj na čištění rýže; ► sloužil k oddělení zrn od plev; v Číně byl tento stoj znám již v letech 200 př. n. l., v Evropě se začal používat až v 18. století; (AM, NET).

pilandro, -ra, adj. (1) (Kol): obsluhující stroj zvaný *pilandería*; (AM).

pilapila, f. (← map.) (1) (Chil): rostlina *Modiola caroliniana*; ► čeledi slézovité (*Malvaceae*); dorůstající délky 60 až 80 cm; s plazivým kulatým a rozvětveným stonkem; v lékařství se užívá k úpravě krevního oběhu; v lidovém léčitelství je používána k zastavení krvácení; (RAE, MM).

pilastra, f. (1) (Chil): ozdobná římsa, lišta; ► zdobí okenní nebo dveřní rámy; (AM, MM, JD).

pilatuna, f. (← *Pilatos*) (1) (Kol, Chil, Ekv, Pan, Ven): ničemnost, podraz, levárna; (RAE, AM, MM).

pilatuno, -na, adj/subst. (← *Pilatos*) (1) adj. (Kol): vydrůdušský; (AM, MM). • (2) adj. (Kol): nespravedlivý; ► o něčem, co je zjevně nespravedlivé; (MM). • (3) adj. (Am): jidášský; zlodějský; (4) f. (Am): jidášské chování; zlodějina, lumpárna; (JD).

pilca, f. (1) (Arg, Per, Chil): kamenná zeď; viz: *pirca*; (RAE, AM, MM). • (2) (Am): typ oplocení; ► zeď nebo plot, který má chránit osetá pole; (MM). • (3) (Am): hliněná, lepená zeď; lepenice; (JD).

pilcahuye, m. (1) (Chil): druh plané brambory; ► roste a nese (plody) samovolně; (MM).

pilcar, tr. (1) (Arg, Chil): viz: *pircar*; (MS, AM, MM).

pilcate, m. (← mex. *pilli* „chlapec, syn“ + *catzactic* „špinavý“) (1) (Mex): ušmudlánek; (AM, MM). • (2) (Mex): chlapec; viz: *chamaco*; (MM).

pilco, m. (←map.) (1) (Chil): u ponča: otvor pro hlavu; (2) (Chil): prasklinka na kůži; ► na chodidlech, na nohách; (3) (Chil): pokrm; ► z fazolí, kukuřice a dýně; ■ Syn: *pirco*; viz: *pirco*; (4) **tener** ~ (Per): mít štěstí v lásce; (RAE, AM, MM). • (5) (Chil): vráska (záhyb) po celé délce šlapky chodidla; (6) (Chil): strom; ► dřevo je červené a odolné ve vodě; (MM).

pilcha, f. (← map. *pulcha*, „záhyb, vráska“) (1) venkov. (Arg, Bol, Par): část oblečení v nuzném nebo špatném stavu (častěji pl.); (2) (Arg, Bol, Urug): část postroje, sedla; (3) hovor. (Arg, Per, Urug): část oděvu, zvláště když je elegantní a drahé (častěji pl.); (RAE). • (4) (Arg, Chil, Urug, LaPla): montérky, pracovní oděv; (MS); • (5) (Arg, Chil, Urug, Bol): část oblečení; (6) [Š: *mujer querida*] (Arg, Chil, Urug, Bol): milovaná žena; milá, miláček; **př.:** *yo también tuve una pilcha, que me enllenó el corazón*; (7) (Chil): kus hovězí kůže; (MS, RR, MM). • (8) ~ (s); f., i pl., lid. (Chil, LaPla): oblečení; **př.:** *se basa en alabar nuestras piernas o pilchas*; (BDE). • (9) (Arg, Chil, Urug): venkovské oblečení; ► jezdecká výstroj, pončo, kožené nohavice *guačů*, apod.; většinou jsou to obnošené kusy oblečení; užití slova se však rozšířilo na všechny typy oblečení, jakkoliv drahé; **př.:** *Fabiano me ayudó a juntar mis pilchas, mi ropa y a ensillar*; (10) (Chil): zářez na šiji nebo na čele hovězího dobytka; ► určený k označování; (AM, MM, BDE). • (11) pl. (Mex: Tabasco): nuzný

oděv; (12) pl. (Mex): deky, přikrývky; ► přikrývají se jimi chudí lidé; (13) pl. (Mex): hadry, staré oblečení; (MM). • (14) (Am): kus šatu, prádla; (JD).

pilchaje, m. (← map.) (1) (Urug, LaPlá): oblečení; (MS, AM).

pilche, m. (1) (Bol, Kol, Ekv, Per): nádoba na nápoj; ► dřevěná, nebo vyrobená z dřevnaté kůry tykve; v Ekvádoru se takto označuje kulovitá tykev; ■ Var: *pilchi* (Ekv); př.: *con el mismo pilche repartió el guarapo*; (AM, MM, BDE).

pilcherío, m. (← map.) (1) (Urug, LaPlá): oblečení; (MS). • (2) (Chil): hadry (o šatech); (JD).

pilchudo, m. (← map.) (1) (Urug, LaPlá): módní guru; (MS).

pilero, -ra, adj., hovor. (1) (Salv): řečeno o nějaké osobě: májící neodbytné, utkvělé myšlenky; (RAE).

pileta, f. (1) (Arg, Par, Urug): kuchyňský dřez; nádrž na vodu na mytí či praní; př.: *con piletas de lavar ropa*; (2) (Arg, Urug): napajedlo; (3) (Arg, Bol, Urug): bazén; př.: *un palacete con 7 dormitorios, 4 baños, ... y pileta de natación de aguas calientes*; (4) (Urug): umyvadlo; (5) (Urug): vana na nožičkách se šikmou zvlněnou plošinou, která slouží k praní oblečení; (6) **tirarse a la ~**, hovor. (Arg): riskovat, vrhnout se do něčeho po hlavě; (RAE, BDE). • (7) **darse juego de ~**, viz: *juego*; (RR).

pilgaje, m. (1) (Guat): kus, část; viz: *pilguanejo*; (MS, AM).

pilgao, m. (← map.) (1) (Chil): mlž *Amphidesma solida*; (MM).

pilgua, f. (← keč. *pirhua* „sýpka, silo“) (1) (Chil): síťová taška z přírodního vlákna; ► slouží k přenášení ovoce, zeleniny, apod., na trh; (2) (Bol, Chil, LaPlá): strážkyně kukuřičného pole; ■ Var: *pilhua, pirgua, pirhua, pirua*; (MS, AM, MM). • (3) (Chil): opožděný růst (rostlin, zvířat); (MM).

pilguada, f. (← keč.) (1) (Arg, Kol, Chil, Ekv, Per): množství osetých kukuřičných polí; ■ Var: *pilhuada, pirguada, pirhuada*; (MS).

pilguado, -da, adj. (1) (Chil): vyhoněný; ► o rostlinách nebo o zvířatech, která rychle rostou, i když jsou slabá; (MM).

pilguaje, m., hanl. (1) (Hond): viz: *pilguanejo*; (2) (Hond): otrhánek; nuzáček; (3) (Guat, Salv): kousek kůže; ► např. kus sloupané kůže po opalování; (4) pl. (Guat, Salv): hadry, staré oblečení; (MS, AM, MM, NET).

pilguanejo, -a, m/f. (← nah.; mex. pl. *pilhuan* „děti“ (sg. *pilli* „dítě“) + šp. *-ejo*) (1) (Guat, Mex): ministrant; (2) (Guat, Mex): bezvýznamná osoba, nula, člověk k ničemu; (3) (Guat, Mex): adoptovaný sirotek; (4) (Guat, Hond, Mex): mladý člověk; (5) (Kost, Nik): čipera; švihák; (6) (Mex): mladá dívka, konkubína; (7) (Guat, Salv): kousíček kůže; (8) (Guat, Salv): hadry; ■ Var: *pilgaje, pilguaje, pilhuanejo*; (MS, AM, MM, JD). • (9) f. (Mex): milá, milenka; (10) m. (Mex): nalezenec; (11) m. (Mex): chudáček, ubožáček; (12) m. (Mex): trhánek; (JD).

pilguarse, zvrat. (1) (Chil): viz: *pasmarse; enjillirse*; (AM). • (2) (Chil): vyrůst (o větvích); ► dlouhé a slabé větve, které jsou namačkané jedna na druhé; (3) (Chil): zchřadnout; ► kvůli nemoci; (4) (Chil): vyhonit; ► vypěstovat rostliny a odchovat zvířata velmi rychle; jsou velká, ale slabá; (MM).

pilgüe, adj/subst. (1) adj. (Am): slaboučký; (2) m/f. (Am): chudáček, ubožáček; (JD).

pilgüete, adj/subst. (1) (Hond): líný, zahálčivý; (AM, MM, JD). • (2) (Hond): drzý, hubatý; (MM, JD). • (3) (Hond): darebácký; (4) m/f. (Hond): drzoun; (5) m/f. (Hond): gauner; (6) m/f. (Hond): líná veš; (JD).

pilgüije, adj/subst. (1) adj. (Mex: Guajanato): nerozumějící své práci, svému povolání; (AM). • (2) m. (Mex): nešťastník, ubožák; ■ Var: *piligüije*; (MM). • (3) adj. (Mex): malinký, ubohoučký; (JD).

pilhua, viz: *pilgua*; (MS).

pilhuada, viz: *pilguada*; (MS).

pilhuanejo, viz: *pilguanejo*; (MS).

piligüe, adj/ m. (← nah.) (1) (Guat, Hond, Nik): neduživý, slabý; scvrklý, nedozrálý; ► často se to říká o kakaových bobech; i subst.; (2) (Guat, Hond, Mex): chudák; ■ Var: *piligüije, pilinque*; (MS, AM, MM). • (3) m/f. (Guat, Hond, Mex): nicka; člověk, k němuž lidé nemají úctu; (MM).

piligüije, adj/subst. (← nah. *pilihui*) (1) m. (Mex): komediant; (2) m. (Mex): malý člověk; ■ Var: *piligüe, piligüijo, pilingüije, pilingüijo, pilinque*; (MS, AM). • (3) adj. (Mex): nešťastný, ubohý (člověk); ► výraz se nepoužívá ve státě Zacatecas; (AM). • (4) adj. (Mex): malý, malinkatý (tělem); viz: *piligüe*; ■ Syn: *piligüije*; (MM).

piligüijo, viz: *piligüije*; (MS).

piligüijo, -ja, adj. (1) (Mex: Zacatecas): malý; zábavný, vtipný; (AM).

Piliche, m. (1) **no lo salva ni** ~ (Portor): už není mu pomoci; (2) **sabe más que** ~ (Portor): je obezřetný a prozíravý; ► vychvaluje se něčí mazaností a obratností; významově se podobá spojení: *no valer bula de Meco, saber más que Lepe, más listo que Cardona*; (AM). • (3) (Portor): jméno pro vymyšlenou postavu; ► objevuje se ve spojení zmíněných ve významu (1); (MM).

pililo, -la, adj/subst. (1) m/f. (Arg, Chil): otrhanec, špindíra; (RAE, MM). • (2) m/f. (Chil): tulák, vandrák; (AM, MM). • (3) adj. (Arg, Chil): ušmudlaný, otrhaný, odraný, rozedraný; (JD).

pilincho, m. (1) (Chil): viz: *pirincho*; (MM).

pilingüije, viz: *piligüije*; (MS).

pilingüijo, viz: *piligüije*; (MS).

pilisque, adj/subst. (← nah.) (1) (Mex): scvrklý; ► o sušeném ovoci, např.: rozinky; (2) adj. (Mex): sytý; (3) (Pan): lakomec; **lakomý**, škrtilský; (4) **estar** ~ (Pan, Mex): být přejezený, nacpaný jídlem; (5) **ponerse** ~¹ (Pan): být otrávený z něčeho; ■ Var: *piligüe, piligüije*; (MS, AM, MM, JD). • (6) **ponerse** ~² (Mex): nacpat se; (JD).

pilintruca, f. (1) (Chil): trhaná, dívka v otrhaných šatech; (AM, MM). • (2) (Chil): opovržená žena; (MM).

pilixte, adj. (Guat): (1) malý, nevyvinutý (nevyrostl tak, jak měl); (RAE).

pillaca llauto, (1) (Andy): vysoký barevný klobouk; [Betanzos, 96.]; (MM).

pillacán, m. (1) (Per: Arequipa): hmota, látka; ► tvoří se ve vápenatých, křemičitých a jílovitých oblastech při kontaktu s vodou; stejně jako cement se využívá na stavbách, protože tvoří pevnou a tvrdou směs; (AM).

pillada, f. (1) (Arg, Par): načapání, přistižení; ► překvapení dotyčného při něčem, co chtěl zatajit; (2) (Arg, Par): nalezení, najít; ► toho, kdo se schovával; (MM, JD).

pilladita, f. (1) **juego de** ~ (sevArg): hra na schovávanou; (MM, JD).

pillado, -da (**piyado**, -da), adj. [Š: *presumido, engréido, vanidoso*] (1) (Arg, Urug): domýšlivý, ješitný, pyšný, nafoukaný, marnivý; př.: *porque al final una mina <chica> pillada es la más fácil de todas porque si se llega a calentar no hay nada que hacer: se deja*; (RR).

pilladura (**piyadura**), f. [Š: *presunción, engrimiento*] (1) (Arg): domýšlivost, ješitnost, pýcha, nadutost; př.: *con el embale de pilladura de la Rulo no vi ninguna*; (RR).

pillán, m. (← map.) (1) (Chil): mocný Bůh Mapučů, který má moc nad lidmi a přírodními jevy; (RAE). • (2) (Chil): indiánské pojmenování Španělů; (3) (Chil): lidská duše mimo tělo; (MS). • (4) (Chil): ďábel, čert; (AM, MM). • (5) (Chil): hrom, hromobití; (3) (Chil): blesk; (MS, MM).

pillar, tr. (1) ~se, zvrat. [Š: *darse cuenta de*] (Kol): uvědomit si, všimnout si; př.: *cuando los polis son buena gente, puede uno hasta pillar lo que hacen y no se meten con uno*; (2) ~ **chanchito**, viz: *chanchito*; (RR). • (3) (Arg, Mex, Par, Portor): nachytat, přistihnout, překvapit; (4) (Arg, Mex, Par, Portor): najít (toho, kdo se schovával); (MM). • (5) (Kub): zblejskout; koukat; (6) **¡pilla!** (Kub): hele!; koukej!; (7) **sin perro** ~ (Chil): čapnout při činu; (8) **jugar a** ~ (Chil): hrát na schovávanou; (JD).

pillarse, zvrat/subst. (1) m. (Chil): hra na honěnou; (AM). • (2) **jugar a** ~ (Chil): hrát na honěnou; (MM).

pillauca, viz: *palluca*; (MS).

pillín, viz: *pellín*; (MS).

pillito, m. (1) (Kub): flíček (mateřské znaménko); (MM).

pillo, -lla, adj/subst. (1) m. (Pan, Per, Portor): kapesní zloděj, chmaták (2) f. (Ekv): prostitutka; (RAE). • (3) m. (← map. *pillu*): brodivý pták; ► druh ibisu; bílý s černými skvrnami; má velmi dlouhé nohy se čtyřmi prsty spojenými blánou, krk s lalokem dlouhý asi 60 cm, silný vydutý zašpičatělý zhruba 10 cm dlouhý zobák, holý až po čelo, a krátký ocas; žije na vlhkých místech a živí se plazy; (RAE). • (← map. *pillu*) (4) m. (Chil): čáp *Ciconia maguari*; ► velký brodivý pták; žije sám; je podezíravý; ■ Syn: *baguarí; tuyuyú; cigüeña chilena*; (5) adj. (Chil): dlouhonohý (o člověku); (MM). • (6) m., pl. (Kub): kukadla; (7) **jugar a** ~ (Chil): hrát na zloděje a četníky; (JD).

pilloica, f. (← map.) (1) (Chil, Am): lež; ■ Var: *palloica, pilluca, pilluica*; (MS, JD).

pilloiquero, m. (← map.) (1) (Chil): lhář, podvodník; (MS).

pillopillo, m. (← map. *pillupillu*) (1) (Chil): druh keře (*Daphne pillu-pillo*); ► druh vavřínu; jehlanovitěho tvaru s dvoudomými bělavými květy; jeho kůra se při domácí léčbě používá jako projímadlo; (RAE, MM).

pillos, pl. (1) (Per, aj.): pokrývka hlavy (ve tvaru uzlu); viz: *uncu*; př.: *los caciques... usan sombreros y otros pillos*; [Relaciones, III, 92.]; (MM).

pilluca (pilluica), viz: *pilluica*; (MS).

pillucho, m. (1) (Kub): naháč; (JD).

pillullo, m., hovor. (← map. *pillupillu*; *pillelen* „oklamat“) (1) lumpárna, vychytralost, uličnictví; (RAE). • (2) **hacer un ~** (Chil): nedodržet slovo; **napálit někoho**; (3) (Chil): švindl, podvod, napálení; (MS, AM, MM). • (2) (Chil): ponížení; urážka; (MM, JD).

pilma, f. (← map.) (1) (Bol, Chil): míčová hra; ► **míč se hází pod zvednutou nohou**; (2) (Bol, Chil): hadrový míč; (MS, AM, MM).

pilmama, f. (← nah. *pilmama*; ← *pilli* „dítě“ + *mama* „chovající, nesoucí“) (1) (Mex): kojná; chůva, paní na hlídání; př.: *que corran a la pilmama, que el niño ya se divierte*; (RAE, MS, AM, MM, JD, BDE). • (2) **que corran a la ~, que el niño ya se divierte** (Mex): **chovat se** jak malé dítě; ► **o dospělém**; (MS, AM).

pilme, m. (← map. *pulmi* „brouk“) (1) (Chil): brouk *Cantharia femoralis*; ► malý černý brouk způsobující velké škody v sadech; (RAE, MM). • (2). (Chil): druh chrobáka; ► *Epicauta pilme*; škodlivý brouk černé barvy, měří necelé 2 cm, ničí sady; (3) (Chil): vyzábělý člověk, **vyžle**; (MS, AM, MM, JD). • (4) (Chil): španělská moucha; (JD).

pilo, m. (Chil): (1) keř *Sophora cassioides*; ► roste ve vlhkých oblastech, má malé listy a žluté květy a jeho kůra je silné vomitivum; (RAE). • (2) [Š: *cantidad*; *rimero, conjunto*] (Ekv): množství; hromada, kupa, halda, souhrn; viz: *pila*; př.: *yo conozco dos: el barraganete y el dominico; entonces no conoces nada: hay el hartón, el guineo y un pilo más; pilo de gente* (plno lidí); (RR, AM, MM, JD).

pilón, -ona, adj/subst. (← map. *pilun* „ucho“) (1) m. (Mex, Ven): přídavek; ► zejména kousek, který prodavač přidá navíc ke stanovené váze nebo který přidá, aby stanovené váhy dosáhl; (RAE, AM). • (2) (Mex, Ven): přídavek, množství zboží, které daruje prodávající kupujícímu; (3) (Chil): pítko, fontána s nádobkou; (RR, MM). • (4) adj. (Arg, Chil): jednouchý nebo bezuchý; ► o zvířatech; o věcech: džbán, kastrol, košík atd.; (5) f. (StřAm): přítelkyně; lehká děvka; dívenka; (6) m. (Ven): půlcent; (7) m. (Kub): sklad zemědělských produktů; (8) **de ~¹** (Mex): navíc, k tomu, jako přídavkem; zadarmo; př.: *dar de pilón* (dát nádavkem); (9) **de ~²** (Mex): zbytečně; schválně; (10) ~ **con chupa** (Kub): oplácáný, zavalitý, tlustoučký; (11) **se les da el mandato y se comen hasta el ~** (Mex): podej někomu prst a utrhne ti celou ruku; (AM, MM, JD). • (12) m. (Kub, Mex, Am): závaží na výhybce; (13) m. (Kub): sklad zemědělských produktů; (14) m. (Chil): koš; ► vyrobený z kravské kůže; používá se na vesnici k ukládání zrn; (15) m. (Chil): oválný koš; ► slouží k přenášení hrozna do lisovny; (16) m. (Mex): velký dřevěný nebo kamenný moždír; ► slouží k oloupání zrn obilí; (17) m. (Mex): palička moždíře; (18) m. (Chil): kámen přivázaný na šňůře; ► svou vahou slouží k zavírání dveří; (19) m. (Chil): viz: *panela*; *piloncillo*; (20) m. (Chil): napajedlo pro zvířata; (21) m. (Ven): půlcent; (22) m. (Ven): rostlin *Andiva racemosa*; ■ Syn: *pangelín*; (MM, JD). • (23) m. (Chil): kožený vak; (24) m. (Am): žrout; (25) m. (Mex): diškerce; nášup; (JD).

pilona (piloncillo), f. (m). [Š: *muchacha guapa*] (1) (Kost): hezká dívka; př.: *ese demonio de versillo lo compuso porque a mí me gustaba Irene, una pilona de Palmichal, y ella me daba cuerdilla*; (RR).

piloná, f. (1) (Kub): bašta, něco na zub; (JD).

pilonar, tr. (← map. *pilún* „ucho“) (1) viz: *pilonear*; (MS). • (2) (Chil): uříznout ucho; (AM, MM).

piloncillo, m. (Mex): (1) nerafinovaný cukr; ► přírodní; zpravidla se prodává ve tvaru homolí; viz: *panela*; př.: *sólo 18 centavos de ganancia en kilo de piloncillo permiten los intermediarios a una familia de cinco miembros*; (RAE, AM, MM, JD, BDE). • (2) viz: *pilona*; (RR).

pilonear, tr. (← map.) (1) (Arg, Chil): uříznout ucho; ■ Var: *pilonar*; (MS).

pilongo, -ga, adj. (1) (Kub): (člověk) pokřtěný v hlavním kostele města Santa Clara; př.: *Makindó consideraba que en la provincia de Santa Clara □la más sana de Cuba□, acaso los congos fueron más numerosos que los lucumí; es posible – me dice un 'pilongo' - había muchos*; (RR).

pilota, f. [Š: *timón de una embarcación*] (1) (Ekv): kormidlo; (RR). • (2) ~ **nunca muere** (Kost): naděje umírá poslední; ► fráze užívaná hráči, kterým zbývají poslední peníze, které mohou vsadit; (AM, MM).

pilotear, tr. (1) (Chil): přimět někoho utrácet; (AM, MM). • (2) (Am): pomáhat někomu, podporovat někoho; (3) (Am): zaštitit; řídit (firmu nebo něco jiného); (MM, JD). • (3) (Kub): mít nepřetržitou službu, provoz; př.: *la tienda pilotea*; (4) (Kub): okounět; (JD).

pilotis, m. (← fr.) (1) (Per): nosník, sloup; (MS).

piloto, m. (← it.) (1) (Arg): nepromokavý gabardénový plášť či kabát; (RAE). • (2) [Š: *impermeable*] (Arg, Urug): nepromokavý plášť, plášť do deště; př.: *esperaba a que otro encontrara el papel en el piloto de Vladimir; Roque descolgó el piloto y lo echó sobre la cama*; ■ Var: *piloto* (Arg, Chil); (RR). • (3) (Chil): pohostinný člověk, štedrý hostitel; (4) (Chil): bratranec; (AM, MM, JD). • (5) (Kub): lodivod mořský (*Naucrates ductor*); ► rychlá ryba; má dlouhé ploché tělo; tvrdí se, že ukazuje cestu žralokům; (MM, NET). • (6) (Arg): trenčkot; př.: *piloto línea „Trench“*; (7) (Kub): zadní světlo auta; (8) **catarro** ~ (Kub): neodbytná rýna; (9) **está** ~ (Kub): pořád se dře (studuje); (10) **estudiante** ~ (Kub): věčný student; (11) **farmacia** ~ (Kub): lékárna se službou 24 hodin; (12) **granja** ~ (Kub): vzorový, vzorný statek; (13) **tienda** ~ (Kub): obchod s celodenním provozem; (14) **sus zapatos son ~s** (Kub): nosí pořád ty samý boty; (JD).

piloy, (1) **ablandarse como los ~es, que, al primer hervor, se aarugan** (Guat, Salv): couvnout před prvním nezdarem; ► přirovnání k fazolím, které změknu při prvním vření vody; ■ Var: *frijoles* (Mex); (AM). • (2) (Guat, Salv): velká fazole (plod); ► různobarevná; hrají si s ní děti; (MM, JD).

pilpidén, viz: *pilpilén*; (MS).

pilpil, m. (← map.) (1) (Chil): viz: *pilpilén*; (2) **andar como un ~** (Chil): chodit jako otrhanec; (MS, MM).

pilpil, m. (Chil): (1) liána *Boqwquila trifoliolata*; ► má bílé květy a plody nazývané *cóguil*; (RAE).

pilpil, viz: *pilpilén*; (MS).

pilpilén, m. (← map.) (1) (Chil): *Haematopus pilliatus*; ► druh pobřežního brodivého ptáka; dlouhý červený **silný** zobák používá k otvírání ulit mořských měkkýšů, kterými se živí; na každé noze má tři prsty bez palce; peří je bílé, černé a slabiny červené; (RAE, MM). • (2) (Chil): brodivý pták ústřičník; ► *Haematopus* spp; ■ Var: *pilpidén, pilpil, pirpidén*; (MS).

pilpinto, m. (← keč.) (1) (Arg, Bol): motýl; (2) (Arg): napadení červotočem; ■ Var: *pirpinto*; (MS).

pilpinto, -ta, adj/subst. (← kič. *pillpintu* „motýl“) (1) adj. (sevArg, Bol): napadený červem, larvou; (AM, MM). • (2) m. (sevArg, Bol): obecné lidové pojmenování pro motýly; (MM).

pilputra, f. (1) (Chil): zbídačený člověk; zbytek jídla; mizerné maso; (AM, MM).

pilquén, m. (← map.) (1) (sevArg, Chil): indiánská látka; ► látka, kterou si indiáni sami vyrobí; používají ji na výrobu oblečení a příkrývek; (2) (sevArg, Chil): indiánský přehoz; ■ Var: *pilquil, pilquín, pirquén*; (MS, MM).

pilquil, viz: *pilquén*; (MS).

pilquín, m. (1) viz: *pilquén*; (MS). • (2) (sevArg): kousek, kousíček; (MM, JD).

pilquinear, tr. (1) (sevArg): skrblit; viz: *pijotear, pichulear*; (MM).

piltra, adj. (Ekv): velmi chudý a odrbaně oblečený; př.: *un pobre me enamoraba dándome un calé <cuartillo de un real> de peras; yo le dije: quita, piltra, anda al río y tasca piedras*; (RR).

piltrafa, f. (1) (Arg, Chil, Per): výhoda; (AM, MM). • (2) **sacar buena** ~ (Chil, Per): udělat dobrý kšeft; (MM, JD).

piltrafear, tr. (1) (Chil): mít prospěch, těžit z něčeho; (AM, MM).

piltrafiento, -ta, adj. (1) (Chil, Mex): rozedraný, otrhaný; (2) (Chil): slabý; malátný; (AM, MM, JD).

piltrafoso, -sa, adj. (1) (Per): rozedraný, otrhaný; (AM, JD).

piltrafudo, -da, adj. (1) (Per): vyhublý, hubený jak šindel; (AM, JD).

piltre, adj/subst. (← map. *pulcha* „záhyb, vráska“) (1) m. (Kol, Kub, Ven): švihák; viz: *pitre*; (2) adj. (Chil): přezrálý; (3) adj. (Chil): zvráštělý; seschlý; ► o lidském těle, mase, ovoci, luštěninách apod.; ■ Var: *piltro*; (MS, AM, MM). • (3) adj. (Kol, Ven): švihácký; viz: *patiquín*; (MM). • (4) (Chil): rozmačkaný, zmačkaný; (JD).

piltriento, -ta, adj. despekt., hovor. (1) (Chil): otrhaný, mající rozervané hadry; (RAE).

piltrín, m. (1) (Chil): lupy; (2) (Chil): mastná skvrna; (AM, MM). • (3) (Chil): špína (těla); (MM).

piltro, -ra, adj. (1) (Chil): zvráštělý; viz: *piltre*; (MS, AM, MM).

pilucho, -cha, adj/subst. (1) adj., hovor. (Chil): nahý; př.: *el se lleva el puño a la cabeza frente al santo pilucho*; (2) m. (Chil): dětské dupačky; (RAE, AM, MM, JD, BDE). • (2) adj. (Chil): nahý od pasu dolů (bez kalhot); (MM, BDE).

pilvén, m. (← map.) (1) (Chil aj.): druh americké sladkovodní ryby; ► dosahuje délky 10 cm, žije v hejnu; (RAE, MM).

pilvicudo (pilvicúo), adj. (1) (Chil): nohatý; (JD).

pima, m. (1) (Mex): indián kmene žijícího jihovýchodně od Arizony a severovýchodně od Mexika; ► kmen je stejného původu jako nahuové; jazyky obou kmenů patří do jazykové rodiny *pimasonora*; jsou příbuzné se skupinou *yuto-azteca*; (MM).

pimán, m. (1) (Ekv): dřevěné koryto křížující se s jiným korytem na vodu; (MM).

pimentada, f. (1) (Per): papriková omáčka; (JD).

pimentero, m. (1) (Antil, Kol): pepřovník (strom); ■ Syn: *aguaribay*; *molle*; (MM).

pimentón, m. (1) (Mex): pimentovník pravý (nové koření); ■ Syn: *pimienta de Tabasco*; (MM).

pimienta, f. (1) (Ekv, Kub): černošské kudrnaté vlasy; př.: *esa pimienta no te la alisa ni Cristo; ¿y pa qué?; negro mismo quedás; no hay como lo natural, Azulejo*; (RR, JD). • (2) (Mex): pálivé koření; ► obvykle nazýváno: *pimienta de Tabasco; pimienta de la tierra*; (3) ~ **de Jamaica** (StřAm, Mex): pimentovník pravý (jamajský pepř, nové koření); (4) ~ **de la costa** (Kub): *Piper cubensis*; ► planý pepřovník; roste u břehů; (5) ~ **de Guinea** (Cub): pepřovník *Xylopiya aethiopica*; ► jeho plody jsou kyselé; (6) ~ **de Tabasco** (Mex): pimentovník pravý (*Pimenta officinalis*); ► známý jako nové koření; říká se, že pochází přímo ze státu Tabasco (Mexiko); jeho bobule jsou větší než u klasického pepřovníku; použití však mají stejné; (7) ~ **de la tierra** (Mex): viz: *pimientilla*; (8) ~ **gorda** (Mex): pimentovník pravý (nové koření); viz: *pimienta de Tabasco*; (9) ~ **olorosa** (Nik): viz: *pimienta de Tabasco*; (10) (Antil, Kol): pepřovník; viz: *molle; pimentero*; ■ Syn: *malagueta*; (MM). • (11) **con** ~ (Ven): vesele, čiperně, živě; (12) ~ **inglesa** (Mex): viz: *pimienta de Tabasco*; (13) **ponerse** ~ (Ven): roz dovádět se; (14) **ponerse ~ con un vestido** (Ven): napařadit se; (15) **tener** ~ (Am): být čiperný, živý, veselý; (JD).

pimientilla, f. (1) (Hond): keř z čeledi sporýšovitých (*Verbenaceae*); ► má krátké štíhlé střídavé listy, jeho plod obsahuje semena či kulatá zrna, ze zralých semen se extrahuje rostlinný vosk; (2) zrno kávovníku (nasazující, začínající se tvořit); (RAE, MM). • (3) (Mex): rostlina *Peperonia umbilicata*; (4) (Mex): mangrovník (*mangle*); (5) (Mex): *Myrtus fragans*; ► strom z čeledi myrtovité; jeho květy jsou aromatické; dřevo se používá při vesnických stavbách; (MM).

pimiento, m. (1) (Antil, Arg, Urug): paprika; ► především nepálivá; velká a zelená; (2) (Kol): viz: *pimentero; molle*; (3) ~ **morrón** (Antil, Arg, Urug): sladká červená paprika; ► poměrně velká a masitá; ■ Var: ~ *de bonete*; (4) ~ **cimarrón** (Kub): volně rostoucí strom z čeledi myrtovité (*Myrtus leriocarpa*); (5) ~ **de monte** (Kub): viz: *malagueta*; (6) ~ **oloroso** (Nik): viz: *pimienta de Tabasco*; (MM, JD).

pimientoso, -sa, adj., hovor. (1) (Kub, Ven): zábavný; (RAE). • (2) (Am): jako rtuť (čiperný); (JD).

pimío, -mía, adj. (1) (Chil): lakomý; podlý; (AM, MM).

pimpampum, m. (1) (Kub): polní lehátko (rozkládací); (JD).

pimpar, intr. (1) (Kub): dřít se, makat; (2) ~ **duro** (Kub): dřít se jako mezek; (JD).

pimpín, m. (1) (Chil, Per): dětská hra; ► podobná české hře „ententyky“; děti sedí s nataženými nohama v kroužku; kromě jednoho, který odřikává říkanku; přitom počítá nohy dětí; dítě, na které vyšlo pomyslné □ číslo □ osm, musí schovat jednu nohu; hra pokračuje tímto stylem do té doby, než v kolečku zůstane jediný hráč, který hru prohrál; (2) **estar en un** ~ (Hond): toužebně na něco čekat, něco očekávat; být jako na trní; (RAE, AM, MM, JD). • (3) (Kol): rostlina *Rivina humilis*; ► známá také jako *carmín*; (MM).

pimpina, f. (1) (Ven): kulovitá hliněná láhev s dlouhým hrdlem; ► používala se na chlazení vody; k udržování čerstvosti vody; (RAE AM, MM, JD).

pimpo, -pa, adj. (1) (Portor): přecpaný; nasycený; viz: *pipo*; (AM, MM, JD).

pimpón, viz: *ping pong*; (MS).

pimponista, m. (1) (Am): stolní tenista, viz: *pingponista*; (MS, MM).

pin, m. (1) **estar del ~ del pon** (Dom): nevědět kudy kam; (AM, JD).

pina, f. (1) (Chil): houba rostoucí na dubu; (MM).

pinabete, m. (1) (Mex): pojmenování pro rozličné jehličnany z třídy borovicotvaré; (MM).

pinacatada, f. (← nah.) (1) (Mex): nesmysl, pitomost, hloupost; (2) (Mex): blbosti; (MS, MM, JD). • (3) (Mex): skupina jehličnanů; viz: *pinabete*; (MM).

pinacate, m/f. (← nah., mex. *pinacatl* „brouk“) (1) m. (Mex): černý brouk; ► žije na vlhkých místech; je charakteristický svým pachem; (2) m/f., i adj. (Mex): hlupák, blbec; přihlouplý, hloupý; (RAE, MM, JD, BDE). • (3) (Mex): svižník; ► *Cicindela splendida*; (MS). • (4) m. (Mex): keř *Cassia wislizeni*, *Senna wislizeni*; druh kasie; ► keř z čeledi bobovitých se žlutými květy; (5)

(Mex): neúspěšná osoba; (6) (Per): přezdívka; (7) **no hay ~ que suba media pared** (Mex): žádný učený z nebe nespadl; (MS, AM, MM). • (8) m. (Per): **negr**; (JD).

pinacatero, -ra, adj. (← nah.) (1) (Mex): neúspěšný; (MS).

pinacatillo, m. (← nah.) (1) (Mex): viz: *pinacate*; (MS).

pinal, m. (1) (Mex): borový háj; (RAE).

pinatero, m. (1) (Kub): různé druhy antillských ptáků rodu *Corvus*; ► masožravý pták z čeledi krkavcovitých (*Corvidae*); má černé peří a zahnutý zobák; (RAE).

pinatra, f. (1) (Chil): žalud; ► plod stromu z čeledi *Nothofagus* (pabuk); (AM, MM).

pincel, m. (1) (Mex): chrpa polní (*Centaurea cyanus*); (2) (Salv): *Emilia sagittata*; ► zahradní rostlina; má červené květy; (MM).

pinci6n, f. (1) (Mex): trable, starosti; (JD).

pincoya, f. (1) (Chil: Chilo6): mořská víla; ► jeden z mýtů Chilo6; (AM).

pincullo, m. (← kič, aim.) (1) (szArg, Bol, Per, Ekv): indiánská flétna; ■ Var: *pinguillo*; *pinquillo*; (RAE, AM, MM).

pindanga, f. (1) (Mex): couralka, chudá dívenka žijící na ulici; (MM, JD).

pindicua, f. (1) (Mex): rostlina *Arctostaphylos pungens*; ► roste ve vysokých náhorních plošinách; v Mexiku; (MM).

pind6n, m. (1) (Pan): tanec nebo oslava černochů; (MM).

pindín, m. (1) (Pan): neformální shromáždění s hudbou a tancem; (2) (Pan): tradiční tanec černochů (doprovázený harmonikou); (AM, DA).

pind6, m. (← guar.) (1) (Arg, Par): *Cocos australis*; ► palma; důležité jsou její listy, které jsou výborným krmivem; také plody, které rostou v dlouhých trsech; jsou žluté s nádechem do červena; tvarem připomínají datle; jsou výživné a dobře chutnají; (MM).

pindonga, f. (1) (Arg, Par): pyj, penis; (2) **!la ~!** (Arg, Par): sakra!, kruci! zatraceně!; ► zděšení, úlek; (MM).

pindongo m. (1) (Kol): mazánek, rozmazlené dítě; (JD).

pinedo, m. (1) (JižAm): borový háj; (RAE). • (2) (Kub): *Acanthospermum humile*; ► bylina; má oválné nepravidelně zubaté listy; (MM). • (3) (Am): smrkový, borový les; (JD).

pinero, -a, adj. a com. (1) (Kub): obyvatel ostrova *Isla de los Pinos*; ► dnes *Isla de la Juventud*; př.: *conoces a los guardafronteras, los meteor6logos, los buzos, los choferes de guagua <bus>... ¿y a los policías tambi6n?; bueno, yo soy pinera, para algo nací aquí, ¿no?;* (RR).

pinga, f. (1) hovor., eufem. (StřAm, Kub, Ekv, Per, Ven): penis; (2) (Kost): troška, špetka; př.: *una pinga de sal*; (3) děts. (Hond): malá káča (hračka); (4) (Hond): o hračce nebo hře *enchute*; ► viz *perinola*: dřevěná hůlka asi deset centimetrů dlouhá, která se má dostat do dírky, jež je v horní části hračky; tato horní část má tvar převráceného poháru; (5) **de ~** (Kub, Ven): velmi dobrý, výborný (6) (Ven): dobře, vhodně; (7) **la ~**, vulg. (Kub, Ven): tuhle!; to určitě! ► vyj. odmítnutí; (RAE, MM). • (8) **pinga, -go**, f/m., vulg. [Š: *pene, picha*] (Portor, Kub, Guat, Kol, Per, Mex, Nik, Arg, Ekv, Ven): *p6ro*, pták, vocas; př.: *has tenido la pinga de otro hombre dentro de ti; ¿quién lo hubiera dicho – dijo el Boa; tiene una pinga de hombre; y tú una de burro – dijo Alberto; ci6rrate el pantal6n, fen6meno;* (RR, BDE). • (9) (Chil: Chilo6): svůdník, donjuan; (10) **~ de gato** (Kub): rostlina *Achyranthes aspera*; (11) **~ de perro** (Kub): rostlina *Capparis cynophallophora*; (MM). • (12) **!qué... ni qué ~!** (Mex): jakýpak...!; (13) **está de ~** (Kub): nemá o tom ani páru; (JD).

pinganilla, m/f., adj. [Š: *petimetre, lechuguino; bien vestido*] (1) adj. (Ekv, Chil, Kub, StřAm, Per, Bol, Arg): štramácký, hejskovský; dobře oblečený; př.: *entra un soldado – alguien lo saluda como sargento – con cara de putero y pinganilla; no lleva casco, sino gorra, un rev6lver en el cinto;* (RR). • (2) m/f. (Chil): nedůležitá, nevýznamná osoba; (RAE). • (3) m. (StřAm, Bol, Kub, Chil, Ekv, Hond, Per): chudý člověk, který se snaží obékat elegantně, až parádivě; (4) **en ~s¹** (Mex): sedět ve dřepu, na bobku; (5) **en ~s²** (Mex): v nejisté situaci; (6) **en ~s³** (Kol, Mex): po špičkách; (AM, MM). • (7) m. (Arg, Am): frajer, parádník; šašek; komediant; (8) **a la ~** (Kost): posazený na stranu (o klobouku); ► na pravou stranu; směrem dopředu; (MM, JD).

pinganillada, f. (1) (Per): vkus, elegance; (AM).

pinganillo, -lla, adj/subst. (1) m. (Ekv): venkovan z provincie Chimborazo, který se kulturně přizpůsobil míšencům; př.: *en qué tribunal se ha visto cambiar el oro por cobre; sembrando la yerbabuena... dejar un hombre de bien por un pinganillo y pobre;* (2) **~s**, m., pl. (Ekv): jezdecké kalhoty; ► nejčastěji z hovězíny, bez kožešiny nebo jen s malým množstvím kožešiny na vnější

části; připevňovaly se pomocí přezek a řemíků, ve výšce nártu byly připevněny ostruhy; byl to oděv bezstarostných, pohodlně žijících venkovanů; př.: *los pinganillos, según hemos podido observar la vestimenta de algunos indígenas, parecen ser piezas de manufactura nativa*; (3) adj. (Bol, Ekv): hejský; ► venkovan, který se elegantně obléká nebo nosí nápadné nové oblečení; př.: *las cholos pinganillas o los muchachos portadores de los obsequios se encargaban de hacer el escándalo en voz baja*; (RR). • (4) adj. (Bol, Ekv): elegantní, vkusně oblečený; parádivý; (5) adj. (Kol): oplácáný, buclatý, podsaditý; (AM, MM, JD). • (6) m. (Kol): tloušťk; (7) m. (Ekv): kožené kalhoty, koženky; (JD).

pinganito, m. (1) (Ven): čert; (JD).

pingo, m. (1) (Arg, Bol, Chil, Par, Urug): kůň; př.: *era necesario tener algún rancho adonde atar nuestros pingos*; (2) (Arg, Urug, Bol): kůň s velmi dobrými dispozicemi; ► dobře stavěný; energický; rychlý; odolný; (3) (Mex): uličník; (4) (Mex): ďábel, čert; (5) (Urug): dobrák; osoba s dobrými vlastnostmi; (RAE, AM, MM, BDE). • (6) (Urug, Arg): neposedný a rychlý kůň; př.: *se disponía de montar, y el pingo, de lomo duro, caracoleaba*; (7) viz: *pinga*; (RR). • (8) (Chil, Per): herka; ► o koni; původně tento výraz v Argentině, Uruguayi, Chile a Peru znamenal □herka□; nyní se však tímto výrazem označují ti nejlepší koně; význam □herka□ se již dočista vytratil; (9) (← kič. *pingu*) (Ekv): dřevěný trám; ► rovný a úzký; používá se při stavbě střechy, apod.; (AM, BDE). • (10) (sevArg): pyj, penis; (MM). • (11) (Mex): čert; ► i přeneseně: o dětech; (JD).

pingola, f. (1) (Pan): šulínek; ► pojmenování pro penis chlapečků; (MM).

pingopingo, m. (← map. *pinco-pinco*) (Chil): (1) chvojník andský (*Ephedra americana*); ► keř z čeledi chvojníkovitých (*Ephedraceae*), někdy až 5 m vysoký; má šupinaté protilehlé listy, malé květy a jako plody malé oříšky; ty mají, stejně jako listy, močopudné a pročišťující účinky; vyskytuje se v oblasti And, konkrétně v zemích: Argentina, Bolívie, Chile a Peru; (RAE, MM, NET).

pingonista, m. (1) (Am): stolní tenista, hráč ping-pongu; (JD).

pingotear, intr. (1) (Bol): vzpínat se; ► o koni; (AM, MM).

pingpong (**ping pong**, **ping-pong**), m. (← angl. *ping-pong*) (1) (Am): stolní tenis; ■ Syn: *tennis de mesa*; (MS, MM).

pingpongista, m. (← angl. *ping-pong*) (1) (Am): hráč stolního tenisu; (MS, MM).

pingos, m., pl. (← angl.) (1) (Kol): kuželky; (MS).

pinguchita, f. (1) (Chil): vyzáblina, hubeňour, tyčka; ► o ženě; (AM, MM, JD).

pingucho, **-cha**, adj/subst. (1) m/f. (Chil): sprosták, hrubián; (2) m. (Chil): lehký oběd, svačina; (AM, MM, JD). • (3) adj. (Chil): mizerný, opovrženlivý; (4) m. (Chil): otrhánek; ► chlapec žijící na ulici; oblečený do otrhaných šatů; je to soucitný výraz; (MM, JD).

pinguillo, m. (1) (Bol, Ekv): viz: *pincullo*; (MM).

pingüica, m. (1) (Mex): klučisko; (JD).

pingüinera, f. (1) (Arg): shromaždiště tučňáků; ► místo na pobřeží, kde se scházejí v době, kdy hnízdí a starají se o mláďata; (RAE). • (2) (Arg): kolonie tučňáků; (BDE).

pingüino, m. (← fr. *pingouin*; angl. *penguin*) (1) (Arg): džbánek na víno ve tvaru tučňáka; př.: *el mostrador oscuro con las cicatrices de los cigarillos, el rostro blanco de Pino suspendido sobre el mostrador (...), los pingüinos colgados en fila india del marco del espejo*; (RR). • (2) (Arg, Chil, Par, Urug): druh tučňáka (*Anser magellanicus*); ► vodní nelétavý pták; vyskytuje se v chladných jižních mořích; ■ Syn: *pájaro bobo*; *pájaro niño*; (MM).

pingullo, m. (← kič. *pingullu*) (1) (Ekv, Bol): malá flétna; ► dřevěný ind. hudební nástroj; viz: *pincullo*; (RAE, AM, JD).

pingurucho, **-cha**, m/f. (1) (Chil): viz: *pingucho*; (AM, MM).

pincha, f. [Š: *trabajo, curre*] (1) (Kub): práce, rachota, fuška; př.: *el que no trabaja ahora es porque nació vago; ya hay pincha para todos*; (RR, JD). • (2) **estar en la ~** (Kub): makat; (3) **ir a la ~** (Kub): jít do rachoty; (4) **~ revuelta** (Kub): strašná dřina; (JD).

pinchado, **-da**, partic., adj. (1) [Š: *ufano, vanidoso*] (Kol): pyšný, nadutý, ješitný, domýšlivý, marnivý; př.: *ese idiota nos la pagará hoy y su pinchada novia*; (2) [Š: *desmantelado, descubierto*] (Arg): zchátralý, zničený, odhalený, nekrytý, rozebraný; př.: *el confesionario estaba pinchado*; (RR).

pinchaque, m. (1) (Kol): tapír horský (*Tapirus pinchaque*); ► regionální označení pro tento druh; (MM).

pinchar, tr. (1) (Portor): slídit, čmuchar; očumovat, špehovat; (AM, MM, JD). • (2) (Kol): štípnout; (3) (Kub): makat; př.: *pinchar duro*; (4) (Chil): sbalit děvče; (5) **ése no pincha ni corta** (Kub): ani nemákne na práci; (JD).

pincharse, zvrat. (1) [Š: *ufanarse*] (Kol): napařovat se, nafukovat se, vynášet se; př.: *para qué tanto orgullo, ahora te pinchas al andar con esa puta, claro que está mejor que nunca, y vos sos ahora su mozo, acordale que fui yo quien se la comió por primera vez*; (2) ~ **las huevas**, viz: *hueva*; (RR).

pinche, adj/subst. (1) adj. (Kost, Salv, Nik): lakomý (2) hanl. (Mex): podlý, proradný, **zatracený, všivý, mizerný**; (RAE, JD). • (3) m. (Portor): chlapec, který roznáší vodu, zvláště zemědělcům při pracích na poli; (4) (Bol, Urug, Arg): zaměstnanec; ► může být hanlivé; př.: *era posible que los pinches regresen para continuar el saqueo acostumbrado*; (5) (Arg): asi 15 centimetrů dlouhý ocelový špendlík na stojánku; ► napichovaly se na něj papíry s informacemi, které se ještě naposledy před vyhozením prohlédly; př.: *sobre la mesa mil cosas: tinteros, almohadillas y sellos, pinches con papeles, dos carteras de cuero*; (RR). • (6) m. (Arg): úředník; zaměstnanec v kanceláři s nízkým platem; (7) m. (Mex, Portor): povaleč, flákač; (8) m. (Arg, Portor): jehlice do klobouku, ozdobný špendlík; ► slouží k připevnění ženských klobouků; (9) m. (Kol): středně velký kůň; (AM, JD). • (10) m. (Kol): tamarín pinčí (*Hapale oedipus*); (11) m. (Kol): druh vrabce (*Brachyospiza pileata*); ► hnízdo si staví v korunách keřů; (12) m. (Kol): herka (o koni); (13) adj. (Portor): uličnický, darebácký; žebrácký; (14) adj. (Mex): opovržením hodný, nepodstatný; mizerný, ubohý; př.: *como se ve que en tu pinche vida has visto tanto junto*; (MM, BDE). • (15) m. (Chil): pinetka, vlásenka, sponka do vlasů; př.: *mi hermana mayor se movía de acá para allá, prendiéndose un pinche en el pelo*; (BDE).

pinchis, adj. (Kost): (1) lakomý; (RAE).

pincho, m., vulg. (Per): (1) penis; (RAE). • (2) (Kub): hubená a ošklivá žena; př.: *estaba malísima, era un casco, un fleco, un pincho, una cualquiera de las decenas de sinónimos que designaban a una mujer flaca y fea*; (RR). • (3) (Arg, Par): trn; osten; bodlina, žihadlo; ► u rostlin; zvířat; (4) (Arg, Par): jakákoliv věc, která píchá; (MM). • (5) (Kub): zub; př.: *sacar un pincho a alguien* (vyrazit někomu zub); (6) (Kub): lampasák; (7) (Kub): papaláš, pohlavár, šéf; (8) ~ **de cocina** (Kub): kuchtík; (JD).

pinchonazo, m. (1) (Chil, Mex): píchanec, bodanec; (AM, MM, JD).

pinchoy, m. (1) (Chil): skvrnitý prase; (AM, MM).

pinchular, tr. (1) (Bol): vyzdobit, ozdobit; (AM).

piniche, m. (1) (Kub, Ven): viz: *piñipiñi*; (MM).

pinino (pinito), m. (1) **hacer ~s** (Arg, StřAm, Kub, Ekv, Mex, Portor): dělat první krůčky (dítě, rekonvalescent); dělat první pokusy (v umění, ve vědě); (RAE, MM). • (2) (Am): první krůček; př: *los primeros pininos* (první krůčky; prvopočátky; základy); (JD).

pininos, m., pl. (1) (Kub, Salv, Mex, Per): první krůčky; ► dítěte, rekonvalescenta, v umění, ve vědě; (RAE, MM).

pinipiniche, m. (← map. *pinu* „malé“) (1) (Chil): směs k plnění pirohů; ► z mletého masa, cibulí, vajec, apod.; (MM).

pino, m. (1) (Chil): mleté maso; ► dává se do pirožků, pečiva a uzenin; př.: *arrebátándole casi los pequeños calientes, chorreando gotitas de grasa, llenos de oloroso pino*; (RR, AM). • (2) **Los Pinos** (Mex): sídlo mexického prezidenta; př.: *el presidente pidió que fuera a verlo a Los Pinos*; (BDE).

pino insignie, m. (1) (Chil): *Pinus radiata*; ► druh jehličnanu, který velmi rychle roste; využívá se k těžbě dřeva a zisku celulózy; (BDE).

pinol, m. (← nah.) (1) (Kost, Kub, Ekv, Guat, Hond, Nik): mouka z pražené kukuřice; př.: *al tercer día se nos acabaron las tortillas y los frijolitos... y al cuarto día ya nada más son tres cucharadas de pinol por tiempo*; (2) (Kost, Nik): mouka z pražené kukuřice smíchaná s kakaem; ► dělá se z ní nápoj; (3) (Ekv, Guat, Mex): viz: *pinole*; (4) (Ekv): viz: *máchica*; (RAE, BDE). • (5) (StřAm, Mex): typický nápoj; ► z osmažené a pomleté kukuřice, cukru a ledu; (6) (Mex: Tabasco): rozpuštěný prášek z osmažené kukuřice; ► ve studené nebo teplé vodě s cukrem nebo bez; (7) (Mex: vnitrozemí): kukuřičná mouka smíchaná s cukrem nebo homolí třtinového cukru, ovoněná anýzem nebo skořicí, podává se v prášku nebo smíchaná s vodou nebo mlékem; (8) (Bol, Kub, Guat): pokrm z kukuřičné mouky, medu, apod.; (9) (Ekv): příprava mouky; ► z dobře prosetého ječmene; do které se přimíchá homole přírodního cukru, pomletá skořice, hřebíček, apod.; (AM). • (10) (Kub): sladká směs; ► z kukuřičné mouky a melasy; (MM).

pinolate, m. (1) (Guat): nápoj; ► z *pinole* vody a cukru; (RAE). • (2) (Guat): viz: *pinol*; (AM). • (3) (StřAm, Mex): nápoj; ► z kukuřičné mouky rozpuštěné ve vodě s troškou kakaa; může se přidat troška cukru; pije se jak teplý, tak studený; (MM).

pinole, m. (← nah. *pinolli* „kukuřičná mouka“) (1) směs vanilkového prášku a amer. koření; ► přidávala se do čokolády, která tím získala znamenitou chuť a vůni; (2) (Mex): mouka z pražené kukuřice; ► někdy oslazená a smíchaná s kakaem, skořicí nebo anýzem; (RAE). • (3) (StřAm): osvěžující nápoj; viz: *pinol*; (4) (Mex): mouka z pražené kukuřice; př.: *viven en cuevas y se alimentan con pinole, cuando hay pinole*; (5) **el que tiene más saliva, ése traga más** ~ (StřAm, Mex): chytřejší má více výhod; (AM, BDE). • (6) (StřAm, Mex): řídká kaše; ► z kukuřičné mouky smíchané s vodou; přidává se kakao, cukr, vanilka nebo skořice; pije se jak teplý, tak studený; (7) **no se puede silbar y tragar** ~ (Mex): není možné dělat zároveň dvě protikladné věci; ► doslovně přeloženo: člověk si nemůže hvízdát a přitom polykat *pinole*; (MM).

pinolero, -ra, adj/sust. (1) adj. (Mex): týkající se *pinole*; (2) (Mex): milující *pinole*; (3) adj/m/f., hanl. (Salv, Hond, StřAm): o osobách: nikaragujský, **nikaraguajánský**; **Nikaraguajánek**; (4) f. (Mex): nádoba, kde se uchovává *pinole*; (RAE, AM, MM, JD).

pinolillo, m. (1) (Kost, Hond, Nik): mouka z pražené kukuřice smíchaná s kakaem; dělá se z ní nápoj; (2) (Mex): velmi malý hmyz; ► má červenou barvu a podobá se prášku z *pinole*; (3) (Mex): larva klíšťat (*Ixodes*); (RAE). • (4) (StřAm): nápoj; ► smíchaný s kakaem a čokoládou; viz: *pinol*; (AM).

pinota, f. (← it: janov.) (1) (LaPla): výtka, pokárání; (2) **cantar la** ~ (LaPla): říkat pravdu, vyzvonit všechno; (MS).

pinotea, f. (1) (Am): smrk; (JD).

pinotillo, m. (1) (Kost, Guat, Hond, Nik): kukuřičná mouka s kakaem a cukrem; (2) (Mex): malé klíště; ► načervenalé barvy; kousnutí je dráždivé; (MM).

pinpon, viz: *ping pong*; (MS).

pinquillo, m. (1) (Bol): indiánska flétna; viz: *pincullo*; *quena*; (AM, MM).

pinsión, m., venk. (1) (Mex): splín, zármutek, útrapa; (MM).

pinta, f. (1) (Mex, Guat): ulití ze školy, absence, volno ve škole; př.: *hacer la pinta* (chybět ve škole, ulejšvat se ze školy); př.: *se transportó al día en que a los 9 años se había ido de pinta con los niños del pueblo*; (2) (Chil, Kol, Arg): pěkné vzezření, elegance v oblékání; př.: *por pinta no te gana nadie – dijo don Cosme*; viz též: *pintón*; (3) m. [Š: *pillo, maleante*] (Kost): dareba, filuta, ničema, zlotřilec; př.: *andaba con Roy, uno de los pintas de la clase que fuman monte*; (4) **echar (tirar)** ~ (Kol): být pěkně oblečený, stavět se na odív ve svém nejlepší oblečení; př.: *una pandillita de tercera; andan ahí echando pinta*; (RR, MM). • (5) (Chil): druh rudy; ► s vysokým obsahem kovu; (6) (Arg, Per, Portor): barva, zbarvení zvířat; ► hovězího dobytka, slepic a kohoutů; př.: *tiene una pinta muy bonita* (je hezky zbarvený); (7) (Arg, Kol, Ekv, Portor): rod, rasa; (8) (Bol, Chil, Per): hra v kostky; (9) (Dom): označení pro negroidní rasu; (10) **ser de la** ~ (Dom): mít černou kůži (černoch); (11) pl. (Ven): lidový odhad počasí; ► spočíval v pozorování atmosférických změn po dobu prvních dvanácti dnů v lednu; (12) **hacer la** ~ (Mex): ulejšvat se ze školy; ■ Var: *irse de* ~ (StřAm); (13) **no dejarse ver la** ~ (Kol, Per, Portor): nedát najevo své úmysly; nedat na sobě nic znát; ■ Var: *no descubrir la pinta* (Mex); (AM, MM, JD). • (14) **¡a la ~!** (Par): fíha!; páni!; no teda!; to je něco!; ► vyjadřuje úžas, obdiv; (MM). • (15) (Am): volno ve škole; ulití ze školy; (16) **estar de** ~ (Mex): jít za školu; (JD). • (17) (Mex, Nik): nápis či malba na veřejném místě (graffiti); př.: *participaría en las pintas que los miembros iniciaron en toda la ciudad: «cristianos sí, comunismo no»*; (BDE).

pintabardas, m/f. (1) (Mex): autor nápisů či maleb na veřejném místě (graffiti); př.: *los pintabardas en la capital son empleados de las delegaciones del Distrito Federal*; (BDE).

pintacopas, m. (1) (Kub): fintil, parádník; floutek; (AM, JD).

pintada, f. (1) (Kub): ryba; ► velká se žlutými puntíky na těle; má chutné maso; (MM). • (2) (Mex): malování; (JD).

pintadilla, f. (1) (Kub): onemocnění jater (u ptáků); (AM, MM). • (2) (Kub): viz: *pintada*; (3) (Chil): máčka chilská (*Scyllium chilensis*); ► ryba; dorůstá až do dvou metrů; tělo má poseté kulatýma skvrnami; (MM, NET). • (4) (Kub): červenka (vepřů); (JD).

pintado, -da, adj/subst. (1) adj. (Salv, Urug): nemající potřebnou autoritu; (2) ~ **en la pared**¹ (Kub, Per, Ven): o osobě: bez potřebné autority; (3) ~ **en la pared**² (Per): o šéfovi či zaměstnanci: bez potřebné autority; neplní své řídicí funkce; (RAE). • (4) m. (Kost): kropenatý kohout; př.: *y entonces el Flaco Arroyo echó su gallo, un pintado muy sazón al que no había quien no apostara,*

por lo noble y rijoso; (RR). • (5) adj. (Chil, Mex, Per, Portor, Arg): stejný, k nerozeznání; př.: *salio pintado a su padre*; (AM, MM, BDE). • (6) adj. (Arg, Chil, Mex, Per, Portor): skvrnitý; (7) m. (Chil): buňňák kapský (*Procellaria capensis*); ► pták vyskytující se v jižních mořích; (MM, NET). • (8) **se queda** ~ (Kub): je jako ze žurnálu; jako ženich, jako nevěsta; (9) **es** ~ (Mex): není nad něj; (10) m. (Mex): skvrnitě zbarvení; (JD).

pintal, m. (1) (Per): plantáž cukrové třtiny; (AM).

píntano, m. (1) (Kub): *Glyphidodon sexatilis*; ► druh mořské ryby; vyskytuje se v oblasti útesů; je zbarvená do žlutavostříbrné s nazelenalými pruhy; (MM).

pintar(se), tr/intr/zvrat. (1) intr. (Kub): bedlivě něco pozorovat; (2) zvrat. (Ven, Am): vypařit se, zmizet odněkud, **upláchnout**; (RAE, JD). • (3) tr. [Š: *reconocer, examinar*] (Kost): prohlédnout, vyšetřit, zkoumat; př.: *en el periódico del Partido no puedo explicar nada todavía porque me pinto*; (4) intr. [Š: *presumir*] (Arg): vychloubat se, troufat si, být domýšlivý; př.: *trae pistoleras por pintar*; (5) ~**se(las)**, zvrat., intr. [Š: *huir*] (Kost, Nik): utéct, uprchnout; př.: *mirá, este señor se quedó solo porque la mujer se las pintó con otro*; (6) ~**selas para** [Š: *ser muy apto para, pintarse solo para*] (Kost): hodit se na něco, umět v něčem chodit; př.: *habida cuenta de que me las pinto para redactar y puedo – lo digo porque si no quién – transformar con trucos de estilo lo negro en blanco*; (RR). • (7) ~ **la comida** (Ekv: Azuay): přidat zeli/kapustu a další nasekanou zeleninu do vývaru z brambor, hrachu, apod.; (AM). • (8) ~ **bien algo**, tr. (Arg): vypadat slibně; zdát se, že něco dobře vyjde; př.: *el maíz pinta bien para este año* (zdá se, že tento rok bude dobrá sklizeň); *el negocio pinta bien* (obchodování vypadá slibně); (MM). • (9) (Am): lichterit, pochlebovat; (10) (Kub): koukat; vidět; (11) (Chil): přibrat na váze (o dobytku); (12) (Mex): ulejt se ze školy; (13) ~ **un drama** (Kub): rvát si vlasy; (14) **lo que pinta** (Kub): k čemu je; (15) ~ **monas a** (Kub): koketovat s někým; (JD).

pintería, f. (1) (Chil): vedlejší žíla souběžná s hlavní žílou v dole; (AM, MM).

pintica, f. (1) (Kub): kousíček; (JD).

pintiparado, -da, adj. (1) (Bol, Per, Portor, Arg, Kost, Chil): hrdý, pyšný; (2) (Chil, Ekv, Arg, Kost): vyparáděný, vystrojený; (AM, MM).

pinto, -ta, adj/subst. (1) adj/subst. (Mex, Kol): tropická nemoc *Treponema carateum*; ► projevuje se pigmentovými bělavými načervenalými a tmavě modrými lézemi na kůži; (2) f. (Kub): soubor vzorů a barev nějaké látky; (3) f., pl. (Kost): lidový odhad počasí; ► zakládal se na pozorování atmosférických změn po dobu prvních 12, 18 nebo 24 dní v lednu či srpnu, a podle toho se předpovídalo počasí na každý měsíc na stejný nebo následující rok; (RAE, AM, MM). • (4) adj. (Mex, Kol): svrabovitý, umouněný, přičoudnutý; ► označuje člověka majícího svrab nebo špinavou barvu pleti; př.: *al que era pinto lo dejaban libre porque no servía para soldado; sólo debían quedarse los que tenían limpio el cuero*; (RR). • (5) adj. (Kub, Chil, Mex, Per, Portor, Ven): barevný; př.: *judías pintas* (barevné fazole); (6) adj. (Kub, Chil, Mex, Per, Portor, Ven): černobílý; černobíle zbarvený (o zvířeti); skvrnitý; (7) adj/subst. (Kol, Chil, Per, Portor): kohout se zlatým peřím s nádechem do červena a s bílými skvrnami; (8) adj. (Portor, Ven, Cub, Chil, Mex, Per): podobný; viz: *pintado*; (9) adj. (Ven): opilý, namazaný; (10) adj. (Kub): šikovný, mazaný; (11) (Mex): zbabělý; ubohý, lakomý; (12) **ño** ~ (Chil): ten, který připomíná své zásluhy; (13) **ser ~, rabón y mocho** (Kub): člověk vzbuzující nedůvěru; (AM, MM, JD). • (14) m. (Mex): barevná fazole (červenočerná); (MM). • (15) **tan malo es el ~ como el colorado** (Mex): jeden stojí za osmnáct a druhý bez dvou za dvacet; (JD).

pintón, -ona, adj/subst. (1) adj. (Per): o muži: hezký; (RAE). • (2) m. (1) (Arg): elegance v oblékání; př.: *sería fenómeno meterse en Abogacía, el Charrúa se va a la Facultad con un pintón bárbaro*; viz též: *pinta*; (RR). • (3) adj. (Am, Arg, Kol, Kub, Chil, Ekv, Pan, Par, Per, Portor): zbarvující se, polozralý; ► o ovoci; ve Španělsku se užívá pouze ve spojení s hrozdem; (4) adj. (Ekv): nedozrálý; ► o banánu z Dominikánské republiky; (5) adj. (Chil): mladík, který strká nos do věcí, které nepřísluší jeho věku; nezralý mládeneček; (AM, MM, JD). • (6) (Arg, Par): poloopilý, v náladě, nalíznutý; (MM, JD). • (7) adj. (Am): tloustnoucí (o dobytku); (8) (Per): fešácký; (9) **lo dejaron ~** (Kub): úplně ho zničili; (10) (Ekv): polozralý banán; (JD).

pintonear, intr. (1) (Kol, Kost, Ekv, Ven): dozrávat, zbarvovat se; ► o ovoci; (AM, MM).

pintonera, f. (1) (Ven): opilst; (AM, MM, JD).

pintor, -ra, adj/subst. (1) adj. (Arg, Chil, Ekv): vychloubáčny, namyšlený; (AM, MM). • (2) m. (Am): floutek, frajer; vejtaha, chlubil; (JD).

pintoretear, tr. (1) (Kub): čmárat, špatně malovat (bez nadání); ■ Var: *pintorretear* (Guat); (RAE, AM).

pinturear, intr. (1) (Kol): stavět na obdiv statečnost a přirozenost; (AM).

pinturería, f. (1) (Arg, Per, Urug): obchod s malbami a malířskými potřebami; ► prodávají se zde rámy na obrazy, barvy, barevné papíry, apod.; (AM, MM).

pinturriente, -ta, adj. (1) (Mex): zbabělý, podělaný strachy; viz: *pinto*; (AM, JD).

pintoso, -sa, adj., hovor. (1) (Chil, Hond): o osobě: hezká, hezky oblečená; (2) (Hond): o věci: budící pozornost, držící krok s módou; (RAE).

pintudo, -da, adj. (1) (Bol): (1) o osobě: hezká, hezky oblečená, elegantní; i subst.; (RAE).

pinuca, f. (1) (Chil): mořský červ *Urechis Chilnsis*; ► téměř 10 cm dlouhý a 2 cm široký, má tlustou tuhou bílou hnědavou svráštělou kůži, je jedlý a slouží také jako návnada při rybolovu; (RAE, NET).
 • (2) (Chil): *Pinuca edulis*; ► jedlý mořský plod; (MM).

pinza, f. (1) (Kol): vlásenka, pinetka do vlasů; (MM, JD). • (2) (Mex): záševk na šatech; př.: *pinza marcando el busto* (prsni záševk); *pinza marcando el (al) talle* (pasobý záševk); (3) **siete ~s** (Kub): plandáky (kalhoty); (JD).

pinzote, m. (1) (Chil): svícen; ► dřevěný a válcovitý; dává se do něj dlouhá silná svíce; (MM).

piña, f. (1) (Arg, Bol, Kub, Hond, Par, Urug, Mex): rána pěstí; př.: *está viendo caer por última vez al ex-campeón japonés bajo las piñas de Antonio*; (2) (Kub): elektrická roztočka; (3) despekt. hovor. (Kub): politická klika, kamarila; (4) (Salv): muž homosexuál; (5) (Nik): svazek, trs ovoce; př.: *piña de cocos*; (6) hovor. (Per): smolař; i adj.; (RAE, MM, BDE). • (7) **no haber de ~**, lid. (Mex): nezdařit se, nedopadnout podle očekávání; př.: *¡qué dijiste: la contento!*; *pues no hay de piña, niño*; (RR). • (8) **~ cabeza** (Salv), **~ de cerco** (Salv), **~ de garrobo** (Hond), **~ de monte** (Hond), **~ de ratón** (Kub, Antil): bromélie *Bromelia pinguin*; viz: *piñuela*; (DA, AM, MM). • (9) (Kub, Portor, Antil, Mex): náboj kola; ► místo, ve kterém se sbíhají loukotě kola (u kočáru); (10) **coger la ~** (Kub): zastydět se, zčervenat; (11) **estar en la ~** (Kub): být v úzkých, mít potíže; (12) **meterse en la ~** (Kub): vylekat se; (AM, MM, JD). • (13) (Am): ananasovník chocholatý, ananas (*Bromelia ananas*); ■ Var: *ananá*; (14) (Am): ananas (plod); (15) (Mex): bubínek revolveru; (16) (Mex): šťastný šfouch v kulečnicku; ► spočívá ve šfouchnutí koule proti zbývajícím tak, že po řadě zapadnou do kulečnickové díry; (17) **darse ~s** (Arg, Mex, Urug): hádat se tak, že lítají facky i rány pěstí; fackovat se; (MM, JD). • (18) (Chil): nádobka (na květy); (20) (Kub): hromada, skupinka; př.: *formar una piña* (utvořit skupinku); (19) **estar en la ~** (Kub): být u koryta; (20) **la ~ está agría** (Dom): hrozny jsou kyselé; (JD).

piñacha, f. (← map.) (1) (Chil): *Apancora aeglea*; ► malý sladkovodní rak; (2) (Chil, Mex, Am): baculka, kulička, malá tlustá žena; (MS, AM, MM, JD).

piñal, m. (1) (Am): **ananasové pole**; (2) (Nik): několik ananasů pohromadě; (RAE, JD).

piñal, m. (Salv): bromélie, viz: *piñuela*; (DA).

piñata, f. (← it. *pignatta*) (1) (Nik): přivlastnění veřejného nebo soukromého majetku; (RAE). • (2) (Nik, Kost): výhody, které sandinistům podle jejich odpůrců zůstaly i po ztrátě moci; př.: *el político afirmó que 'no les vamos a quitar' las propiedades a los beneficiados con la reforma agraria o con la 'piñata' durante la administración de Daniel Ortega*; (RR). • (3) (Chil): uzmutí, překotné sebrání něčeho; (4) (Chil): dostatek, hojnost; (AM, MM). • (5) (Am): piñata (figurka); (6) (Chil): tlačnice, mačkanice; (7) (Ven): rodinná slavnost; (JD).

piñatería, f. (1) (Ven): ozbrojená loupež; (AM, MM).

piñatero, -ra, adj. (1) (Nik): o osobě, která si přivlastňuje veřejný nebo soukromý majetek; (RAE).

piñaza, f. (1) (Mex): rána pěstí; (JD).

piñazo, m. (1) (Am): bomba, překvapení; př.: *¡es un piñazo!* (to je bomba!); (2) (Am): rána pěstí; př.: *dar, tirar un piñazo* (vrazit jednu někomu); (JD).

piñén, m., hovor. (← map. *pigen*) (1) (Chil): zažraná špína na těle způsobená dlouhodobým zanedbáváním osobní hygieny; (RAE). • (2) (Chil): špína (těla); (3) (Chil): popraskaný obličej; ■ Var: *piñín*; (MS, AM, MM, JD).

piñico, m. (jižHond, Salv): bromélie, viz: *piñuela*; (2) (Salv): venkovan; (DA).

piñimao, m. (1) (Chil): plátek hovězího masa (filet, svíčková); (AM, MM).

piñín, viz: *piñén*; (MS).

piñiniento, -ta, adj. (← map.) (1) (Chil): špinav; (MS).

piñipiñi, m. (1) (Kub): keř *Eleodendron attenuatum*; ► má dlouhé úzké listy; na dotek je zdraví škodlivý; dokonce i jeho stín je škodlivý; šťáva z plodů je jedovatá; (MM).

piñito, m. (1) (Chil): stádečko; ► malé stádo jakéhokoliv druhu dobytka; (MM).

piñizcar, tr. (1) (Chil): štípat; (AM, JD).

piñizco, m. (1) (Chil): štípnutí; (AM, JD).

piño, m. (Chil): stádo; ► výraz přesněji označuje neurčité ale dost velké množství zvířat; př.: *pastores con el mismo atuendo de sus antepasados bíblicos cruzaban las avenidas arreando piños de ovejas caminando al matadero*; (RR). • (2) (Chil): část stáda; (AM). • (3) (Chil): viz: *piñito*; (4) (Par): *Jatropha multifida*; ► rostlina z čeledi pryšcovité; viz: *piñón*; (MM). • (5) pl. (Kub): kňasáky; (JD).

piñol, m. (1) (Ven): keř *Jatropha multifida*; viz: *piñón*; (MM).

piñón, m. (1) ~ (de amarillos) (Portor): pokrm, který se připravuje v troubě, skládá se z vrstev plátků zralých banánů proložených mletým masem; př.: *como si se tratara de un sandwich cubano o un piñón de amarillos*; (2) ~ florido, viz: *bienvenida*; (RR). • (3) (Antil, Mex): keř *Jatropha multifida*; ► plod má projímavé účinky; viz: *piño*; ■ Syn: *piñol*; (MM). • (4) pl. (Kub): zuby; (JD).

piñonate, m. (Nik): (1) sladkost ze zelené nedozrálé papáji nebo z kokosu; ► vaří se v cukrovém sirupu; (RAE). • (2) (Dom): sladkost; ► z cukru, nastrouhané dužiny kososu, občas se přidávají plody pojivnice batátové, tzv. sladké brambory; (AM).

piñuela, f. (1) (Guat, Hond, Salv, Nik, Kost, Pan, Ekv, StřAm, Kub): druh bromélie (*Bromelia pinguin*); ► až 2 m vysoká, s lodyhou a trnitými listy do růžic, velkými lusky; květy jsou bílé narůžovělé, žluté plody jsou jedlé („přírodní ananas“); často se používá do živých plotů; ■ Syn: *piñuelo*, *chigiichigüe*, *maya*, *muta*, *oa*, *piña cabazona*, *piña de cerco*, *piña de garrobo*, *piña de monte*, *piña de ratón*, *piñal*, *piñico*, *piñuela de cerco* (Guat), *piñuela de montaña* (Guat, Hond), *piñuela motata* (Hond); (RAE, DA, MM).

piñuelo, m. (1) (Ekv): bromélie, viz: *piñuela*; (DA).

piñufla, adj., hanl., hovor. (1) (Chil): zavrženíhodný; (RAE, AM, MM).

piñufle, adj. (1) (Arg): mizerný, k ničemu; (JD).

piñusco, m. (1) (Arg): dav, shluk, houf; (2) (Arg): viz: *peñusco*; (AM, MM).

pio, viz: *uspib*; (MS).

piocolo, m. (1) (Kol): dětská hra; ► při níž se napodobuje chování slepice, která brání svá mláďata; (AM).

piocha, adj/subst. (← nah. + mex. *piochtli* „část neostříhaných vlasů na zátylku chlapců“; fr. *pioche*) (1) adj., hovor. (Mex): půvabný, sličný, ušlechtilý, znamenitý, výtečný, velkolepý, nádherný; (RAE). • (2) f. (Mex): bradka sestříhnutá do špičky, tzv. kozí bradka; viz: *chiva*; (3) m. (Mex): dobrý pomocník; (4) adj. (Mex): skvělý, dobrý (o věcech); (5) *estar* ~ (Mex): mít se dobře; (6) *hacer la* ~ (Mex): pochlebovat; (MS, AM, MM, JD). • (7) (Chil): znak, odznak, symbol, dekorace; př.: *esta mítica condecoración es la piocha que llevan desde hace decenas de años nuestros gobernantes en el extremo de su banda presidencial*; (BDE). • (8) f. (Kub, Chil, Guat, Hond, Mex, Nik): krumpáč; (9) f. (Kub, Chil, Guat, Hond, Mex, Nik): lilek potměchut' (*Solanum dulcamara*); ► popínává rostlina; pěstuje se na zahradě pro své nafialovělé, fialové nebo modré květy; dává modré bobule; (10) adj. (Mex): užasný, skvělý, ohromný, prima; ► předměstský slang; (MM). • (11) ¡~! (Mex): prima!; (12) *la chica está* ~ (Mex): je to prima holka; (13) *hacer la* ~ (Mex): šmajchlovat někomu; (JD).

piojera, f. (1) (StřAm, Kol, Chil, Per, Portor, Urug): zavšivenost; (2) (Chil): vousy, bradka; ► výsměšně; (AM). • (3) hanl. (Chil): hadry; ► obnošený oděv chudých lidí; staré opotřebované deky a přikrývky; viz: *pilcha*, *picha*; (MM). • (4) (Am): vši; (5) (Chil): zavšivené hadry; (6) (Chil): putyka, pajzl; (JD).

piojero, m. (1) (Kol, Guat, Ven): zavšivenost; (AM, JD). • (2) (Am): vši; (JD).

piochudo, m. (← nah.) (1) (Mex): člověk s dlouhou bradkou; (MS).

piojillo, m. (1) (Kost): hmyz napadající kořen kávovníku, který způsobuje opadávání kůry keře; (RAE). • (2) (Chil): *Poa annua*; ► druh jednoděložné rostliny z čeledi lipnicovité; (MM, NET). • (3) (Mex): veška; (JD).

piojito (piojo), m. [Š: *niñito*] (1) (Arg, Kost): dětátko; př.: *hoy no vamos a tener tiempo de jugar a nada porque me atrasé, piojito*; (RR, MM). • (2) (Arg): *Sarcophaga nigricans*; ► druh šplhavého ptáka; (MM).

piojo, m. (1) **guindar el** ~, hovor. (Kub): zemřít; (RAE). • (2) (Kol): dermatofytóza (kožní plíseň) u koní; (3) **caer** ~¹ (Kol): vylekat se, dostat strach; (4) **caer** ~² (Kol): zhoršit se, zkrachovat; (5) **dar el** ~¹ (Portor, Dom, Antil, Am): zemřít, natáhnout bačkory; (6) **dar el** ~² (Portor, Antil): přijít na mizinu; zkrachovat, zruinovat se; jít od desíti k pěti; př.: *en ese negocio di el piojo*; (7) **dar el** ~³ (Portor, Mex): usnout, tlouct špačky; př.: *tengo motivos para ir dando el piojo ... hace cuatro noches que apenas duermo*; (8) **dar el** ~⁴ (Guat): morálně upadat a fyzicky chřadnout, chátrat; (9) **dar el** ~⁵ (Mex): dělat špatný dojem; (10) **dar el** ~⁶ (Mex): couvnout, dát zpátečku; (11) **vender caros los** ~ (Mex): nechat se prosit, dělat drahoty; př.: *cuando alguna te eche ojos, véndele caros tus piojos* (mexické přísloví); (AM, MM, JD). • (12) (Kol): hráčské doupě; ► ilegální místo, kde se hrají hazardní hry; (13) ~ **resucitado**¹ (Arg, Mex): hrubián; ► člověk, který se dostane na vysoký post a chová se hrubě k ostatním; (14) ~ **resucitado**² (Am): arivista, kariérista; (MM, JD). • (15) **andar como** ~ (Chil): být namazaný, s'atý; (16) **como** ~ (Chil): namol; (JD).

piola, adj/subst. (← map. *piulu* „tenká nit“) (1) adj., hovor. (Arg, Urug): sympatický, laskavý; i subst.; (2) (Arg): vychytralý, prohnaný, pohotový; i subst.; (3) **quedarse** ~, hovor. (Arg): stát stranou, neplést se do nějaké záležitosti, vyčkávat; (RAE). • (4) f. [Š: *cadena de oro*] (Kol): zlatý řetízek; př.: *a □ Tripas □ lo conocí una tarde cuando los policías lo perseguían por haber robado la piola a una señora*; (5) adj., m/f. (Kub): otrok, který nadbíhal (pochleboval) svým pánům; př.: *en los campos lo gracioso era que muchos cimarrones iban a buscar comida y a proveerse de agua a los ingenios y fincas, encubiertos por los □ carabelas □ ... que no eran □ piolas □ y los protegían*; (6) [Š: *listo, despabilado*] (Urug, Arg): pohotový, bystrý, čilý; může být ironické, používá se např. ve frázi *hacerse el piola*; př.: *no te van a ir a preguntar nada; además ya abrieron y leyeron la carta antes que yo, qué piola sos*; (7) **aguantar(se)** ~ (Arg, Urug): přestát nepřízeň osudu bez mrknutí; př.: *perdimos, ya sé; pero ahora nos toca aguantar piola*; (8) **ni con (la)** ~ [Š: *¡a otro perro con ese hueso!*] (Arg): to povídej někomu jinému!, s tím na mne nechod'!; př.: *¿no sabé, acaso, que los próceres siempre terminan pobres y olvidados?; a mí, ni con la piola*; viz též: *piolín*; (RR). • (9) f. (Arg, Chil, Ekv, Per, Urug): provázek; tenká krátká nit; šňůra, motouz; (10) **¡a mí, con la piolita!** (Arg, Urug): s tím na mě nechod'!; (AM, JD). • (11) f. (Am): provaz, lano; př.: *eso pasa por darles demasiada piola*; (12) **dar** ~ (Arg): věnovat pozornost, všímat si; mít někoho v merku; (MM, JD, BDE). • (13) adj/subst. (LaPlá, Arg): úžasný, báječný; úžasný člověk; př.: *era un lugar bastante piola, porque se podía dormir bajo techo, bastantes calentitos*; (14) adj. (Arg): chytrý, bystrý; vychytralý; př.: *es una chica muy piola, muy inteligente*; (BDE).

piolín, m. (1) (Arg, Chil, Mex, Per, Urug, Ekv, Par): tenký provázek, motouz; ► z konopí, bavlny nebo jiného vlákna; př.: *los enrolló <los papeles> como un matambre y ató a cada uno un trozo de piolín*; (RAE, MM, JD, BDE). • (2) **creerse (tragarse) algo con ~ y todo**, (Arg, Urug): věřit něčemu nepravděpodobnému a nepozastavit se nad tím; př.: *si lo hubiera demostrado un franchute o un alemán, este señor – y señaló a Tesler – se lo tragaría con piolín y todo*; (RR).

piolita, f. (1) **¡a mí, con la ~!** (Arg, Urug): tak s tím se jděte vycpat!; viz: *piola*; (AM, MM). • (2) (Am): provázek; (JD).

pioncarse, zvrát. (1) (Chil): sundat si kalhoty; (AM, MM).

pionco, -ca, adj. (1) (Chil): nahý; ► především od pasu dolů; (AM, MM). • (2) (Mex): sedící na bobku; (3) (Mex): krátkoocasý, mající krátký ocas (o koni); (MM, JD).

pioneer, m. (← angl.) (1) (Am): viz: *pionero*; (MM).

pionero, m. (← angl. *pioneer*) (1) (Am): průkopník; ► v objevení něčeho, v kolonizování, apod.; který připravuje půdu pro své pokračovatele; (MM).

pioneta (peoneta), m. (1) (Chil): pomocník řidiče autobusu; př.: *el bus de pasajeros quedó reducido prácticamente a la mitad de su tamaño, dijo pioneta del camión que cayó a la berma del camino*; (BDE).

pionía, f. (1) (Ven): pivoňka; viz: *peonía*; (MM, JD).

pionono, m. (1) (Arg): sladká roláda; ► z tenkého sladkého piškotového těsta; stočené těsto je naplněné krémem; pocukrované moučkovým cukrem; (2) (Kost, Kub, Hond): zákusek; ► má válcovitý vyšší tvar; vyrobený z piškotu a krému; venkovský pokrm; (MM).

pioquinto, m. (1) (Chil): sladká pochoutka; ► až přeslazená; vyrobená z mouky a cukru; je to druh tzv. *manjar blanco*; (AM, MM).

pior (peor), adj. (1) ~ **es nada**, viz: *peoresnada*; (2) ~ **es nalgas**, viz: *nalga*; (RR).

PIP (Policía de Investigaciones del Perú), m. (1) (Per): Kriminální vyšetřovací úřad; př.: *las investigaciones esán siendo practicadas tanto por la GC, y por el personal de Homicidios de la PIP*; (BDE).

pipa, f. (1) f. vulg. (Kol, Hond, Nik, Bol, Ekv, Pan, Per, Portor): pupek, panděro; (2) (Kub, Mex): cisterna; cisternový vůz; př.: *pipa de agua; 200 choferes de las pipas y unos 50 oficinistas*; (3) (Kost, Ekv: Esmeraldas, Pan): dozrálý kokos (s vnější a vnitřní kůrou); (4) hovor. (Kost): hlava (nějaké osoby); př.: *me duele la pipa*; (5) hovor. (Kost): inteligence; (6) adj., hovor. (Kost): inteligentní; př.: *Carlos es muy pipa*; (RAE, AM, JD, BDE). • (7) ~ (**pipito, -ta**), f. i m. (Ven): zelená žába; ► o velikosti 6 - 10 cm (podle druhu); postrádá ušní bubínky, jazyk a víčka; sameček uloží oplodněná vajíčka na záda samičky, které se nato vytvoří šestihranné váčky a v nich se vyvinou pulci; př.: *cuando ponía sus huevos, su marido se los colocaba sobre el lomo; entonces la espalda se le hinchaba, formando una especie de celdillas donde los incubaba, y al poco tiempo los muchachos de la escuela venían a curiosear el extraño espectáculo de una multitud de Pipitos, de color aceitunoso*; (8) f. (Ekv, Kost, Pan, Kol): křehký zelený kokos ze kterého se obvykle využívá pouze mléko; př.: *en llegando a un caserío, se encontró con que entre los hombres del poblado no había uno que se atreviera a subir a cinco altísimos cocoteros cargados de pipas tiernas*; (9) ~ **de diablos**, (Ekv, Hond): horda démonů; př.: *le perdonaré, si es forzoso; ¿con todo tu corazón?; con todo mi corazón; pero siempre que se lo lleve una pipa de diablos*; (RR). • (10) viz: *paipa*; (MS). • (11) **andar en Pipa** (Chil): být opilý; ■ Var: *como* ~ (Chil); *andar* ~ (Mex); (12) **estar hecho una** ~ (Per): být opilý, být namol; (13) ~ **y** ~ (Pan): co chvíli; (AM, JD). • (14) (Ven): zrnko kávy; (JD).

pipe, m/f. (1) (Nik): bratr, sestra; (2) blízký kamarád, kamarádka; viz: *compinche*; (RAE, MM). • (2) m., lid. (Hond): bratr; (3) (Kost): výsměšné označení pro obyvatele Nikaraguy; (AM).

pipencia, f. (1) (Nik): velmi blízké přátelství; (RAE).

pipeño, m. (1) (Chil): mladé sudové víno; (RAE).

piperita, f. (1) (Hond): pepř; (MM).

pipermína, viz: *peppermint*; (MS).

pipeta, f. (1) **¡la ~!**, eufem. (Arg): ježíšmarja! bóže!; ► úlek, zděšení; (MM).

pipián, m. (1) (Kost, Salv, Hond, Nik): dýně (rostlina); (2) (Kost, Salv, Hond, Nik): dýně (plod); (3) (Kost): přípravek z chilli, těsta a koření, který se vmíchá do těsta tamalu z vepřového, aby měl lepší chuť; (4) hovor. (Salv): muž homosexuál; (5) (Mex): omáčka z dýňových semínek, mandlí nebo pražené kukuřice, rozemleté se zelenou chilli paprikou; (6) masový pokrm podávaný s omáčkou *pepián* (viz *pepián* (5)); (RAE). • (7) (Kub, Dom: Cibao): pokrm; viz: *gandinga*; (8) (Bol): pokrm; ► z mletých pražených mandlí nebo arašídů, smíchaných s moukou a čerstvým masem; (9) (Chil): šťáva z hroznů smíchaná s vodou a melasovým cukrem; (10) (Guat, Mex, StřAm): pokrm; ► základem jsou semínka z dýně nebo z pálivé papričky, osmažená dozlatova na másle a pomletá spolu s kořením a dalšími přísadami; přidává se maso z krocana nebo z prasete; ve státě Michoacán (Mexiko) toto jídlo neobsahuje maso ani pálivou papričku, podává se s omáčkou ze semínek; viz též: *pepián*; (11) **de** ~ (Guat): vynikající; výborný, skvělý; ■ Var: *a* ~ (Guat); (AM, JD, BDE). • (12) (Kost, Guat, Mex): pokrm; ► do vývaru se přidá kukuřice, mletá paprika, oreláník bavorský a rozemletá pražená dýňová semínka; jí se spolu s drůbežím nebo hovějším masem; (13) (Kub): játrový pokrm; (14) (Hond, Nik): druh dýně, která dává malé plody; (MM, NET). • (15) (Am): pečené maso; (JD).

pipiana, f. (1) (Portor): pokrm; ► z nasekané papáji smíchané s kokosovým mlékem a kořením; (AM, MM).

pipiciego, -ga, adj. (1) (Kol): krátkozraký, poloslepý; ■ Syn: *pipiriciego*; (AM, MM, JD).

pipil, adj/subst. (← nah. *pipil*, „dítě“) (1) adj/subst. (Mex aj.): předkolumbovský indián, přímý potomek Aztéků, žijící na západě Salvadoru; (2) adj., patřící, vztahující se k těmto indiánům; (3) m., jazyk těchto indiánů; (RAE). • (4) m., hanl. (StřAm): Mexikán; ► hanlivé a výsměšné označení; (AM, MM, JD).

pípila, f. (← nah.) (1) (Mex): krůta; (2) (Mex): prostitutka, *dorota*; (RAE, MS, MM, JD).

pipilacha, f., venk. (1) (Nik): vážka; (RAE).

pipiles, m., pl. (1) (Mex): domorodí obyvatelé kmenů příbuzných s Aztéky; ► žijí na v hraniční oblasti mezi Guatemalou, Hondurasem a Salvadorem; patří do velké jazykové skupiny *yuto-azteca*; (MM).

pipiliciego, -ga, adj. (1) (Kost, Hond, Kol): krátkozraký, poloslepý; viz: *pipiciego*; (AM, MM, JD).

pipilito, m. (← nah.) (1) (Mex), viz: *pípilo*; (MS).

pípilo, m. (← nah.) (1) (Mex): mládě krůty; (MS). • (2) (Mex): krocan; (JD).

pipinte, adj. (← nah.) (1) (Kost): statečný, odvážný; (MS).

pipiola, f. (← nah. *pipiyolli*) (1) (Mex): druh velmi malé včely; (RAE). • (2) (Mex): lesní, divoká včela; (3) (Mex): holčička; (JD).

pipiolera, f. (1) (Mex): houf dětí; (RAE, AM).

pípilo, m. (1) (Ekv): osoba malého vzrůstu; (2) (Arg, Ven): hlupák; (3) arch. (Chil): liberál; ► v minulosti se toto označení užívalo pro liberály; konzervativce se nazýval: *pelucón*; (4) pl. (StřAm): peníze; (AM, JD). • (5) (Am): dítě, chlapec; (6) (Am): mladík, adolescent; (7) (Arg, Ven): nevinný člověk, nevinátko; (8) (Mex): lesní včela; (MM, JD).

pipiriciego, -ga, adj. (1) (StřAm, Kost, Hond): viz: *pipiliciego*; *pipiciego*; (AM, MM).

pipirigallo, m. (1) (Nik): klitoris; (RAE). • (2) (Kol): dětská hra; ► děti se lehce štípají do prstů a u toho říkají říkadlo; (AM).

pipirigua, adj/subst. (1) f. (Chil): čiperná osoba; (AM). • (2) adj. (Chil): čiperný, čilý, živý; (MM).

pipiriles, m., pl. (1) (Salv): semena fazolí; (RAE).

pipirín, m. (1) (Mex): potrava; (2) pl. (Salv): semena fazolí; (RAE).

pipiripao, (1) **de** ~ (Kol, Chil, Guat, Ven, Mex, Nik): bezcenný, bezvýznamný; průměrný; (AM, MM, JD).

pipiritos, m. pl. (1) (Kol): sladkosti; (2) (Kol: Riohacha): skleničky kořalky; (AM).

pipi-room, m. (1) (Kub): hajzlík; (JD).

pipisigallo, m. (1) (Kub, Chil): dětská hra; ► děti se lehce štípají do prstů a u toho říkají říkadlo; (AM).

pipitela, f. (1) (Ven): druh ptáka; viz: *juanchiviro*; (MM).

pipistrello, -la, m/f. (← it. *pipistrello*) (1) m. (LaPla): nešťastný chlapec; (MS). • (2) adj/subst. (Arg): hloupý; pitomec, hlupák; (DA).

pipo, adj/subst. (1) adj. (Ekv, Antil): břichatý, pupkatý; (2) adj. (Portor, Ven): přejedený; přeplněný; př.: *estar pipo* (být nacpaný); (3) m. (Kol): pašovaná kořalka, kořalka nejnižší kvality; (4) pl. (Kol: Antioquia): nepřímé náznaky zášti, nenávisti; (AM, MM, JD). • (5) m. (Antil, Ekv): dítě, kluk; (6) m. (Antil, Ekv): vychytralý zaměstnanec; ► využívá svého zaměstnání nebo postavení k nezákonnému výdělku; (7) m. (Kol): rána; (8) **estar** ~ (Portor): být nacpaný, přejedený; (MM, JD). • (9) adj. (Mex): namazaný; (10) m. (Am): břicháč; (11) m. (Kol): třísknutí; (12) m. (Kub): taťulda; (JD).

pipoca, f. (← braz. port.) (1) (Bol): pražená kukuřice (popcorn); (MS).

pipón, -ona, adj. (1) (Bol, Kol, Kub, Ekv, Pan, Per, Portor, Antil, Arg, Urug): břichatý; i subst.; (2) (Ekv): o osobě: nezaslouženě pobírající jeden nebo víc platů; (3) (Urug, Arg, Ekv, Per): nasycený, nabažený; (RAE, AM, MM). • (4) adj. (Ekv, Kol): břichatý, tlustý; také o těhotné ženě; př.: *¿y por qué decías que te llamabas Tamborín?*; *porque así me dicen en el pueblo, por lo pipón que soy y lo que me parezco al pescao barrigudo que se llama Tamborín*; (RR). • (5) m/f. (Portor, Am): mrně, dítě; př.: *suerte que desde Dolorito no han venido más pipones*; (6) m. (Ekv): předpokládaný zaměstnanec; ► uvedený ve státním rozpočtu; (7) m. (Arg): sud vína; ► od 250 do 600 litrů; (AM, JD, BDE). • (8) adj. (Am): nadlábnutý, nacpaný; (JD).

piponcho, -cha, adj. (1) (Kol): přejedený, přesycený, nacpaný; (AM, MM, JD).

pipote, m. (1) (Ven): koš (odpadkový); popelnice; př.: *llenamos un pipote de agua cada 4 días*; (2) (Ven): kanystr na benzín; (BDE).

pipudo, adj. (1) (Am): břichatý, panděratý; (JD).

píque¹, (← kič. *piqui* „blecha písečná“) (1) m. (Arg, Bol, Chil, Par, Per, Urug): blecha písečná; ► jinak také: *nigua*; druh hmyzu podobný bleše; velikostí je však mnohem menší; samičky napadají těla zvířat i lidí, zejména pak nohy, kde kladou svá vejce; způsobují velké bolesti a boule na nohou; je možné, že shoda kořene tohoto slova se slovesem *picar* způsobila mylnou domněnku, že *pique* je španělské pojmenování pro blechu písečnou; viz: *nigua*; (RAE, MM, JD).

píque², m. (← *picar*) (1) (Chil): dětská hra; ► spočívající v házení mincí nebo kuliček proti zdi až do té doby, než se jedna z nich po odrazu od zdi přiblíží nebo dotkne jedné z ostatních; viz: *cuarta*; *cuartita*; (2) (Arg, Urug): zrychlení; v soutěžích, závodech, zejména týkajících se zvířat či motorových vozidel; (3) (szArg, Bol, Nik, Par, Guat): úzká lesní stezka; (4) **a los** ~s, hovor. (Arg): ve spěchu; (5) (← keč. *piki*) (Per): drobný obtížný hmyz, viz: *nigua*; (RAE, AM, MM). • (6)

(Portor): sekání, sklizeň cukrové třtiny mačetou; př.: *íbamos a empezar el corte en Los Pozos para despachar primero la caña más distante*; (7) (Bol, Chil, Hond): vertikální nebo spádová šachta; ► na zkoumání dolů; př.: *puede ser que tus huesos vayan a dar al pique más hondo de la mina*; (8) [Š: *arreo del ganado*] (Ven): hnaní, vedení dobytka; př.: *las cimarroneras, desalojadas por el incendio de sus breñales, se regaron por todas partes, aumentando el peligro a que se exponían los sabaneros en el apresurado pique de los rebaños para conducirlos a comederos inaccesibles al fuego*; viz též: *picar*; (9) adj. [Š: *achispado, semiebrijo*] (Ekv, Chil): líznutý, stříknutý, nachmelený, podnapilý; př.: *vencidos por el alcohol, varios disparataban, otros se adormecían; las mujeres, ya piques, decuidaron a sus chicos*; (RR, AM, MM). • (10) (Mex): kukuřičný tamal; ► udělaný na vepřovém sádle; (11) **hacer un ~** (Ekv): žádat o půjčku; pumpnout někoho o peníze; (AM, MM, JD). • (12) (Am): odrazení míče od země; (13) (Arg): *picada*; (14) (Arg): rozběhnutí (koně pobídnutého jezdcem); (15) (Arg): nastartování (auta); (16) (Chil, Portor): malá pálivá paprika; (17) (Mex): malý kukuřičný tamal plněný pálivými papričkami; (18) (Mex): vrt; ► slouží k hledání vody; (19) **pegar de sobre ~** (Am): odkouknout míč bez toho, aby se dotkl země (v jakékoliv hře); (MM). • (20) (Am): odstrčení, odrazení (hráče, míče); (21) (Mex): štiplavé slovo; (22) (Mex): bodnutí; (23) **de ~** (Am): pikantní; (24) **a ~** (Mex): prozradit se; (JD).

piquear, tr., hovor. (Hond): (1) líbat někoho na ústa; (RAE). • (2) intr. (Guat): pomlouvát; (3) (Guat): líbat, pusinkovat; (AM, JD).

piquera, f. (1) (Kub): stanoviště automobilů k pronajmutí v Havaně; parkoviště taxíků; (2) místo, kde parkují vozidla nabízející služby nějaké instituci, firmě nebo organizaci; (RAE, MM, JD). • (3) [Š: *taberna de baja categoría*] (Mex): hospoda nízké cenové skupiny, špeluňka, putyka; ► nejvíc se zde prodávají nápoje zvané *amargos*; př.: *bebía mezcal hasta caer fulminado en una piquera por el rumbo de Tacubaya junto con unos amigos suyos ex zapatistas*; (RR, AM, BDE). • (4) (Chil): nádoba zapuštěná v zemi; ► stéká do ní získaná tekutina z přenosných lisů; (5) **estar a la ~** (Kub): být připravený využít situace, příležitosti; číhat na příležitost; (6) **estar ~** (Dom): být blízko k dosažení nějakého cíle; (7) **ir a la ~** (Kol): být v patách (člověku, zvířeti); (AM, MM, JD). • (8) (Arg): ochranný kožený nástrček na zobák; ► dává se bojovým kohoutům, aby se při tréninku nezraznili; (MM, JD). • (9) (Mex): kořalka; (10) **ve echando, que no hay ~** (Kub): odprejskni, vypadni; (JD).

piquero, m. (1) (Chil, Ekv, Per): terej *Sula variegata*; ► vodní pták z řádu veslonohých (*Pelecaniformes*); má rovný, špičatý zobák; má bílé peří s hnědými skvrnami; vyskytuje se u břehů Tichého oceánu; od severu Chile po Ekvádor; pohybuje se v početných hejnech a živí se rybami; v Peru je to jeden z největších producentů guána (ptačí trus sloužící na výrobu hnojiv); (2) (Ekv): maloobchodník; (RAE, MM). • (3) (Ekv): člověk stravující se obvykle v hostincích nízké cenové skupiny; př.: *Rigoberto no perdía un solo detalle de la fonda, se fijaba en los □piqueros□, que en su mayor parte eran obreros*; (RR). • (4) adj/subst. (Kol): bojující zobákem; ► o bojových kohoutech; (AM, MM, JD). • (5) m. (Chil, Ekv): kopáč v dolech; (6) (Chil, Per): *Sula nebouxii*; ► mořský pták z řádu veslonohých; podobá se na ptáka zmíněného ve významu (1); má však výrazně modrý zobák a nohy; ■ Syn: *camanay*; (7) (Ekv): maloobchodník se zemědělskými plodinami a dalšími produkty; (MM, JD). • (5) m. (Chil): kopáč v dolech; (JD).

piquet, m. (← fr. *piquet*) (1) (Arg): karetní hra piket; ► pochází z Francie; (MS).

piqueta, f. (← fr. *piquette*) (1) (Chil, LaPla): mladé sladké víno, které se uchovává bez kvašení; (2) (Chil): slabé víno; (MS, MM). • (3) (Chil): velmi nekvalitní víno; (AM). • (4) (Chil): obyčejné víno, které se vyrábí z hroznové pálenky; (MM). • (5) ~ **mecánica** (Arg): vrtačka; (JD).

piquetazo, m. (1) (Kub, Ven): úder krumpáčem; (2) [Š: *tijeretazo*] (Kub, Ven, Kol): stříh, stříhnutí; (3) (Nik): silné bodání; (4) (Nik, StřAm, Kol, Kub, Mex, Portor, Ven): klovnutí, štípnutí (hadem, hmyzem); (RAE, AM, MM, JD).

piquete, m. (1) (Kol): piknik; ► svačina v přírodě; (2) (Kub): malá kapela, orchestr; (3) [Š: *punzada*] (Ekv): bodavá bolest; (4) [Š: *habón*] (Nik): svědivá boule; ► po bodnutí hmyzem; (RAE, AM, JD). • (5) [Š: *elegancia, esmero, distinción*] (Pan): elegance, distingovanost, pečlivost; př.: *para tirar piquete tomándote tu jaibol <whisky con gaseosa> le dices a tus amigos □mi gente anda en Disneyworld□*; (RR). • (6) (Arg): malý dvorek pro zvířata; ► hned vedle domu; (7) **dar, regar un ~¹** (Portor): užívat si, bavit se; flámovat; (8) **dar, regar un ~²** (Portor): vytahovat se, napařovat se; (9) **ir de ~** (Portor, Dom): být elegantně oblečen; (AM, MM, JD). • (10) (Kub): malý orchestr; (11) (Kub): špatný orchestr; ► hrají v něm špatní hudebníci; (MM). • (12) (Ven): šťouch v kulečnicku;

(13) (Mex): štípnutí, štípanec; př.: *es un insecto cuyo piquete no se siente, que clava su aguijón y deposita su ponzoña en las orejas*; (14) (Mex): bodnutí, píchnutí (i v řeči); (JD, BDE).

piquetear, intr., hovor. (1) (Hond): vychloubat se; (RAE).

piquetero, -ra, adj/subst. (1) adj. (Portor, Dom): vychloubačný; (AM, MM, JD). • (2) (Am): chlubil; (JD).

piquicaliente, adj/subst. (1) adj. (Am): hubatý; (2) m. (Am): hubatý člověk; (JD).

piquichento, -ta, adj. (1) (Per): kulhavý, pajdavý; viz: *piquichón*; (AM).

piquichón, -na, adj. (← kič. *piqui* „blecha písečná“) (1) (Per): kulhavý, pajdavý, šmajdavý; ► člověk, který kulhá takovým způsobem, jakoby měl na nohách léze blechy písečné; (AM, MM, JD). • (2) (Per): lézovitý; ► mající na těle mnoho lézí způsobené blechou písečnou (*Pulex penitans*); (MM, NET).

piquichonear, intr. (1) (Per): pajdat; ► jako někdo, kdo má na chodidlech léze způsobené blechou písečnou (*Pulex penitans*); (AM, MM, JD, NET).

piquijuye, m. (1) (Per, Ven): viz: *picahuye*; (MM).

piquihue, m. (← map.) (1) (Chil): hlemýžď; (2) (Chil): taška, pytel, košík; ► pletený z lián; (MS).

piquilli(í), m. (1) (Chil): alkoholický nápoj; ► vyrobený z lusků rohovníku obecného, známého jako svatojánský chléb; (AM, MM, NET).

piquillín, m. (1) (Arg): keř *Condalia microphylla*; ► synonymum: *Condalia lineata*; keř čeledi řešetlákovitých (*Rhamnaceae*); košatý a trnitý; roste v polopoušti; má malé červené sladkokyselé plody, které rostou v trsech; používají se k výrobě ovocného sirupu a alkoholu; dřevo z něj se zpracovává na nábytek a nářadí; kořen se používá k barvení na modrofialovo; (RAE, MM). • (2) (Arg, Bol): jeho plod; (MS, MM).

piquín, m. (1) (Chil): špetka; (2) (Per): nápadník, ženich; (AM). • (3) (Mex): velmi pálivá paprička; (4) (Mex): prudšas; ► malý, popudlivý (dítě); (MM, JD).

piquinear, tr. (1) (Per): lichotit; dvořit se; viz: *noviar*; (AM, MM).

piquinic, viz: *picnic*; (MS).

piquinini, (← port. *pequenino*) (1) viz: *piquinino*; (MS). • (2) (Kub, Nik, Portor, Antil): chlapeček; dítě, mrně; ► na severu Spojených států se užívá výraz *pickaninny*; (3) (Kub): u černochů: človíček, malá věc; (AM, JD). • (4) (Per): černoušek; mulátek; (MM, JD).

piquinino, m. (← port. *pequenino*) (1) (Antil, Arg, Kol, Kub, Chil, Nik, Per, Portor): klučina; (2) (Arg, Kol, Kub, Portor): malý člověk; (3) (Kub, Portor): malá věc; (4) (Per): černošské nebo mulatské dítě; ■ Var: *piquinini*; (MS). • (5) adj. (Am): malinký, mrňavý; (JD).

piquino, -na, adj/subst. (1) m/f. (Kol, Chil): dítě; (AM, MM). • (2) adj. (střArg, Kol, Chil): malý (o člověku); (MM).

piquiña, f., hovor. (← *picar*) (1) (Kol, Portor, Dom, Ven): svědění, svrbění; viz: *rasquiña*; př.: *es una... como una piquiña... en el cuerpo, alrededor, digamos de una vena*; (RAE, MS, AM, MM, BDE). • (2) (← port.) (Portor): žárlivost, zášť, závist; nenávisť; (MS, AM, MM). • (3) (Am): škrábanec; (4) (Portor): vztek; (JD).

piquiñoso, -sa, adj. (← port.) (1) (Portor): závistivý; nevraživý; (MS, AM, MM).

piquitos, m. (1) **volverse** ~ (Ven): trápit se, znepokojoovat se; být jako na trní; (AM, MM, JD).

pira, f. (← arw/karib) (1) (Ven): olejnatá bylina; (2) ~ **blanca**, ~ **brava** (Ven): druhy rostlin; (3) **ganarse la** ~ (Ven): žít se kukuřičnými plackami; (4) **maíz** ~ (Kol): druh kukuřice; (MS). • (5) (Ven): laskavec trnitý (*Amaranthus spinosa*); ► rostlina; má rovný stoněk a trnité listy; plod má tvar tobolky; (MM, NET). • (6) (Ven): živobyť; (7) **dale a la** ~ (Kub): vodprejskni, vypadni; (JD).

piragua, f. (← karib.) (1) (Am): dlouhé úzké plavidlo; ► větší než kánoe; vyrobené obvykle z jednoho kusu kmene nebo z rákosu; pohybuje se pomocí vesel a plachty; užívané indiány v Americe nebo Oceánii; výraz se neuvžívá v Peru; (2) malé, úzké a velmi lehké plavidlo; ► užívá se na řekách nebo plážích; (3) jihoamerická úponkovitá rostlina čeledi áronovité *Araceae*; ► s šupinatými stonky, velkými podlouhlými a zelenými listy s oválnou štěrbínou a bíložlutou spatkou; (4) (Portor): ledová tříšť; ► nápoj z drceného ledu a šťávy; (RAE, AM). • (5) (Portor): dřevěná nádoba, kád'; ► využívána chudými lidmi na praní prádla; (AM). • (6) (Am): velká kánoe; ► vyrábí se z jednoho kusu materiálu; přidává se na ni paluba zhotovená z tkaniny; a proto je vyšší a širší než klasická kánoe; (7) (Chil): malá pramice; (8) (Ven): pojmenování pro popínavé rostliny; ► které mají velké listy; jejich stonky se používají jako provazy; např. *Anthurium vialaceum*; apod.; (MM).

piragüero, -ra, m/f. (1) (Portor): prodavač nápoje z ledové tříště; (RAE). ● (2) m. (Am): kanoista; (MM).

pirana, f. (← port. *piranha*) (1) (JižAm): piraňa obecná (*Pygocentrus nattereri*); ■ Var: *piraňa*, *piraya*; (MS).

piranchico, m. (← čib.) (1) (Kol): duch temnot; (AM).

piraňa, m/f., i adj. (1) f. (Nik): bojový člun s rychlým přesunem; (2) f. (Per): kapsář; ► působící v rámci organizované skupiny; (3) m/f., i adj. (Kost, Kub, Nik): hrabivý člověk; (RAE). ● (4) (← port.; guar. *pirá* „ryba“) (Arg, Bol, Par, Urug): piraňa; ► malá masožravá ryba; některé druhy dorůstají až 35 cm; hojně se vyskytuje v jihoamerických řekách, které se vlévají do Atlantického oceánu a Karibského moře; žije v hejnech, která napadají kohokoliv, kdo spadne do vody; viz: *pirana*; (MS, MM).

piraňita, m/f. (1) (Per): mladý gauner žijící na ulici; př.: *vagabundean, se ganan la vida como pueden o forman parte de las bandas de □piraňitas□, temibles niños delincuentes que duermen en las calles*; (BDE).

pirar, intr/zvrat. (1) (Kub): pustit se, dát se, jít; př.: *pirar por la derecha* (dát, pustit se v pravo); (2) zvrat. (Kub): vypadnout, zdrhnout, zdechnout se, vzít roha; (JD).

pirarucú, m. (← guar. *pirá* „ryba“) (1) (JižAm): arapaima velká; ► druh ryby; *Arapaima gigas*; (MS). ● (2) (Kol): říční ryba; (MM).

piratona, f. (1) (Bol): viz: *pilatuna*; (AM, MM). ● (2) (Bol): nespravedlnost, křivda; ničemnost, lumpárna; (MM, JD).

piraya, f. (1) (JižAm): piraňa; viz: *pirana*; (MS, MM).

pirca, f. (← keč. *pirca*, „stěna, zeď“) (1) (sevArg, Chil, Ekv, Per, Bol, JižAm): kamenná zeď; ► postavená na sucho, bez malty; slouží jako plot ohrady pro domácí zvířata; nebo k vymezení pozemku na vesnici; ■ Syn: *pilca*; (RAE, MS, BDE, AM, MM, JD, BDE). ● (2) (Arg): kopa věcí; ■ Var: *perca, pilca*; (MS). ● (3) (Am): hromádka kamení; (JD).

pircado, m. (← keč.) (1) (LaPla): viz: *pirca*; (2) (LaPla): chatrč; (MS).

pircador, m. (← keč.) (1) (JižAm): zedník; (MS).

pircar, tr. (1) (Arg, Chil, Ekv, Per): přehradit (kamennou zdí); (RAE, JD). ● (2) (← keč.) (JižAm): obezdít; (3) (JižAm): zdít; (4) (JižAm): zveličovat věci; (5) (Bol): zajistit dveře; ■ Var: *pircar*; (MS). ● (6) (Arg, Bol, Chil, Per): stavět kamenné zdi (*pircas*); (MM).

pirco, m. (← map. *pidcu*) (1) (Chil): chilský pokrm z fazole, kukuřice a dýně; ► běžně se vyslovuje jako *pilco*; (RAE, AM, MM).

pircún, m. (← map.) (1) (Chil aj.): druh amer. keře čeledi líčidlovité *Phytolaccaceae*; ► velmi známý díky svému kořenu ve tvaru tlusté řepy, který je silným projímadlem a dávidlem; (RAE). ● (2) (Chil): pálenka s vodou; (MS).

pire, m. (1) (Kub): falešná nabídka; (AM, MM).

piré, m. (1) (Ven): kaše, pyré; př.: *piré de papas* (bramborová kaše); (JD).

pireca, f. (1) (Par, svArg): pečená kůrka na mase; (2) (Par): slupka ovoce; (RAE, DA).

pirén, m. (1) (Chil): jikry; ► venkovské jídlo na jihu Chile; (AM, MM).

pirgua, f. (← keč. *pirhua* „sýpka, silo“) (1) viz: *pilgua*; (MS). ● (2) (Arg, Bol, Per): silo; (AM). ● (3) (sevArg, Bol, Chil): přístřešek na skladování palic kukuřice nebo dýní; ► velmi jednoduchá dřevěná konstrukce; chápe se jako část patřící k domu; (MM).

pirguada, (1) viz: *pilguada*; (MS).

pirguar, tr. (← keč.) (1) (Arg, Kol, Chil, Ekv, Per): hlídat kukuřičné pole; (MS).

pirgüín, m. (← map. *puđuín*) (1) (Chil): motolice jaterní (*Fasciola hepatica*); ► dlouhá 2,5 cm; žije v zátokách řek a ve stojatých sladkých vodách; vniká do jater, střev a žlučníku dobytka (přezvýkavci, ovce, prasata), kterému tak může přivodit smrt; (2) nemoc způsobena tímto parazitem; (RAE, AM, MM). ● (3) (Chil): přísavky; ► na odsávání krve; (4) (Chil): kluk; (5) *matar el ~* (Chil): vypálit červa; ► dát si štamprli po ránu; ■ Var: *perigüín, perihuín, pirhuín, pirigüín, pirihuín*; (MS, AM).

pirgüiniento, -ta, m/f. (← map.) (1) (Chil): napadený pijavicemi; (MS).

pirhua, viz: *pilgua*; (MS).

pirhuada, viz: *pilguada*; (MS).

pirhuín, m. (← map.) (1) (Chil): viz: *pirgüín*; (RAE).

pirí, m. (← guar. *paja*) (1) (Bol, LaPlá, Par): rákos šáchor; ► *Cyperus* spp.; (2) (Bol, LaPlá, Par): plachta na člunu; ■ Var: *piripirí*; (MS). • (3) (Arg, Bol, Par): druh šáchoru, který se používá na výrobu košů a rohoží; (MM).

pirigallo, m. (1) (Kub): hřebínek, chocholka; ► u ptáků; (AM).

pirigua, f. (1) (Kub): dětský drak; (JD).

piriguala, f. (1) (Chil): grimasa, úšklebek; (AM, MM).

pirigüín, m. (1) (Chil): chlapec, kluk; uličník; viz: *pirgüín*; *chamaco*; (MS, MM, JD).

pirigüita, m. (1) (Kub): mrně; (JD).

pirigullán, m. (1) (Ekv): druh mučenky (rostlina); (MM).

pirihuín, viz: *pirgüín*; (MS).

pirijao, m. (1) (Kol, Ven): palma *Guilielma speciosa*; (MM).

pirimán, m. (1) (Chil: Chiloé): amulet přinášející hojnost a úrodnost; ► vyrobený ze dvou černých kamínků; (AM, MM).

piringundín, m. (1) (Arg): lidový tanec; (AM).

pirincho, m. (← guar. *piririta*) (1) (Arg, Par, Urug): druh ptáka řádu kukačky *Cuculiforme*; ► o velikosti 35 cm; je tmavošedě nebo tmavohnědě pruhovaný na hřbetě a okrově skvrnitý na zbytku peří, s bílým a černým pruhem na konci ocasu; je hmyzožravý a pustoší hnízda; žije v malých hejnech v parcích, zahradách a na otevřených místech; (RAE). • (2) (Arg, Par): pták; ► má ve zvyku do svého hnízda přinášet malé předměty; vždy ve velkém množství; má nepříjemný a křiklavý hlas; peří má popelavé barvy s nádechem dožluta; na hlavě a na krku je vzpřímené; klade velká namodralá vejce s bílými skvrnami; ■ Syn: *urraca* (Arg: Buenos Aires); ■ Var: *perincho*; (3) **pelo de** ~ (Arg, Par): rozsuch; ► říká se o vzpřímených nepoddajných vlasech; (MM). • (4) (Am): straka; (JD).

piringundín, m. (1) (Arg): tancovačka; bezvýznamný lidový tanec; (2) (Arg): taneční sál nebo dům, ve kterém se tento tanec tančí; (3) (Arg): kumbál; ► neuspořádaná špinavá místnost; (MM, JD). • (4) (Arg): putyka, knajpa; (JD).

pirinola, f. (1) (Chil, Salv, Hond, Mex, Nik): čamrda; ► vrchní část má osmiúhelníkový tvar; (2) (Chil): předmět osmiúhelníkového tvaru; (RAE). • (3) (Kol): výčep; krámek; (JD).

piripicho, m., hovor. (1) (Urug): šlaufek; ► gumová část pumpičky, kterou se zavádí vzduch do míče apod.; (2) (Arg, Urug): malý protáhlý přívěsek nějakého předmětu; (RAE, DA). • (3) lid. (Arg, Urug): penis; (RAE).

piripirí, m. (1) (sevPer): bylina; ► využívaný čaroději, šamany k dosažení štěstí v lásce; (AM).

piripirí, viz: *pirí*; (MS).

piririta, f. (← guar.) (1) (Par): viz: *pirincho*; (MM).

pirital, m. (← arw/karib) (1) (Ven): palmový háj; (MS).

piritu, m. (1) (Ven): palma *Bactris piritu*; ► dosahuje výšky sedmi metrů; kmen má posázený dlouhými černými trny; plody rostou v trsech; podobají se datlím; jsou jedlé; mají tvrdou černou pecku; (MM).

pirítu, m. (← arw/karib) (1) (Ven): palma; (MS). • (2) (Ven): karibský dialekt jazyka *cumanagoto*; ► tímto dialektem mluvili indiáni žijící na území regionu Píritu, který se nachází na území dnešního Anzoátegui (jeden ze států Venezuely); (MM).

pirlán, m. (1) (Kol): kamenný schod před dveřmi; (MM). • (2) (Kol): kamenné schůdky; (JD).

piro, m. (1) (Per): homosexuál; ► výraz užívaný v hantýrce zločinců; (2) (Guat): zbytky po pálení slivovice, tzv. výpalky; (AM).

piroja, m. (1) (Chil): notorický pijan; (AM).

pirón, m. (← port. *pirão*) (1) (svArg, Per, Urug): těsto, druh pečiva; ► vyráběné z maniokové mouky a vařené v horoučím vývaru; obvykle se jedlo na způsob chleba s vařeným hovězím a zeleninou; v Peru se manioková mouka namáčí a nechává nabobtnat; v Uruguayi se do těsta přidává sůl; slouží buď jako omáčka, šľáva nebo jako příloha k vařené masovo-zeleninové směsi; zvláště pak k samotnému vařenému masu; (v jazyku guaraní *pirog* znamená „oloupat“; loupe se kořen manioku, ze kterého se vyrábí manioková mouka, která slouží jako ingredience k vyrobení tzv. *pirón*); (RAE, MS, AM, MM).

pirósfera, f. [Š: *pirosfera*] (1) (Am): žhavé vnitro Země; (RAE).

piroso, -sa, adj. (1) (Guat): zapáchající; ► o něčem, co zapáchá jako kořalka nebo jako zbytky po pálení slivovice; (AM).

pirpidén, viz: *pilpilén*; (MS).

pirpín, m. (1) (Arg: Catamarca): dětská hra; viz: *pimpín*; (AM).

pirpintar(se), intr/zvrat. (← keč.) (1) (Bol): shnít (o ovoci); (MS).

pirpinto, viz: *pilpinto*; (MS).

pirquén, m. (← map. *pilquen* „hadry“) (1) **dar a** (nebo **trabajar al**) ~ (Chil): v hornické hantýrce: pracovat na svou pěst a odvádět smluvený poplatek majiteli dolu; **kutat v dolech**; (RAE, AM, JD). ● (2) viz: *pilquén*; (MS). ● (3) (Bol): pracovat za nepříznivých podmínek; s nedostatečným vybavením; (4) m. (Bol): podnikatel staveb; (5) **andar a (o al)** ~¹ (Chil): příležitostně se nechat zaměstnat k domácím pracem; (6) **andar a (o al)** ~² (Chil): vykonávat skromnou práci; ■ Var: *pirquín*; (7) **andar a** ~³ (Chil): viz: *pirquinear*; (MS, AM). ● (8) **mina al** ~, f. (Chil): pronajatý důl; př.: *ese país del mote con huesillos, de la mina al pirquén*; (BDE).

pirquero, m. (← keč.) (1) (Arg): zedník; (MS).

pirquín, m. (1) viz: *pirquén*; (MS). ● (2) (Bol): poskytovatel výkopových prací v dolech; (AM).

pirquinear, intr. (← map.) (1) (Chil, Arg): pracovat v dole; ► viz: *pirquén* (**dar a** o **trabajar al** ~); (RAE). ● (2) (Chil): zřídká se starat o domácnost; (3) (Chil): obchodovat s malým kapitálem; (MS, MM). ● (4) (Chil): vykonávat potupné práce; (MM). ● (5) (Chil): **kutat v dolech**; (6) (Chil): **posluhovat; dělat hrubé práce**; (JD).

pirquineo, m. (← map.) (1) (Chil): práce v dole; (2) (Chil): práce horníka; (MS).

pirquinería, f. (← map.) (1) (Chil): lakomost, ubohost; (MS).

pirquinero, m. (1) (Chil): chudák, ubožák; (2) (Chil): hrabivec, lakomec; (RAE, JD). ● (3) (← map.) (Chil): horník, **kutal**; (4) (Chil): člověk, který se opičí; (5) (Chil): dělník; (6) (Chil): podomní obchodník; ■ Var: *pirquiñero*; (MS, JD).

pirquinero, -ra, adj. (1) (Chil): pracující v dole; (2) (Chil): opakující již vyřčené věci; ► o člověku; v oblasti duševní práce; (3) (Chil): šetrivý, skoupý; (AM). ● (4) (Chil): věnující se potupným pracem; (MM).

pirquiñero, viz: *pirquinero*; (MS).

pirracha, f. (1) (Salv): odpad z agáve nebo sisálu házený do řek; (2) (Hond): ovoce a zelenina horší kvality; ► nevhodná k exportu, pouze pro domácí trh; (RAE).

pirrí; (1) **estar hecho un** ~(s), hovor. (Kost): být zcela promočen; (RAE).

pirrincho, m. (1) (LaPla): pták; viz: *pirincho*; (MM).

pirringa, f. (1) (Mex): nepatrná část, kousíček; (MM).

pirringo, -ga, adj. (1) (Kol): dětský, maličký; (AM).

pirú, m. (← strom v Peru) [Š: *turbinto*] (1) (Mex): pepřovec balzámový (*Schinus molle*); ► stále zelený, suchomilný strom s načervenalými bobulemi; vysoký až 15 m; plody se používají k výrobě alkoholických i nealkoholických nápojů; (RAE). ● (2) (Mex): viz: *molle*; (MM).

pirua, (← *pirhua* „sýpka; silo“) (1) viz: *pilgua*; (MS). ● (2) (Arg, Bol): sýpka, silo; viz: *pirgua*; (AM, MM). ● (3) (Arg): viz: *pirgua*; (MM).

piruchén, viz: *piguchén*; (MS).

pirucho, -cha, m/f. (← guar. *pirú* „hubený“) (1) (Arg, Par, Urug): hubeňourek; ► láskyplný výraz pro hubené nebo ne tolik vyvinuté děti; (MM).

pirujo, -ja, adj/subst. (1) adj. (Salv): neplní si své náboženské povinnosti; (2) f. (Mex): prostitutka; př.: *ni de piruja puede uno meterse para completar el gasto*; (RAE, BDE). ● (3) adj. (Hond): falešný, nepravý; ► o penězích; (4) adj. (StřAm, Guat): nedůvěřivý, skeptický; nevěřící; (AM, MM). ● (5) arch. (Guat, Hond): přívlástek pro vyznavače liberální strany (v politice); (6) m. (Mex): sukničkář; (7) f. (Hond, Mex): falešný peníz; (8) (Mex): ženuška; (MM, JD).

pirul, m., viz: *pirú*.

pirulero, adj. (1) **Juan** ~ (Arg, Mex): hra na fanty; ► hráč, který řídí celou hru, tzv. *Juan Pirulero*, stojí uprostřed kruhu; rozdává role jednotlivým hráčům (muzikanti, dělníci, krejčí, švec, apod.); po rozdělení rolí Juan Pirulero řekne: „*éste es el juego Juan Pirulero, cada uno atiende a su juego, y el que no, una prenda dará.*“; každý z účastníků hraje svou roli, v jeden okamžik Juan Pirulero změni svou roli na roli nějakého z hráčů, který si toho musí všimnout a ihned začít hrát roli, kterou hrál Juan Pirulero; hráči musí být tudíž pozorní a neudělat chybu; jinak budou načapáni a budou muset svléct jeden kus oblečení; poté hra začíná nanovo; ■ Var: *Antón pirulero* (Arg); (MM, JD).

pirulí, m. (1) (Arg, Kub, Guat, Mex, Nik): špalek; ► tvrdá cukrovinka na lízání; (2) (Chil): malý kočár tažený jedním koněm; (MM).

pirulo, -la, adj/subst. (1) adj., viz: *pirujo*; (2) m., pl., hovor. (Urug): léta, roky (věk); př.: *cumplió cuarenta pirulos*; (RAE). • (3) m/f. (Arg, Chil, Par, Urug): hubeňourek; ► láskyplný výraz; (4) (Chil): fešák; vyparáděný, dobře oblečený; (5) **maestro** ~ (Chil): nešika; ► na co šáhne, to zkazí; (MM, JD).

piruro, m. (1) (← kič.) (Per): šlapadlo; ► část kolovrátku; (AM).

pisa, f. (1) viz: *pizza* (s); (MS). • (2) (Kol): zpíváný tanec; (3) ~ **y corre** (Porotr, Dom): mikrobus; ► pro šest až osm lidí; běžně se vyslovuje jako *pisicorre*; (AM). • (4) arch. (Kub): bahno, které se dávalo do kuželovité nádoby na očištění cukru; (MM).

pisacorbata, m. [Š: *alfiler de corbata*] (1) (Kol): ozdobný špendlík na kravatu; **spínátko**; př.: *luego sacó de un estuche distinto tres pares de mancornas de plata y dos de oro con sus correspondientes pisacorbata*; (RR, JD).

pisada, f. (1) **dar vuelta la ~**, viz: *vuelta*; (RR). • (2) (Mex): sex, pohlavní styk; ► v mluvě námořníků a lidí v přístavu; (MM). • (3) vulg. (Am): přecání; (JD).

pisadera, f. (1) (Chil): nášlap, schůdek; ► část vozidla sloužící k opření nohy při nasedání či vysedání; (RAE). • (2) (Chil): autobusové nástupiště; jakýkoliv stupínek, schod atd., sloužící k vystupování nebo sestupování; př.: *al llegar al autobús me ayudaba a trepar sobre el racimo humano que colgaba de la pisadera, empujándome con ambas manos por el trasero*; (RR). • (3) (Per): koberec; (AM).

pisadero, m., venk. (1) (Arg, Urug): výrobní lisovaných cihel; ► kde se lisuje hlína pro výrobu nepálených cihel; (RAE). • (2) (Mex): nevěstinec, vykřičený dům, bordel; (MM, JD).

pisado, -da, adj/subst., hovor. (1) (Per): podpantoflák; ► člověk ovládaný svým partnerem; (RAE). • (2) (Guat, Hond, Salv, Mex, Nik): pošahaný, mamlas, otrapa; ► forma muž. rodu může být ekvivalentem: *jodidenculo* (buzerant, otravný člověk); jedná se sice o nadávku, ale používá se také k oslovení mezi přáteli; př.: *¿es familiar tuyo ese 'pisado'?*; viz též: *pisar*; (3) **ir (salir) ~** [Š: *apresurarse, ir o salir disparado*] (Pan): mít naspěch, pospíšet si, vyrazit jako blesk; př.: *el chango Sebastián propuso llamar al médico o a Ubalda la curandera, pero ya el Cholo salía pisando a buscar al tal Juan Simón a la bodega*; viz též: *pisarse*; (RR).

pisador, adj/subst. (1) m. (Kol): ohlávka; (AM). • (2) adj. (Mex, Nik): často souložící, často se oddávající sexu; (MM). • (3) m. (Mex): těžítka na papír; (4) f. (Am): dorota, fuchtle, kurva; (JD).

pisamo, m. (1) (Kol): viz: *bucare*; (MM).

pisapapel (pisapapeles), m. (1) (Mex): těžítka na papír; (JD).

pisapasito, adj., hovor. (1) (Ven): o člověku: zákeřný; (RAE).

pisar(se), tr/zvrat. (1) tr. (Portor, Kub, Mex, Guat, Ekv, Chil, Nik, Arg aj.): krýt samici, pářit se (o ptácích); smilnit, souložit; ojet, obtáhnout někoho, udělat to někomu; př.: *el que monta, manda ... con tal que la pise de vez en cuando, le aguanta todo*; viz též slovní hříčku ze Santiaga de Chile, kde někdo v nápisu *no pisar el césped* („nešlape po trávníku“) zaměnil *el* na *en*; viz též: *pisado*; (2) zvrat., intr. [Š: *perderse, caer en desgracia*] (Ven): ztratit se, upadnout v nemilost, dostat se do neštěstí; př.: *le hemos insinuado que expone inútilmente al infeliz mandadero cruzándose misivas literarias y poemas en consulta; se va a pisar... - le ha advertido Carvallo Arvelo*; (3) **pisarse**², zvrat., intr., viz: *pisado, ir (salir) pisado, -a*; (4) **pisársela**, [Š: *equivocarse*] (Arg): zmýlit se; př.: *se la había pisado... no había más... error de óptica, sin duda*; (RR). • (5) zvrat. (Arg): zmýlit se; (6) ~ **la comida**¹ (Portor, Dom): dát si po jídle skleničku alkoholu; (7) ~ **la comida**² (Arg): zapít jídlo; (AM, JD). • (8) intr., vulg. (Mex, Am): šukat, prcat; ► v mluvě námořníků a lidí v přístavu; (MM, JD). • (9) **hacerle ~ a alg el palito** (Am): ušít na někoho boudu; (10) zvrat. (Arg): seknout se, bodnout se; (11) zvrat. (Arg): udělat botu; (12) ~ **la huasca** (Chil): chytit se do vlastní pasti; (13) **se pisa la lengua, se la pisa** (Kub): nevidí si do huby; (14) **se la pisó** (Ven): upláchl; (15) ~ **el poncho** (Arg): uříznout si ostudu; (JD).

pisara, f. (1) (Per: Puno): pokrm z merlíku (*Chenopodium*); ► způsob přípravy pokrmu je stejný jako když se připravuje s rýží; (AM).

pisatario, -ria, m/f. (1) (Ven): pachtýř; ► zemědělec odvádějící finanční prostředky za obdělávanou pronajatou půdu; (RAE). • (2) adj. (Ven): odvádějící poplatky za pronajatou půdu; ► o rolníkovi, který platí majiteli za pozemek, který využívá; (AM).

pisate, m. (1) (Mex): alternativní název pro *epazote*; viz: *epazote*; (MM).

pisazo, m. (1) (Portor): šlápnutí, šlápanec; (MM, JD).

pisca, f. (1) (Kol, Ven): krůta (samice krocana); (2) (← nah. *pisca*) (Mex): sběr úrody (kávy, kukuřice nebo bavlny); ■ Var: *pisca, pizca, piska*; (RAE). • (3) ~ (**piska**), f. (1) (Per): pytlík na koku; př.: *todos abrieron sus piscas de coca y chakcharon <mascaron la coca> en calma*; (RR). • (4) (← keč.) (Kol): bujará žena, coura, prostitutka; (MS, AM, MM). • (5) ~ **andina** (zápVen): snídaně (z vajec, brambor, cibule, koriandru a mléka); (DA). • (6) (Ven): pokrm „ztracené vejce“; ► z vývaru a s vejci natvrdo; jí se hodinu před obědem; (7) (Ven): opilost; (8) (Mex): sběr kukuřice; (AM, MM, JD). • (8) (Kol): ženská; (JD).

piscacha, f. (1) viz: *pizcacha*; (MS). • (2) (Hond, Mex): špetka, troška; nicotnost; (AM, MM, JD).

piscaguaranga, (← kič.) (1) (Am): dav pěti tisíc indiánů; [*Relaciones*, I, Apéndice III, CXLVIII.]; (MM).

piscamocha, f. (1) (Mex): prostitutka, dorota, coura, fuchtle; (AM, JD).

piscapocha, f. (1) (Mex): viz: *piscamocha*; (AM, JD).

piscar, tr. (1) viz: *pizcar*; (MS). • (2) (Mex): sklízet kukuřici; ► přesněji: oddělovat klas kukuřice od listů, ve kterých je obalen; (AM, MM, JD).

pisciano, -na, adj/subst. (1) (Arg, Salv, Urug): člověk narozený ve znamení Ryb; (RAE).

piscle, m. (1) (← mex. *pitzli* „pecka, jádro ovoce“) (Mex): herka; (AM, MM, JD).

pisco, m. (← keč. *pishku* „pták“) (1) hanl. (Kol): bezvýznamné individuum; (RAE). • (2) (JižAm): krocán divoký; ► *Meleagris gallopavo*; (3) (Ven): drůbež; (4) (Kost): druh stromu; ► jeho dřevo se využívá v truhlářství; (5) adj/subst. (Kol, Chil, Per, Ven): domýšlivec, **nadutec**, **ješita**; (6) (Kol, Chil, Per, Ven): lenoch; (7) (Chil): podfukář; (8) (Kol): osoba, jednotlivec; (9) (Kol): hlupák; (10) (Kol): penis; (11) **ponerse como un** ~¹ (Kol): zrudnout, zastydět se; (12) **ponerse como un** ~² (Kol): být namyšlený; (MS, AM, MM). • (13) (Bol, Chil, Per, Arg, Guat, Ven): pálenka; ► velmi ceněná pálenka z hroznů vyráběná ve městě Pisco (Peru) a v jiných částech; př.: *el pisco me hacía arder la garganta*; (14) lid. (Kol): borec, chlapík, týpek; př.: *sin embargo es un pisco que promete muchísimo, ¿no?*; (15) ~ **sau(e)r**, **sour** (Chil, Per): koktejl; ► pisco se šťávou z limetek; př.: *a medida que Hermenegildo y su ayudante repartían las copas de pisco sauer*; (BDE, AM, MM). • (16) (Arg, Bol, Chil, Guat, Per, Ven): džbánec na zmíněnou pálenku *pisco*; ► ta se v něm převáží; (17) (Ven): opilec, ožrala; (AM, MM, JD). • (18) (Chil): člověk nevracející peníze, podvodník; (19) (Kol, Chil, Per, Ven): krocán; (MM). • (20) vulg. (Am): vocas, pyj; (JD).

piscoiro, -a, m/f., adj. (← map. *pizcoytun*) (1) m. (Chil): živé stříbro; ► živé a chytré dítě; (2) (Chil): zamilovaný člověk; i adj.; (3) f. (Bol): ženská (v negativním slova smyslu); (4) m/f. (Arg): **mileneć**, milenka; ■ Var: *pizcoiro*; (MS, AM, MM). • (5) f. (Bol): ženuška; (MM).

piscol, m., lid. (1) (Per): kaktus *Cereus lanatus*; (MM).

piscola, f. (1) (Chil): nápoj; ► pálenka *pisco* s Coca-Colou; (RAE, BDE).

piscolabis, m. (1) (Am): napití, hlt kořalky; (2) (Am): peníze; (JD).

piscología, f. (1) (Per): záliba v pití pálenky *pisco*; ► význam využívaný v argotu kreolů; (AM).

piscote, -ta, m/f. (1) (Hond): opovržením hodná osoba; (2) (Hond): vysoká, vytáhlá dívka; ► neúměrně svému věku; (AM). • (3) (Hond): přihlouplá dívka, husička; (MM, JD).

piscua f. (1) (← kič. *pisi* „malý“ + *cushcu* „káča“) (Kol: Nariño): malá dřevěná káča (hračka); ► roztáčí se pomocí provázku; (RAE, AM).

piscuaraca, f. (1) (← *piscua* „káča“ + *raca* „luno“) (Kol: Nariño): prostitutka, děvka; (AM).

piscucha, f. (1) (Guat): čtyřhranný papírový drak; (AM).

pise, m. (1) (Am): stopa, koleje; (JD).

pisería, viz: *pizzería*; (MS).

pisgote, -ta, adj. (1) (Guat): nedůležitý; ► o člověku; (AM).

pish;!, citosl. (1) (Ekv): pff! (pohrdání); (2) (Per): pst!; (JD).

pishada, f. (← it.) (1) (LaPla): močení; ■ Var: *pishata*; (MS).

pishar, intr. (← it. janov. *pisciare*) (1) (LaPla): močit; (MS).

pishata, viz: *pishada*; (MS).

pishature, viz: *pishaturo*; (MS).

pishaturo, m. (← it. již. *pisciature*) (1) (LaPla): nočník; ■ Var: *pishature*; (MS).

pisheta, f. (← it.) (1) (LaPla): člověk, který často močí; (MS).

pishishe, m. (1) (Salv): husička (*Dendrocygna*); ► pták s dlouhým silným krkem lehce zakrouceným nahoru a tmavým kávově našedlým peřím s bělavými skvrnami; (2) (Salv): nemocniční bažant; ► speciálně tvarovaná nádoba používaná k jímání moči nemocných; (RAE).

pishishi, viz: *pijije*; (MS).

pishtaco, m. (1) (Per): viz: *pistaco*; (AM).

pishtar, tr. (1) (Per): viz: *pistar*; (AM).

pisicata, viz: *pichicata*; (MS).

pisicatero, viz: *pichicatero*; (MS).

pisicorre, m. (1) (Am): stejnš; ► druh auta; (JD). • (2) (Portor): dálkový autobus; (BDE).

pisینگallo, m. (← kič.) (1) (Arg, Bol, Par, Per): druh kukuřice, který se upřednostňuje k výrobě popcornu; ► zrnka jsou malá, zašpičatělá a tmavě červená; (MM).

pisirico, -ca, adj. [Š: *tacaño*] (1) (Salv): skoupý; (RAE).

psiútico, -ca, adj/subst, lid. (1) adj. (Chil): výstřední, afektovaný; viz: *siútico*; (AM, MM). • (2) adj. (Chil): vyparáděný, frajerský; (3) m/f. (Chil): frajer, frajerka; (JD).

piska, f. viz: *pisca*; (RR).

piso, m. (1) (Arg): celopodlažní byt; (2) **serruchar el ~** (a alguien), [Š: *serruchar*] (JižAm, Hond, Kost, Kub): připravit o pozici, prestiž; (RAE). • (3) (Bol, Per, Chil): koberec (obvykle úzký a dlouhý); př.: *piso de baño* (kobereček do koupelny); (4) **coger el ~** [Š: *acostumbrarse*] (Portor): zvyknout si; př.: *¡pobre vieja! está tan perdida aquí; no digo que a la larga no coja el piso*; (5) **Quinto Piso**, [Š: *cementerio*] (Kub): hřbitov; (6) ~ **ejecutivo** (Arg): luxusní byt pro vysoce postavené osoby; př.: *un auténtico palacio francés en el corazón de La Recoleta <barrio de Buenos Aires>; reacondicionado con la más moderna tecnología y confort; con nuevos pisos ejecutivos y pisos para no fumadores, brindando al huésped mayor comodidad*; (RR, AM, MM, JD). • (7) (Chil): podnožník; stolička; (8) (Chil): kuchyňské prkénko; ► obvykle dřevěné; umístěné na stole; pokládají se na něj nádoby s jídlem, aby se mohlo servírovat přímo od stolu; (9) (Arg): vjezd a zaparkování vozidla s nákladem ovoce do města; (10) (Arg): městský poplatek; ► platí se za stání, pobyt vozidla naložného ovocem; (11) (Kub, Mex): poplatek za pasení dobytka; ► platí se za každý kus dobytka majiteli pastviny; (AM, MM). • (12) (Chil, Mex): dečka; ► malovaná nebo vyšívaná; dává se na stůl nebo jiný nábytek; umísťuje se ni výzdoba; (13) **derecho de ~** (Arg): poplatek za parkování ve městě; ► platí se vjezd a možnost stání pro vozidlo s nákladem ovoce; (MM). • (14) (Am): ubrus, stolní pokrývka; (15) (Am): rohožka; (16) (Mex): oddělení v obchodním domě; (17) ~ **alto**¹ (Am): hořejší, první poschodí; (18) ~ **alto**² (Am): makovice, palice, šiška; ► o hlavě; (JD). • (19) (Mex): podlaha; př.: *Estaban cayó como un fardo y lo colocaron de través en el piso del vehículo, mientras retornaban al pueblo*; (BDE).

pisón, m. (1) (Portor): kolo sloužící k mletí kávových zrněk nezravených slupky; př.: *la máquina parecía un circo ecuestre, y el pisón un caballo desbocado en la pista*; (RR). • (2) (StřAm, Kol, Ekv, Mex, Portor, Ven): šlápnutí; (AM, JD). • (2) (Arg, Par, Urug): palice moždíře; (MM, JD).

pisote, viz: *pizote*; (MS).

pisoteada, f. [Š: *pisoteo*] (1) (Mex): šlapání; (RAE).

pispa, f. (1) (Per: vnitrozemí): trhlina, prasklina; (AM).

pispar, tr., hovor. (← port. *bispar*) (1) (Arg, Urug): viz: *pispear*; (2) (Chil): domnívat se, tušit; (RAE).

• (3) [Š: *hurtar*] (Arg, Bol): ukrást, odcizit; př.: *calladito la boca, tenía miedo en el Banco lo que le había pisado al viejo en el escondite de su escritorio, la suma que había encontrado y de la que no se decía jota en el testamento*; ■ Var: *pispear, pizpar*; (RR, MS, AM, JD). • (4) **intr.** (Arg, Chil, Par, Urug): zjistit tajné věci; pátrat, slídit, špehovat, čmuchat, špiclovat; ■ Var: *pizpar*; (5) (Chil): postřehnout; jako první zachytit narážku; odhalit myšlenku, která není jasná při sdělení; (MS, AM, JD). • (6) **zvrat.** (Per: vnitrozemí): popraskat, prasknout; (AM).

pispear, tr., hovor. (1) (Arg, Urug): čmuchat, slídit; ■ Syn: *pispar* (Arg, Urug); (RAE).

pispear, viz: *pispar*; (MS).

pispele, m. [Š: *orzuelo*] (1) (Salv): ječné zrno; ► zánět tvořící se na okraji očního víčka; (RAE).

pispicia, f. (1) (Chil): prozíravost, předvídavost; (AM, MM).

pispiciento, -ta, adj. (1) (Chil): pečlivý, důkladný, svědomitý; viz: *prolijo*; (AM, MM).

pispilear, **intr.** [Š: *parpadear*] (1) (Salv, Hond): mrkat; (2) (Salv, Hond): blikat; (RAE).

pispitilla, f. (1) (Kol: Nariño): čiperka (o ženě); (AM).

pispo, -pa, adj. (1) (Kol): strojený; (AM, MM). • (2) (Kol): ulízaný, vyparáděný; (JD).

pisporra, f. (1) (Guat, Hond, StřAm): velká bradavice; (AM, MM, JD).

pispora, f. (1) (Kol, Ven): rostlina *Delea astragalina*; (MM).

pisque, m. (← nah. + mex. „uchovávat, udržovat“) (1) (Kost, Mex, Salv, Hond, Nik, Kost): tamal (plněný kukuřičný list); ► udržuje se delší dobu čerstvý; ■ Var: *pixque, pizque*; (MS, AM).

pisqueña, f. (1) (Chil): máslenka; (AM, MM).

pista, f. (1) (Per): vozovka, část ulice určená vozidlům; př.: *ella iba por el interior de la calzada, él a la orilla de la pista*; (RR). • (2) (Arg): bouchačka (pistole, revolver); př.: *extrajo una pista 45* (vytáhl pětáčtyřicítku); (JD).

pistaco, m. (1) (← kič. *pista* „matador“) (Per): bájná postava vraždící a znetvořující mrtvé; (AM).

pistar, tr. (1) (Per): podříznout; (AM).

pistarrajal, m. (1) (Am): fůra, plno peněz; (JD).

piste, m. (1) (← *pistar* „rozdrtit“) (Kol): připravená rozlámaná kukuřice; ► po namočení se používá k přípravě kukuřičné kaše; (RAE, AM, MM). • (2) viz: *pixte*; (MS).

pistear, tr. (1) (Salv): podplácet; (2) i zvrát. (Hond): o člověku: vydělávat; (RAE).

pistear, tr. [Š: *ingerir bebidas alcohólicas*] (1) (US, Mex): pít alkohol; př.: *pisteando tequila*; (RR).

pistero, -ra, adj/subst. (1) adj/subst. (StřAm): o člověku: mající oblibu v penězích; (2) m/f. [Š: *monedero*] (Nik, Salv -f, StřAm -m.): mincovník, váček na mince; (3) m. (Kol): monokl; (RAE).

pistillo, m. (1) (Am): penízky, prášky, prašule; (JD).

pistiño, m. (← *prestiño*) (1) (Chil): osmažené těsto, malý koblížek; ► z mouky a našlehaných vajec; (AM, MM).

pistiñoso, -sa, adj. (1) (Arg): plný hnisu; zalepený; ► o očích po spánku; (AM, MM, JD).

pistle, viz: *pixte*; (MS).

pisto, m. (1) (← *pistero*) [Š: *dinero*] (StřAm, Per): peníze; př: *pisto llama pisto* (peníze přitahují peníze); (2) **echar(se) un ~**, hovor. (Mex: Hidalgo): dát si šlofíka, zdřímnout si; (3) **ese es otro ~** (Salv): to je jiná; (RAE, AM, MM, JD, BDE). • (4) [Š: *alcohol*] (US, Mex): alkohol; př.: *por lo pronto pidió una botella grande de cerveza y una copa de tequila; si de por sí tenía la lengua floja, con el pisto se le soltó retozando en un valle de víboras*; (RR, AM). • (5) (Kol): hlaveň střelné zbraně; (6) **de ~ en ~** (Bol): krůček po krůčku; postupně; poznenáhlu; (AM, MM). • (7) (Mex): hlt kořalky; (MM, JD).

pistojo, -ja, adj. (1) (Mex): krátkozraký; (RAE).

pistola, m/f., pl. (1) f. (Kub): kyčle; (2) [Š: *cartucheras*] částěji pl. (Nik, Salv, Kost): nahromaděný tuk ve stehnech nebo v bocích (u žen); (RAE, RR). • (3) ~ **escuadra**, (Mex): (polo) automatická pistole; viz též *escuadra*; (4) **¡la (gran) ~!** (**¡a la ~!**), vulg. (Par, Arg, Ven): houby s octem!; to jsou kecy!; ► vyjadřuje ohromení nebo odmítnutí; (5) **hacer ~** (Kol): kašlat na někoho; dělat si legraci z někoho; urážet, vysmívat se někomu ukazujíc pěst s nataženým prostředníčkem; oklamat, ošidit; př.: *le hacen reverencias por delante y le hacen pistola por detrás*; (RR, AM, MM). • (6) m. (Kol, Ven): hlupák; (7) **ésas son ~s** (Arg): to jsou nesmysly, hlouposti; (AM). • (8) adj. (Ven): hloupý, pitomý; viz: *baboso*; (9) m., pl. (Ven): nesmysly, hlouposti; (10) **no me venga usted con ~s** (Ven, Arg): nechte si ty kecy!, s tím na mě nechodte!; (MM, JD). • (11) **exprimir la ~** (Mex): zmáčknout bouchačku; (JD).

pistolada, f. (1) (Kol, Ven): hloupost, pitomost; (AM, MM, JD).

pistoleada, f. (1) (Mex): střelení z pistole; (JD).

pistolear, tr., hovor. (1) [Š: *sablear*] (Chil): tahat peníze (z někoho); (2) (Chil): neobratně klamat; (RAE).

pistolerar, (1) **salir de ~** (Kol): dostat se z potíží; (AM).

pistolero, m. (Kub): policista (za vlády Batisty); př.: *después de las seis no pasaban guaguas <autobuses>, ni □ pistoleros □, ni nada*; (RR).

pistoleta, f. (1) (Arg, Kol, Chil): pistolka; (AM, MM).

pistón, m. (← nah. *pixton*) (1) (Bol, Guat, Hond, Salv): kukuřičná placka; ► malá a tlustší; viz: *memela*; ■ Var: *piztón*; (MS, AM). • (2) (Bol): poslední hospodyni připravovaná placka; ► poslední porce těsta; (AM). • (3) (Am): pistonový kornet (dechový nástroj); (MM, JD). • (4) (Guat): tlustý tamal; (JD).

pistonear, intr. (1) (Arg, Kub, Ven): o výbušném motoru: klepat; (2) (Ven): o náboji: nevybuchnout; (RAE).

pistudo, -a, adj. [Š: *rico, adinerado*] (Guat, Portor, StřAm): bohatý, majetný, **zazobaný, prachatý**; př.: *como era un tipo mero alegre, no tuvo problemas en encontrar compañeros de parranda, y, encima, pistudos*; (RR, JD).

pita, f. (← kič.) (1) **enredar(se) la** ~¹ [Š: *embrollar(se) un asunto*] (Kol, Am, Arg, Mex): zamotat (se), zkomplikovat (situaci, záležitost); př.: *se □ enreda la pita □ de la lista; la lista de los militares con supuestos nexos con los □ paras □ tiene hoy enfrentados a la cúpula militar y al Alto Comisionado de la Paz*; (2) **enredar la** ~² (Arg, Mex): rozeštvat, rozhádat někoho; (3) **fregar, hacer sudar, jorobar, joder, sobar la** ~ [Š: *molestar, dar la lata*] (Portor, Ekv, Kub, Kol, Per, Chil): obtěžovat, otravovat; př.: *yo me pusiera ese traje de general y ... nadie se atrevería a fregar me la pita*; (4) **menear** ~s, [Š: *buscar influencias*] (Guat): shánět protekci; př.: *yo pensaba volver a suplicarles mañana, menear otras pitas, pedirles que no la dejaran sola en la calle abandonada*; (RR, AM, MM, JD). • (5) (Am): provázek, vlákno z listů agáve; (6) pl. (Guat): lži; (7) **como, de** ~ (Kub): výborný; (8) **echar** ~ (Guat): ošklivě někomu vynadat; (9) **hacer sudar la** ~ (Kol, Portor): nechat někoho tvrdě pracovat, makat; prohnat někoho; (10) **pedir** ~ (Bol, Per): prosit o slitování; (11) **¡por la** ~!, citosl. (Chil): no ták, už to bude!?!; proboha!; to snad není pravda!; ► vyjadřuje netrpělivost nebo naštvanost; (AM, JD). • (12) (← arw.: dialekt z Antil) (Am): nit', provázek; ► vyrobený z vláken získaných z listů agáve a podobných rostlin z rodu *Agave* a *Feuoroya*; *maguey* je obecné pojmenování pro agáve, stejně tak *cabuya*; v Argentině, Paraguayi, Uruguayi je tento význam slova zastaralý; (13) (Chil): *Phormium tenax*; ► druh dovezené rostliny; její vlákna jsou velmi odolná; (14) lid. (Mex, Urug): agáve americká (*Agave americana*); ► lidové pojmenování pro tuto i další rostliny podobného druhu; také pro vlákno, které se z nich získává; (15) **hilo de** ~ (Am): nit', provázek vyrobený z rostlinných vláken; ► z rostlin zmíněných v předešlých výrazech; výraz není používán v Argentině, Paraguayi, Uruguayi; (16) **enredarse uno la** ~ (Arg): zamotat se do problémů a nevědět jak z nich ven; (17) **sombrero de** ~ (Chil): tenký klobouk z vlákna z agáve a podobných materiálů; (MM).

pitaco, m. (1) (Am): stonek agáve; (MM).

pitada, f. (1) (Per, Bol, Urug, Chil, Arg): potáhnutí si z cigarety, šluknutí; př.: *entre pitada y pitada, Matabayo siguió cuidadosamente las maniobras de los forasteros; encendió un cigarillo y lo arrojó después de dar dos pitadas*; (RR, BDE). • (2) **dar una** ~ a (Am): dát někomu čoudu, šluka; (JD).

pitador, m. (1) (Am): kuřák, čudil; (JD).

pitadora, f. (1) (Ven): stará mince sloužící jako amulet; (AM).

pitaguá, m. (← onomat., křik ptáka) (1) (svArg): tyran bentevi (*Pitangus sulphuratus*); ► alternativní pojmenování ptáčka se žlutý tělem, hnědými křídly i ocasem; na hlavě má černobílé proužky; i jeho další názvy jako *bienteveo*, *bicho feo* jsou onomatopoické; ■ Syn: *pistujé*; *pitofué*; (RAE, MM, NET).

pitahaya, f. (1) (Am): kaktusový fík (*Hylocereus*); ► popínavá rostlina z čeledi kaktusovitých (*Cactaceae*) s bílými nebo rudými květy; plody některých druhů jsou jedlé; (RAE). • (2) (Am, Antil, StřAm, Mex): pitahaya (*Hylocereus undatus*); ► rostlina; jedlý plod je vínově zbarvený; (MS, BDE). • (3) (← arw/karib) (StřAm, Antil, Kol, Mex, Per, Ven): pitahaya; ► plod; (4) (Bol, Chil): lakomost, ubohost; ■ Var: *pitahayo*, *pitajaña*, *pitajaya*, *pitaya*, *pitayo*; (MS). • (5) (← arw: Haiti) (Antil, StřAm, Kol, Mex, Per, Ven): pojmenování pro kaktusovité rostliny z rodu *Cereus*; ► říká se jim také *cirios* nebo *cardones*; patří sem postliny jako *Cereus pitahaya Jacq.* (česky: pitahaya), *Cereus giganteus Engelm.*, apod.; výraz pitahaya můžeme najít již ve starých kronikách; již zde si můžeme všimnout, že si kronikáři nebyli jisti, zdali se výraz vztahuje pouze na rostlinu nebo pouze na její plod; ■ Syn: *agorero*; (6) (Antil, StřAm, Kol, Mex, Per, Ven): plod těchto kaktusovitých rostlin; (MM).

pitahayita, f. (← arw/karib) (1) (StřAm): druh rostliny pitahaya; ■ Var: *pitayita*; (MS).

pitahayo, viz: *pitahaya*; (MS).

pitajaña, f. (1) (JižAm): královna noci (*Selenicereus grandiflorus*); ► bezlistá popínavá rostlina z čeledi kaktusovitých (*Cactaceae*); má žluté květy, které rozkvétají navečer, vydávají jemnou vanilkovou vůni a ráno uvadají; (RAE). • (2) (Antil, StřAm): viz: *pitahaya*; (MS, MM). • (3) (Chil): maličkost; špetka; (AM).

pitajaya, f. (1) (Antil, StřAm): viz: *pitahaya*; (MS, MM). • (2) (Bol): lakota; malost, ubohost; (AM).

pitajoní, m. (1) (Kub): keř *Randia latifolia*; ► plody jsou tmavé, kulovité, jedlé; sladkokyselé chuti; tvarem připomínají třešeň; (2) (Kub): plod toho keře; (MM).

pital, m. (1) (Mex): agávovalá plantáž, pole; (RAE, JD).

pitancista, adj/subst. (1) adj. (Chil): prospěchářský, vypočítavý; ► člověk pídící se po výhodě, výhodné koupí, po snadno získatelné věci; (AM, MM). • (2) m. (Chil): šprýmař; (JD).

pitandero, -ra, adj/subst., hanl. (1) (Chil): kouřící, bafající; čoudil, bafal; (AM, MM, JD).

pitanga, f. (1) (Arg, Urug): viz: *pitanguero*; (2) hovor., venk. [Š: *diarrea*] (Hond): průjem; ■ Syn: *pitoreta* (Salv), *piturriaca* (Hond), *pringapié* (Salv); (RAE). • (3) (← arw/karib) (Arg, LaPlá, Urug): surinamská třešeň; ► *Eugenia uniflora*; (4) (Arg, LaPlá): její plod; (RAE, MS). • (5) (← guar. *rojo* „červený“) (Arg): strom z čeledi myrtovitě; ► listy mají charakteristickou vůni; plod je jedlý, podobá se višni; tento výraz je používán pouze vzdělanci, např. v botanických knihách; je možné, že jméno toho stromu se vyvinulo takto: ← guar. *ibápitanga* „červený plod“; (MM).

pitangal, m. (← arw/karib) (1) (Urug): stromořadí se surinamskou třešní; (MS).

pitangueira, f. (← port.) (1) (Portor): surinamská třešeň (*Eugenia uniflora*); (MS).

pitanguero, m. (← arw/karib) (1) (Urug): viz: *pitanga*; (MS).

pitanguero, m. (1) (Arg, Urug): surinamská třešeň (*Eugenia uniflora*); ► keř z čeledi myrtovitých (*Myrtaceae*) dorůstající do výšky pěti metrů; roste na svazích v blízkosti řek; má šedou nazelenalou kůru, jednoduché, ostře zelené listy vejčitého tvaru a jedlé, rudé nebo fialové plody v podobě bobulí o průměru dvou centimetrů, které se používají k aromatizaci alkoholických nápojů; (RAE).

pitanza, f. (1) (Arg, Chil, Guat, Am): výhodná příležitost, koupě; užitek, zisk; klika, štístko; (AM, MM, JD). • (2) (Mex): bafání, čoudění, kouření; (3) (Mex): hnízdání, pískání; (JD).

pitao, m. (← map. *pithau*, „mozol“) (1) (Chil aj.): druh amerického stromu čeledi routovité *Rutaceae*; ► vysoký 5 až 7 m; má vždy zelené velké podlouhlé oválné holé částečně zubaté listy, bílé dvoudomé květy a plod složený ze čtyř jednosemenných peckovic; jeho listy jsou hlístopudné; používají se jako rozpouštědlo; (RAE). • (3) (Chil): *Pitania punctata*; ► stom z jihu Chile; (MM).

pitár, tr./intr. (← onomat., podobný *pit*; ← tupí: *piter*, ← guar. *pité* „kouřit“; *pito* „fajfka“) (1) tr., intr. (JižAm, Am, Arg): bafat, potahovat; př.: *pitó aplicadamente hasta calentar el cigarillo y estropearlo*; (2) tr. [Š: *burlar*] (Bol, Chil): posmívat se; (3) tr. (Salv): sdělit informaci, klep; (4) intr., hovor. (Kub): uhánět, upalovat; (RAE, AM, MM, BDE). • (5) ~ **del fuerte**, (Arg, Urug, Am): dostat nejprísnější trest; dostat na kokos; př.: *¿así que se iba a hacer la farsa de que yo era solo y único culpable?; ¿era un criminal por haberme defendido?; entré a la cocina mal dispuesto; si un hombre cargara con palabras como las de Paula, ¿pitariamos del fuerte? juntos*; (RR, AM, JD). • (6) **el que come y no pita, como el que se pierde y no grita** (Bol): nejlepším lékem na dobré trávení je cigareta nebo doutník; (7) **mientras pita el rico, el pobre escupe cortito** (Chil): zatímco bohatý si užívá, chudý trpí; (8) **~le la boca** (Portor): smrdět někomu z pusu; (9) **~se** (Arg, Chil): napálit, doběhnout někoho; klamat, šidit; (10) intr. (Antil): hvízdát, pískat; (11) intr. (Kub): utéct, upláchnout; (AM, JD). • (12) (Am): šlohnout něco; (JD).

pitay, m. (1) (Bol): onemocnění jater; (AM). • (2) (← guar. *pitá-i*) (Arg, Bol): vyrážka na kůži; (MM, JD).

pitaya, f. (1) (Antil, StřAm): viz: *pitahaya*; (2) (Mex): jedlý plod této rostliny; (RAE, MS, MM).

pitayal (pitayar), m. (1) (Mex): pěstění kaktusového fíku; (RAE).

pitayero, -ra, m/f. (1) (Mex): prodavač plodů kaktusových fíků; (RAE).

pitayita, viz: *pitahayita*; (MS).

pitayo, (1) (Antil, StřAm): viz: *pitahaya*; (MS, MM).

pitayó, m. (1) (Bol): chinin; (MM).

pitazo, m. (1) [Š: *soplo, aviso, advertencia*] (Kub, Mex, Kol): zpráva, upozornění, výstraha, varování; př.: *de todas maneras, por contradicciones de unos y pitazos de otros, las pistas llevaron al Cerro del Judío*; (2) [Š: *silbo*] (Mex): hvízdnutí; (3) [Š: *pitada*] (Nik, Ven): písknutí; (4) (Nik): silný pískot, syčení stroje; (5) **dar (el, un) ~¹**, hovor., [Š: *avisar, advertir*] (Kub, Ven): upozornit, oznámit, varovat; př.: *llegó su amigo Arteaguita a darme pitazo de que por aquí andaba Cholo Parima*; (RAE, RR). • (6) **dar ~²** (Mex): šťouchnout loktem; upozornit někoho lehkým šťouchnutím loktem; (AM). • (7) (Mex): náhlé silné zapískání; ► vydané píšťalkou; nebo stroji, jako např. lokomotivami, loděmi; (MM).

pitchear, intr. (1) (Kub, Chil, Mex): nahazovat v baseballu; viz též: *pichar*; (MS, JD).

pitcheo, m. (1) (Kub, Chil, Mex): nahození míče na odpalovače (v baseballu); (MS).

pitcher (pítcher), m. (← angl. *pitcher*) (1) (Am, US): nahazovač v baseballu; (MS, MM, JD).

pite, m. (← keč. *piti* „špetka“) (1) (Kol, Ekv): malý díl, špetka, troška; (2) (Kol): házení mincí (nebo herním kotoučem) proti zdi, stromu apod. (dětská hra); ► vyhrává ten, komu se mince nejvíc odrazí

zpět; (3) (Kol): skopové vnitřnosti; (RAE, MS, AM, MM). • (4) (Pan): pašování soli; (5) (Kol): jehněčí pobříšnicová řasa; (6) (Ekv): přezdívká; (7) **píte** ~ (Kol, Ekv): pozvolna; ■ Var: *piti*; (MS, AM).

pítear, intr., i tr. [Š: *protestar*] (1) (Per): o člověku: ohradit se, protestovat; (RAE). • (2) [Š: *hacer sonar el pito, pitar*] (Chil, StřAm, Per, Arg): houkat, pískat; př.: *llegó la hora de la partida; piteó el tren y se despidieron los que charlaban*; (RR, AM, MM, JD). • (3) **contra nada piteas** (Chil): zbytečně protestuješ; (4) **píteárselas**¹ (StřAm): zemřít, zatřepat bačkorama; (5) **píteárselas**² (StřAm): utéct; (AM, JD).

pitén, m. (← angl. *pick-team*) (1) (Kub): v baseballu, mužstvo hráčů vybrané k utvoření devítičlenného družstva; (MS).

píteo, m. (1) (Am): písknutí, pískání, zapískání; (JD).

pitiera, f. (1) (Kub): větrací otvor; ► vytvořený při pálení milřů, tzv. pálení dřevěného uhlí; (2) (Kub): otvor v železné nádrži (cisterně); (AM, MM, NET).

pitero, m. [Š: *armadillo*] (1) (Hond, Salv): pásovec (*Dasypus*); ► savec řádu chudozubých (*Xenarthra*), původem z Jížní Ameriky se zachovanými laterálními zuby; tělo o délce tří až pěti decimetrů je chráněno krunýřem tvořeným kostěnými destičkami krytými zrohovatělou kůží, které jsou pohyblivé tak, aby se zvíře mohlo svinout do klubíčka; (RAE).

piti, adj/subst., hovor. [Š: *cegato*] (1) (Chil) viz: *piticiego*; (RAE). • (2) viz: *pite*; (MS).

pítí, m., hanl. (1) (Kub): Haitijánc; (JD).

piticiego, -ga, adj/subst., hovor. [Š: *cegato*] (1) (Chil): poloslepý, strašně krátkozraký; (RAE).

piticlín, m., slavn., hovor. [Š: *dinero*] (1) (Chil): peníze; (RAE).

pitido, m. (1) (Arg, Kol, Mex): písknutí; (MM).

pitihua, f. (1) (Chil): *Colaptes pitiguus*; ► druh šplhavého ptáka; ■ Var: *pitío*; (MM). • (2) (Chil): hubeňour; (JD).

pitihué, m. (← onomat., podle zpěvu ptáka) (1) (Chil): datel (*Colaptes*); ► pták z řádu šplhavců (*Piciformes*); obývá lesy a houštiny; žíví se hmyzem a staví svá hnízda v dutinách stromů; (RAE).

pitihue, -hua, m/f. (1) (Chil): malé, slabé a nezuživé dítě; ► podle šplhavého ptáka *Colaptes pitiguus*; (AM). • (2) (Chil): šplhavý pták; viz: *pitihua*; (MM). • (3) m. (Chil): pytlík na tabák; (4) m. (Chil): hubeňourek; (JD).

pitilla, f. (← *pita*) (1) (Chil): motouz; (RAE, AM).

pitillo, m. (1) [Š: *pajilla*] (Kol, Ven): slámka; ► k pití nápojů; (2) (Kub): poděnka (*Tradescantia*); ► lesní rostlina čeledi křížatkovité (*Commelinaceae*) s drobnými listy a modrými či blankytnými květy; (RAE, BDE). • (3) (Kub): rostlina *Commelina vulgaris, Red*; (MM).

pítima, f. (1) (Ekv): osvěžující nápoj z aromatických listů; (AM, JD).

pitiminí, m. (1) **de** ~¹ (Kub): bezvýznamný, opovrženlivý, k ničemu (o věci); (2) **de** ~² (Kub): vyparáděný (o osobě); (3) **de** ~³ (Mex): urážlivce, nedůtklivce; (AM, MM, JD). • (4) (Kub): drobeček (o dítěti); (JD).

pitío, m. (1) (Chil): viz: *pitihua*; (MM).

pitipuá, viz: *petipuá*; (MS).

pitiquín, m. (1) (Chil): ženský kolárek; (MM).

pitire, m. (1) (Antil): viz: *pitirre*; (MM).

pitirre, m. (← onomat., podle křiku ptáka) (1) (Kub, Portor): pták tyran (*Tyrannus matutinus*); ► v horní části je šedohnědý; v dolní je bílý; je o trochu menší velikosti než vrabec, ale s delším ocasem; hnízdí na stromech a žíví se hmyzem; zpívá před svítáním; (RAE, MM). • (2) **al canto del** ~ (Portor): za svítání; ► podle ptáka *pitirre* z rodu *Tyrannus*, který začíná cvrlikat brzy ráno; (3) **cada ~ tiene su zumbador** (Portor): i z malé jiskry se rozmáhá oheň; i z malé jisky veliký oheň bývá; (4) **pagar al canto del** ~ (Kub): platit v hotovosti; platit z ručky do ručky; (AM, MM, JD). • (5) (Antil): *Tyrannus maquirrostris*; ► hmyzožravý pták; černobílý; je charakteristický svou oprsklostí napadat větší ptáky; (MM).

pitirrear, intr. (1) (Kub, Portor): pípat (o ptácích); (2) (Kub, Portor): vroucně, naléhavě, prosebně se něčeho dožadovat; škemrat; (AM, MM, JD).

pitirro, m. (1) (Kub): otravování; (JD).

pitisco, m. (1) (Urug): doutník; (AM).

pititín, m. (1) (Chil): ženský kolárek; (AM).

pitito, m. (1) (Arg): tillandsie (*Tillandsia aeranthos*); ► roste přichycená na různých rostlinách, stromech, avšak neparazituje na nich; jelikož živiny získává ze vzduchu, říká se jí tzv. vzdušná květina; z čeledi bromeliovitě, konkrétně *Tillandsioideae*; (MM, NET).

pititurria, f. (1) (Arg; Córdoba): malý pivo; ► o malé ženě; (MM, JD).

pitivanqui, m., despekt. (← fr. *petit* „malý“ + (angl.) *yanqui*) (1) (Ven, Portor): pseudoameričan; ► člověk imitující americký styl, zhlížející se ve Spojených Státech; (RAE, AM, MM).

pito, m. (1) ~ **catalán**, [Š: *palmó de narices*] (Arg, Urug): (dělat) dlouhý nos; př.: *el médico, que llevándose rápidamente el dedo pulgar a la nariz movió los otros cuatro con el apicarado gesto del* □ *pito catalán* □; (2) **a ~ y caja**, [Š: *atropelladamente*] (Kost): překotně, ukvapeně, zbrkle; př.: *las abejitas salieron volando a pito y caja*; (3) **no entender (no saber, no ver) un ~** (Arg, Urug): nerozumět, nevědět, nevidět (atd.) nic; př.: *no debí hablar: ninguno entendía un pito*; (4) **no tener un ~ que hacer**, [Š: *no tener nada que hacer, no tocar pito*] (Arg): nemít co dělat, nemít co na práci, být páte kolo u vozu; př.: *están en la justa, muchachos, aquí ya no tienen un pito que hacer*; (RR, JD). • (← aim.) (5) (Bol): limonáda; (6) (← aim. *pitu*) (Per): namletá pražená kukuřice s cukrem; (7) (Chil): jíška; ► kukuřičná, pšeničná nebo z ječmene; (MS, AM). • (8) (Arg, Bol, Chil, Urug): dýmka, fajfka; ► především malá a obyčejná; (9) (Bol): směs namleté pražené obilniny (obvykle ječmene); ► smíchaná s kořením a rozpuštěná ve vodě; součást osvěžujícího nápoje; dá se přirovnat k peruánskému *hacu* nebo guatemalskému *pinole*; (10) (StřAm): poupě kávovníku těsně před rozkvetením; (11) **tocar el ~ inglés** (Kub): nenápadně odejít, zmizet po anglicku; (AM, MM, JD). • (12) (Am): pyj, penis; (13) (Par): nekvalitní tabák; knastr (jemný dýmkový tabák); (MM, JD). • (14) vulg. (Am): vocas, čurák (pyj); (15) (Kol): houkačka; (16) hovor. (Chil): peso; (JD).

pitoco, -ca, m/f. (1) (Ven): fešák; š'abajzna, fešanda; (JD).

pitogué, m. (← šp. *pito* „fajfka“ + guar. *gué* „zhaslý, bez ohně“) (1) (Arg, Par): alternativní název pro ptáka tyran bentevi tzv. *benteveo*; (MM, NET).

pitoitoy, m. (← onomat., podle křiku vydávaného za letu) (1) (Am): pisila (*Himantopus*); ► brodivý pták s vysokým zánártím obývající pobřeží; na hřbetu má tmavé a na břicho bílé husté peří; (RAE). • (2) (Chil): *Gambeta melanolenca*; ► druh brodivého ptáka; (MM).

pitojear, intr. (1) (Kol): viz: *pijotear*; (AM, MM).

pitojuán, m. (← onomat.) (1) (Arg): tyran bentevi; ► tzv. *benteveo*; (MM, NET).

pitól, viz: *patol*; (MS).

pitón, m. (← map.) (1) (Chil): lopata; (2) (Chil, Mex): stopka u ovoce; ■ Var: *pitrón*; (MS). • (3) (Chil, Ekv, Hond): rozprašovač, tryska; ► kovová trubička, kterou končí rozprašovací hadice na vodu; př.: *pitón de abanico* (rozprašovací tryska); (4) (← map. *pithron*) (Chil): tyč, klacek používaný k obdělávání půdy; ► jeden konec má plochý; slouží k vyrytování cibulek, kořínků; nebo k dělení důlků, jamek; (5) (Mex): odstavená hřibata; ► odloučená od mateřského mléka i od své matky; (6) **de ~** (Ven): výborně, skvěle; skvělý, báječný; (RAE, AM, MM, JD).

pitongo, -ga, adj/subst. (1) (Chil): opilý; (AM, MM). • (2) m. (Kub): ventilek; př.: *pitongo de cámara* (ventilek duše); (JD).

pitorá (pitora), f. (1) (Kol): velmi jedovatý had; (RAE).

pitoreta, f. (1) [Š: *diarrea*] (Salv): průjem; ■ Syn: *pitanga* (Hond), *piturriaca* (Hond), *pringapié* (Salv); (2) venk. (Hond): píšťala; (3) hovor. [Š: *mofa*] (Hond): posměch, výsměch; (RAE).

pitorra, f. (1) (Kol): pitorra; ► jedovatý had; (JD).

pitorro, m. (1) (Portor): nekvalitní rum vyrobený ze třtinové melasy; př.: *¿y el ron que bebe la gente en el Carrizal?; ese es pitorro; ¿no te dije que estaba prohibido?*; (RR).

pitra, f. (← map. *pithu* „svrab“) (1) viz: *petra*; (MS). • (2) (Chil): kožní vyrážka; (AM). • (3) (Chil): svrab; (MM, JD).

pitraca, f. (1) (Chil): ospalka (v koutku oka); (MM).

pitral, m. (← map.) (1) (Chil): močálovitý les s rostlinami *petra*; (MS).

pitraque, m. (1) (Ven): káva vyrobená z kukuřice; (AM).

pitre, adj/subst. (1) (Ant, Kol, Ven, Kub, Portor): švihácký, štramácký; elegán, švihák; (MS, AM, MM, JD).

pitrel, m. (1) (Chil): kamenná hráz; ► funguje jako „nádrž“ na chov malých ryb; a jejich následný odlov; staví se u břehů řek nebo moří; (MM).

pitren, m. (← map.) (1) (Chil): tabák; (MM).

pitroca, f. (← keč.) (1) (Chil): vodní pták; (2) (Chil): čiperka; (MS, AM, MM).

pitrón, viz: *pitón*; (MS).

pitruca, f. (1) (Chil): ospalka (v koutku oka); (AM, MM).

pitrunútún, m. (1) (Chil): vřídek, nežit, uher; viz: *nacido*; (AM, MM).

pituca, f. (1) (Bol): označení pro indiánky; ► výraz často používaný indiány; zdrobnělina slova *petrona*; (AM).

pituco, -ca, adj/subst., hovor. (1) despekt., [Š: *presumido*] (Arg, Bol, Ekv, Chil, Par, Urug):

štramácký, švihácký; (2) (Per, Chil, LaPla, Urug): o člověku: z vyšší společenské třídy, snobský, zbohatlický; (RAE, MM, JD, BDE). • (3) adj. (Chil, Urug): slabý, chabý; (4) m. (Arg): zženštilec; (AM). • (5) m. (Am): štráfek; fajnovka; (6) (Chil): hubeňourek; (JD).

pitudo, -da, adj. (1) (Kost): o člověku: s vysoce posazeným hlasem; (2) (Kost): hlasitý, ukřičený; (RAE).

pituita, f. (1) (Kub): utkvělá myšlenka; (JD).

pitunquear, intr., hovor. (1) (Arg, Urug): šňořit se, upravovat se; (RAE).

pitiquería, f. (1) (Chil): uhlazenost; (RAE). • (2) (Arg): zženštilost; (AM).

piturrear, intr. (1) (Par): pískat; (JD).

piturria, f. (1) (Chil): viz: *pitruca*; (2) (Chil): špetka, troška; (AM, MM, JD).

piturriaca, f., hovor., venk. [Š: *diarrea*] (1) (Hond): běhavka, průjem; ■ Syn: *pitanga* (Hond), *pitoreta* (Salv), *pringapié* (Salv); (RAE).

pitusa, m., pl. (1) (Kub): džínsy, texasky; př.: *enfundada en unos pitusa (blue jeans) apretados*; (RAE, JD, BDE).

pitusita, f. (1) (Kub): píšťalky; ► úzké kalhoty; (JD).

pitutear, intr., hovor. (1) (Chil): brigádně pracovat; ► věnovat se vedlejší příležitostné práci uzavírané se smlouvou; (RAE).

pituto, m. (1) (Chil): zástrčka; (2) hovor. (Chil): příležitostná práce, vedlejšák; (RAE).

pituto, m. (1) (Chil): člověk, který podává informace týkající se koňských dostihů; př.: *en eso pensé cuando me dijo: □ subamos al paddock < lugar de un hipódromo donde se presentan los caballos antes de que participen en una carrera > que quiero presentarte a mis pitutos □*; (RR).

piú!;, citosl. (1) (Kost): pipipi!; (JD).

piuco, -ca, adj. (1) (Chil: jižní provincie): samotářský; zakřiknutý, bázlivý; (AM, MM).

piuchén, m. (← map. *pihuychen*) (1) viz: *piguchén*; (MS). • (2) (Chil): bájně zvíře; ► s tělem upíra nebo netopýra; upír; (3) (Chil): putyka, taverna; vývařovna; ► té nejnižší třídy; (AM, MM, JD).

piuma, f.; (← it. *piuma*) (1) **cual ~ al vento** (LaPla): jako pírkó ve větru; (MS).

piune, m. (← map. *piune*, „romerillo – rostlina čeledi podokarpovité *Podocarpaceae*“) (1) (Chil): *Lomatia ferruginea*; ► druh malého stromu; z čeledi proteovité *Proteaceae*; má velké listy ze spodu pokryté chmýřím rezavé barvy a malé hrozny květů žluté barvy; vyskytuje se na horách a užívá se jako lék; (RAE, MM).

piuquén, m. (← map. *piuqueñ*) (1) (Chil): druh dropa, který je větší než evropský; ► má bílou barvu s výjimkou popelavé hlavy a křídelních per, krátký ocas s 18 bílými pery; živí se rostlinami; nerozmnožuje se až do 2 let; je krotký, lehce ochočitelný; jeho maso je jedlé; (RAE). • (2) (Chil): *Bermela melanoptera*; ► druh dropa; dorůstá do velikosti slepice; snadno domestikovatelný; maso je ceněné; (MM).

piure, m. (← map. *piur*) (Chil): mořský jedlý měkkýš (*Pyura molina chilensis*); ► podkmene pláštěnci *Tunicata*; jeho červené tělo je dlouhé 4 až 6 cm; má tvar sáčku se dvěma otvory (ústa/řit'); př.: *en todos platos con mariscos, el piure – ese rojo, sensual y encendido que se extrae de una piedra después de ser partida por una pequeña sierra es la materia prima*; (RAE, MM, BDE, NET).

pius, m. (1) (Kost): zadní část slepice; (RAE).

piusa, f. (1) (Mex): milenka; (AM).

piva, f. (1) (Nik): mladé děvče; (DA)

pivilca, f. (← map. *pivillca*) (1) (Chil): indiánská píšťala nebo flétna; (MS, AM, MM).

pivilcudo, -da, adj/subst. (← map.) (1) m. (Chil): dlouhonožý člověk; ■ Var: *pivilcúo*; (MS). • (2) (Chil): dlouhonožý; ► dlouhé a hubené nohy; (AM, MM).

pivilcúo, -a, adj/subst. (← map. *pivillca* + šp. suf. *-udo*) (1) (Chil): dlouhonožý; ► mající dlouhé a hubené nohy; ■ Syn: *pivilcudo*; (MS, MM).

pivot, m. (← angl. *pivot*) (1) (Chil): otočka, při které se dělají jeden nebo více kroků jednou nohou kolem druhé, která zůstává na místě; (2) ve fotbale, hráč, který účinkuje jako osa, nebo centrum

akce; (3) ~ **blow**, (Chil): rána proti pravidlům, v boxu; (4) ~ **drible**, (Chil): při basketballe, kombinace otočky na jedné noze a driblování; (MS).

pivote, m. (1) (Mex): sloup, opora; (JD).

pivoteador, m. (1) (Chil): ten, kdo se otáčí na jedné noze, v basketballe; (2) **pivotear**, (Chil): takto se otáčet; (MS).

pixcar, viz: *pizcar*; (MS).

pixoy, m. (← may.) (1) (Mex): pálenka z cukrové třtiny; (2) (Mex): *Guazuma ulmifolia*; ► rostlina; (MS).

pixoyear, tr. (← may.) (1) (Mex): obchodovat s alkoholem; (MS).

pixoyeo, m. (← may.) (1) (Mex): pašeráctví alkoholu; (MS).

pixoyero, m. (← may.) (1) (Mex): pašerák s alkoholem; (MS).

pixque, viz: *pisque*; (MS).

pixte, m. (← nah.) (1) (Mex): semínko stromu opíhled; ■ Var: *piste, pistle, pixtle, pizte, piztle*; (MS).

pixtear, tr. (← nah.) (1) (Mex): dát do polévky semínka *pixte*; (MS).

pixtero, -ra, adj. (← nah.) (1) (Mex): semínkový; (MS).

pixtle, viz: *pixte*; (MS).

pixtón, m. (1) (Guat): hrubá kukuřičná placka; (RAE).

piyama, m., i f. [Š: *pijama*] (← hindustani *paeyama* „muslimské široké kalhoty“; angl. *pyjamas*) (1) (Am): pyžamo; ► častější je grafická podoba *pijama*; viz: *pija*; (RAE, MM, BDE).

piyoica, f. (1) (Chil): lež, podvod; (AM, MM, JD).

pizarra, f. [Š: *salpicadero*] (1) (Kub): přístrojová deska automobilu; (RAE, DA). • (2) (Kub): recepcce, vrátnice; (3) (Kub): telefonní centrála; (4) (Kub): přístrojová deska; př.: *pizarra de distribución* (ovládací panel); (JD).

pizarreño, m. [Š: *techo de cemento ondulado*] (1) (Chil): střecha z vlnitého cementu; př.: *su casa es una vivienda de emergencia de Corhabit (Corporación de Servicios Habitaciones), de dos piezas que son los dormitorios, piso de tierra y techo de pizareño*; (RR).

pizzarero, m. (1) (Kol, Portor): pisátko na břidlicovou tabulku; (AM).

pizzarrón, m. [Š: *encerado*] (1) (Am, Antil, LaPla): školní tabule; (RAE, AM, JD, BDE).

pizca, f. (← nah.) (1) (Mex, Hond): sklizeň, úroda, sběr; ► kukuřice, apod.; viz: *pisca*; př.: *que la pizca de la uva era la mejor; que la primera pizca del tomate sí convenía; la pizca de algodón* (sklizeň bavlny); (MS, AM, JD, BDE). • (2) (Mex): peníze; (3) **más mejor es mala ~ que buena cosecha en pie** (Mex): lepší vrabec v hrsti než holub na střeše; (MS, AM).

pizcador, -a, adj. (1) (Mex): týkající se sklizně nebo sloužící ke sklizni; př.: *el interesado volvió por los libros con una canasta pizcadora*; (RR).

pizcador, m. (← nah.) (1) (Mex): sběrač; (2) (Mex): pomůcka sběračů; ■ Var: *piscador*; (MS).

pizcacha, f. (← nah.) (1) (Hond, Mex): sklizeň; (2) (Hond, Mex): peníze; ■ Var: *piscacha*; (MS).

pizcapocha, f. (1) (Mex: Jalisco): viz: *piscapocha*; (AM).

pizcar(se), tr. (← nah. *pitzcuil* „úroda“) (1) (Mex, US): sklízet/sbírat kukuřici nebo bavlnu; př.: *era la época en que el maíz ya estaba por pizcarse; el algodón recién pizcado, con hojas, semilla e impurezas*; (RR, BDE). • (2) (Mex): sklízet, česat (ovoce); př.: *el algodón recién pizcado, con hojas, semilla e impurezas*; (MS, BDE). • (3) (Mex): štípat; (4) (Mex): vyrvat, vyškubnout; přivlastnit si něco; ■ Var: *piscar, pixcar*; (MS). • (5) (Mex): sklízet nebo sbírat kukuřici; (MM, JD).

piscasuña, f. (1) (Chil): troška, ždíbeček; (JD).

pizcueta, adj/subst. (1) adj. (Arg): čiperná, zvědavá; jako vítr (o mladé dívce); (2) f. (Arg): čiperka; ► o holčičce; (MM, JD).

pizcurria, f. (1) (Chil): troška, ždíbec; (JD).

pizote, adj/subst. (← nah. *pizotl*) (1) m. (Kost, Guat, Hond, StřAm, Mex): nosál bílý (*Nasud narica*); ► má prodlouženou hlavu, úzký čenich, velmi vyčnívající a zašpičatělý nos, zakulacené krátké uši a hustou tmavošedou nebo tmavohnědou srst s šedým a bílým zbarvením; (RAE, MS). • (2) adj. (StřAm): neobratný, hrubý; (3) **pisote solo** (Hond): mýval; (4) **que lo crea ~** (StřAm): to se mi moc nezdá; kdo nevěří, ať tam běží; ■ Var: *pezote, pisote*; (MS, AM). • (5) (StřAm, Mex): nosál; viz: *coatí*; (MM).

pizpar, viz: *pispar*; (MS).

pizpete, adj. (1) (Ven: Trujillo): nějaký, některý; (AM).

pizpilina, adj/f. (1) (Hond): čiperka; čiperná; (AM, MM).

pizpirigua, adj/f. (1) (Chil): čiperná; čiperka; (AM, MM, JD).

pizzo, -pa, adj. (1) (Ven): viz: *pispo*; ► ve Venezuele se častěji používá zdrobnělina *pizpito*; (AM).

pizque, adj/ subst. (1) m. (Salv): druh tamalu (plněný kukuřičný list); viz: *pisque*; (MS, AM). ● (2) adj. (Guat, Hond): rudý, šarlatově červený; ► o vařené kukuřici (Mex); (3) adj. (Guat, Hond): šedivý; (AM, MM). ● (4) adj. (Guat): nazrzlý; (JD).

pizquiña (pizquisuña), f. (1) (Chil): troška, drobet; (JD).

pizza(s), f., pl. (← it. *pizza*) (1) (Arg, Kol, Kub, Chil, Mex, Pan, Portor, Dom, Am, LaPla): pizza; ■ Var: *pisa*; (MS).

pizzería, f. (← it.) (1) (Kol, Chil, LaPla, Urug): pizzerie; ► místo, kde se vyrábí a prodává pizza; ■ Var: *pisería*; (MS).

pizzero, -ra, m/f. (← it.) (1) (LaPla): pekař pizzy (pizzař); (MS).

pizzeta, f. (← it.) (1) (LaPla): malý bochník pokrytý rajčetem a sýrem; (MS).

PJ (Partido Justicialista), m. (1) (Arg): Justicialistická strana; ► ideologií byl perónismus; (BDE).

PJF (Policía Judicial Federal), f. (1) (Mex): Federální justiční policie; př.: *acribillaron a un vecino del comandante de PJF*; (BDE).

placa, f. [Š: *policía - institución*] (1) (US): policie; př.: *tú sabes, carnal, que la placa se porta con la raza <los chicanos> como si fueran perros*; (RR). ● (2) (Arg, Chil, Guat, Hond, Mex, Par, Urug): oltář; (3) (Arg, Chil, Guat, Hond, Mex, Par, Urug): skvrna, flíček; ► na kůži; způsobený onemocněním; (4) (Arg, Chil, Guat, Hond, Mex, Par, Urug): štítek na dveře; ► z lesklého kovu; připevňuje se na domy, kanceláře, ordinace, apod.; (5) (Arg, Chil, Guat, Hond, Mex, Par, Urug): policista; (6) (Arg): poznávací značka vozidla; př.: *un automovilista que guiaba un Ford Galaxie de modelo reciente, cuyas placas nadie pudo ver, arrolló a 10 personas*; (MM, BDE). ● (7) (Am): strup; (8) (Am): povlak; ► v krku; př.: *tener placas blancas en la garganta*; (9) (Kub): rovná tenká betonová střecha; př.: *techo de placa*; (10) **de a ~** (Mex): skvělý, báječný; (JD).

placaminero, m. (1) (Am): tomel; ► druh stromu; (JD).

placar (placard), m. (← fr.) (1) (Arg, Bol, Par, Urug, LaPla): vestavěná skříň; ► na oblečení a ložní prádlo; př.: *Almagro: Rivadavia-Colombres, externo, 1 ambiente amplio, con placards, óptimo estado*; (DA, BDE).

placé, adj/subst. (1) (Urug, Arg): kůň, který se umístí druhý nebo třetí na dostizích; př.: *tenía que salir con los bolsillos llenos de piropos inéditos; por ejemplo si tu sonrisa corre la monalisa llega placé*; (RR). ● (2) m. (← fr. *placet*) (Arg, Chil): vítězný kůň; (3) (Kub): souhlas, schválení; (MS).

placer, m. (← kat., *placel*) (1) (Kub): neobdělávaná půda; pozemek v centru nebo v blízkém okolí města; (2) (Kol: Riohacha): pozemek, parcela; (3) (Kol): pozemek připravený k osevu; (RAE, AM, MM). ● (4) **~se**, zvrát. (Am): nacházet v něčem zalíbení; př.: *se placía en ello* (našel v tom zalíbená, měl z toho požitek); (JD).

placera, f. (1) (Mex, Par): trhovkyně; (MM).

placerío, m. (1) (Kub): souhrn oficiantů, kněží sloužících mše, náležitých k sektě *ñañigú*; př.: *la agrupación la rigen los altos sacerdotes asistidos por sus ayudantes, encarnaciones de los fundadores y personajes, trece en total, que crearon en el viejo Calabar la primera □Potencia□ o □nación□; se les llama Plazas en el lenguaje oriente de los ñañigos y □placerío□ al conjunto de oficiantes*; (RR).

placero, m. [Š: *coche de plaza, simón*] (1) (Arg): fiakr, drožka, taxi; př.: *la historia de esa noche rarísima empezó por un placero insolente de ruedas coloradas*; (RR, JD). ● (2) (Arg): taxikář; (JD).

placeta, f. (1) (Chil): rovinka, pláček; ► na kopci nebo na vrcholu hory; (AM, MM).

placita, f. (1) (Kub): zelinářský krámk; (JD). ● (2) (Nik): náměstíčko; př.: *en la banca maldita de la placita ferrocarril*; (BDE).

plaffonier, m. (← fr.) (1) (Arg, Chil): elektrická lampa; (MS).

plafón, m. (← fr. *plafond*) (1) (Portor): strop (i přeneseně: limit); (MS, DA). ● (2) (Am): lustr, stropní svítidlo; (JD).

plaga, f. [Š: *mosquitos, zancudos*] (1) (Ven, Ekv): komáři, moskyti; př.: *¿y piensas que yo hubiera soportado toda una noche en vela, matando plaga?*; (RR). ● (2) (Kub): hmyz; (JD).

plagado, -da, adj. (1) (Am): plný; př.: *plagado de erratas; plagado de disparates*; (MM).

plagiado, -da, adj/subst. (1) (Am): o člověku: unesený; (RAE).

plagiador, -ra, adj., spíše subst. (1) (Am): únosce; ■ Syn: *plagiario* (Am); (RAE).

plagiar, tr. (1) (Am, Kub, Mex: Querétaro, Per, Kol, Ekv, Ven): unést někoho; ► s cílem obdržet výkupné za jeho svobodu; př.: *la dueña de la agencia de viajes □Globe Tours□ fue plagiada en mayo*; (RAE, AM, MM, JD, BDE).

plagiario, -ria, m/f. (1) (Kol, Ekv, Mex, Per, Ven): viz: *plagiador*; př.: *juez demandó severas penas para 6 plagiarios*; (RAE, JD, BDE).

plagio, m. (1) (Am): únos; př.: *rigurosas medidas de seguridad demandó ayer un juez para 6 secuestradores, a quienes espera un ejemplar castigo por haber cometido los plagios*; (RAE, BDE).
 • (2) [Š: *detención, secuestro*] (1) (Kub, Kost, Ven): zadržetí, únos; př.: *no obstante que sé que le voy a causar disgusto al amigo Leonardo, contribuyendo al plagio de su amiga*; (RR).

plagoso, -sa, adj. (1) (Dom): hloupý, blbý; (2) (Guat): plný vředů; ► o osobě i zvířeti; (AM, MM).

plaguear, intr. (1) (Salv): odmítnout, ztížit darování; (2) [Š: *refunfuñar*] (Par): bručet, brblat, remcat; (3) (Par): naříkat; (RAE, MM). • (4) **zvrat.** (Par): *stěžovat si na osud*; (5) (Par): *neustále napomínat, kárat ostatní*; (MM).

plagueo, m. (1) (Par): brblání, bručení; (2) (Par): nárek; (RAE). • (3) **hovor.** (Arg, Par): *otrava, nuda*; př.: *aumentando los decibeles del inútil plagueo*; (BDE).

plauvid, m. (← angl. *plywood*) (1) (Kub): překližka; (MS).

plan, m. (1) (Ekv, Par, Arg, Mex): hladké/rovné dno něčeho (zvláště lodi, kánoe, dvoukoláku atd.); př.: *llegaron a la canoa; él la dejó caer suavemente sobre el plan; le fue levantando poco a poco la bata multicolor; el plan de un barco; el plan de una canoa; en el plan de la caja (na dně bedny)*; (2) (Ven, Mex, Guat, Chil): rovný terén jakékoli rozlohy; rovina, planina; př.: *el alboroto de la peonada interrumpió sus cavilaciones; del plan de los cobertizos venía uno de los vaqueros a darle la noticia*; (3) ~ **de machete**¹ (Ven): rána plochou stranou mačety, meče nebo šavle; *trest, potrestání*; př.: *vemos que corre del interior de la fortaleza hacia la orilla un teniente con algunos □números□... es un hombre de rostro lampiño, indio; trae la espada desenvainada y parece poseído de cólera inaudita; jaquel hombre como que nos va a caer a plan de machete!*; viz též: *planazo*; (4) ~ **de machete**² (Kub, Ven): *trest, potrestání*; (5) **estar al** ~ [Š: *estar dominado, vivir bajo la sujeción de otros*] (Ekv): být ovládn, žít v poddanství, v poslušnosti; př.: *en todas partes el negro vive como condenado; el negro está al plan*; (RR, AM, MM, JD). • (6) (Arg, Chil): rovný terén u úpatí kopce; (7) (Kub, Ekv, Guat, Ven): plochá strana chladných zbraní; (8) **darle de ~ y filo** (Ekv, Portor): dát někomu co proto; (9) **de ~, filo, y de filo, nada** (Ekv): výsměšný slovní obrat o hubených lidech; (AM, JD, BDE). • (10) **a ~** (Mex): ležící na zemi; (11) **echar ~**¹ (Mex): dělat plány; (12) **echar ~**² (Mex): bít šavlí (naplocho); (JD).

planada, f. (1) (Guat, Mex): prostranství, planina, pláň; (MM).

planadora, f. [Š: *apisonadora*] (1) (Kost): silniční válec; ► stroj používaný k planýrování a zhuťování povrchu silnic; (RAE).

planazo, m. (1) (Guat, Hond, Salv, Ven, Ekv, Kub, Mex, Nik, Kost, Pan, Kol, Per, Arg): úder plochou stranou mačety, meče nebo šavle; viz též: *plan de machete, planear*; (RR, MM, JD, BDE). • (2) (Hond): žuchnutí, bouchnutí sebou o zem; (3) (Kub): hlt likéru, napítí; (AM, MM, JD). • (4) **dar un ~ a**¹ (Am): udeřit; ► plochou stranou šavle; (5) **dar un ~ a**² (Kub): obehrát; doběhnout, napálit; vyřídít, odrovnat; (6) **darse un ~** (Kub): přihnout si; (JD).

planazón, f., **hovor.** (1) (Ven): množství po sobě jdoucích úderů mačetou (viz: *planazo*); (RAE).

planeación, f. [Š: *planeamiento*] (1) (Mex): plánování; př.: *planeación directiva (direktivní plánování)*; (RAE, JD).

planeada, f. (1) (Mex): natlučení plochou stranou šavle; (JD).

planear(se), tr/zvrat. (1) tr. (Kost, Kol, Ven, Ekv, Mex): zasazovat úderý plochou stranou mačety, meče nebo šavle; (2) ~se, **zvrat.**, intr. (Ven, Mex, Nik): upadnout na bok, *svalit se* (o čtyřnohém zvířeti); př.: *y con esto y la asfixia del lazo, el mostrenco se planeó contra la tierra y se quedó dominado y jadeante*; (RR, AM, MM). • (3) (Am): zhebnout; (4) **planeárselas** (Nik): upláchnout; (JD).

plancha, f. (← fr. *planche*) (1) [Š: *plataforma*] (Kub, Am): plošinový vůz; ► otevřený vagon s nízkými bočnicemi a čelnicemi; (2) (Mex): dlouhé čekání; (3) [Š: *matadura*] (Nik): poranění zvířete; ► vzniklé třením nebo nárazy sedla; (4) (Nik): seznam kandidátů, kandidátka; př.: *la aprobación de unas □planchas□ que más que listas electorales parecen*; (5) ~ **nacional** (Salv): poslanci s nadpočetní většinou hlasů; (6) **tirar a alguien una ~**¹ [Š: *dar un plantón*] (Mex): nechat dlouho čekat; (7) **tirar, tirarse una ~**² (Arg, Kol, Mex, Nik, Par, Urug): uříznout si ostudu; (RAE,

MM, JD, BDE). • (8) [Š: *dentadura postiza*] (Kost, Ven, Kol): zubní protéza, umělý chrup; př.: *venía mascando chicle y cuando lo masca, como tiene una plancha postiza, se le pega la de abajo con la de arriba; de repente me pregunta si uso la plancha o me pongo peluca*; (9) (Chil): štítek se jménem obyvatele domu; př.: *mirando los números de las casas y leyendo las planchas que relucían aquí y allá al costado de las puertas*; (RR, BDE). • (10) **pasar la ~** (Portor): lichotit, pochlebovat, podkuřovat někomu; (AM, MM, JD). • (11) (Am): můstek; ► v ústech; (12) (Am): fotografická deska; (13) (Am): nákladřák, valník; (JD).

planchada, f. (1) (Mex): čekání; ponechání někoho čekat; (2) **dar una ~ a¹**, hovor. (Kub): odmítnout, upřít; (3) **dar una ~ a²** (Am): přežehlit, vyžehlit; (RAE, JD). • (4) **hacer, llevarse una ~** (Arg, Kub, Guat, Mex): uříznout si ostudu; (MM, JD).

planchadera, f. (1) (Mex): žehlení; (JD).

plancha(d)o, -da, adj. [Š: *listo, ya preparado, bien hecho*] (Portor): připraveno, hotovo, dobře uděláno; př.: *la conversación fue bien corta; ¿ya?; planchao; ¿a qué hora?*; viz též: *planchar*; (RR).

planchado, -da, adj/subst. (1) adj. (Guat, Salv, Arg): vyparáděný, vyšňořený; viz: *paquete*; (2) adj. (Mex): schopný, šikovný, kompetentní; energický; (3) adj. (Mex): odvážný, statečný; (4) adj. (Kub, Chil, Per): bez peněz, na mizině; (AM, MM, JD). • (5) adj. (Kub): hubený jako prkno; př.: *es planchada* (je jako žehlicí prkno); (6) m. (Ekv): žehlírna; (JD). • (7) m. (Arg, Per): oprava karosérie; př.: *empecé a trabajar en un taller de planchado*; (BDE).

planchadora, f. (1) **no hubo ~ alguna** (Am): žádná tanečnice nezůstala sedět; (2) **hacer de ~** (Am): zůstat sedět při tanci; (JD).

planchadura, f. (1) (Mex): žehlení, vyžehlení; (JD).

planchaduría, f. (1) (Mex): žehlírna; (JD).

planchar, tr/intr. (1) tr. (Kub): ukončit milostný vztah; (2) hovor. (Kub): vyloučit z týmového úkolu; (3) (Kub): zamítnout neadekvátní nabídku, nápad; (4) hovor. (Salv): o muži: mít milostný poměr; (5) (Mex, Urug): nechat čekat; (6) intr., hovor. (Kub): o člověku: jít bosý; (RAE). • (7) **intr.** (Chil, Arg, Portor, Per, Bol, Par, Urug): zůstat sedět při tanci (o ženě, kterou nikdo nevyzval); př.: *no puedo quejarme, esa noche no planché, como tanto temía, sino que bailé hasta que me salieron ampollas en los pies*; (8) [Š: *realizar, hacer bien una cosa*] (Portor): udělat něco dobře; př.: *o sea que cómo planchaste esa compra, Papito Papitote*; viz též: *planchado*; (RR, MM, JD). • (9) **~ el asiento** (Arg, Bol, Chil, Par, Per, Portor, Urug): zůstat sedět (o ženě, která nebyla vyzvána k tanci); (10) tr. (Per, Portor, Urug): lichotit; podkuřovat někomu; (11) (Chil): zmyšlit se, udělat chybu; říct něco nevhodného; (AM, MM, JD). • (12) (Arg, Chil, Par, Urug): seknout se, uříznout si ostudu; (MM, JD). • (13) (Kub): nechat prasknout; ► u zkoušky; (14) (Kub): dodělat, vyřídit něco; př.: *le plancharon el viaje a la Habana*; (15) (Kub): shodit; (16) **~ una bola** (Kub): vyvrátit pomluvu; (17) **ya está planchado** (Kub): už je to hotovka, už je ruka v rukávě; (JD).

planchero, -ra, adj/subst., hovor. (1) (Hond): o člověku: neplní své sliby; (2) (Hond): o člověku: nechávající čekat; (RAE).

planchista, adj/subst. (1) (Guat): člověk, který vyvolává skandály, pohoršení; (DA).

plancho, adj. (1) (Kol): rovný, plochý, hladký; (AM).

planchón, -na, adj/subst. (1) m. (Kol): prám, pramice; ► plavidlo bez plachet, s železným spodkem, obvykle se užívá k přepravě zboží; př.: *el ruido del motor se diluye en lo alto y el planchón se desliza sin que suframos su desesperado batallar contra la corriente*; (RR, JD). • (2) adj. (Portor): lichotivý; (3) m. (JižAm): věčný sníh nebo masa ledu v nejvyšších polohách horských hřebenů; ► v těchto nadmořských výškách led taje jen při velmi teplém létě; (RAE, AM, MM). • (4) (Portor): šmajchlíř; (JD).

planchoso, -sa, adj. (1) (Ekv): nešikovný; (RAE).

planificar, tr. (1) (Am): plánovat, dělat plány; ► vláda, podnik; (2) (Am): vytvořit mapu, detailní plánek místa; (3) (Am): plánovat výstavbu nebo přestavbu měst; ► v plánu jsou zanešeny všechny detaily, které město musí mít, pro spokojenost obyvatel; obsahuje také všechny možnosti růstu města; (4) (Am): navrhnout plán celkového růstu velkého podniku, regionu, země; př.: *se habla de planificar las actividades futuras de las empresas bancarias, o de planificar la economía de una región*; (MM).

planilla, f. (1) (Am, Ekv, Per, Arg, Par, Urug): vyúčtování; účtenka, účet; (2) [Š: *nómina*] (Am, Ekv, Per): seznam, výkaz; (3) (Am, Arg, Ekv, Par, Per, Urug, Kub): formulář; př.: *hiciste bien a falsificar su firma cuando llenaste la planilla de alfabetizador*; (4) (Mex, Kost, Ekv, Hond): kandidátní

listina, kandidátka; (5) (Mex): jízdenka; (RAE, AM, MM, JD, BDE). • (6) viz: *planillero*; (RR). • (7) (Mex): prostor na sušení zrnků obilí; ► cihlový nebo betonový; pro tzv. sušení obilí na podlaže; (AM, NET).

planillero, m. (1) (Bol): zaměstnanec nějakého podniku mající na starosti *planillas* neboli výplatní listiny pracovníků; př.: *ellos y muchos más son los que a diario pasan por la ventanilla del* □*planillero*□ *para hacer su avío de alimentos*; (RR).

planípedo, adj/subst. (1) adj. (Am): ploskonohý; (2) m. (Am): plochý; ploská noha; (JD).

planiza, f. (1) (Ekv): nakládačka; ► plochými ranami měčem, mačetou; (AM, MM). • (2) (Ekv): výprask; (JD).

plano, (1) **de** ~ (Mex): rozhodně, rázně; př.: *otra señora de plano reta al militante; bueno, y ustedes, ¿qué quieren?*; (BDE).

planta¹, f. (← angl. *plant*) (1) [Š: *central eléctrica*] (Am): elektrárna; ■ Var: ~ *eléctrica*; ~ *de electricidad*; (RAE, JD). • (2) (Arg, Am): průmyslové sídlo; závod; př.: *el frigorífico X pondrá aquí su nueva planta*; (3) (Arg, Am): továrna, průmyslová výroba; př.: *ésta es la nueva planta frigorífica*; (4) (Am): důležitý, významný průmyslový podnik; (MM, JD). • (5) ~ **de reducción** (Am): továrna na zpracování rud; ■ Var: ~ *reductora de minerales*; (6) ~ **eléctrica térmica** (Am): tepelná elektrárna; (7) ~ **de fuerza hidráulica** (Am): vodní elektrárna; ■ Var: ~ *hidroeléctrica*; (8) (Am): střed (města); př.: *planta urbana*; (9) (Kub): dlaň; (10) (Kub): vysílačka; př.: *planta emisora; planta de radio*; (11) ~ **beneficiadora** (Am): hrudkovna; (12) ~ **de beneficios minerales** (Am): rudné doly; (13) ~ **de bombeo** (Arg): čerpací stanice; (14) ~ **criadero de aves** (Arg): drůbeží farma; (15) ~ **empacadora de carne** (Am): konzervárna masa; (16) **hacer** ~s (Hond): simulovat; (17) ~ **de impresión** (Am): tiskárna; (18) ~ **de máquinas** (Am): strojovna; (19) ~ **piloto** (Am): poloprovoz; (JD).

planta², f. (1) ~s) [Š: *cuentos, excusas*] (Guat): povídačky, výmluvy, vytáčky; př.: *¡mirá, callate, a mí no me gustan esas desconfianzas, parecés mujer!; ¿quién te está preguntando nada para que andés con esas plantas?*; (2) **de** ~, (Mex): žijící v domě; ► o osobě, která bydlí v domě, ať už je to personál nebo člen rodiny; př.: *no se le conocía ninguna mujer de planta, aunque sí una que otra aventurilla que nunca llegó a ser duradera*; (RR). • (3) (Mex): sloka s refrénem; ► začíná jí tzv. *valona*; (4) **hacer** ~s¹ (Hond): předstírat nějakou činnost; (5) **hacer** ~s² (Guat): dělat šaškárny, opičárny; (AM, MM).

plantada, f. (1) (Ven: Trujillo): pošetilý nápad, nesmysl; (AM, MM).

plantado, -da, adj. (1) **estar, ser bien** ~¹ (Arg, Chil, Per): být dobře stavěný, urostlý; (2) **estar bien** ~² (Arg): mít pevnou pozici; (MM, JD). • (3) **estar** ~ **en** (Kub): stát na svém; (4) **y ahí le tiene** ~ (Mex): a teď je nahaný; (JD).

plantador, -ra, m/f., málo použ. (1) (Arg): plantážník; (RAE).

plantaje, m. [Š: *catadura, facha*] (1) (Portor, Ven, Kol, Ekv): vzezření, výraz, vzhled (osoby); př.: *y todos, dan las mismas señas: un blanco alto él, de buen plantaje, barga negra*; (RR, AM, MM, JD).

plántano, m., vulg. (1) (Kol): banán; (AM).

plantar, tr. (1) (Kub): uskutečnit obřad náňigů; ► mnohdy zahrnuje obětování nějakého zvířete; př.: *en 1879, catorce obenékues <miembros de la secta náňiga> presos por complicación en un crimen,* □*plantan*□ *en la cárcel e introducen los objetos litúrgicos, en complicidad con los porteros*; (RR). • (2) ~se, zvrat. (StřAm, Kol, Mex): nastrojít se, vyfintit se; (3) **estar bien plantado** (Chil): dobře vypadat, být urostlý, dobře stavěný; ■ Var: *ser bien plantado* (Per); (AM, MM, JD). • (4) ~ **el banquito** (Kub): hovět si; (5) ~ **un banquito con** (Kub): porafat, poštekát se s někým; (6) ~ **una carrera** (Chil): dát se do běhu; (7) ~ **un grito** (Chil): zařvat; (8) ~se, zvrat. (Chil): vyzunknout si; (JD).

plante, m. (1) (Kub): afrokubánská ceremonie náboženského charakteru; př.: *¡se divertía uno tanto en el ingenio!; un día era un tambor en un Cabildo de Santo, otra allá un plande de congo, y todos a bailar*; (RR). • (2) (Kub): vklad; (JD).

planteamiento, m. (1) pl. (Kub): návrhy; (2) **hacer** ~s (Kub): nanést to (komu); (JD).

plantel, m. (1) (Arg, Bol, Hond, Kol, Kub, Urug): sportovní mužstvo, sestava hráčů; př.: *plantel seleccionado* (národní mužstvo); (2) (Arg, Bol, Hond, Nik, Par, Urug): sbor, sestava, tým (zaměstnanců); př.: *la nueva escuela cuenta con un plantel de excelentes maestros; el plantel de médicos del hospital es muy competente; plantel de maestros*; (3) (Arg, Urug): stádo; (4) [Š: *escuela*] (Mex, Salv): škola; (5) (Urug): plemenná zvířata; př.: *plantel de ganado vacuno, de*

gallinas, de perros; (RAE, MM, JD, BDE). • (6) (Arg, Par, Urug): první stádo; ► v rámci závodu pro chov dobytka; obvykle kvalitního plemena; vybraná zvířata, která slouží k zahájení chovu; (7) (Arg, Par, Urug): nejlepší stádo na farmě; (8) (Arg, Par, Urug): vybrané stádo dobytka; ► které chovatel představuje na výstavě; (9) (Mex): oseté pole; vysázené rostliny na poli; př.: *plantel de caña* (třtinové pole); (MM, JD).

planteo, m. (1) (Arg, Urug): protest (individuální nebo hromadný); (RAE).

plantificarse, zvrat. (1) (StřAm, Mex): nastrojít se, vyfintit se; (AM, MM). • (2) (Arg, Kub, Mex, Par, Urug): nehnout se z místa, zastavit se na místě, postavit se; př.: *se plantificó en la puerta y no me dejó salir*; (MM, JD).

plantilla, f. (1) ~ **correctora**, (Guat, Kol aj.): rastr sloužící k opravování tak, že se přiloží na odpovídající testy; př.: *el doctor extrajo las hojas de respuestas y las ordenó de modo que una cubriera parcialmente a otra; tomó su plantilla correctora y la colocó cuidadosamente sobre el conjunto*; (RR). • (2) (Arg, Bol, Kub, Portor): tenký piškot; (3) (Kub, Portor, Ven): stonky stébel; ► začínají růst po první sklizni; (4) (Kub, Mex): přetvářka, předstírání, přehnaná zdvořilost; (5) m. (Ekv): chlubil, domýšlivec; (6) **de** ~ (Chil, Portor): stálý zaměstnanec; (AM, MM). • (7) (Guat): rozkvétající kávovníková plantáž; (8) **echar** ~ (Kub): chvástat se, vychloubat se, vytahovat se; (MM).

plantillada, f. (1) (Ekv): chvástání, naparování; (AM, JD).

plantillar, intr. (1) (Ekv): chlubit se, chvástat se; (AM).

plantillero, -ra, adj. (1) (Kub): přehnaně zdvořilý; (2) (Kol: pobřeží): bojový kohout; ► v boji nepoužívá své ostruhy; (3) (Kol: pobřeží): proraďný svůdník; ► svádí pro pobavení; (AM). • (4) (Kub): vychloubáč; (MM).

plantón, m. [Š: *apariencia, facha, traza*] (1) (Guat): vzhled, vzezření; př.: *había uno, usted, que era tres piedras, caedor bien, de buen plantón*; (RR, AM). • (2) (Am): dlouhé vyčerpávající čekání; (3) (Arg, Par, Urug): stání na hanbě; ► trest za prohřešek; žáci musejí stát v rohu učebny nebo před třídou po celou dobu trvání vyučovací hodiny; (4) **tener buen** ~ (Guat): pěkně vypadat, být urostlý; (MM, JD). • (5) (Mex): protest, stávká; ► vsedě; př.: *desalojaron a 24 militantes quienes desde hace diez días mantenían un plantón frente a la alcaldía*; (BDE).

plantufa, f. (1) (Per): bačkora, pantofel; ► slovo používané v rodinné konverzaci; (AM).

plash, m. (← angl. *plush*) (1) (Kost): plyš; (MS).

plasta (plasto), f. (i m.) (1) f/m. (Par, Mex): ploché zbytky zvířecích výkalů; otisk či stopa jim podobná; př.: *el extremo de la cruz ... continuaba rayando la estela zigzagueante entre los dos plastos de las sandalias en el asfalto*; (2) **ser una** ~ (**ser plastilina**), [Š: *no valer nada; no hacer nada, no moverse, no agitarse*] (Portor, Kub): nestát za nic; nic nedělat, nehýbat se; př.: *la madre deja al nene acostado, soleado, en un recodo del parquecito ... porque el Nene es una plasta*; (RR, MM). • (3) (Chil): opice (o ženě); (4) **es una** ~ (Chil): stojí to za hovno; (JD).

plástico, -ca, adj. (← angl. *plastic*) (1) despekt., slang. (Kost): o mladých: snobský; (2) (Salv): o mladých: frivolní a přizpůsobivý; (RAE). • (2) (Kost, Pan): náfuca; ► člověk, který díky okázalému vystupování nebo stavění se na odiv vypadá, jako by patřil do vyšších vrstev; př.: *ella era una chica plástica, de esas que cuando se agitan sudan Chanel number three*; (RR).

plastilina, f., viz: *plasta*; (RR).

plasto, m., viz: *plasta*; (RR).

plastrón, m. (← fr. *plastron*) (1) (Am): široká kravata, která zakryje náprsenku košile; (2) (Kub): jednoduchá náprsenka u košile; (MS, MM).

plata, f. (1) [Š: *cantidad importante de dinero; capital, dineral*] (Ven, Am): značná suma peněz; kapitál, hromada peněz; př.: *al haber sido tú un hombre honrado y de fundamento parece que le debo este fiado que me van a hacer para que me gane una plata*; viz též: *platal*; (RR, MM). • (2) **adiós mi** ~, hovor., málo použ. (Arg, Chil, Par, Urug): a je to v háji!; ► označuje situace poškozující mluvčího; (RAE). • (3) (Am): peníze; bohatství, jmění; majetek; př.: *lo que pudimos vender lo vendimos para llevarnos la plata*; (MM, JD, BDE). • (4) **por** ~ **bailan los monos** (Chil): peníze světem vládnou; (5) ~ **a paladas** (Am): hromada peněz; (JD).

platabanda, f. (← fr. *plate-bande*) (1) (Ven): plochá střecha (z betonu); (RAE, MS).

platada, f. (1) (Mex): mísa; ► obsah mísy; př.: *platada de arroz* (mísa rýže); (JD).

platado, m. (1) (Kost): porce; ► obsah talíře; př.: *qué platado de pasta!*; (RAE).

plataforma, f. (← angl. *platform*) (1) (Antil, Arg, Chil, Ekv, Mex, Per): program, platforma; ► politické strany nebo veřejného postu; (AM, MM). • (2) (Am): program vlády; (MM). • (3) (Mex): estráda, pódium; (JD).

platacho, m. (1) (Chil): hladítko; ► hovorově natahovák; slouží zedníkům k nanášení malty; (MM).

platal, m. [Š: *cantidad importante de dinero, dineral*] (1) (Ven, Urug, Arg, Am): hromada peněz; př.: *le dijeron que la Tora quería vender la casa; pedirá un platal –pensó*; ■ Var: *platalón* (Ven); viz též: *plata*; (RR, MM, JD, BDE).

platanal, m., hovor. (1) [Š: *gran cantidad de dinero*] (Ekv): balík peněz; ► velký peněžní obnos; př.: *no me vendría mal dinero contante y sonante para mis elecciones; ahora que tengo que gastar este platanal*; (RAE, RR).

platanazo, m. (1) hovor. [Š: *costalada*] (Nik, Salv, Ven, StřAm, Mex): pád na záda, na bok; (2) (Nik): silná rána, úder; (RAE, AM, MM, JD). • (3) přenes. (StřAm, Ven): pád vlády; pád veřejného činitele; politická situace těsně před převratem; (AM, MM, JD).

platanem, f. (1) (Kol, Portor): plantáž banánovníků; (AM).

platanero, -ra, adj/subst. (1) **viento** ~ (Kub, Portor): o síle větru: vyvracející banánovníky; (RAE, AM). • (2) adj/subst., hanl. (Portor): portorikánský; Portorikán; (3) adj. (Ekv): o koni: krácející volným krokem; (AM, JD). • (4) f. (Kol, Mex, Portor): banánová plantáž; (5) m/f. (StřAm, Mex, Am): pěstitel nebo prodáváč banánů; (MM, JD). • (6) m. (Am): obchodník s banány; (7) m. (Kub): orgánový víchr; (JD).

platanillo, m. (1) (Ven, Ekv): dosna, šmel indický, kana; ► rostlina podobná banánovníku, která ale nedává plody; př.: *se agazapó con destreza, para ocultar su presencia entre unas matas de platanillo*; (RR). • (2) (Bol, Kol, Kost, Mex, Portor, Salv): pojmenování pro nespočet rostlin, které se podobají banánovníku; (MM). • (3) (Kub): banán (na jídlo); (JD).

plátano, m. (1) [Š: *plátano grande*] (Pan, Portor, Antil, StřAm, Mex, Ven): banán; ► plod banánovníku ovocného (*Musa paradisiaca*); je větší, prohnutý a zelený; ■ Syn: ~ *roatán* (Mex), ~ *verde* (Ekv, Kub); (2) ~ **fruta** (Kub): banán; ► plod banánovníku ovocného, který se může jíst syrový; (3) ~ **manzano** (Kub, Mex): druh banánu; ► jeho chuť připomíná chuť jablka; (4) **estar alguien más pelado que un ~**, hovor. (Kub): nacházet se ve špatné ekonomické situaci; (5) **no comer ~ por no botar la cáscara** (Per): být lakomý, skoupý; (RAE, MM). • (6) ~**s en tentación** [Š: *plátanos en almíbar*] (Pan): konzervované, zavařené banány; př.: *plátanos en tentación, tamales, gaucho de mariscos, arroz con coco, conejo asado con hierbas, y muchos otros que se convirtieron en clásicos de la casa y que, supongo, aún hoy tienes el privilegio de saborear*; (7) ~ **macho** [Š: *plátano grande*] (Mex): velký banán; př.: *un menú de arroz con plátanos machos y frijoles a la Tezcucana no la haría quedar mal*; (8) ~ **topocho**, viz: *topocho*; (RR). • (9) **caerse de ~** (Ven): spadnout, seknout sebou, říznout sebou; (10) **tener la mancha del ~¹** (Portor): být Portoričanem; ► znázorňuje smůlu a nepřízeň Portorikánců proti štěstí, které obvykle mají cizinci; (11) **tener la mancha de ~²** (Portor): být Portorikán duší i tělem; (AM, JD). • (12) (Antil, StřAm, Mex, Ven): banánovník *Musa paradisiaca*; ► ve zbytku Jižní Ameriky se více užívá název *banana*; ■ Syn: *cambur*; (MM). • (13) ~ **de cocina** (Kub): banán na vaření; (JD).

platar, m. [Š: *gran cantidad de dinero*] (1) (Arg): velký obnos peněz; př.: *nada menos que a un baile lujoso donde cuesta la entrada un platar*; (RR).

platea, f. (1) ~ **alta**, (Per, Urug): prostřední patro balkónů v kině, mezipatro; př.: *cuando estaba de servicio nos hacía pasar a cazuela; apenas se apagaban las luces nos bajábamos a platea alta*; (RR). • (2) (Arg): křeslo, sedadlo v přízemí; (JD).

plateado, adj/subst. (1) (Kub): zběh, vzbouřenec na útěku; neposlušný, neukázněný, vzpurný; př.: *al soldado que abandonaba la guardia le decían plateado, o sea, traidor, y muchas veces lo ahorcaban*; (RR). • (2) m., arch. (Kub): vojenský zběh; ► zběh kubánského vojska během válek o nezávislost; používalo se i sloveso *platearse* (dezertovat, zběhnout); (AM). • (3) adj. (Mex): bohatý, zazobaný; (MM, JD). • (4) m. (Mex): bandita; (JD).

platear, tr. (1) (Nik): obchodovat; (RAE). • (2) (Mex, Nik): prodávat; (3) (Mex, Nik): zpeněžit (jakoukoliv věc); (MM).

platense, adj., i subst. (1) (Am, Arg): laplatský; (MM, JD, BDE).

plateñismo, m. (1) (Am): laplatský výraz, obrat; (AM, JD).

platero, m. (1) (Chil): *Chlorospiza alaudina*; ► druh ptáka se stříbřitým peřím; (MM).

plática, f. (1) (StřAm, Mex, Ekv): povídání, klábosení; rozhovor; př.: *en la plática cordial, el Presidente le informaba a su nuevo amigo*; (BDE).

platicada, f. [Š: *conversación, charla*] (1) (Mex, Salv, US, Am): konverzace, rozhovor, tlachání, povídání; ■ Var: *platicadera* (Mex); př.: *a ver, a ver oiga, ¿aquel que va allá?; pos voy a alcanzarlo para echar una platicada*; (RAE, RR, JD). • (2) **echar una ~** (Mex): popovídat si; (JD).

platicadera, f. (1) (Mex, Salv): povídání; (RAE).

platicar, tr/intr. (1) intr. (StřAm, Mex): povídat si, mluvit, klábosit; př.: *platicaban de lo que platican todas las familias; era una persona muy callada, y como yo era el más chico a mí no me platicaba nada*; (2) tr. (Mex): říct, povědět; př.: *bueno, de la natación te puedo platicar muchas cosas*; (BDE).

platilla, f. (1) (Kost): častá zdrobnělina slova *plata* (peníze); př.: *quiero juntar ligero una platilla pa irme a los infiernos*; (RR). • (2) (Kub): jednobarevný balvněný perkál (jemná hladká tkanina); (MM).

platillo, m., [Š: *plato*] (1) (Mex): jídlo, pokrm; př.: *la cocina mexicana tiene platillos delicados*; (RAE, MM). • (2) [Š: *plato, manjar preparado*] (Ekv): připravený pokrm; hotové jídlo; př.: *y todos me olvidarían cuando el acto religioso concluya con liberaciones, platillos de honrado, cohetes y bailes*; (RR). • (3) (Kub): pokrm; ► dušené drůbeží maso s nudlemi; (4) ~ **del día** (Mex): událost dne; (MM). • (5) (Mex): chod (jídlo); (6) (Ekv): korunkový závěr lahvi; (JD).

platillos, (1) **hacer ~** (Kub): připravovat pirožky plněné sýrem; (AM, DA).

platina, f. (1) (Per): pouta, želízka sloužící ke spoutání vězně či zajatce; př.: *ya no volvió a verse a los esclavos en el cepo por la más leve falta, ni aherrojados con platinas o esposas por una respuesta más o menos dura, o alguna rebeldía*; (RR).

platista, adj. (1) (Am): stříbrný; (JD).

plato, m. (1) [Š: *jolgorio*] (Arg): legrace, mejdan (nebo: zábavná osoba/věc); př.: *¡vas a ver qué plato!*; (2) **hacerse el ~** [Š: *divertirse a costa de alguien*] (Arg, Urug): bavit se na něčí účet; př.: *mirá peladito, que me dijeron que te pelaron bien, y qué lástima que yo no me puedo hacer el plato viéndote, vos que tenías la melenita de oro*; (RR, JD). • (3) **hovor.** (Arg, Urug): veselý člověk, vtípná situace; (4) ~ **pando** (Kol): mělký talíř; ■ Syn: ~ **playo** (Arg, Par), ~ **tendido** (Mex); (RAE). • (5) ~ **playo** (Arg, Par): mělký talíř; (6) ~ **hondo** (Arg, Par): hluboký talíř, polévkový talíř; (7) ~ **tendido** (Mex): mělký talíř; (8) **ser un ~¹** (Arg): být díky něčemu významný; být vtípný; být zvláštní; (9) **ser un ~²** (Arg): budit pozornost; být originální; (10) **¡qué ~!** (Arg): fiha!; to je něco!; to je děs!; no fuj!; ► zvolání vyjadřující obdiv, překvapení nebo znechucení; (MM, JD). • (11) **al ~** (Kub): hned; (12) **echarse al ~ a** (Am): oddělat, vyřídít, sundat někoho; (13) **¡qué ~ mi hice!** (Arg): to jsem se natáhl!, to jsem chytil pochopa!; (JD). • (13) (Mex): pokrm; chod; př.: *el gourmet de la gran ciudad que pide un platillo de ancas de rana a la pamesana*; (BDE).

platón, m. (1) (Am): kastrol, mísa, umývadlo; ► nádoba velkých rozměrů a různého využití lišícího se podle krajů; (RAE, JD). • (2) (Ven, StřAm, Mex, Portor, Guat): podnos, velký talíř sloužící k podávání jídla; př.: *en eso llegaba el mozo del botiquín con el servicio pedido; de una manotada <Ardavín> barrio del platón las copas de champaña*; (RR, AM, MM, JD). • (3) (Arg, Kol, Guat, Pan, Ven): umyvadlo; (4) (Hond): velký kastrol; (5) (Kol): dřevěná nádoba na mytí; ► vyrobená z jednoho kusu dřeva; (AM, JD). • (6) ~ **hondo** (Am): velký hluboký talíř; (7) ~ **servicio** (Am): servírovací talíř; (8) ~ **tendido** (Am): velký mělký talíř; (JD).

platudo, -da, adj/subst. **hovor.** (1) (Am): prachatý, zazobaný; pracháč; př.: *eso sí que lo supo hacer – dijo Bermúdez; casarse con una mujer platuda*; (RAE, AM, MM, JD).

play, m. (← angl.) (1) (Am): hra; ► ve sportovní terminologii; (2) **double ~** (Mex): dvojhra; (MS, MM).

playa, f. (1) (Arg, Bol, Par, Per, Urug, Ven): volné prostranství; ► určené především pro průmyslové podniky a pro potřeby měst; např. velká parkoviště; prostor pro nakládání a vykládání zboží na železničních stanicích; prostor v chladírnách určený k zabíjení nebo porcování dobytka; př.: *playa de estacionamiento, playa de maniobras*; (RAE, AM, MM, BDE). • (2) (Arg): přístřešek pro dobytek; (3) (Mex: Tabasco): viz: *playería*; (4) (Guat): rána, zranění; (5) **de ~** (Ven): o práci: dobře placená; (AM). • (6) (Arg): místo na farmě určené ke stíhání dobytka nebo jiných zvířat; (7) ~ **infantil** (Arg, Chil): dětské pískoviště; (MM). • (8) (Am): rampa; př.: *playa de carga, de desgarga* (nakládací, vykládací rampa); (9) ~ **de estacionamiento** (Am, Arg, Chil, Ven): parkoviště; (10) (Am): hřiště; př.: *playa de juegos* (dětské hřiště); (JD, BDE).

playar, intr./tr. (1) intr. (Salv): bavit se na pláži; (RAE). • (2) tr. (Ekv: Esmeraldas): rýžovat zlato na plážích; (AM).

play-back, m. (← angl. *play-back*) (1) (Kol): nahrávka, zvukový záznam (v kině a v televizi); (MS).

playear, tr. (1) (← *explayar* „rozprostřít, rozložit“) (Dom): rozprostřít na březích řeky; ► především oblečení; (AM).

player, m. (← angl. *player*) (1) (Am): hráč; ► fotbalu, ragby, apod.; (MS, MM, JD).

playería, f. (1) (Mex: Tabasco): záplavová oblast; ► vhodná jedině pro chov dobytka; (AM).

playero, -ra, adj/subst. (1) m. (Arg): obsluha parkoviště; (2) m. (Kub): šortky s laclem; (3) f. (Mex, Guat): tričko; př.: *bueno, me senté a la orilla de la cama; yo tenía la playera fuera del pantalón*; ■ Syn: *polera* (Chil); (RAE, BDE). • (4) adj. (Kub, Portor, Mex): o osobě: žijící na pláži nebo blízko moře; (5) (Kub, Portor, Mex): o osobě: ze společenské spodiny, z chudé vrstvy; chudý; otrhaný; (6) adj. (JižAm): o býkovi: mající rohy daleko od sebe, mající vadu na těle; (7) (Per): registrovaný přístavní spolek; ► věnuje se převážení zboží z lodí na celnici; (AM). • (8) m/f. (Arg): dělník; ► pomocník, který po stříhání ovcí na farmě sbírá vlnu; (9) m/f. (Chil): nuzák, chudák; ► člověk sbírající zbytky, odpadky na pláži; ty se pak snaží za pár centů prodat; (10) m. (Per): přístavní nosič; ► dopravuje náklad z lodí na celnici; (11) m. (Portor): brodivý pták; ► často se vyskytuje na plážích; (MM, JD). • (12) adj. (Am): pobřežní; (13) m. (Chil): přístavní dělník; (JD).

playground, m. (← angl. *playground*) (1) (Am): sportoviště (ve sportovní terminologii); (MS, MM).

playo, -ya, adj/subst. (1) adj. (Arg, Par, Urug, Mex, LaPla): mělký; př.: *rio playo* (mělká řeka); *plato playo* (mělký talíř); (2) m. (← angl. *pliers*) (Ekv): kombinované kleště, kleště na drát, pinzeta; (RAE, AM, MM, JD, BDE). • (3) m. [Š: *maricón*] (1) (Kost): buzerant, teplouš; př.: *cuando buscaba las hembras en la penumbra descubrió horrorizado las parejas de playos bailando abrazados la imagen de dos carajos dándose un beso le revolvió el estómago*; (RR). • (4) adj. (Mex, LaPla): rovný, plochý; př.: *dejó el bolso en una roca y en otra, más playa, extendió la manta*; (BDE).

playoff, m. (← angl. *play-off*) (1) (Kol): vyřazovací zápas; (MS).

playón, m. (1) (Ekv, Kol): planina obklopená lesem; př.: *lay yuntas desembocan por la vuelta de la manga; en la pampita del playón*; (2) [Š: *zona anegadiza*] (Kol): záplavová oblast; př.: *allí son característicos los playones, zonas que se inundan en invierno y se cubren de frescos pastos al retirarse las aguas en el verano*; (RR, AM). • (3) (Mex): písčité břeh; (JD).

playwood, m. (1) (Am): překližka; ► výslovnost [plejvud]; př.: *madera playwood*; (JD).

plaza, f. (1) **plaza (Plaza)** (Kub): náboženský hodnostář ňañigů; (2) ~ **de armas** (~ **de Armas, Plaza de Armas**) (Mex, Guat, Per aj.): hlavní, nejdůležitější náměstí obce, města; ► obvykle před kasárnou; místo, kde cvičí vojáci; slouží také k procházkám; př.: *aqué me invitó a tomar un trago en una cantina que viene quedando arribita de la Plaza de armas*; (RR, MM). • (3) (Kol): měrná jednotka plochy; ► odpovídá padesáti metrům na stranu; (AM). • (4) (Mex, Par): trh, tržiště; (MM). • (5) **hacer la** ~ (Mex): chodit nakupovat na trh; (JD).

plazoleta, f. (1) (Chil): říční ostrůvek; ► rovný; objeví se, když klesne vodnatost řeky; v období sucha; (MM, JD).

plazuela, m., i adj. [Š: *golfo, -fa*] (1) (Ekv): darebák; (RAE).

ple, m. (← angl. *plaid*) (1) (Mex, Chil): přikrývka, deka, pléd; (MS, MM, JD).

plebe, f. (1) ~ **de gente** [Š: *mucha gente*] (1) (Guat): spousta lidí; velké množství lidí; př.: *¡al mudo, lo que estás oyendo, al mudo, al mudo que tiene rabia y que ha mordido a plebe de gente!*; (RR).

plegadera, f. (1) (Kol): druh rostliny z čeledi miříkovité; (MM).

pleitear, intr. (1) (Am): soudit se, vést spor; (2) (Am): hádat se; (3) (Am): prát se; (MM, JD).

pleitesía, f. (1) **rendir** ~ (Am): vzdávat úctu, hold; (MM). • (2) (Am): pakt, úmluva; (3) (Am): projev úcty; (JD).

pleitisto, -ta, adj. (1) (Am): libující si v soudních sporech, rozepřích; (2) (Am): hádavý; (MM, JD).

pleito, m. (1) (Am): soudní pře, spor; (2) (Am): hádka; rvačka; př.: *del comedor llamó la señora Ema y entraron dándose miradas furibundas; ¿qué pleito tienen ustedes? preguntó don Alonso*; (MM, BDE).

plena, f. (1) (Portor, Dom): lidový tanec; (2) f. (← fr. *plaine*) (Dom): rovina, planina; (AM). • (3) (Portor): portorikánský lidový tanec; (MM).

plenear, intr. (1) (Portor): hrát lidové písně a tance zvané *plenas*; př.: *un bembé <fiesta> con el sonero mayor pleneando sobre la tumba sí que daría el palo*; (RR).

plenero, -ra, adj/subst. (1) m. (Portor): hudebník, který hraje nebo zpívá populární písně a tance zvané *plenas*; (2) adj. (Portor): související s lidovými písněmi a tanci zvanými *plenas*; př.: *Cortijo retuvo a los bailadores, esos intérpretes gestuales del sabrosón <muy sabroso> tumbao plenero*; (RR).

pleno, -na, adj/subst. (1) adj., hovor. (Ekv): úžasný; (2) f. (Portor): lidový zpěv a tanec v afroantilském rytmu; (RAE). • (3) (Pan): hudební útvar odvozený od jamaiského reggae; (4) (Ekv): pravda; (DA). • (5) (Am): přídavné jméno, které se přidává před podstatné jméno; ► slouží ke zdůraznění vlastnosti podst. jména; vyjadřuje nejvyšší míru, intenzitu; př.: *en pleno día fue el asalto* (přepadení se událo za bílého dne); *vive en el pleno centro de la ciudad* (žije v samém středu města); *recibió un golpe en pleno rostro* (dostal ránu přímo do tváře); (MM). • (6) adj. (Mex): dokonalý; (7) **en ~ rostro** (Am): říct přímo do tváře, do čí; (JD).

pleque-pleque, m. (1) (Kol, Pan): zmatek, chaos; (AM).

pley sut, (← angl. *play suit*) (1) (US): plážové oblečení sestávající z krátkých kalhot a haleny; (MS).

pley, viz: *play*; (MS).

pliegue, m. [Š: *golpe*] (1) (Mex): rána, úder; př.: *¿y qué te parece que hizo el viejo de porra?; pos que me toma de la mano y me la agarra fuerte, fuerte; luego comienza a pellizcarme las corvas... ¡ah, pero qué pliegue tan güeno le he echado!*; (RR).

pliro, m. (1) (Guat): homosexuál; (2) (Guat): zženštilý muž; (DA).

plisar, tr. (← fr. *plisser*) (1) (Am): řasit látku nebo šaty; (MM).

plisé, m. (← fr.) (1) (Arg): řasená (spodnička); (2) (Kol): ozdoba z podšívkového plátna; ■ Var: *plissée*; (MS).

plissée, viz: *plisé*; (MS).

ploco, -ca, adj. (1) (Kol: Riohacha): líný; (AM).

ploga, f. (← angl. *plug*) (1) (US): porce stočeného tabáku; (MS).

plomática, (1) **morir de fiebre ~** (Ven): zemřít po zásahu kulkou; (AM).

plomazo, m. (1) **volar ~** [Š: *tirotear*] (Kost): ostřelovat, střílet; viz též: *plomo, volar ...*; př.: *pero ándate con cuidado de seguir metiéndote aquí a tirar las enaguas, porque un día me vas a encontrar de mal café y te vuelo un plomazo*; (RR). • (2) (Guat, Mex): zásah, střelná rána; (AM, MM).

plombagin, m. (1) (Mex): medicína; ► protizánětlivá, jako jód; získává se z rostliny *Flumbago pulchella*, Boiss; (MM).

plomear, tr. (1) (Kol): střílet; (BDE).

plomería, f. (← angl. *plumbing*) [Š: *fontanería*] (1) (Arg, Kub, Mex, Am, Ven): instalatérské práce; př.: *plomería en general a domicilio: reparaciones cañerías*; (2) (Ven, Am): instalatérství; (RAE, MM, JD, BDE). • (3) (Am): instalatérská dílna; (4) (Am): obchod s instalatérskými potřebami; (MM).

plomero, m. (← angl. *plumber*) [Š: *fontanero*] (1) (Am, Mex): instalatér; př.: *entre la pequeña multitud de albañiles, plomeros, carpinteros, peones*; (RAE, MM, JD, BDE).

plomillo, m. (1) (Kost, Mex): druh rostliny; (MM).

plomo, m. (1) **echar (dar) ~¹** (Ven): napadnout fyzicky nebo slovně, protřečít; (2) **echar ~²** (Mex): střílet; (3) **entrarle al ~** [Š: *afrentar la pelea*] (Ven): čelit v boji, utkat se; (4) **llevar ~** (Ven): být napaden (fyzicky nebo slovně); (5) **meter al ~** [Š: *llevar al combate, arriesgar en la pelea*] (Ven): vést do bitvy, dát všanc v boji; (6) **volar ~** [Š: *tirotear*] (Kost): ostřelovat, střílet; př.: *Mister Bully es posible que fuera un jodido y un tacaño y que había que andar con cuidado con él, porque era de mal genio y no tenía asco para volarle plomo a cualquiera*; viz též: *volar plomazo*; (RR, JD). • (7) adj. (StřAm, Arg, Chil, Ekv, Mex, Per): olovený, šedý; ► v Ekvádoru se používá i ženský rod: *ploma*; (8) ~ **ronco** (Bol, Per): stříbrná ruda; ► hrubé zrno; ve Španělsku se používá označení *anco*; (AM). • (9) m. (Am): kulka; (10) (Am, Mex): přestřelka, střelení; př.: *entrar al plomo* (jít do boje); *no temer al plomo* (nebát se střelení); (MM, JD).

plomoso, -sa, adj. [Š: *delicado*] (1) (Guat): delikátní, jemný, vybraný, útlocitný, křehký; př.: *'soy mico, remico y plomoso', respondía a los que le preguntaban por qué se pintaba*; (RR). • (2) (StřAm): nepřijemný, protivný, otravný; (AM, MM, JD).

plosh, m. (1) (Salv): hlt likéru, panák (mezi alkoholiky); (DA).

plugastel, m. (1) (Kub): hrubá balvněná látka; ► užívána k podšití bot; (MM).

plujear, (← angl. *to plunge*) (1) (US): potopit se, máčet, potopit, ponořit; (MS).

pluma, f. (1) [Š: *grifo*] (Kol, výchKub, Pan, Portor, Urug, Mex): vodovodní kohoutek; př.: *pluma de agua*; (2) (Mex, Salv): závora; ► zátaras pro kontrolovaný průjezd vozidel; (3) hovor. [Š: *calumnia*]

(Salv): pomluva; (4) ~ **atómica** [Š: *bolígrafo*] (Mex, Kub): kuličkové pero; ■ Var: ~ *cohete* (Kub); ~ *esferográfica* (Mex); (5) (← angl.) ~ **fuelle** [Š: *pluma estilográfica*] (Am): plnicí pero; př.: *y no hay que olvidar los anglicismos enmascarados, como las plumas fuentes*; (RAE, AM, MM, JD, BDE). ● (6) ~ (**de agua**), f. [Š: *grifo, espita, llave*] (Portor, Kub, Ven, Kol): kohoutek, pípa; př.: *al cabo, abrió la pluma y lavó el cepillo en el chorro*; (7) **de la** ~ (Kub): o koni, který ze tří, co táhli dvoukolák, byl nejméně zatížen; př.: *para no tomar parte directa en el martirio, según dijo, de los caballos, entregó los cordones del de la pluma a su hermana Rosa, y cerró los ojos mientras duró la bajada*; (RR). ● (8) (Arg, Mex): coura, děvka; (9) (Chil): jeřáb; (10) (StřAm): výmysl, žvást, pomluva; (11) (Mex): trsátko; ► využívá se při hře na mandolínu; (12) adj/subst. (Kost): sympatický; sympaták; (AM, MM). ● (13) (Mex): *Pagellus humilis*; ► druh ryby; vyskytuje se v Mexickém zálivu v mořích okolo Antil; (14) **pura** ~ (Arg, Par, Urug): mnoho povyku pro nic; (MM). ● (15) (Mex): párátko; př.: *pluma de dientes*; (16) **estar** ~ (Mex): být jako pírkó (lehký); (17) **ser** ~ (Mex): být lehoučký jako pírkó; (JD).

pluma fuente, f. (← angl. *fountain pen*) (1) (Am): plnicí pero; (MM).

plumada, f. (1) **de una** ~ (Mex, Nik): bez okolků, rovnou; (MM, JD).

plumafuente, f. (1) (Mex): plnicí pero; (JD).

plumaje, m. (1) (Kol): šipka (na házení); (2) (Mex): *Iresina calea*, L.; ► okrasná a léčivá květina (MM).

plumajillo, m. (1) (StřAm, Mex): *Alvaradoa amorphoides* Lieb; ► rostlina z čeledi mýdelníkovité; (MM).

plumario, -ria, m/f. (1) m. (Pan): držák na pero; násadka; (AM, JD). ● (2) hanl. (Guat, Mex, Pan, Nik): pisálek; (MM, JD).

plumazo, m. (1) (Kub, Mex, Per, Portor): krátká poznámka; (2) **de un** ~¹ (Kub, Per, Portor): velice rychle, vmžiku; (3) **de un** ~² (Kub, Per, Portor): za okamžik; (AM).

plúmbeo, adj. (1) (Kub): šedý, ponurý; př.: *ideas plúmbeas* (ponuré myšlenky); (JD).

plumear, tr/zvrat. (1) tr. (Kost, Mex, Nik): psát perem; (2) tr. (Mex): šlapat, živit se prostitucí; (3) tr. (Mex): opustit děti; ► aby se žena mohla věnovat prostituci; (MM, JD). ● (4) ~se, zvrat. (Dom): utéct, vzít nohy na ramena, upláchnout; ► ve Střední Americe se používá výraz: *plumeársela* nebo *plumeárselas*; (AM, JD).

plumerero, -ra, m/f. (1) (Mex): výrobce nebo prodavač držáků na pera; (MM).

plumerilla, f. (1) (Arg): kaliandra (*Calliandra*); ► rostlina z čeledi citlivkovité (*Mimosaceae*) s červenými nebo bílými květy; (RAE). ● (2) (Arg): červená mimóza; ► keř; (JD).

plumerillo, m. (1) (Arg): *Calliandra bicolor*; ► druh keře; má výrazně zbarvené květy; (2) (Arg): rostlina *Asclepis linearis*; ■ Syn: *talayote*; *tlalayote*; (MM). ● (3) (Am): červená mimóza; ► keř; (4) (Am): labutěnka (na pudr); (JD).

plumero, m. (1) (Kol, Ekv, Portor, Ven, Mex): držák na pero; (AM, MM). ● (2) (Kol, Ekv): instalatér; viz: plomero; (3) (Chil): labutěnka; ► slouží ženám k nanášení pudru; (4) (Mex): *Fraxinus berlandieriana*; ► druh mexického jasanu; (MM, JD). ● (5) (Am): násadka (na psaní); (JD).

plumilla, f. (1) (Arg, Par, Urug): ocelové pero (na psaní); (2) (Kol): *Alvaradoa amorphoides* Lieb; ► druh rostliny z čeledi mýdelníkovité; ■ Syn: *plumajillo*; (3) lid. (Mex): květ traviny; ► z čeledi šachorovité (*Cyperus canus*; *Cyperus articulatus*; *Scirpus californicus*; *Eleocharis filiculmis*); viz: *tule*; (MM, DA).

plumita, f., venk. (1) (Mex): *Calliandra cumingia*, Benth; ► druh bobovité rostliny; (MM).

plumo, -ma, adj. (1) (Ven): klidný, pokojný; (AM, MM).

plumón, adj/subst. [Š: *rotulador*] (1) m. (Salv): fix(ka); ► pomůcka k psaní nebo kreslení; (RAE). ● (2) m. (Salv): obecný název pro nejrůznější rostliny; (MM). ● (3) adj. (Kol): pernatý, plný peří; (JD).

plus, m. (1) (Kub): viz: *pluscafé*; (MS, MM).

pluscafé, m. (← fr. *pousse-café*) (1) (Kol, Kost, Kub, Chil, Mex, Nik, Am, Bol): doušek likéru; ► většinou se pije po kávě, po jídle; ■ Var: *plus*, *poscafé*, *puscafé*; (MS, MM).

pluvial, m. (1) (Portor): druh malého brodivého ptáka; (MM).

PNR (Partido Nacional Revolucionario), m. (1) arch. (Mex): Národní revoluční strana; (BDE).

po;!, citosl. (1) (Dom): fuj!; ► výraz zhnusení, odporu; (AM).

población, f. [Š: *barrio pobre, de chabolas*] (1) (Chil): chudinská čtvrť; př.: *sí, estamos tranquilos, no hay problemas, y más ahora que el Gobierno nos dijo que nos iba a alargar la locomoción porque*

somos muchos en la población, como dos mil; ■ Var: ~ *callampa* (Chil); (RR, BDE). ● (2) (Arg): obec, osada; (AM, MM). ● (3) (Arg): nejdůležitější stavba v rámci rozlehlého statku, usedlosti; (4) (Arg): dům, obydlí; (5) ~ **flotante** (Arg, Mex, Guat): ekonomicky aktivní společnost; (MM, DA).

poblacional, adj. (1) (Chil, Ekv): chudinský (vztahující se k chudinským čtvrtm); př.: *un conocido religioso de 71 años de edad, defensor de las demandas de las organizaciones indígenas, poblacionales y sindicales*; (BDE).

poblada, f. (1) (JižAm): dav (zvláště nepokojný či útočný); (2) [Š: *motín*] (JižAm, Kol, Chil, Ekv, Ven, Bol, Per): povstání, vzpoura; (RAE, AM, MM). ● (3) (Chil, Ekv, Per, Ven): dav, tlačence, zástup lidí; (AM, MM). ● (4) (Bol, Kol, Chil, Ekv, Per, Ven): ozbrojené hnutí; (MM). ● (5) (Am): pobouření, rozruch; (6) (Mex): osídlení, osídlování (kraje); (JD).

poblado, m. (1) (Arg, Par, Urug, Mex): městečko; př.: *es un poblado donde solamente hay tres construcciones de cemento y varilla: la iglesia, la escuela y el Palacio Municipal*; (MM, BDE).

poblador, -ra, m/f. (1) (Chil): obyvatel chudinské čtvrti (*población*); př.: *se pidió que lo acompañara al sector Irigoín donde los pobladores se estaban tomando terrenos desde el lunes 3 recién pasado*; (RR, BDE). ● (2) pl. (Urug): obyvatelé; př.: *pero a diferencia de otros pobladores de Agua Dulce*; (BDE).

poblanada, f. (1) (Mex): falešné lichocení, faleš; (JD).

poblano, -na, adj/subst. (1) adj. (Am, StřAm, Bol, Per): vesnický; (RAE, AM, MM, JD). ● (2) m/f. (Am): vesničan, venkovan; ► nepoužívá se v Argentině, Bolívii, Chile, Paraguayi a Uruguayi; (3) **mono, perico y ~, no lo toques con la mano; tócalo con un palito, y de lejito** (Mex): přísloví; ► poukazuje na krutost, se kterou se potýkají tzv. *poblanos*, obyvatelé státu Puebla; užívá se k ponížení, k hanobení těchto obyvatel; (AM, JD). ● (4) (Mex): původní obyvatel; obyvatel státu Puebla; př.: *aunque la salud de los poblanos es buena*; viz též: *mole poblano*; (MM, BDE).

poblar, tr. (1) (Kub, JižAm): zalidnit, osídlit; (MM).

pobrecía, f. (1) (Kol): chudina (chudí lidé); (BDE).

pobrerío, m. (1) (Kol, Urug, Arg, Chil): chudina (chudí lidé); (AM, MM, BDE).

pobretada, f. (1) (Mex): chudina (chudí lidé); (MM, JD).

pobretear, tr., intr. (1) (Arg, Kol, Chil, Urug): žít bídě, jako chudšas; (2) (Mex): chovat se k někomu jako k chudákovi; (MM, JD).

poca, m/f. (1) (**una**) ~ **de** [Š: *una pizca, una pequeña cantidad de*], f. (Mex, Ven): ždibec, trocha, malé množství; př.: *los regábamos tres días con una poca de agua*; (RR). ● (2) m., lid. (Am): poker; viz: *póquer*; (MM, JD).

pócar, m. (1) (Mex): viz: *póquer*; (MM, JD).

pocate, m. (1) (Arg: Santiago del Estero, Córdoba): viz: *camambú*; (MM).

pocchile, m. (1) (Mex): uzená sušená chili paprička; (MM).

pocerón, m. (1) (Kost): malá kaluž, louže; (2) (Guat, Mex, Nik): velká kaluž, louže; (MM). ● (3) (Am): studna; (JD).

poceta, f. (1) (Kub): přílivová zóna; ► část pobřeží, které se při přílivu zalévá vodou; (2) [Š: *bache*] (Mex): výmol ve vozovce; ■ Syn: *pozo* (Arg); (3) [Š: *taza*] (Ven): záchodová mísa; (RAE). ● (4) (Kol): vodní nádržka, vodojem; (5) (Mex): výmol na silnici, rigol; ► plný vody; (MM, JD). ● (6) (Kub): koupaliště; (7) (Kub): louže; (JD).

pocillero, m. (1) (Ekv): umývač nádobí (v hotelech a restauracích); (RAE).

pocillo, m. (1) (Arg, StřAm, Mex, Par, Urug): šálek, hrnek; př.: *mientras alzaba el pocillo del café para chupar el azúcar; un pocillo de leche*; (2) (Mex): hrnek; ► většinou plechový, s jedním uchem; tzv. plecháček; pijí z něj chudí lidé; ■ Syn: *pozuelo*; (MM). ● (3) (Mex): džbán; (JD, BDE).

poco, adv. (1) **a** ~ [Š: *acaso, tal vez*] (Mex): cožpak, snad; př.: *¿a poco te crees muy cuerdo?; ¿a poco no está divino Acapulco?*; (RR, JD, BDE). ● (2) **¿a ~...?** (Mex): copak...?; (3) **cada** ~ (Mex): každou chvíli; (4) **¿a ~ no?** (Mex): nebo snad ne?; př.: *estuvo bien, maestro, ¿a poco no?*; (5) **por ~, por ~s** (Am): skoro, téměř, málem, div že ne; (6) **pues a ~** (Mex): tak to jo; (JD, BDE). ● (7) **de a ~**, adv. (LaPla): postupně, pozvolna; př.: *de a poco me fui calmando y a la media hora ya había entrado en calor*; (BDE).

pococa, f. (1) (Kost): *Passiflora sp.*; ► druh mučenky z Kostariky; plody jsou malé a kyselé; (MM).

pocotón, m., hovor. (← augm. *poco*) (1) (Ven, Kol, Pan, Per, Portor): hromada, velké množství; (RAE, AM).

pocote, m. (← augm. *poco*) (1) (Per, Mex): hromada, pořádná porce; viz: *pocotón*; (AM, MM, JD).

pocotillo, m. (← nah.) (1) (sevArg): *Solanum pocote*; ► druh plané rostliny z čeledi lilkovitých; (MM).

pocotón, m. (1) (Am): fůra, hromada; (JD).

pocoyo, m. (1) (Nik): lelek šedočelý (*Nyctidromus albicollis*); ► neškodný noční pták z čeledi lelkovitých (*Caprimulgidae*); (RAE).

pocte, m. (1) (Per): druh jídla; ► směs brambor s luštěninami; (AM).

podada, f. [Š: *pada*] (1) (Mex): prostřihávání, prořezávání; (RAE).

podadora, f. (1) ~ (**contracésped**) (Kol, Mex): sekačka na trávu; (2) (LaPla): zahradnické nůžky; (BDE).

poder, m. [Š: *potencia visual, aumento de prismáticos, mira telescópica, etc.*] (1) (Kol): schopnost vidět, zvětšení triedru, teleskopický zaměřovač, hledí dalekohledu atd.; př.: *en el armario tenía además un rifle 30.06 Malincher Schionauer, un rifle 300 Holland Magnum, un 22 Hornet con mira telescópica de dos poderes, y una Winchester de repetición*; (RR).

poder, tr. (1) ~ **contra** [Š: *vencer, dominar*] (Guat): přemocet, zdolat, ovládnout; př.: *se mordió los dientes para poder contra las rodillas*; (2) **no ~le algo** a alguien [Š: *repugnarle*] (Guat): hnusit si někoho; př.: *de no poderle tanto dejar un traste sucio se habría quedado metidita en la cama*; (RR).

• (2) **~lo alguien a uno**¹ (Arg, Par, Urug): být silnější; př.: *fulano me puede; tiene más fuerza que yo; puede vencerme*; (3) **~lo alguien a uno**² (Guat, Hond, Mex): protivit se, dotknout se, být protivný; př.: *me pudo la broma de fulano; me pueden sus bromas* (jeho vtipy mě dožirají); (MM, JD).

• (4) **~las** (Mex): umět to, vyznat se; (5) **puede que** + subj. (Am): kéž, jen aby; (6) **puede ser que** + subj. (Am): jen aby...!; (JD).

poderío, m. (1) **hacer ~** (Mex): dělat vše, co je v něčích silách; (MM, JD).

podiatra, m. [Š: *podólogo*] (1) (Am): podolog; ► lékař specializující se na léčbu nohou; (RAE).

podrido, -da, adj/subst. (1) **estar ~** [Š: *estar harto*] (Kost, Urug, Arg, LaPla, Par): mít něčeho po krk, mít toho dost; př.: *nada, Única, lo que pasa es que hay tanta basura en San José, que ya no cabe más aquí y los vecinos de los alrededores ya están podridos de tanta porquería*; (RR, BDE).

• (2) adj. (Kub): sviňácký; (3) adj. (Chil): vyžraný (zub); (4) m. (Kub): parádník; (JD).

• (5) **~ en plata** (Per, LaPla): topící se v penězích, zavalený penězi; př.: *pensar que hay gente podrida en plata*; (BDE).

podrir, (1) (Antil, Arg, Kol, Chil, Ekv, Mex, Pan, Portor, Ven): vyjadřuje hostost, dostatek ve spojeních jako: *podrido de dinero* (mít hodně peněz, topit se v penězích); ■ Var: (Arg, Ekv, Mex, Pan): *podrido en*; (AM).

poe, m. (← map.) (1) (Chil): *Fascicularia bicolor*; ► epifitní rostlina patřící do broméliovitých; listy má růžově zbarvené; (MS).

poental, m. (1) (Chil): místo bohaté na bromélie *Fascicularia bicolor*, *Bromelia bicolor*; (MS, AM).

poñi, m/f. (1) (Nik): blízký přítel; nerozlučný kamarád; (DA).

poch, adj. (← may. *poch*, „chtivý, dychtivý, hladový“) (1) (Mex): dychtivý, chtivý, nedočkavý; (RAE).

pocha, f. (1) (Chil): lež, výmysl; (AM, MM, JD).

• (2) (Chil): pulec; (JD).

poche, m. (1) (Guat): uzrávající klas kaka; (AM).

• (2) (Mex): bachratka mexická (*Rhinophrynus dorsalis*); (MM, NET).

pochequería, f. (1) (Per): dětská chudokrevnost; (AM, JD).

pochismo, m. (1) (Mex): americké smyšlení a jednání; (2) (Mex): poangličtěná španělština; ► věty nebo slova; př.: *marqueta „trh, tržiště“ (← market); troca „kamion, nákladňák“ (← truck); chorcha „kostel“ (← church); grocerías „potraviny“ (← groceries)*, apod.; (RAE, MM, BDE).

pochitocal, m. (1) (Mex): větší množství želv; místo, kde se vyskytují v hojné míře; (MS).

pochitoque, m. (1) (Mex): klapavka běloústa (*Kinosternon leucostomum*); ► endemický druh sladkovodní želvy žijící v oblasti Střední Ameriky; (2) **~ de tres lomos** (Mex): klapavec salvinův (*Staurotypus salvinii*); ► endemický druh sladkovodní želvy; (3) **~ jahuactero** (Mex): druh želvy; ► endemický druh sladkovodní želvy; (4) (Mex): mrzutá, nepříjemná osoba; (MS).

• (5) (Mex): Tabasco): *Cinosternon pensilvanicum*; ► druh malé jedlé želvy; má výrazně vyklenutý krunýř; (MM).

pochitoqueada, f. (1) (Mex): lov želv; (MS).

pochitoquear, tr. (1) (Mex): lovit želvy; (MS).

pochitoqueo, m. (1) (Mex): (u)lovení želv(y); (MS).

pochitoquero, -ra, adj/subst. (1) adj. (Mex): želví; ► příslušné adjektivum k *pochitoque*; (2) m. (Mex): místo **hojného výskytu** želv; (MS, MM).

poch, **-cha**, adj/subst. (1) (Mex): o Mexičanovi: přejímající americké zvyky a zbusoby; (RAE). • (2) m/f. (Mex, US): rasistický výraz pro Mexičana nebo Portoričana; Mexičan narozený nebo žijící dlouhou dobu v USA; ten, co obdivuje Texasany a bere si z nich příklad; př.: *papá, ¿qué somos nosotros?; mexicanos, hijo; mexicanos y no vivimos en México; ¿entonces, no somos mexicanos?; sí hijito, también somos mexicanos; ¿por qué entonces, papá, en México nos llaman pochos y aquí Mexican Greasers?;* (RR). • (3) adj. (Chil): zavalitý, baculatý; (4) adj. (Chil): seříznutý, bez špičky; (5) adj. (Chil): nešikovný, hloupý, hrubý; (AM). • (6) m/f. (Mex, US): Američan; ► původem z Mexika; který se stále nepřizpůsobil zemi, ve které se narodil nebo ve které začal žít; (7) (Mex, US): venkovská mexická španělština často smíchaná s poangličtinou španělštinou; (MM, JD, BDE). • (8) adj. (Kol): shnilý, zkažený; ► o ovoci; (9) m. (Chil): míšenec; (JD). • (10) adj. (Mex): poameričtělý (dostávající americké rysy); př.: *me molestaba el constante uso del inglés; la capital hace años que perdió su mexicanidad y se ha convertido en una ciudad pocha;* (BDE).

pochoclo, m. (1) (Arg): pražená kukuřice, popkorn; př.: *se atragantaba con pochoclo;* (BDE).

pochoco, -ca, adj/subst. (1) (Chil): zavalitý, baculatý; (MM).

pochoch, **-cha**, adj/subst. (1) (Chil): zavalitý, baculatý; (2) m. (Guat): špička trsu banánů; ► ze které nerostou plody; (AM, MM).

pocholada, f. (1) (Kol): viz: *puchuelada*; (AM).

pochonga, f. (1) (Chil): lež, kachna; viz: *pocha*; (AM, MM, JD).

pochotal, m. (1) (Mex): území osázené stromem **Pachira quinata** (viz: *pochote*); (RAE). • (2) (Mex): plantáž stromů vlnovce pětimužného (*Ceiba pentandra*); (MS).

pochote, m. (← nah. *pochotl*) (1) (Kost, Hond, Mex, Nik): druh stromu čeledi bavlníkovité *Bombacaceae*; ► s kmenem pokrytým trny; jeho dřevo se používá ve stavebnictví; (2) (Salv, Hond, Mex): druh bělavé bavlny obklopující semínka bavlníku, která se používá jako výplň matrací a polštářů; (RAE). • (2) (Kost, Hond, Kol, Mex): vlnovec pětimužný (*Ceiba pentandra*); ► strom vyskytující se v rovníkové oblasti; dorůstá výšky 60-70m; má silný kmen pokrytý trny; (3) (Mex): pupínky na tváři po holení vousů; (4) **estar como ~, lleno de piquitos** (Mex): být hodně zadlužený; ■ Var: *puchote*; (MS, AM, MM). • (5) (Mex): pupínek, vrídek na tváři; (AM, MM, JD). • (6) (Mex): pojmenování pro cejbovité rostliny; (7) (Kost, Hond): *Cedrela pachira*; ► druh trnitého stromu z čeledi slézovité; (MM). • (8) (Am): strom bombax; (JD).

pochotero, -ra, adj/subst. (1) adj. (Mex): vztahující se ke stromu *Pachira quinata* (viz: *pochote*); (2) f/m., i adj. (Hond): sběrač; ► sbírá jednotlivé kusy třtiny, které zbyly po sklizni; (RAE).

pochotón, m. (1) (Salv): druh rostliny; ► keřovitá, stále zelená rostlina patřící do rodiny *Rosaceae*; existuje přes 100 druhů; listy jsou dlouhé 4-15 cm; květy bez okvětních lístků vytváří květenství ve tvaru koule o průměru 1-2 cm; (MS).

poi, m. (← map.) (1) (Chil): dozrálá fazole; (2) (Chil): zralá neusušená fazole; (MM).

poicao, m. (1) (Chil): o luštěninách: plně dozrálý, před sušením; o osobách: starší; (MS).

poicao, -caa, adj. (← map. *poicán*) (1) (Chil): o luštěninách: dozrálé, těsně před sušením; (AM).

poicar, intr. (← map. *poicán*) (1) (Chil): zrát; ► luštěniny a obiloviny: fazole, pšenice, apod.; (MS, AM, MM).

poico, -ca, adj/subst. (1) (Chil): o ovoci: přezrálé; (2) adj/subst. (Chil): o osobě: starší, stará; stařík; stařenka; (MS, AM).

poinciana, f. (1) (Antil): viz: *tabachín*; (MM).

point to point (← angl.) (1) (Chil): cesta tam a zpět; (MS).

pointer, m. (← angl.) (1) (Am): lovecký pes, ohař; (MS, MM).

poipoy, m. (← map. *poipoy*) (1) **estar ~** (Chil): být přejedený, přečpaný, nalitý; ► po jídle a pití; (MM).

poja, f., přenes. (1) (Kub): vypouklé oko; ► jako velmi lesklé semínko stejnojmenné popínavé lijány; (AM).

pojado, adj/subst. (1) m. (Kub): stopa od dobytka (na cestě); (AM). • (2) adj. (Kub): rozmačkaný; (3) adj. (Kub): ušlapaný (o cestě); (JD).

pojar, tr. (1) (Kub): vyleštit něco semínkem lijány *poja*; (2) (Kub): ušlapat trávu (o dobytku); (AM).

pokemón, -na, adj/subst. (1) m. (Chil): člověk, který následuje tendence mladých; ► má obarvené vlasy; netypický účes; ztotožňuje se japonskou kulturou; (2) adj. (Chil): týkající se tohoto člověka; (DA).

póker, m. (← angl. *poker*) (1) (Am): viz: *póquer*; (MM).

polá, f. (1) (Chil): kala; ► rostlina z čeledi *Aroideae*; má velké bílé květy; (2) (Chil): květ této rostliny; (MM).

polaco, -ca, m/f. (1) m. (Kost, Kub): podomní obchodník s oblečením; ► nejčastěji na venkově; (2) [Š: *hebreo*] (Kost): Hebrej; ► příslušník židovského národa, který osídlil Palestinu; (RAE). • (3) m. (Kost, Kub, Salv): Žid; podomní obchodník, často cizinec; př.: *cuando uno de esos vendedores ambulantes que la gente llama □ polacos □ llega a cobrar la tercera cuota de la mercancía vendida a pagos semanales, encuentra una cara nueva porque □ la señora no está □*; (4) f., častěji pl. (Kub): bota, stěvíc; př.: *había un tipo de botas que se llamaban polacas; se abotonaban a un solo lado*; (RR). • (5) f. (Chil, Per): kabátek; delší halenka; (6) m. (Guat): stráž; policie; (AM, MM). • (7) adj. (Chil): bezrohý; ► o hovězím dobytku; (MM).

polada, f. (1) (Kost): nevkusnost; (RAE). • (2) (Kost): jednání nebo chování vlastní venkovánům nebo neotesancům, balíkům (*polos*); př.: *hoy no queda más que aceptar que un sátiro es, en verdad, toda una polada*; (RR).

polaina, f. [Š: *contrariedad*] (1) (Arg, Bol, Hond): rozpor, překážka, nesnáz, nepříjemnost; př.: *pero no le daba por ahí, no entraba en su reino, no era su fuerte la política, polainas, bromas <molestias> de otra clase, quebraderos inútiles de cabeza*; (RR, AM). • (2) (Am): trapas; (JD).

polaquear, intr. (1) (Kost): o člověku: podomně prodávat; ► většinou na úvěr; (RAE).

polarización, f. (1) (Ven): výměna politických stran u moci; ► mezi dvěma stranami; (BDE).

polca, f. [Š: *blusa floja de mujer*] (1) (Ekv, Per): dámská volná blůza, halena; ► v Peru se výraz používá pro jakoukoliv blůzu; př.: *el cadáver quedó solo; estaba con las quijadas amarradas y vestía burda polca, rebozo azul y tres polleras de colores distintos*; (RR, AM, MM, JD). • (2) (Arg): bičik na koně; (3) (Mex): souprava: džbán, sklenička a talíř; (4) **a la** ~¹ (Hond): sedět na koni za jezdcem; (5) **a la** ~² (Kost): sedět na koni jako žena (ne obkročmo); (AM). • (6) ~ **paraguaya** (Am): typická hudba a tanec Paraguaye a severovýchodu Argentiny; ► vychází z evropského tance polka; (MM). • (7) (Kub): biskvit; (JD).

polco, m. [Š: *patuco*] (1) (Bol): vlněná obuv, dětské capáčky; (RAE).

polcura, f. (← map.) (1) (Chil): nažloutlá zemina používaná na barvení; (AM).

polendas, (1) **ser de (muchas)** ~ (Mex): potrpět si na formu; (JD).

polenta, f., i adj., hovor. (1) f. (Arg, Urug, LaPla): síla; (2) adj., hovor. (Arg, Urug): vysoce kvalitní; (RAE, BDE). • (2) [Š: *excelente, de buena calidad*] (1) (Arg): výborný, znamenitý, kvalitní; př.: *vos no hagás correr la bola entre gente que palpita, porque estos datos polenta se brindan por amistad*; (RR).

poleo, m. (1) (StřAm): rostlina; ► jiného druhu než stejnojmenná španělská rostlina (polej obecná); (2) (Arg): *Lippia integrifolia*; ► druh keře z čeledi *sporyšovité*; (3) (Mex): *Clinopodium laevigatum*; ► aromatická rostlina z rodu máta; (MM).

polera, f. (1) (Arg, Urug): tenký rolák; (2) (Chil): sportovní tričko s krátkým rukávem; (RAE). • (3) [Š: *camiseta de mangas cortas*] (1) (Chil): tričko s krátkým rukávem; př.: *vestía igual que todos los jóvenes de ahora, jeans <pantalones vaqueros> y polera, con su gran mochila a la espalda*; (RR). • (4) (Chil, Per, Urug): tričko; př.: *el segundo era moreno, crespo, usaba vestón café y polera roja*; (BDE).

polero, -ra, adj. (← *polo*) (1) (Am): pólový; (MM, JD).

policamburismo, m. (1) (Ven): ; viz: *cambur*; (BDE).

policía, m/f. (1) ~ **muerto** (~ **dormido**) m. [Š: *reductor de velocidad*] (Kost): retardér; ► příčný výstupek na vozovce, který nutí řidiče zpomalit; př.: *lo cierto del caso es que en varios residenciales y barrios de la capital se ha generado – en forma excesiva – una colocación irregular de los denominados □ policías muertos □ o reductores de velocidad*; ■ Var: *policia acostado* (Ven); (RR). • (2) přenes., m. (Dom): sled; (AM). • (3) m. (Am, Mex): strážník, policista; (MM, JD). • (4) ~ **judicial federal**, f. (Mex): Mexická federální policie; př.: *la policía judicial federal habría actuado para encubrir las pistas*; viz též: *PJF*; (5) ~ **preventiva**, f. (Mex): policie; př.: *como siempre continúan echándose la bolita la Policía Preventiva y la Dirección General*; (6) ~ **preventivo**, m. (Mex): policista; př.: *la muerte de policía preventivo*; (BDE).

policial, m. (1) (StřAm, Kol, Chil, Ekv, Pan, Ven): policista, strážník; (AM, MM, JD).

policiano, m., arch. (1) (Arg): policista, strážník; (AM, MM, JD).

policivo, -va, adj. [Š: *policíaco*] (1) (Kol): policejní, detektivní; př.: *ordenó irregularmente acumular dos procesos policivos*; (RAE, JD, BDE).

policopiador, adj., častěji subst. m., [Š: *multicopista*] (1) (Bol): rozmnožovací; (2) (Bol): rozmnožovací přístroj; ■ Syn: *policopista* (Bol); (RAE).

policopista, adj., viz: *policopiador*.

polígrafo, -fa, m. (1) [Š: *mimeógrafo*] (Kost): cyklostyl; ► zastaralý způsob rozmnožování písemností; (2) přístroj, na němž se prováděl; (RAE).

poligrillo, **poligriyo**, adj/ subst. (1) adj. (Arg): zahálčivý; ► člověk, který ve své podstatě zahálčivý není, ale stane se jím, protože nemůže najít žádnou práci; (AM, MM). • (2) adj. (Arg): morálně upadající a fyzicky chátrající; ► o nezaměstnaném, který nemůže najít práci; (3) (Arg): chud'as; (MM, JD).

polich remover, m. (← angl. *polish remover*) (1) (US): odlakovač na nehty; (MS).

poliche, m., slang. (1) (Kub): žid'ák; (JD).

poligrillo, m. (1) (Arg): chud'as; (JD).

polilla, f. [Š: *prostituta*] (1) (Per): prostitutka, dorota; př.: *las putas – polillas, se las llamaba – estaban en las ventanitas, mostrándose a la muchedumbre de presuntos clientes que desfilaban*; (RR, JD). • (2) (Chil): parta uličníků; (JD).

polillo, m. (1) (Ekv): kurděje; (AM, MM).

polín, m., (← fr. *poulain*) (1) (Kol, Kub, Pan): železniční pražec; (RAE, MM, JD). • (2) (Mex): váleček určený na přemísťování těžkých nákladů; ► náklad se po něm posunoval; (MM).

polipasto, m. (1) (Chil): marinovaný tuňák; ► jí se spolu s nakládanou zeleninou; (MM).

polish, tr. (← angl.) (1) (Mex): leštit; (MS).

polisón, m. (← fr. *polison*) (1) (Am): turnýra, honzík; ► typ spodničky, která se připevňovala v pase k sukni šatů; zezadu; tento výraz se již od počátku 20. století nepoužívá, stejně jako výrazy: *tontillo*; *miriñaque*; (MM).

polista, m/f. (← *polo*) (1) (Am): hráč póla (hra na koních); (MM).

política, f. (1) *la* ~ (Mex): zbytek jídla nebo pití; ► malá porce, která se nechává ze zdvořilosti; (2) *hacer* ~ (Am, Mex): intrikovat; viz: *politiquear*; (MM, JD).

político, -ca, adj/subst. (1) m. (Kost): vlivná politická osobnost, představitel autority v kantonech; př.: *ajá, gran vergüenza, con que vos eras el que me jineteabas mi bestia, ya te cogí, y ahorita mismo te vas conmigo adone el político*; (RR). • (2) adj., hovor. (Arg, Mex, Par): zdvořilý, uctivý, dobře vychovaný; (MM). • (3) m. (Ekv): představený; (4) m. (Mex): švagr; (JD).

politiqueada, f. (1) (Mex): politikaření; (JD).

politiquear, intr. (1) (Am, Mex): dělat špinavou politiku, politikařit, dělat do politiky; (RAE, MM, JD).

politiquería, m/f. (1) (Am): politikaření; (MM).

politiquero, -ra, adj/subst. (1) adj/subst. (Portor): příliš zdvořilý; přehnaně zdvořilý člověk; (AM, JD). • (2) m/f. (Am): politikář; (3) m/f. (Am): neschopný politik s nekalými úmysly; (MM).

poliza, m/f. (← hait. franc: *police*) (1) (Dom): policista; (MS).

polizón, m. (1) (Ekv): zlatá jehlice; ► ženy si jí sepínají vlasy; (2) (Ekv): střepec perel na náušnicích; (AM). • (3) (X): černý pasažér; slepý pasažér; (MM).

polizonte, m. (X): (1) policie; (MM).

polla, f. (1) (Am): sázka; (2) (Am): koňské dostihy; (3) [Š: *chuleta*] (Ekv): tahák (u zkoušky); (4) [Š: *esputo*] (Salv): chrchel; (5) (Mex): vaječný likér, koňak; (RAE, JD). • (6) viz: *pollo*; (7) **Polla** (Chil): instituce mající na starosti loterii; př.: *por suerte contamos con Polla; en Chile, miles de ancianos en diversos hogares, reciben ayuda de Polla; Polla Chilena de Beneficencia entrega más que 34 mil millones de pesos para obras sociales; prefiera los juegos de Polla; gane y ayude a millones de personas que lo necesitan*; (RR, BDE). • (8) (Arg, Chil, Guat, Per): celkový objem sázek; ► který se rozdělí úměrně mezi výherce; v míčových hrách, dostizích, apod.; (9) (Mex): nápoj; ► syrové vejce smíchané s vínem, cukrem, skořicí nebo jinou přísadou; podobný nápoji *ponche*; (AM, MM, BDE). • (10) (Arg): dostihy mladých koní; (11) (Mex): bank; ► celková suma vsazených peněz v pokru; viz: *póquer*; (12) (Mex): pyj, penis; (MM). • (10) *hacer* ~ (Am): dát do společné pokladny; (JD).

pollada, f. [Š: *buena acción*] (1) (Kost): dobrý, prospěšný čin; př.: *fíjense Uds qué pollada se fueron a jalar: perder el único rifle de la Agencia*; (RR).

pollanclón, -na, m/f. (1) (Kub): předčasně vyspělý adolescent; (MM).

pollaronca, f. (1) (Mex): nápoj; ► směs pálenky ze šťávy z agáve, kukuřičné kaše, plodů rostliny *Mutingia calabura*, papriky a homole třtinového cukru; (AM).

pollero, -ra, m/f. (1) (Mex, Salv – m.): převaděč; ► člověk dopravující nelegální pracovníky do Spojených Států; (2) f. (Am, Arg, Bol, Kol, Chil, Par, Per, Urug): svrchní sukně; (3) f. (Pan): typický oděv panamské ženy; ► skládá se z haleny a široké, jemně vyšívané sukně; dnes se používá jen při slavnostech a folklórních tancích; (RAE, MM, BDE). • (4) f. (Arg, Bol, Kol, Chil, Par, Per, Urug): klerika, sutana; (5) f. (Arg, Bol, Kol, Chil, Par, Per, Urug): košík na domácí drůbež; ► malý, široký a kulatý; přenáší se v něm drůbež, která se poté prodává v ulicích; (MM, JD). • (6) f. (Am, Bol, Chil, Per, LaPla): sukně; př.: *porque somos sirvientas se creen que nos pueden levantar las polleras y hacernos lo que quieran; pollera de corte amplio* (široká sukně); *pollera derecha* (rovná sukně); (JD, BDE).

pollera, f. (1) (Pan): typické oblečení panamské ženy; ► skládá se ze široké sukně a blůzy, obojí vyšívané nebo ažurované; př.: *el folklore logra su expresión en Panamá, en sus bailes típicos; en su vestido nacional* □*La Pollera*□, *llena de brillantes colores, y sus* □*tembleques*□, *usados por las mujeres*; viz též: *empollerada*; (2) fig. [Š: *mujer*] (Arg, Urug): žena - obrazně; př.: *a más de corajudo, este mozo era medio aficionao a las polleras, de suerte que al caer la tarde, cuando debaja su trabajo, solía arrimarse a un lugar del río ande las muchachas venían a bañarse*; (RR). • (3) (Pan): oblečení; ► bohatě zdobené; ženy jej nosily při masopustních oslavách; (AM).

pollería, f. (1) (Portor): dětství; (2) (Portor): skupinka dětí, drobotina, mládež; (AM, MM, JD). • (3) (Mex): bufet; (JD).

pollerín, m. (← *pollera*) (1) (Mex): sukénka; (MM). • (2) (Par): spodnička; (JD).

pollerita, f. (1) (Chil): roucho; ► omotané okolo slabin ukřižovaného Ježíše Krista; (MM). • (2) (Arg): sukénka; (JD).

pollero, -ra, adj/subst. (1) m. (Mex, US): člověk, který na hranicích Mexika a Spojených států, pomáhá ilegálním emigrantům dostat se do USA; př.: *eran seis los que, sin conocerse, se encontraron en Tapachula, tratando de confundirse con la población local mientras reunían algo de dinero para pagar al pollero que los llevaría a los Estados Unidos*; (RR, MM). • (2) adj. (Am); m. (Arg, Par, Urug): dostihový; dostihový sázkař; (3) m. (Portor): zloděj drůbeže; (MM).

pollerón, adj/subst. (1) m. (Arg): jezdecká sukně; (2) m. (Arg): dětský obleček; ► s dlouhou sukní; (3) m. (Arg): mladíček; (4) adj., vulg. (Kol): zbabělý; (AM). • (5) (Portor): zloděj slepic; (JD).

pollerona, adj. (1) (Per): o ženě: nosící velmi široké sukně; (AM).

pollerudo, -da, adj/subst. (1) despekt., hovor. (Chil, Urug): mamčin mazánek; (2) [Š: *pusilánime*] (Chil): ustrašený, malodušný; (3) (Urug): o dámských šatech: s příliš dlouhou nebo širokou sukní; (4) m., despekt. (Urug): submisivní muž (podřízený ženám); (RAE). • (5) (Bol, Chil, Ekv): viz: *pollerona*; (6) m., despekt. (Chil, Arg, Par, Urug): duchovní; ► nosící sutanu; (AM, MM).

pollina, f. [Š: *flequillo*] (1) (Portor, Ven): ofina, ofinka; (RAE, JD).

pollinero, m. (1) (Ven): vězeň pověřený vyprazdňováním nádoby sloužící v cele jako záchod a zvaný *pollino*; př.: *coloca la sucia vasija en el suelo y añade: pero esas son las injusticias...; ¡Castro es Presidente y yo soy Montedeoca, el pollinero!*; (RR).

pollino, m. (1) (Hond): osel (plemenný); (RAE). • (2) viz: *pollinero*; (RR).

pollitas, (1) *echar ~* (Chil): lhát; (AM).

pollito, m. (1) *arana ~* (Arg, Par, Urug): velký černý chlupatý pavouk; ► vyskytuje se ve vlhkých a prohnitých kmenech stromů; existuje mnoho druhů, z nichž některé jsou jedovaté; (MM). • (2) (Kub): o dívce: zajíček; (JD).

pollo, -lla, m/f. (1) m. (Kost): děvče, dívka; př.: *vea, doncito; si usted quiere mover el esqueleto esta noche, yo lo llevo a un bateo bien tuanis <estupendo> donde hay unos pollos posta*; (2) m/f. [Š: *novio, chico con quien se sale*] (Ekv): snoubenec, -nka, přítel, -kyně; př.: *jamás será una santa: porque voy a crecer, a cumplir quince años, a maquillarme, a usar minifalda, a ir a discotecas, a tener pollos*; (3) *echarse el ~* [Š: *irse, marcharse*] (Chil): odejít, odjet, zmizet, vypadnout; př.: *el soldado le dijo a Mario sin mirarlo: échate el pollo, cabrito <muchacho>*; (4) *pica ~s*, adj. (Kost): o kalhotách: příliš krátké; př.: *es un señor pequeño, descalzo, con unos pantalones anchos que le quedan pica pollos*; (RR, JD). • (5) (Antil, Arg, Mex, Per, Urug): kuře; (6) *cabeza de ~* (Chil):

zapomnětlivec; (7) **hacerse el** ~ (Arg): přetvařovat se; předstírat nevědomost; (8) ~ **de primeras botas**¹ (Portor): začátečník; (9) ~ **de primeras botas**² (Portor): synáček z bohaté rodiny; (10) ~ **rebajado**¹ (Kub, Portor): kohout; ► podvodně se mu ořezávají ostuhy, aby vypadal jako kuře; (11) ~ **rebajado**² (Kub, Portor): vychytralý, mazaný člověk; ► chytrý člověk, který skrývá své záměry; (12) ~ **pelao no sube a palo** (Dom): rčení; ► někomu věříme něco, o čem víme, že je nad jeho možnosti; (13) **ser el ~ pelón de una familia** (Ven): být největší smolař z rodiny; (AM). • (14) m. (Arg, Par, Urug): hlen, chrchel; (MM, JD). • (15) (Kub): o dívce: zajíček; (16) (Kub): fešák; (17) **como ~ en corral ajeno** (Chil): cítit se jako prodaný; (18) **¡listo el ~!** (Arg): hotovo!; (JD). • (19) (Mex): budoucí nezákonný přistěhovalec; ► člověk, který chce ilegálně překročit hranice z Mexika do Spojených států; (20) ~ **rostizado**¹ (Mex): pečené kuře; viz též: *rostizado*; (21) ~ **rostizado**² (Mex): novodobý způsob mučení; ► muž je přivázaný za ruce i nohy ke kůlu; a také přivázaný za genitálie, avšak takovým způsobem, že když neudrží stabilitu, o genitálie přijde; tento způsob mučení byl používán v tzv. špinavé válce v Mexiku; (BDE, NET).

polloico, (1) **estar** ~ (Chil): povyrostlý; (AM).

pollolla, f. (1) (Chil): *Podiceps caliporaesus*; ► druh vodního ptáka; (MM).

pollón, -ona, adj/subst. [Š: *pollito, jovencito*] (1) adj. (Kub): mladičkový; zajíček, žabka (o dívce), mladíček; př.: *los náñigos de antes, cuando yo era pollona, no se parecían a los de hoy*; (RR, JD). • (2) f. (Kol, Kub, Chil, Guat, Mex, Per, Portor, Ven): mladá slepička; (3) f. (Kub, Chil, Portor): baculka, mladá tlustá dívka; (4) f. (Kol): mladičká indiánka; (AM, JD). • (5) m/f. (Mex): kohoutek, slepička; ► ještě se nerozmnožují; (6) m/f. (Mex): urostlý, dobře stavěný mladík, dívka; (MM, JD). • (7) adj. (Mex): pěkně urostlý, silný; (8) adj. (Mex): na ženění, na vdávání; (9) m. (Mex): kuře; (JD).

pollonclón, -na, adj. (1) (Portor): starý mládenec; (AM).

polo, m. (← tibet. dialekt do angl., poté do šp.) (1) (Am): pólo; ► kolektivní jezdecký sport; (MM). • (2) (Chil): kůň; (JD). • (3) (Per): tričko; př.: *el lunes 21 a las 3.30 de la tarde, mientras vendía mis polos en la cuadra 7 de la avenida de La Colmena*; (BDE).

polo (poloncho), m. [Š: *campesino, rústico*] (1) (Kost): venkovan, neotesanec, venkovský balík; př.: *esta oprobiosa situación se refleja de plano a la hora de realizar encuestas de tipo dialectal, cuando el investigador se topa con informantes que no quieren suministrar datos por miedo a ser considerado □ polo □ o □ maicero □*; viz též: *polada*; (RR).

polola, f. (← *pololo*) (1) (Chil, Ekv, Bol): koketa; viz: *coqueta*; (2) (Chil, Ekv): netrpělivá žena; (MS, AM, MM, JD).

pololear, tr/intr/zvrat. (← map. *pololo*) (1) intr. (Bol, Chil): mít vážnou známost; (2) zvrat., hovor. (Chil): koketovat, flirtovat; (RAE). • (3) intr., tr. (Am, Bol, Chil, Ekv, Per: Arequipa): být dotěrný, neodbytný; ► jako zelený brouk *Sulcipalpus elegans*, který okolo člověka neustále poletuje; (4) tr. (Bol, Chil, Ekv, Per: Arequipa): dvořit se, lichotit; (5) tr. (Bol, Chil, Ekv, Per: Arequipa): koketovat, flirtovat; (6) (Chil): vydělat nějaké peníze bez velkého usilí; (7) (Bol, Chil): žít na psí knížku; (8) (Chil): vydobýt si přízeň (s politickými záměry); (MS, AM, MM, JD). • (9) intr. (Am, Bol, Kol, Chil, Ekv): chodit, randit; př.: *esta niña... y después estaba pololeando con un niño, se casó y dejó la carrera*; (JD, BDE).

pololeo, m. (1) (Chil): dvoření, ucházení se; (2) (Chil): obtěžování, drzost, dotěrnost; (MS). • (3) (Am): koketování, flirtování; (JD). • (4) (Chil): chození, randění; př.: *el pololeo es un juego peligroso*; (5) drobný přivýdělek, melouch; (BDE).

pololiento, m. (1) (Chil): dotěrná osoba; (MS).

pololito, m. (1) (Chil): miláček; (JD). • (2) (Chil): drobný přivýdělek, melouch; př.: *si vendo todas las bolsas nos alcanza para comer en el día; además la patrona también hace sus pololitos*; (BDE).

pololo, m. (← map. *pul-lu* „moucha“) (1) (Bol, Chil): nápadník; (2) (Chil): brouk (*Astylus krifasciatus*); ► endemický druh brouka z Chile patří do rodiny *Melyridae*; délka 1,5cm; oranžový s černými skvrnkami; má malou hlavu, krátké krovky; je zelený, přední nožičky rezavé a zadní zelené; (RAE, MS, AM). • (3) (Chil): neodbytná, nepřijemná, dotěrná osoba; (4) (Chil): muž vydržovaný nějakou ženštinou; (5) (Chil): květ švestky domácí (*Prunus domestica*); (6) (Chil): práce zadaná ve volném čase; (MS, AM). • (7) [Š: *trabajo informal*] (1) (Chil): fuška; př.: *el marido, que hace años que está cesante, sólo hace algunos pololos, cuando, por ahí, sale algo*; (RR). • (8) (Chil): otravný bručící čmelák; (9) (Chil): neúnavný lichotník; (10) (Chil): milovník, svůdce žen; ► který lichotí jen pro zábavu; (11) (Chil): květ kdouloně; ► děti jej jí jako sladkost; (MM). • (12)

adj. (Chil): zakoukaný; (13) m/f. (Am): přítel, -kyně; př.: *tiene varias pololas y hay compañeras de oficina que lo persiguen*; (14) m. (Am): hezoun; galán; (15) (Am): melouch; (JD, BDE).

poloncho, m., viz: *polo*; (RR).

poloste, m. (1) (Kost): koule z těsta, bláta, apod.; (MS, MM).

polquín, m. (1) (Per): halenka, blůza; viz: *polca*; (AM).

poltra, f., lid. (1) (Chil): ložní prádlo; (MM).

poltronear, intr. (1) (Arg, Chil, Mex): zahálet, povalovat se, lenošit; (MM).

polvacera, f. (1) (Kub): mračno prachu, rozvířený prach; ■ Var: *polvadera*; (AM, JD).

polvazal, m. [Š: *polvareda*] (1) (Kost, Nik, StřAm): mračno prachu; (RAE, AM).

polvazón, m. (1) (Guat): mračno prachu, rozvířený prach; (AM).

polvear, (1) **hacer** ~¹ (Am): srazit k zemi; (2) **hacer** ~² (Am): vyřídít někoho; (3) ~se, zvrat. (Salv, Mex): napudrovat se; (RAE, JD).

polvera, f. (1) (Mex): zvířený prach, mračno prachu; (MM, JD).

polvero, m., hovor. [Š: *polvareda*] (1) (Kub, Ven, Portor, Mex, Kol): zvířený prach, mračno prachu; př.: *él queda a la orilla del camino, contemplando el yipi <jEEP> que se aleja, dejando un polvero*; (RAE, RR, AM, MM). • (2) venk. (StřAm, Kost): kapesník, smrkáč; (AM, MM, JD). • (3) (Kol): prachárna; (4) **dejó un** ~ (Kub): jen se po něm zaprášilo; (JD).

polveta, (1) (Portor): pudřenka; (AM).

polviento, adj. (1) (Mex): zaprášený; (JD).

polvillo, m. (1) (Am): houba napadající obiloviny (jako sněť); (RAE). • (2) (Guat, Hond, Nik): vydělaná kůže; ► vyrábí se z ní boty; (3) (Chil): druh neúrodné nažloutlé zeminy; ► smíchaná se sutí a pískem; používá se na omítání; v Mexiku (město Veracruz) je to málo mazlavá nažloutlá zemina; (4) (Chil, Per): špaček (zbytek doutníku); (5) (Arg): choroba cukrové tětiny; ► příčinou je bakterie *Bacillus sacchari*; (6) (Kol): choroba obilnin; ► způsobená houbou rezem travním (*Puccinia graminia*); (7) (Per): obecné označení nemoci odpovídající moru; (8) (Ekv): rýžová otruba; ► slouží ke krmení ptáků, prasat, apod.; loupá se pomocí stroje; (9) (Mex: Tabasco): nápoj pro chudé; ► mouka z pražené a pomleté kukuřice smíchaná s kakaem; náhražka horké čokolády; (AM, MM). • (10) (Mex, Per): pojmenování pro nemoci (zemědělské pohromy), které napadají obiloviny; (MM). • (11) (Am): sněť (obilná); (JD).

polvo, m. (1) **libre de** ~ **y paja**, hovor. (Arg, Kub, Per): čistý, zbaven všech obvinění; (2) (Arg, Kub, Per): o produktu, výnosu: čistý, bez nákladů; (RAE). • (3) ~ **de hornear** (Urug, Kost, Kol, Arg): jistý druh chemických kvasnic užívaný v cukrářských výrobcích; př.: *parece que amasara cuando habla y sí, amasa sus ideas (y las del contrario), estirándolas y haciéndolas crecer como con polvo de hornear*; (4) **saber sacudirse el** ~ **sobre los bastos** (Arg): udržet se na koni, který se vzpíná a vyhazuje; př.: *y aunque yo sobre los bastos, me sé sacudir el polvo*; (RR). • (5) **no ver ni el** ~, **no vérselo a uno ni el** ~ (Mex, Arg, Par): velmi rychle utéct; (6) **tomar el** ~ (Chil): utéct, vzít nohy na ramena, vzít do zaječích; (AM, MM, JD). • (7) **echar un** ~ (Am): mít nemanželský poměr; (MM). • (8) **le dejaron limpio de** ~ **y paja** (Mex): obrali ho o všechno; (9) **echar el** ~ **a** (Kub): strčit někoho do kapsy, překonat někoho; (JD).

polvoso, -sa, adj. (1) (Mex, Kol): zaprášený; př.: *había también un coche, un polvoso Ford parado ante el hotel*; (BDE).

pólvora, f. (1) **gastar** ~ **en chimangos** (Arg, Par, Urug): mrhat časem a energií, vyplývat všchnu energii na nicotnosti; ■ Syn: *gastar pólvora en gallinazo* (Ekv), ... *en zamuros* (Ven), ... *en zanates* (Salv); ... *en infiernos* (Mex); (RAE, JD). • (2) **ser** ~ (Mex): být velký divoch; (JD).

polvorazo, m. (1) (Chil): odstřel nálože; výbuch nálože; (AM, MM).

polvorero, -ra, adj/subst. (1) adj. (StřAm, Kol, Chil, Ven): pyrotechnický; (2) f. (Chil): prachovnice; (3) f. (Chil): lahvička; flakon; (4) f. (Ekv, Per): pudřenka; (AM, JD). • (5) m/f. (Mex): pyrotechnik; (MM, JD).

polvorilla, m. (1) (Arg, Mex): prud'as, prchlivý člověk; (MM).

polvorín, m. (1) (Kol, Portor): mračno prachu; (2) (Chil, Mex): vznětlivý člověk, prud'as; (AM, MM, JD). • (3) (Arg): viz: *jején*; (MM). • (4) (Am): klíště; (5) (Kub): preclík; (JD).

polvorista, m. (1) (Kol): pyrotechnik; (MM).

polvorita, adj. [Š: *vivo, pronto*] (1) (Per): výmluvný, čilý, bystrý, rychlý, mrštný; př.: *la verdá, mi Lusesita <Lucecita>, que no sé qué desí <decir>; ere <eres> tan polvorita y tan bien habla <hablada> que todo lo que quisiera desite <decirte> me se <se me> trabuca*; (RR).

- polvorón**, m. (1) (Mex: Querétaro): sádlová buchtička; ► z mouky, hodně sádla; posypaná moučkovým cukrem; (AM). • (2) (Arg, StřAm, Mex): druh sladké piškotové buchty; (MM). • (3) **ni con polvorones** (Mex): za nic na světě, ničím neumlčet; (JD).
- polvorosa**, f. [Š: *polvorón*] (1) (Ven, Kol): třená buchta; sádlová buchtička; ► z kukuřičné mouky, sádla a cukru; př.: *con un gran paño blanco sobre la cabeza y hombros, un espantador de moscas, blanco también, es un mano derecha, y en sus rodillas un amplio azafate poblado de polvorosas, suspiros, yemas, melcochas y coquitos que brillaban al sol como piedras preciosas, se instalaba todas las tardes una vendedora de dulces*; (RR, AM, JD).
- polvoso**, -sa, adj. (1) (StřAm, Kol, Mex, Ven): zaprášený; (AM).
- pom**, m. (1) (Guat): domorodé kadidlo; (RAE).
- poma**¹, f. (1) (Chil): malá lahvička; (2) (Ekv): karafa, láhev; (AM, MM). • (3) (Mex): pemza; (4) (Mex): viz: *pomarroza*; (MM). • (5) *estar en la ~¹* (Kub): být ve skvělé formě; (6) *estar en la ~²* (Kub): žít si jako pán; (JD).
- poma**², m. (1) puma; př.: *hay leones que en su lengua se dice poma, y zorros que se llaman es su lengua actoc, y oscollos, que parece a un gato salvo ques mayor.... y conejos de la tierra que acá llaman cuyes*; [Relaciones, II, 19.]; viz: *puma*; (MM).
- pomada**, f. (1) [Š: *betún*] (Arg): krém na boty; (2) *estar* alguien **en la ~**, hovor. (Arg): mít hluboké znalosti o tématu; (RAE). • (3) **hacer ~** [Š: *aplantar, atropellar*] (Arg, Urug): rozmačkat, rozdrtit, přejet, srazit, povalit; př.: *pasan dos tuercas corriendo picadas, se cruza una vieja y la hacen pomada*; (RR). • (4) **ir de mucha ~** (Mex): být elegantně oblečen; (AM).
- pomadoso**, -sa, adj. (1) (Mex: Guajanato): vyparáděný; ulízaný, napomádovaný; oholený; (AM, MM, JD).
- pomagás** (pl.: **pomagás, pomagaces, pomagases**), m. (1) (Ven): strom (*Syzygium malaccense*); ► roste v parcích a zahradách; (2) jedlý plod tohoto stromu; př.: *¡cará!; ¡sí que hay frutas distintas!; hay aguacates y guayabas y pomarrosas y pomagás; en casa de la italianita Giovanina, ellos (...) se roban los pomagaces por montón*; (RR).
- pomachoc**, m. (1) druh stromu; př.: *para el dolor del pecho dicen que usan de las ramas de un árbol que le llaman pomachoc*; [Relaciones, I, 212.]; (MM).
- pomarola**, viz: *pumarola*; (MS).
- pomarroza**, f. [Š: *yambo*] (1) (Kub, Ven, Am): hřebíčkovec jambos (*Syzygium jambos*; *Eugenia jambos*); ► strom z čeledi myrtovitých (*Myrtaceae*), původem z východní Indie; má kopinaté listy a sladkokyselé okrouhlé plody; roste v mnoha částech Ameriky; pěstuje se jako okrasný strom; (RAE, MM). • (2) (Am): plod tohoto stromu; ► kulovitá dutá bobule světle žluté barvy; voňavá; semena jsou větší a jedlá; (MM).
- pomarroso**, m. (1) (Ven, Portor, Kol, Ekv, Antil): strom hřebíčkovec jambos (*Syzygium jambos*); ► z rodu myrtovitých, dorůstá do výšky až 10 m, nazývá se také *yambo*; roste v parcích a zahradách; la *pomarroza*: jedlý plod tohoto stromu; př.: *el camino que conducía a la hacienda serpentaba bajo la sombra de los guamos <planta del género Inga> que cobijaban los cafetales y luego atravesaba una fila angosta entre setos de pomarrosos*; (RR, MM).
- pombero**, m. (← port. *pombeiro*) (1) (Arg, Par): skřítek; (2) (LaPla, Par, Arg: Misiones): zvěd, špion; ■ Var: *bombero, bombeador*; (MS, MM).
- pomelo**, m. (1) (Am, Mex): grapefruit; ► plod stejnojmenné dřeviny (*Citrus paradisi*); i v některých částech Španělska je znám pod tímto názvem; ■ Var: *pomela* (Mex); (MM, JD). • (2) (Mex): citroník největší; (JD).
- pomidoro**, m. (← it. *pomodoro, pomodoro*) (1) (Mex, Per, LaPla): konzerva rajčat; (2) (LaPla): šťáva z rajčat; ■ Var: *pomodoro*; (MS).
- pomo**, m. (1) (Arg, Bol): tuba; (2) (Arg, Urug): stříkáč hračka; ► používá se na karnevalu; (RAE). • (3) (Pan): klubko vlny; (AM, MM, JD). • (4) (Kol): viz: *pomarroza*; (MM). • (5) (Kub): láhev; př.: *pomo de leche* (láhev mléka); (JD). • (6) (Mex): sklenice; (BDE).
- pomodoro**, viz: *pomodoro*; (MS).
- pomol**, m. (1) (sevMex): pečivo z kukuřičné mouky; ► připravuje se stejně jako kukuřičná placka; (MM). • (2) (Mex): placka z kukuřičné mouky; (JD).
- pomoy**, m. (← may.) (1) (Mex: Tabasco): *Ochroma pyramidale*; *Ochroma lagopus*; ► balsový strom patřící do rodiny *Malvaceae*; rychle rostoucí stálezelený strom; dosahuje výšky 30m; vyskytuje se

- v malých skupinkách daleko od sebe; kácí se po 6 - 10 letech a balsové dřevo je častým materiálem pro stavbu leteckých modelů; (MS, MM).
- pomoyal**, m. (1) (Mex): plantáž stromů *pomoy* (*Ochroma pyramidale*); (MS).
- pompa**, f., častěji pl. [Š: *nalgas*] (1) (Mex): hýždě, zadnice, **prdelka**; ■ Syn: *poto* (szArg, Bol, Chil, Ekv, Par, Per); př.: *mejor me hago tatuar una pompa y así solo la ve mi amante en secreto*; (RAE, RR, BDE).
- pompar**, tr. (1) (Urug): pumpovat; ► vodu; (AM, JD).
- pompear**, intr. (1) (Mex): pumpovat; (JD).
- pompo**, -pa, adj. (1) (Kol, Ekv: Esmeraldas): tupý (bez ostří); (RAE, AM, MM, JD).
- pompón**, m. (1) (StřAm): keř *Abutilon striatum*; ► pěstuje se na zahradách ve střední Americe; jeho květy jsou červenožluté s červenými žilkami; (2) (Arg, Mex): ozdoba ženských šatů, pomponka; ► z pírek, plyše nebo látky; (3) (Kub): *Anisotremus surinamensis*, *Bloch*; ► větší ryba; jedlá; šedě zbarvená se svislým širokým tmavým pruhem ve středu těla; (MM, NET).
- pomponear**, tr/zvrat. (1) (Salv): viz: *pumpunear*; (RAE).
- pomponera**, f. (1) (Hond): roztleskávačka; (RAE).
- pon**, m. (1) [Š: *autoestop*] (Portor): autostop, stopování, **svezení zadarmo**; (2) **dar** ~, (Portor): nabídnout svezení, svězt; (RAE, RR, JD). • (3) **coger** ~ **con** alguien, (Portor): svězt se s někým zdarma v jeho autě; př.: *Hernández Colón está detrás de mí, hace turno para subir hasta allá...; podría coger pon con él*; viz též: *ponero*; (RR, AM). • (4) (Portor): koláč; ► druh pudinkového koláče; z kukuřičné mouky a melasy; dříve se užíval pojem: *torta de pon*; nyní se užívá: *pon de maíz*; (AM).
- ponasí**, m. (← arw/karib.) (1) (Kub): keř *Hamelia patens*; ► lesní keř s tmavě červenými květy; je jedovatý, ale zpracovaný se využívá v lékařství; vyskytuje se od Floridy až po Argentinu; nektarem z typických tubovitých, oranžovoružových květů se živí kolibříci a motýli; (2) (Antil): druh ryby; ■ Var: *bonasí, donasí*; (RAE, MS, NET).
- ponch**, m. (1) (Kol): bodnutí; (MS).
- poncha**, f. (← *poncho*) (1) (Chil): flanelová přikrývka, přehoz; ► používá se v zimě; důležité nezaměňovat s pončem (*poncho*); (AM, MM).
- ponchada**, f. (← *poncho*) (1) (Arg, Urug, Chil, LaPla): množství, náruč věcí; ► takové, které by se vešlo do ponča; př.: *eso cuesta una ponchada de pesos*; (2) hovor. [Š: *monton*] (Arg, Bol, Par, Urug, Chil): velké množství, spousta; (RAE, AM, MM, JD, BDE). • (3) (Kub, US, Mex, Am): označení (propíchnutí) jízdenky apod., viz: *ponchar*; (4) (Kol): úder; (MS, MM, JD). • (4) (Am): píchnutí pneumatiky; (JD).
- ponchadura**, f. (1) (Kub, Mex, Am): viz: *ponchada*; (MS, MM, JD). • (2) (Am): píchnutí (pneumatiky); (JD).
- ponchar**, tr/intr/zvrat. (← angl. *to punch* „píchnout“, „štípnout“) (1) intr. [Š: *acabar, terminar*] (Portor): dokončit, ukončit, dodělat; př.: *Malén consiente, suave, que no se olvide de la salsa soya y los egg rolls, que ponche pronto que ella se sancocha*; (2) tr. (Portor, Kub, Dom, Mex): proštípnout, označit (jízdenku, lístek, vstupenku); př.: *todos los días a las ocho de la mañana cuando iba a ponchar la tarjeta*; (3) ~(**se**)¹, tr/zvrat. (Kub, Kol, Mex, Dom, US, Am, Guat): píchnout (pneumatiku); **píchnout se**; př.: *apenas se había subido, cuando se ponchó una llanta, que el chofer cambió; tú sabes que yo dejo la máquina frente a casa, por la noche; puesta esta mañana la máquina apareció ponchada; las cuatro ruedas; me ponché una goma (píchl jsem)*; (4) ~(**se**)² (Portor, Kub, Ven, Kol, Mex, Dom): posmívat se, **vysmát se**, dopadnout bledě; překvapit, **chytit**, nachytat **při chybě**; neudělat zkoušku; v baseballu: vyloučit odpalovače, kterému se nepodařilo odpálit míč ani na třetí pokus; př.: *y menos mal que no fallé, porque podía haber dado en un blanco más estratégico antes de tiempo y ahí sí que me poncho pal carajo per sécula seclórum*; (5) ~**se**³ (Mex): dát ránu pěstí; (6) ~**se**⁴ (Ven): neuspět, spadnout; (7) ~**se**⁵ (Kub): zkrachovat; (8) ~**se**⁶ (Ven): seknout se, uříznout si ostudu; (RR, MS, MM, JD, BDE). • (9) (Kub, Kol): lusknout; (10) (Hond): **popraskat horkem**; (11) (Kol): přivlastnit si; (12) (Mex): spojit; (13) **trae ponchada una llanta** (Mex): je na tom špatně delší dobu; (MS). • (14) tr. (Kub): zkrachovat; neudělat zkoušku, prasknout při zkoušce; př.: *ponché física (praskl jsem z fyziky)*; (JD).
- ponchazo**, m. (1) (Arg): úder pončem; př.: *gran vivillo de aspamento, malandrín de meta y ponga, atajate este ponchazo que te voy a sacudir*; (2) **a los** ~**s**¹, hovor. (Arg, Urug, LaPla): obtížně, s obtížemi; př.: *debe producir los cambios que aseguren que la aviación civil no opere a los*

ponchazos; (3) **a los** ~s², **hovor.** (Arg): improvizovaně; (RAE, RR, BDE). • (4) (Kol): bodnutí; (MS).

ponche, m. (← angl. *to punch*) (1) ~ **a la romana**, m. (Chil): šampaňské podávané s kopečkem ananasové zmrzliny navrch; (RAE). • (2) **remedio** ~ (Chil): prostředek, který neléčí; slabý, na nic; (RR, AM) • (3) (Kub, Mex): propíchnutí; píchnutí; ■ Syn: *ponchada*; *ponchadura*; (4) (Arg): vaječný koňak; ► vejce, mléko, cukr, kořalka; (MM). • (5) **coger un** ~ (Kub): píchnout; (6) **coger ~s** (Kub): opravovat píchnuté pneumatiky; (7) **dar un** ~ (Ven): dostat, nachytat někoho; (JD).

ponchear, tr. (1) (Chil, Arg, Urug): bít koně pončem; ► do slabin; při krocení; (AM, MM).

ponchera, f. (**poncherón**, m.) (1) [Š: *jofaina*] (Ven, Kol, Mex): umývadlo, lavor; ► na umytí se nebo na praní prádla; př.: *espérese*; *voy a traerle agua para que se lave*; *salió, y, al poco tiempo, regresó trayendo la ponchera de agua limpia*; viz též: *palangana*; *lavador*; (RAE, RR, AM, MM, JD, BDE). • (2) (Kol): vana; (MM, JD).

poncherón, m., viz: *ponchera*; (RR).

poncho, -**cha**, adj/subst. (1) adj. (Ven): o zvířeti (především ptáku): s krátkým, přistřiženým chvostem; **krátkoocasý**; **bezocasý**; (2) **hovor.** (Ven): o oděvu, vlasech: krátké; (3) **alzar (levantar) el** ~¹, **hovor.** (Arg, Urug): vzbouřit se (proti autoritě); (4) **alzar el** ~² (Arg): utéct, vzít nohy na ramena; odejít; (5) **no dejarse pisar el** ~ (Per, Urug, Arg): nenechat se zastrašit; **nedat se** (i přes urážky jiných); (6) **pisar el** ~ **a alguien**¹, **hovor.** [Š: *humillar*] (Ekv): ponížít; (7) **pisar el** ~ **a alguien**² (Urug, Arg, Chil): vyzvat; přijmout výzvu; (8) **pisar el** ~ **a**³ (Am): štvát, provokovat někoho; (RAE, AM, JD). • (9) adj. [Š: *perteneciente al Partido Conservador*] (Ven): patřící ke straně konzervativců; př.: *el general Víctor Rafael Barazarte, terror de cuanto poncho hijueputa hubiera en el Estado*; (10) **guardar algo debajo del** ~ [Š: *ocultar ideas o intenciones*] (Chil, Arg): skrývat myšlenky nebo záměry; mít něco za lubem; př.: *quizás nos guardamos algo debajo del poncho*; *en un lugar como éste nadie va a caer en la debilidad de confiarse a los otros*; (11) **ser de** ~ [Š: *ser miserable*; *ser despreciable*] (Ekv): být podlý; být zavrženíhodný, opovrženímhodný, zanedbatelný; př.: *muchísimo se habló y se escandalizó en un tiempo con los desfalcos del caballero*; *¡qué desfalcos!*; *cosa grande*; *pero como el personaje no era de poncho, las autoridades al descubrir procedieron con el temor y con el respeto del indio de huasipungo ante el patrón*; (RR). • (← map. *pontho*) (← šp. arch.; Marcos A. Morínigo uvádí, že tento výraz nepochází od kmene mapuche, jak mnozí tvrdí) (12) m. (StřAm, JižAm): pončo; ► oděv gaučů; vyrobený z jednoho obdélníkového vlněného kusu látky; s otvorem na hlavu uprostřed; oblečené pončo zahaluje tělo od ramen až těsně pod kolena; (13) m. (Ekv): vojenský kabát; ► s rukávy a pelerínou (kápí); (14) (Ven): pelerína; krátký oděv; (15) ~ **calamaco**, m. (Arg, Urug): druh nekvalitního ponča; ► krátké; vyrobené z tenké a drsné látky; obvykle šedé a bez třásní; také se takto nazývá jakékoliv staré, vybledlé a obnošené pončo (*poncho calamaco*; *manta calamaca*); *calamaco* (← map. *calamacun* „barevné pončo“); (16) ~ **capa**, m. (Arg): kulaté pončo; (17) ~ **patrio**, arch. (Arg): modré pončo; ► z hrubého sukna; je součástí argentinského národního šatstva; nosí jej vojáci argentinské kavalerie; v Uruguayi se vyrábí z pevné a hrubé vlny, je těžké a dlouhé; na vnější straně je modré a ve vnitřní části rudé nebo zářivě červené; obvykle se používá pro vojenských taženích, nosí jej však i krajané; ■ Var: *poncho patria* (Urug); (18) ~ **pampa**, m. (Arg, Chil): vlněné pončo; ► olovené barvy; z ovčí vlny; ■ Var: *poncho cari*; (19) ~ **puyo**, m. (Arg): obyčejné vlněné pončo; ► kratší než klasické pončo; (20) **andar con el** ~ **a la rastra** (Chil): provokovat, hledat nesmyslné důvody ke kárání; (21) **arrastrar el** ~ (Arg, Chil): provokovat; (22) **como lista de** ~¹ (Arg, Urug, Am): (pořád) stejný; (23) **como lista de** ~² (Arg, Urug): rychle, spěšně; ► tak rychle jako uvolněná tkanina ponča, která se ihned začne párat; ■ Var: *irse como tira de poncho*; (24) **donde el diablo perdió el** ~¹ (Arg, Chil): na opuštěném, Bohem zapomenutém místě; v horoucím pekle; př.: *y ahora a la loca se le ocurría irse a un pueblo desgraciado, en medio de montañas, donde el diablo perdió el poncho*; (25) **estar a** ~¹ (Ekv): nevědět nic o daném tématu; (26) **estar a** ~² (Ekv): nevědět vůbec nic; ► ve škole; (27) **no hay ~ que le haga fleco** (Chil): nemít sobě rovného; nemít konkurenci; (28) **no pisarle el** ~ (Urug): nezvýhodnit v ničem; neupřednostnit; (29) **perder el** ~ (Arg): snažit se, vynakládat úsilí; naštvat se; (30) **perder el** ~ **por una mujer** (Arg): bláznivě se zamilovat, zbláznit se do ženy; (31) **perder hasta el** ~ (Arg): přijít o vše, být na mizině; (32) **pisarse el** ~¹ (Arg, Bol, Par, Urug): nechat se odradit; (33) **pisarse el** ~² (Arg): zmýlit se; (34) **soltarse sobre el** ~ (Bol): popisovat situaci ve špatném světle; (35) **tirar el** ~ **a uno**¹ (Chil): zavolat, přivolat tajně; (36) **tirar el** ~ **a uno**² (Chil): provokovat, vyzvat někoho; (37) adj. (Kol): zavalitý, baculatý, podsaditý; (AM, JD). • (38) **nadie le**

pisa el ~ (Arg, Par, Urug): nikdo si na něj netroufne; **(39) ir a ~ a** (Arg): nebýt připravený; (MM, JD). • **(40) irse como lista, tira de ~** (Am): vypadnout, zmizet; (JD).

ponchoso, adj. **(1)** (Ven): smolařský; př.: *ser ponchoso* (mít smůlu); (JD).

ponderación, f. **(1)** (Chil): koblížek; (MM)

ponderar, tr. **(1)** (Par): pomlouvat koho; (MM).

pondo, m. **(1)** (Ekv): hliněný džbán; ► na vodu nebo na zrní; **(2)** adj. (Ekv): zavalitý, baculatý; (AM, JD). • **(3) estar hecho un ~** (Ekv): být tlustý jak sud; (MM).

pondenear, intr. **(1)** (Am): flákat se, obejdovat; (JD).

poneca, f., hovor. **(1)** (Hond): suchý exkrement (zvířecí nebo lidský); (RAE).

ponededo, m. [Š: *delator*] **(1)** (Salv): udavač; (RAE).

ponemesa, f. **(1)** (StřAm, Kol): rovnokřídlý hmyz; ► zelený; má dlouhé nohy i tělo; (MM).

ponendera, adj. **(1)** (StřAm, Kol): nosná; ► o slepici; př.: *gallina ponendera*; (AM, JD).

poner, tr. **(1) ~ asunto**, viz: *asunto*; **(2) ponérsela(s)** [Š: *emborracharse*] (Salv; Mex, Guat, Kost, StřAm): opít se; **(3) ~se las botas**, viz: *bota*; **(4) saber lo que se ponga**, viz: *saber*; (RR, AM). • **(5) ~lo a uno overo** (Arg): pomlouvat někoho; mluvit špatně o druhém (aby v očích ostatních byl viděn jako špatný); *ponerlo a uno como palo de gallinero* (Arg); *ponerlo a uno como lazo de cochino* (Arg); (MM). • **(6)** (Am): přikázat někomu; **(7)** (Kub): dělat do někoho; př.: *poner a una muchacha*; **(8)** (Chil): lítat; plavat; cestovat; **(9)** (Chil): nalít někomu; **(10) ~la en China** (Kub): kápnout na to pravé; **(11) ~se**, zvrát. (Am, Kol): napadat, napadnout; př.: *se me pone; se me pone que...* (zdá se mi, že...); **(12) ~se**, zvrát. (Kub): opít se; př.: *él se pone enseguida* (je hned namol); **(13) ponérsela**, zvrát. (Am): namazat se, opít se; **(14) ponérselas¹**, zvrát. (Ekv): prásknout do bot; **(15) ponérselas²**, zvrát. (Ekv): natáhnout brka, zemřít; **(16) ponérselas de a cuatro** (Mex): válet to; (JD, BDE).

ponero, -ra, adj. **(1)** (Portor): o člověku, který se rád vozí autostopem; př.: *los pones que me ofrecen – dijo La Madre; lo que pasa es que yo no soy ponera – dijo*; (RR).

póney, m. **(1)** (Arg, Urug): viz: *pony*; (MS, MM).

ponga, f. (← kič. *punka*) **(1)** (Per): hliněný džbán; ► používaný v domácnostech; (AM, MM, JD). • **(2)** (Am): indiánská služka; (JD).

pongaje, m. (← *pongo*) **(1)** (Bol, Ekv, Per): muži (indiáni) nucení přes týden k práci na nějakém statku výměnou za část půdy k osevu; ■ Var: *pongueaje*; (MS, DA). • **(2)** (Bol, Ekv, Per): využití indiánů k domácím pracem; ► jeden týden v roce pracovali indiáni zadarmo v domě majitele statku; v Peru tento zvyk přetrvává dodnes; (AM, MM, JD).

pongo, m. (← keč. *punco*; ← aim. *punca* „strážce, hlídač“) **(1)** (Bol, Per, Ekv, Chil): indián vykonávající práci sluhy; př.: *el pongo esperaba en la puerta; se quitó la montera, y así descubierto, nos siguió hasta el tercer patio*; ■ Var: (Ekv): *ponga*; **(2)** (Bol, Per, Chil, Ekv): indián sloužící statkáři během týdne na statku za pronájem části jeho pole; **(3)** (Ekv, Per): úzký nebezpečný přechod přes řeku; (RAE, MS, AM, MM, BDE). • **(4)** (Per): vedlejší závlahový kanál odvádějící vodu z hlavního; př.: *algunos dueños de tiendas y pongos*; (RR). • **(5)** (← aim.) (Bol, Per, JižAm): vzdělaný indián; (MS). • **(6)** (Mex): člun, loďka; (JD).

pongolote, m. (← totonaca) **(1)** (Mex): sukulent (*Bombax ellipticum*); ► vysoký; vyskytuje se v tropické Americe; **ve středu a na jihu Mexika**; má trnitý kmen; axilární květenství; **přisuzují se mu léčivé účinky**; **(2)** (Mex): květ této rostliny; (MS, MM).

pongueaje, m. **(1)** (Bol): viz: *pongaje*; (MS, AM).

poni, m. **(1)** (Arg, Urug): viz: *pony*; (MS, MM, JD).

poniente, m. **(1)** (Chil): pekařův pomocník; ► dává pečivo do pece; **(2) poniente no miente** (Arg): od západu přichází déšť; (MM, JD).

ponina, f. **(1)** (Kub): sbírka peněz (na něco); (DA, JD). • **(2)** (Kol, Kub): příspěvek (peněžní); ► od každého, kdo slavnost finančně podpořil; slouží k uhrazení výloh oslavy, slavnosti; **(3)** (Kol, Kub): zábava; ► účastní se jen ti, co na ni přispěli; (AM, MM). • **(4)** (Am): podíl na útratě; (JD).

ponqué, m. (← angl. *pancake*) **(1)** (Ven, Am): lívanec z mouky, mléka, vajčec a másla; **(2)** (Mex): jemné vaječné pečivo; **(3)** (Am): ženské šminky; (MS). • **(4)** (Kub, Portor, Ven): moučník; ► jemné nadýchané těsto z mouky, másla, vajec a cukru; (AM). • **(5)** (Kol, Ven): dort, koláč; ► většinou kulatý; ovocný nebo s krémem; s cukrovou nebo čokoládou polevou; (BDE).

pontaje, m. **(1)** (Am): mostné; ► platba za použití mostu (přejetí po něm); (MM).

ponte, citosl. **(1)** (Mex): klid, klid!; hodná!; ► pro uklidnění krav při dojení; (MM).

ponteadero, m. **(1)** (Kol): místo pro budování (montáž) mostu; (RAE).

pontear, tr., [Š: *mimar*] (1) (Salv): rozmazlovat; (RAE).

ponteduro, m. (1) (Mex): sladká pražená kukuřice; ► obalená v medu; pražená kukuřice se vloží do nádoby s hustým teplým medem; míchá se do té doby, než se všechn med na rozpukaná kukuřičná zrna nalepí; (AM).

pontezuela (pontizuela), f. (1) (Arg, Urug): ozdobný dodatek přidělaný k udidlu koně; ► tvarem by se dal přirovnat v srpku měsíce; netvoří součást standartní výbavy; př.: *no ves que el andar saltando al pedo no lleva a nada güeno; ¿te han basuriado <basuerado>, hermano?; ¡pobrecito!; ¡si te has quedado con la pontizuela caída!; y Pedro aflojaba el labio inferior con expresión que trataba de acercar, lo más posible, a la de un freno con pontezuela*; (RR, AM, NET).

pontificar, intr. (1) (Am, Mex): prohlásit s vážností v hlase; (MM, JD). • (2) (Mex): vyslovit se o něčem; (JD).

pontizuela, f. (1) (Bol): viz: *pontezuela*; (AM).

pontocón, m. (1) (Kol): strčení, šťouchanec, drcnutí; (AM, MM).

pony, m. (← angl.) (1) (Arg, Urug, Chil): pony, poník; ► koňská rasa malého vzrůstu; (2) (Mex, Arg, Urug): hříbě, hříbátko; ■ Syn: *poney; poni*; (MS, MM, JD).

popa, f. [Š: *globo*] (1) (Nik): nafukovací balóněk; (RAE). • (2) **echar ~** (Ven): dětská hra; ► spočívá ve vystrkávání někoho odněkud; (AM). • (3) **estar en la ~** (Kub): přihřívát si svou polívkčičku; (JD).

popal, m. (← nah.) (1) (Mex): laguna, močál nebo bažina pokrytá (zarostlá) vodními rostlinami; (MS, AM, MM, JD).

popalear, intr. (1) (Mex): chodit močálem; (MS).

popaleo, m. (1) (Mex): chůze po močálu; (MS).

popalera, viz: *popalería*; (MS).

popalería, f. (1) (Mex): bažinaté území; ■ Var: *popalera, popalerío*; (MS).

popalerío, viz: *popalería*; (MS).

popalero, -ra, adj. (1) (svMex): močálovitý, bažinatý; žijící v bažinách; viz též: *popal*; (MS, DA, JD).

popayán, (1) todo el mundo es ~: viz: *mundo*; (AM).

pope, m. (← angl. *pupy*) (1) (US): pes; (MS).

popelina, f. (← fr. *popeline*) (1) (Am): viz: *poplín*; (MM).

popero, m. (1) (Bol, Per): východní část území; kormidelník určitých lodí na řece; (AM).

popí, m. (← guar.) (1) (LaPla): maniok oloupaný a usušený na slunci; (2) (Bol): skvrnitý; př: *cara popí; ropa popí*; (MS, AM).

popis, adj. (1) (Mex): nóbl; př.: *mi caracterización es todo lo contrario a cuando me pongo de señora □popis□*; (BDE).

poplín, m., [Š: *popelina*] (1) (Arg, Urug, Am): bavlněný nebo hedvábný popelín; ► tenká hustá látka vyrobena plátňovou vazbou; převažuje vyšší počet osnovních než útkových nití; využívá se zejména při výrobě oblečení; (RAE, MM, JD).

popo, m. (1) (Kol): rourka, trubice; (AM, MM). • (2) (Kol): *Bambusa popo*; ► druh rostliny z čeledi lipnicovitě; (MM). • (3) (Kol): papírový sáček, kornout; (JD).

popó, m. (1) [Š: *nalgas*] (Chil): zadeček; (2) (Guat, Kol, Mex; Arg, Urug): hovínko; ► dětsky; (RAE, BDE).

popoff, adj. (1) (Mex): nóbl, z lepší společnosti; př.: *viajes a los Estados Unidos, y una esposa popoff, y todas esas cosas que dan prestigio*; (BDE).

popoche, adj. (1) (Kol): viz: *popocho*; (AM).

popocho, -cha, adj/subst. (1) adj. (Kol): přejedený, přesycený; (2) m. (Kol): banán horší kvality; (RAE, AM, MM, JD). • (3) f. (Mex): volavka *Nycticorax gardenii*; (4) f. (Mex): malá jedlá rybka; ► hojně se vyskytuje v jezeře Chapala; (MM).

popojoche, m. (← nah.) (1) (Kost): lesní strom (*Pachira aquatica*); ► vysoký až 18 m; kmen slouží jako zásobárna vody; tmavě zelené listy; plodem je tobolka; (MS, NET).

popolocas, m., pl. (1) (Mex): indiáni žijící v rozlehlé oblasti omívané Tichým oceánem; ► hlavním městem oblasti je Mexcaltepec; potomci těchto indiánů žijí ve státě Guerrero (jeden za státu Mexika), v oblasti Ajuchitlán; jejich jazyk se sdružuje s jazykem rodiny *hoca* v Kalifornii; (MM).

poporear, tr. (1) (Kol): konzumovat koku; viz též: *poporo*; (MS, AM).

poporeo, m. (1) (Kol): konzumace koky; (MS).

poporito, m. (1) (Ven): boulička (zdrob. *poporo*); (MS).

poporo, m. (← arw., karib.) (1) (Bol, Kol, Per, Ven: **Maracaibo**): čutora; ► indiáni v ní uchovávají koku; (2) (Ven): dřevěná palice, kyj, klacek; (3) (Kol, Ven): nádor; boule; př.: *yo mismo tengo un poporo en el hígado*; (MS, AM, MM, JD, BDE).

poporoila, f., hovor. (1) (Hond): aristokracie; ► privilegovaná vrstva (nebo člověk) ve společnosti; (RAE).

poporoto, m. (1) (Ven): palice, kyj, klacek; (2) (Ven, Kol): boule; (MS, MM, JD).

popotal, m. (1) (Mex): terén zarostlý travinami (slámou, viz: *popote*); (RAE, MM). • (2) (Mex): sláma; ► používá se na výrobu košťat; (3) (Mex): slámka, brčko; (4) a **quien se come las vigas, se le atorán los ~es** (Mex): vidět mrvu v oku bližního svého a nevidět břevna ve svém; (JD).

popote, m., lid. (← nah. *popotl*) (1) (Mex): kratší sláma zlatavé barvy využívaná na výrobu košťat a smetáků; (2) (Mex): slámka, brčko; př.: *Rodrigo chupó los popotes con entusiasmo*; (RAE, AM, MM, JD, BDE). • (3) a **quien se come las vigas, se le atorán los ~s** (Mex): rozčilovat se kvůli něčemu nedůležitému; kvůli chybám ostatních, ale ty své opomíjet; (AM). • (4) (Mex): *Arundinella brasiliensis*, *Rodii*; ► rostlina z čeledi lipnicovité; její lehký dutý stonk se používá na výrobu košťat; (5) (Mex): pojmenování pro rostliny s tenkým a dutým stonkem; (MM).

popotillo, m. (1) (Mex): podélně tkaná kordová / šňůrková / kordonetová tkanina; ► připomíná povrch zarostlý *popote*; viz: *popote*; př.: *con los dos pesos que me sobraron me compré un par de medias de popotillo, negras*; (RR, MM). • (2) (Mex): keř; viz: *pono pinito*; (DA).

popoyol, m. (← nah.) (1) (Mex): sněť kukuřičná (*Ustilago maydis*); ► druh houby parazitující na kukuřici (MM).

popoyote, m. (← nah.) (1) (Mex): druh jedovaté houby; (MM).

Popular (La), (Arg): značka běžného kuřiva; př.: *¿unos paquetes de La Popular?*; (RR).

popusa, f. (1) (Bol, Guat, Salv): viz: *pupusa*; (AM, JD). • (← kič.) (2) (Bol): rostlina *Werneria digitata*; ► roste v Andách; používá se na zkažený žaludek a horskou nemoc; (MM).

póquer, m. (← angl. *poker*) (1) (Am): poker (karetní hra); (MM).

póquil, m. (← map. *pocull*) (1) (Chil aj.): druh americké traviny čeledi hvězdnicovité dřívě složnokvěté *Compositae*; ► s úzkými vrchními listy, oboupohlavními plnými krátkými a skoro uzavřenými květy, které se užívají při barvení na žluto; (RAE).

poquitero, -ra, adj/subst. (1) (Hond, Kost, Mex, Salv): hokynářský; hokynář; (RAE, MM, JD). • (2) (Guat, Mex, Nik): maloobchodní; maloobchodník; (AM, MM). • (3) m. (Guat, Mex, Nik): sázeč nejnižších sum; (MM).

poquito, adj/subst. (1) **ser muy ~¹** (Arg, Mex, Portor): být nesmělý nebo stydlivý; (2) **ser muy ~¹** (Arg, Mex, Portor): být skromný; (MM). • (2) adj. (Am): stydlavý; skromňoučký; (3) adj. (Ekv): šklidilský; (4) **por ~** (Kub): o chloupku; (JD).

por, viz: *estar por*; (RR).

pora, m/f. (1) (Par, Arg): strašidlo; ► duch, kterého si každý představuje jinak; obvykle se ohlašuje písknutím; př.: *ninguna investigación ha podido aclarar el misterio de los pintores nocturnos; ni las multiplicadas rondas de los vigilantes; apenas daban la vuelta a la manzana que cuando volvían, ya estaban las terribles acusaciones, goteando su infamia todavía fresca; es cosa de brujería, son los poras, decían los soldaditos*; (RR, AM).

poragüero, m. (1) (Kol: Riohacha): nosič nebo prodejce vody; (AM).

porcachún, -una, adj. (← it: janov.) (1) (LaPla): sprostý a špinavý; (MS).

porcata, f. (← it. *porcata*) (1) (Per): svinstvo, špína; (MS).

porcaya, f. (1) (Per): sprostárna, sviňárna, prasečina; (MM, JD).

porcelana, f., (← it. *porcellana*) [Š: *orinal*] (1) (Mex): záchodový mísa; (RAE). • (2) (Guat): podšálek; př.: *se acomodaron los dos viejos al lado de una mesa en dos sillas, para leer la carta ante dos copas de aguardiente que acompañó la que servía, con una porcelana que tenía de un lado un puño de sal y del otro tres rojadas de mango verde*; (RR, AM). • (3) (Mex: Jalisco): talíř (obecně); (4) (Mex): nočník; (AM). • (5) (Kol): umývadlo; (6) (Guat): miska, talířek; (JD).

porcelano, -na, adj. (1) (Am): o koni: se sněhobílou hřívou a ohonem; ► výraz se používá výhradně ve spojitosti s koněm zvaným *silver* - černý kůň se sněhově bílou hřívou a ohonem; (MM).

porcia, f. (1) (Kol, Kost): špetka, troška; (2) (Kol, Kost): velké množství, spousta; (MM, JD).

porción, f. (1) (Am): velké množství; (MM).

pore, viz: *party*; (MS).

porfiadez, f. (1) (Mex): tvrdošijnost; (JD).

porfiado, m. [Š: *tentetieso*] (1) (Kost): stojací panák; ► hračka, která se po nachýlení vrátí do původního postavení; (RAE, AM). • (2) (Kost, Ekv, Ven): kožený panák; ► staví se do býčích arén; aby se na něm býk rozzuřil a vybil; (MM). • (3) (Am): koutka; (JD).

porfirato, m. (1) (Mex): diktatura Porfiria Díaze; ► 1877 – 1911; ■ Var: *porfiriato*; *porfirismo*; (JD, BDE).

porfiriano, -na, adj. (1) (Mex): porfiriovský; ► vztahující se k Porfiriu Díazovi; př.: *al derrocar a la dictadura porfiriana*; (BDE).

porfirismo, m. (1) (Mex): hnutí či diktatura prezidenta Porfiria Díaze; př.: *se veía desde entonces cómo iba <Carranza> derecho, sin prestancia guerrera ni austeridad pública, a un mal porfirismo de segunda mano*; ■ Syn: *porfiriato*; (RR, BDE).

porfirista, adj/subst. (1) adj. (Mex): porfirovský; (2) m. (Mex): přívrženec Porfiria Díaze; př.: *salvo un tío mío que era porfirista, como todo México en esa época, nosotros éramos revolucionarios*; (JD, BDE).

porch, m. (← angl.) (1) (Am): viz: *porche*; (MM).

porche, m. (← angl. *porch*; fr. *porche*) (1) (Am): krytý přístřešek nad vchodem domu, kostela nebo velkých budov; (MM).

pormenor, m. (1) (Am): detail, podrobnost; ► užívá se i v množném čísle; př.: *deme usted pormenores del contrato*; (MM).

pormenorizar, tr. (1) (Am): podrobně popsat, uvést podrobnosti; (MM).

poro, m., (1) [Š: *puerro*] (Mex): *pór zahradní* (*Allium porrum*), pórek; (2) (← keč. *puru* „nádoba na vodu“) (1) (szArg, Bol, Par): tykev ve tvaru hrušky s hrdlem; ► slouží k různým účelům, zejm. na přípravu maté; *nádoba nemá ucho*; (RAE, AM, MM, JD, BDE). • (3) (← keč.) (Arg, Bol, Par, LaPla): *kalabasa*; (4) (Per: *Valle del Mantaro*): nádoba naplněná kamínky, používaná jako hudební nástroj; (MS, AM, JD). • (5) *no tener un ~ de pendejo, -a (de tonto, -a)* [Š: *no tener pelo de tonto, de pendejo*] (Portor): mít za ušima, mít všech pět pohromadě; př.: *como yo de pendeja no tengo un poro*; (RR).

poró, m. (1) (Kost): druh stromu; viz: *bucare*; (MM).

poronco, viz: *porongo*; (MS).

poronga, f., venk. (← *porongo*) (1) (Nik): hliněný džbán; (RAE). • (2) (Arg, Par, Urug): varlata; (3) (Kost): nádoba na vodu; (4) (Chil): nevhodný žert; (5) (Bol): penis; (6) (Chil): *nicka, nula*; (7) *¡la ~!* (Arg, Chil): *to určitě, vole!*; ► *negativní sarkastická odpověď*; (MS, AM, MM). • (8) (Chil): *výsměch, posměch*; (AM).

porongal, m. (1) (Arg, Chil): místo, kde v hojném počtu rostou tykve (*porongos*); (MS).

porongo, m. (← keč. *puruncu*; map. *phorongo* „hliněná nádoba s dlouhým a šikorým hrdlem“) (1) druh jednoleté rostliny čeledi tykvovité *Cucurbitaceae*; ► má velké listy a velké bílé nebo nažloutlé plody o délce 7 až 90 cm, využívají se jako nádoba na různé věci; čerstvé se konzumují jako tykve; pochází z Indie a pěstuje se skoro po celé Jižní Americe; (2) (LaPla, Bol): tykev ve tvaru hrušky s hrdlem; viz též: *poro*; (3) (Per, Urug): hliněná nádoba sloužící k uchování vody nebo alkoholického nápoje *chicha*; (4) (Arg, Bol, Kostar, Chil, Per, Urug): *nádoba z tykve nebo z pálené hlíny*; (5) (Per: Lima): *plechová nádoba; smaltovaná nádoba*; ► s úzkým krkem, pokličkou a uchy sloužící k prodeji mléka; (6) (Per): velká protáhlá tykev sloužící jako zásobník vody; (RAE). • (7) (Arg, Bol, Chil, Per, Urug): čutora, baňatá láhev; (8) (Arg, Bol, Chil, Per, Urug): tykev (*Lagenaria siceraria*, *Lagenaria vulgaris*); ► je statná popínavá jednoletá rostlina z rodiny *cucurbitaceae*; dorůstá do délky okolo 10 m; plod – tykev se používá po vysušení na výrobu hudebních nástrojů a nádob, mladé plody jsou jedlé, používané na saláty; (9) (Arg, Bol, Kol, Kost, Chil, Per, Urug, LaPla): *kalabasa*; ► nádoba vyrobená z tykve *sloužící ke konzumaci maté*; př.: *activé las brasas y llené el poronguito en la yerbera*; (10) (Chil, Pan): čutora vyrobená z hlíny; (11) *přenes.* (Chil): malý a bezvýznamný jedinec; (12) (Kost): druh lastury; (13) (Kol): tlustoučká osoba; ■ Var: *poronco, porrongo*; (MS, AM, MM, BDE). • (14) (Am): *dýně*; (15) pl. (Am): *kozy (prsy)*; (JD).

poronguero, m. (1) (Per): prodavač mléka; (RAE). • (2) (Chil): někdo, kdo vypráví hloupé vtipy; (MS, MM).

poronguito, m. (1) (Chil): tvrdžák; (MS).

poroporo, m. (← kič. *pururu*) (1) (StřAm, Kol, Per, Ven): lilek (*Solanum aviculare*); ► rychlerostoucí keřovitá rostlina; dorůstá až do 4m; hermafroditní květy jsou bílé a modrofialové barvy; bobule mají v průměru 10-15mm a jsou zbarveny od růžovooranžové až po karmínové

- červenou; listy a nezralé plody obsahují toxický alkaloid užívaný jako základ pro antikoncepční prostředky; ■ Var: *purupuro, purupuru*; (MS). ● (2) (StřAm, Kol): *Maximiliana vitifolia*; ► velký strom; v létě shazuje listy a zahálí se do nápadných žlutých květů; (3) (Kol): mučenka; ► alternativní pojmenování; (MM).
- pororó**, m. (← guar.; onomat.) (1) (výchBol, Par, Arg, Urug, LaPla): popcorn, pražená kukuřice; (RAE, DA, AM, MM, BDE). ● (2) (LaPla): kravál; ► sled neharmonických hlučných zvuků; zvuk podobný pukání zrněk na pánvi při přípravě popcornu; ■ Var: *pururu*; (MS, AM). ● (3) (Am): žvanil; (4) (Arg): kočička, fidlání; (JD). ● (5) (LaPla): kukuřice (rostliny); ► má drobná zrnka zářivě perleťové barvy; vyrábí se z nich popcorn; (BDE).
- pororoca**, m. (1) (← guar. *pororoc*) (LaPla): přílivová vlna v ústí řek; ► velmi silná vlna, která rozbíjí koryta řek a zvedá hladinu moře při přílivu; (AM, MM).
- porota**, f. (1) (Arg): malinká žena nebo dívka; (MS).
- porotada**, f. (1) (Chil): jídlo z fazolí; ► levný a výživný pokrm z fazolí, tuku, cibule a nudlí; (2) (Chil): jídlo chudých; (MS, MM, JD). ● (3) (Chil): žvanec, žrádlo; př.: *trabajar por la porotada* (dřít se za kus žvance); (JD).
- porotal**, m. (1) (Arg, Chil, Par, Per, LaPla): pole fazolí, fazoloviště; (2) (Arg): velké množství něčeho; (MS, MM, JD).
- porotazo**, m., hovor. (1) (Chil): trefa, úspěch (v hazardní hře, v riskantním podniku); (RAE).
- poroteada**, f. (1) (LaPla): dušené nebo vařené fazole; (2) (LaPla): žena hodně zasvěcená do sexu; (MS).
- porotear**, intr. (1) (LaPla): smilnit; (MS).
- porotero, -ra**, adj/subst. (1) adj. (Chil): týkající se fazolí (*poroto*), zejm. jejich pěstování; (2) m. (Chil): jedlík fazolí; (3) f. (Arg, Chil): pták (*Gallinago paraguayae*); ► pták až 32 cm velký; má dlouhý rovný zobák; peří hnědé barvy; od hlavy po ocas světlejší a na břicho bílé; nohy má žluté; (4) f. (Chil): ústa; ► označení kvůli podobnosti s fazolem obecným (*Phaseolus vulgaris*); (5) (Chil): hudební árie; (6) f. (Chil): dětská hra; ► jeden z hráčů si přidřepne, opře si lokty o kolena a narovná záda ve vodorovné poloze; ostatní přes něj skáčou; ■ Syn: *rango* (LaPla); (7) m. (Arg): podšálek; (MS, DA, AM, MM). ● (8) f. (Chil): bubnování (na hudební nástroj); (AM). ● (9) adj. (Chil): fazolový, mající rád fazole; (10) f., lid. (Chil): huba; (JD).
- porotillo**, m. (1) (Arg, Chil): rostlina (*Macroptilium*); ► planě rostoucí; květy jsou fialové; plodem je lusk; (MS, DA). ● (2) m., lid. (Arg, Chil): *Phaseolus postratus*; ► planá rostlina; (MM).
- porotita**, f. (1) (Arg): milá zdobnělina k výrazu *porota*, tzn. malinkatá žena nebo dívka; (MS).
- poroto, -ta**, m/f. (← kič. *purutu* „druh fazole“) (1) hovor. (Chil): dítě; (2) m. (JižAm: kromě Ven, Kost): fazole (rostlina); (3) (JižAm: kromě Ven, Kost): fazole (plod); př.: *porotos pintos* (barevné fazole); (4) (JižAm): pokrm připravený z fazolí; (5) **apuntarse un poroto**, hovor. (JižAm): být úspěšný (ve hře nebo v jakékoliv činnosti); (6) **ganarse alguien los porotos** (Chil): vydělávat si na živobytí; (RAE, MM, JD, BDE). ● (7) (StřAm, Kost): jídlo z fazolí; (8) (StřAm, Kost): běžné denní jídlo; (9) m., přenes. (Chil): osoba podřízená někomu; (10) (Chil): přezdívká; (11) (Chil, LaPla): malicherná osoba, dítě; (12) (Chil): karamely (bonbón); (13) (Chil): hudebníci; (14) (LaPla): penis; (15) **anotarse (apuntarse) un ~** (Arg, Par, Urug): zapojit se do hry; mít v něčem úspěch; (16) **es un ~** (LaPla): to je levou zadní; (17) **la de apalearse ~s** (LaPla): silná ruka nebo paže; (18) **me importa un ~** (LaPla): je mi to fuk; (19) **no valer un ~** (La Pla): nemít cenu, význam; (MS, AM, MM). ● (20) ~s, pl. (Ekv): název pro jídlo - něco jako 'garbanzos' (cizrna) ve Španělsku; př.: *ya te he conseguido un empleillo que te dé para los porotos*; (RR). ● (21) **anotarse un ~¹** (Arg, Par, Urug): získat bod ve hře; (22) **anotarse un ~²** (Arg, Par, Urug): mít kliku; (23) pl. (Chil): všední jídlo; (MM). ● (24) (Chil): skrček; chudáček; smrádek; křupan; (25) pl. (Chil): žvanec, jídlo; (26) **más chileno que los ~s**, hanl. (Chil): úplný Chilec; (27) **tomar los ~s** (Chil): baštit; (JD).
- porquería**, f. (1) (Kub): kravina, volovina, konina; (2) **es una ~** (Kub): stojí to pár babek; (JD). ● (3) subst. + **de ~**, vulg. (Chil, Per): zatracený, podělaný; př.: *no me gusta que me tutees, cholo de porquería; me duele este diente de porquería*; (BDE).
- porra**, f. (1) (Mex): fanoušci; př.: *la rugiente porra nacional*; (2) (Mex, Salv): povzbuzování; ► výkřiky, zvolání fanoušků; (RAE, BDE). ● (3) (Kost, Nik): klaka, skupina lidí tleskající nějaké veřejné vyhláše, slavnostnímu prohlášení; (4) [Š: *greña, melena, cabello crespo*] (Arg, Bol, Urug): kštice, hříva, kudrnaté vlasy; př.: *mala inclinación tenés –continué, mirando el pelo motoso y desordenado de mi interlocutor–; si fuera el patrón te mandarían cortar la porra pa <para> rellenar*

pecheras; viz též: *porrudo*, *porrista*; (RR). ● (5) (Arg, Bol, Urug): pramen zamotaných, zašmodrchaných vlasů (na čele); (6) (Bol): vklad hráče; ► suma, kterou zaplatí každý účastník hazardní hry; (7) (Kol, Kub): název pro různé druhy hazardních her; (8) (Bol): nádobka nebo kalabasa s uchem; ► používala se jako naběračka; kalabasa je nádobka určená na čaj maté; (9) (Mex): politická klaka; ► skupinka lidí, kteří hlasitě aplaudují v předem určené momenty; (10) (Mex): klaka; ► v divadle, na veřejném místě; (AM, MM, JD). ● (11) (Kost): drzoun, protiva (o chlapci); (12) **irse, mandar a la ~** (Am): poslat někoho k čertu; (MM). ● (13) **echar la ~** (Mex): házet pětník, losovat; (JD).

porracear, tr. (1) (Mex, Ven): bít, natlouct někomu; (MM, JD).

porrada, f. (1) (Arg): větší množství; (2) (Arg): hromada, spousta; př.: *una porrada de chiquillos*; *una porrada de dinero*; (MM).

porrazo, m. [Š: *porrada*] (1) (Ekv, Hond): hromada, spousta; př: *porrazo de gente* (plno lidí, dav); *porrazo de dulces* (hromada sladkostí); (RAE, AM, MM, JD). ● (2) **de un ~** (Am): najednou, naráz; (MM, JD). ● (2) **como un ~ en la espinilla** (Ven): šeredný jak noc; (JD).

porretada, f. (1) (Arg): množství, hromada; (MM).

porridge, m. (← angl.) (1) (Chil): druh kukuřičné kaše; (MS).

porrista, m/f. (1) m. (Kub): příslušník kubánské bezpečnostní skupiny Porra; ► působila na Kubě ve 30. letech 20. stol; (2) f. (Hond): roztleskávačka; (3) m/f. [Š: *hinch*] (Mex): fanoušek; (RAE).

porro, m. (1) (Kol): kuželovitý buben, bubínek; ► potažený jedním kusem kůže; (2) (Kol): večerek, na kterém se tančí na melodii tohoto nástroje; (AM, MM, JD).

porrón, m. (1) (Chil): pór zahradní, pórek; (2) (Ven): velká plechová nádoba; plechovka; (MM, JD). ● (3) (Arg): litr piva; (BDE).

porrongo, m. (1) (Kol): viz: *porongo* (MS, MM).

porrongo, -ga, adj (1) (Ven: Trujillo): zavalitý, baculatý; (AM).

porrudo, -a, adj/subst. [Š: *greñudo*, *cabelludo*] (1) adj. (Arg, Urug): vlasatý, rozčuchaný; př.: *corcovió <corcoveó> el de los tamangos y creyéndose muy fijo <seguro de sí>: □ más porrudo serás vos, gaucho roto □, me dijo*; (RR). ● (2) adj. (Arg, Urug): hlavatý, mající velkou hlavu; (MM). ● (3) m. (Arg): trouba; (4) f. (Ven): sedlová taška; (JD).

porriacaso, m. (1) (szArg, Ven): kabel, torna, chlebník; ► cestovní vak na zásoby; (RAE, AM, MM, JD).

portabandera, com. [Š: *abanderado*] (1) (Mex): praporečník; ► člověk nesoucí vlajku během procesí a při jiných veřejných aktech; (RAE, JD).

portabusto(s), m. [Š: *sostén*] (1) (Mex, Nik): podprsenka; (RAE, JD, BDE).

portación, f. (1) (Arg, Mex, Urug): nošení, držení zbraní; (2) (Nik): zbrojní průkaz; (RAE). ● (2) **~ de arma**, [Š: *tenencia de arma*] (Par, Urug): nošení, držení zbraně; př.: *seguro que no tenés permiso de portación de arma; ¿ves?, es peligrosísimo; si te pillan vas a la cárcel*; (RR, MM). ● (3) (Am): nošení; ► tento výraz se používá snad jen v jediném slovním spojení: *portación de armas* (nošení zbraní); (MM, JD).

portacomidas, f. (1) [Š: *fiambreira*] (Kol, Portor, Ven): jídlonosič; ► v Portoriku se výraz používá v mužském rodě; (RAE, AM, JD).

portafolio(s), m. (← fr. *portefeuille*; it.) (1) (Kol, Chil, Mex, Ven, Am): aktovka; př.: *vieron a Gregorovius cargando como de costumbre con un portafolio cargado de libros*; (MS, JD, BDE). ● (2) (Am): peněženka, náprsní taška; (JD).

portal, m. (1) (StřAm): jesličky; (2) (Kub): podloubí; (MM).

portalámparas, m. (1) (Arg, Par, Urug): objímka; ► část lampy, do které se šroubuje žárovka; (2) (Chil): kovová ochrana žárovek (v tramvajích); (MM).

portalápiz, m. (1) (Mex): násadka na pero; (2) (Mex): spona pera; (MM, JD).

portaligas, m. [Š: *liguero*] (1) (Arg, Chil, Ekv, Per, Urug): podvazkový pás; (RAE, JD).

portamaletas, m. (1) (Chil): zavazadlový prostor, kufřík; př.: *amenazaron al conductor a quien llevaron hasta el sector de Quilín donde lo obligaron a introducirse en el portamaletas*; (BDE).

portañuela, f. (1) (Kol, Mex): dvířka od vozu, kočáru; (2) (Chil): druh konstrukce na zajištění nákladu na vozidle; (AM).

portar, tr. (1) (Am): dopravovat, vézt; (2) **~se** (Am): sekat dobrotu, pěkně se chovat, nedat se; (3) **~se** (Ekv): ukázat se; ► štedrostí aj.; (JD).

portar vía, tr. (← it: *janov.*) (1) (LaPla): odnést pryč; odnést; (MS).

portasenos, m. [Š: *sujetador, sostén*] (1) (Par, Arg): podprsenka; př.: *candelabros temblantes/ sardinas en el piso y en las murallas abiertas el ojo/ portasenos caídos y pasta de hígado para tus piernas*; (RR).

porte, m. (1) (Chil): dárek; ► především k jmeninám; (AM).

portear, intr. (1) (Arg): odejít, vypadnout, vymáznout; viz: *puertear*; (RR, AM, JD).

porteño, adj/subst. (1) adj. (Am): přístavní; (2) adj. (Arg): buenosaireský, z Buenos Aires; (3) adj. (Chil): valparaiský, z Valparaíso; (4) adj. (Guat): z Puerto Varrios; (5) adj. (Mex): veracruzský, z Veracruz; (6) m. (Am): obyvatel přístavního města; ► Buenos Aires, Valparaíso, Veracruz, apod.; (JD, BDE).

porter, m. (← angl.) (1) (Mex): řidič; (MS).

portera, f. [Š: *portón de estancia, portilla*] (1) (Urug): velká vrata usedlosti; př.: *al llegar a la portera, en uno de cuyos costados mostraban sus chuzas unas pitas, los jinetes descabalgaron*; (RR, AM).

portezuelo, m. (← *puerto*) (1) (Chil, Arg): průsmyk; úžlabina; (AM, MM, JD).

portillo, m. (1) **por mi lado no hay ~**, venk. (Mex): nemám nic proti; mně můžeš (můžete) věřit; na mou duši; př.: *se trata, a lo que parece, de seguir peleando; buenos, pos a darle; ya sabe mi general, que por mi lado no hay portillo*; (RR, MM).

portland, m. (← angl.) (1) (Am): portlandský cement; (MM).

portón, m. (1) (Ven, Am): brána, vrata; ► od stájí, ohrad, nádvoří, apod.; (RAE, MM). • (2) (Chil): zadní vchod; ► jen pokud je velký; (MM).

portorrica, f. (1) (Mex): druh písňe; ► zpívá se v Guerreru (jeden ze států Mexika); (AM).

portuario, -ria, adj. (1) (Arg, Chil, Par, Urug): přístavní; př.: *obrero portuario*; (MM).

poruña, f. (← keč. *puruña* „kuchyňská hliněná mísa“) (1) (Arg, Chil): dobytčí roh užívaný v dolech jako naběračka; ► k prověřování kvality nerostů; (2) (Arg, Chil): naběračka; ► používaná v obchodech na nabírání rýže, cukru, fazolí, apod., na váhu nebo do papírových kornoutů; (MS, AM, MM, JD).

(3) (Arg, Chil): zahradnický nástroj; (4) (Arg): hliněný džbán; (5) **hombre de ~** (Chil): neurozený, prostý; ■ Var: *puropuro, purupuru*; (MS, AM, MM, JD).

poruñazo, m. (1) (Chil): podvod realizovaný obchodníkem s falešnými kovy; (MS, AM). • (2) (Chil): napálení; (JD).

poruñear, tr. (1) (Chil): podvést někoho; ► nabízet pravé kovy, ale ve skutečnosti **prodat** falešné; kvalitní kov se ukazuje v dobytčím rohu; (2) (Chil): mýlit se, zlobit se; ■ Var: *poruñear*; (MS, AM). • (3) (Chil): podvést, oklamat; tahat z někoho peníze; (AM, JD).

poruñeo, m. (1) (Chil): uskutečněný obchod s falešnými kovy; ■ Var: *poruñeo*; (MS).

poruñero, m. (1) (Chil): obchodník s falešnými kovy, které však vydává za pravé; (2) (Chil): podvodník, darebák; ■ Var: *poruñero*; (MS, AM). • (3) adj. (Chil): tahající peníze; (JD).

pos, spoj. [Š: *pues*] (1) (Mex, Guat, Kost, Pan, US aj.): tedy, nuže, tudíž, neboť, protože, vždyť, když; ► v nepřizvučném postavení ve větě, např. před slovesem; př.: *pos, ¿qué he de decir <decir>?; yo haré lo que ustedes digan*; (RR, BDE). • (2) viz též: *pose*; (MS).

posada, f. (1) (Hond, Mex, StřAm): druh slavnosti; ► typická slavnost těchto zemí; účastní se jí všechny společenské třídy; období slavností začíná 16. prosince a končí 24. prosince; pořádá se procesí, při kterém lidé nesou postavy svatých; v předem určených domech se vítají tito poutníci; zpívají se koledy; poté se lidé baví, tančí a zpívají; každým dnem však ztrácí své charakteristické rysy; (2) (Hond, Mex): neohlášená zábava; ► přichystá se v domě majitele bez jeho vědomí; zejména okolo Vánoc; př.: *el 23 de diciembre de 1969 miembros de nuestra sociedad se dieron cita en la posada que organizó M.A.*; (AM, MM, BDE).

poscafé, viz: *pluscafé*; (MS).

pose, f. (← fr. *pose*) (1) (Arg, Kol, Chil): přetvářka, faleš; (2) (Kol): nápadný postoj; (3) (Kub, Mex, LaPla): postoj, chování; ■ Var: *pos*; (MS).

posesión, f. (1) (Chil): panství, venskovské sídlo s půdou; ► pozemky slouží jako sady nebo pole; (2) (Ven): statek, farma; (AM, MM, JD).

posero, ?. (← fr.) (1) (Chil): ??; (MS).

posero, -ra, adj/subst. (1) m. (Chil): o člověku: pózér; chovající se nepřírozně; (RAE). • (2) (Guat): afektovaný, strojený, vyumělkovaný; (DA).

posición, f. (← angl. *position*) (1) (Am): pozice, postavení, místo; (2) (Am): poloha; (3) (Am): postoj (k nějaké situaci); (MM).

positivo, adj. (1) (Kub): revoluční, pokrokový; př.: *actitud positiva*; (JD).

posma, f. (1) (Ven): zapáchající voda; (AM).

posmo, -ma, adj., hovor. [Š: *podrido, hediondo*] (1) (Ven): zejm. o vodě, masu: zkažený, zapáchající, smrdutý, páchnoucí; př.: *en el rancho jallé <hallé> dos casimbas de agua ya posma*; (RAE, RR).

posmón, -ona, adj/subst. [Š: *pesado, fastidioso; que obra mal*] (1) (Ekv): nudný, protivný, nepříjemný, dotěrný, nedůtklivý, útočný; jednající špatně; př.: *no ve cómo el rosca del tal doctor Tupatauchi ha echado a perder el proyecto de los casinos en la laguna?; se ha de haber movido duro y feo la longa posmona de la hermana*; (RR).

posol, viz: *pozol(e)*; (MS, MM).

posta, f., i adj. (1) f. [Š: *centro, puesto, servicio de urgencia*] (Per, Chil): pohotovost, ambulance, stanice první pomoci; př.: *deben de haberlo molido a palos; después lo fueron a botar por ahí; murió en la posta, parece*; (2) f. (Kost): libový plátek hovězího nebo vepřového masa (bez kosti a sádla); (3) adj. (Kost, Arg, Urug): velmi dobrý; o ženě: krásná, hezká; př.: *¡qué señora posta tiene fulano!*; (RR, BDE). • (4) ~ **médica**, f. (← it.) (Kub): ambulatorium, zdravotní středisko (na předměstí nebo venkově); (RAE). • (5) (Arg, Kol, Chil): plátek libového masa; (6) (Chil): libové hovězí maso; (MM). • (7) (Kub): porce; (8) (Kub): brána kasáren; (9) **meterse las ~s** (Kub): naprat, nacpat si panděro; (JD).

postaci6n, f. (1) (Chil): kladení sloupů; (2) (Chil): sloupoví; (RAE).

postaje, m. (1) (Hond): platba daně obci; ► za vývoz hovězího dobytka určeného k prodeji; (RAE).

postalita, f. (1) (Kub): vejtaha, honimír; (JD).

poste, f. (1) ~ **restante**, [Š: *lista de correos*] (Par, Urug, Arg): poste restante; (RR).

posteadado, adj/subst. (1) adj. (Mex): vykolíkováný; (2) m. (Mex): vykolíkování; (JD).

posteadura, f. (1) (Ven): tyčky, kůly tvořící ohradu, plot; př.: *como si eso de mudar una casa y cambiar una posteadura fuera cosa de hacerse en una noche*; (RR). • (2) (Mex): vykolíkování; (JD).

postear, tr. (1) (Mex, Salv, Pan): vsadit kůly plotu, vykolíkovat; (RAE, AM). • (2) (Kol): číhat na někoho, nastražit nějakou past, napálit někoho; objíždět step a shromažďovat dobytek; (AM).

postema, f. (1) (Mex): hnis; (2) (Mex): viz: *nacido*; (MM).

postemilla, f. (1) (Arg, Mex, Nik, Salv, Urug, Am): absces; zánět dásní; (RAE, AM, MM, JD).

posterio, -ría, m/f. (1) (Mex): kůly, tyče plotu; (RAE, JD).

postigo, m. (1) (Kub): dvojité dveře; (JD).

postino, m. (1) (Chil): kočár tažený koněm; ► pro veřejnost (za poplatek); má určené zástavky (náměstí nebo ulice), kde staví; (AM).

postinudo, -da, adj., hovor. (1) [Š: *postinero*] (Ven): nafoukaný; (2) [Š: *calmoso*] (Ven): klidný; (RAE).

postizo, m/f. (1) (Mex): míšenec, míšenka; (JD).

post6n, m., [Š: *balín*] (1) (Chil): náboj malé ráže; (RAE).

postre, m. (1) ~ **del vigilante**, viz: *martín fierro*; (RR).

postrera, f. (1) (Kost, Kol, Ven, Kub, Mex, Ven): poslední vydojené mléko z krávy, **večerní mléko**; ► obsahuje více tuku, obvykle se schová a pije v poledne; př.: *un pichel lleno de postrera amarillita y acabada de ordeñar; un vaso de postrera* (sklenka čerstvě nadojeného mléka); (RR, AM, MM, JD). • (2) (Arg): název taneční figury; ► typické pro argentinský tanec, tzv. *peric6n*; (3) (Kol): pečlivě vydojená láhev mléka; ► tak, aby se na mléku udržela pěna; (AM, MM). • (4) (Kol, Kost, Kub, Mex, Ven): množství mléka (příděl) na osobu; (MM).

postrerizo, -za, adj. (1) (Chil): končící; (MM).

postrero, -ra, f. (1) (Hond): druhá setba (kukuřice, fazolí); (RAE).

postulaci6n, f. (1) (Kol, Per, LaPla): návrzení; jmenování; ► zejména kandidáta na předsedu strany; př.: *aceptó ayer la postulaci6n del Partido*; (BDE).

postulante, m/f. (1) (Am): uchazeč, aspirant na funkci; (RAE). • (2) m. (Mex, Kol, Per, LaPla): kandidát; ► na poslanecké křeslo, apod.; př.: *tambi6n fue atacado a tiros un postulante demócrata cristiano*; (3) m. (Mex): advokát; (JD, BDE).

postular(se), tr/zvrat. (1) tr. (Arg, Kub, Mex, Salv, Urug): navrhnout kandidáta (na funkci); (RAE). • (2) ~**se**, zvrat. [Š: *presentarse como candidato*] (Chil, Arg, Kol, Per, LaPla): ucházet se o zvolení, kandidovat; př.: *ante una inmensa y alegre multitud, hablé yo para renunciar y Allende para postularse; postularse en reelecci6n* (znovu kandidovat, ucházet se o opětné zvolení); (RR, JD,

BDE). • (3) tr. (Mex): navrhnout občana jako kandidáta na volenou funkci; (4) tr. (Mex): vykonávat funkci advokáta; (MM, JD). • (5) (Arg): podporovat; (6) (Am): kandidovat; př.: *postular para senador* (kandidovat na senátora); (JD).

postura, f. (1) [Š: *vestimenta completa, muda*] (Ekv): komplet - oblek s vestou; šaty; (2) (Arg, Urug): období, během něhož se nosí nějaký kus oděvu, než je nutné jej vyprat; př.: *y vestido blanco última vez en mi vida que me hago uno, lavarlo cada tres posturas si es la semana que no está Yamil, si está Yamil ya dos posturas queda la cintura toda marcada*; (RR, AM, JD). • (3) (Arg, Par): částka vsazených peněz; (4) (Kub): rostlina tabáku; ► vypěstovaná na tabákové plantáži a připravená na převoz; (5) (Mex): zastoupení, zastupování; ► v době nepřítomnosti; (MM, JD). • (6) (Mex): oblečení šatů; (JD).

posturero, m. (1) (Mex): náhradní řidič; ► zastupující v době nepřítomnosti; (MM, JD).

pot, m. (← angl.) (1) (Chil): (1) studna; (2) ocenění; (MS).

potable, adj. (1) (Chil): šťavnatý; ► o plodu; (JD).

potaje, m. (1) (Kub): motanice; (2) (Mex): vydatné jídlo; (3) **arreglar un ~** (Kub): dostat někoho z bryndy; ■ Var: *sacar del ~* (Kub); (JD).

potango, m. (1) (Arg): oválná nádoba; (AM).

potazo, m. (1) (Chil): upadnutí na zadek; (MS).

pote, m., [Š: *bote*] (1) (Am): dóza; (RAE). • (2) **estar fuera de ~** (Ven): být vyvedený z míry, být úplně vedle; (AM, JD). • (3) (Mex, Ven): plechovka, konzerva, zavařovací sklenice, skleněná dóza; ► slouží k uchování jídla po dlouhou dobu; (4) (Mex): hrníček na pití; viz: *pocillo*; (5) (Portor): láhev, lahvička; (MM, JD). • (5) (Mex): sklenice; př.: *pote de vidrio para conservas* (zavařovací sklenice); (6) (Ven): konzerva; př.: *estamos presenciando en Venezuela, desde hace años, la pacífica invasión de los potes; todo nos llega en potes: sopas, legumbres, ensaladas, jugos, frutas en almíbar, leche en polvo...en otras partes les dan el nombre más modesto de latas; mis amigos españoles reaccionan frente a los potes venezolanos y los llaman insistentemente botes*; (JD, BDE).

potear, intr. (1) (Arg): souložit, smilnit; (MS).

potencia, f. (1) (Kub): tajné společenství, seskupení sekty náhigů; viz též: *tierra*; př.: *Andrés Petit con ese dinero libertó a unos esclavos de su potencia*; (RR). • (2) (Mex): dlouhé vlasy; (3) **ser una ~ en** (Mex): vyznat se v něčem, být eso v něčem; (JD).

potencial, m. (← angl. *potential*) (1) (Am): potenciál, schopnosti; (MM).

potería, f. (1) (Portor): množství nádobek nebo lahviček; (AM). • (2) (Mex): sklenice, plechovky; (JD).

potete, m. (1) (Bol): viz: *jomete*; (AM).

potiches, m., pl. (← fr. *potiche*) (1) (Chil): váza z čínského nebo japonského porcelánu; (MS).

potichi, m., lid. (1) (Ven): prase *Dicotyles torquatus*; (MM).

potín, m. (1) (Chil): prcinka; (JD).

potincar, tr/zvrat. (1) (Chil): dřepnout si; viz: *apotincarse*; (AM, MM).

potito, m. (← *poto*) (1) (Arg, Bol, Chil, Per): prdelka, **prcinka**; (2) **plata (platita) en (la) mano, (y) ~ en el suelo** (Chil): pořekadlo; ► zaplatíme a dostaneme zboží; z ruky do ruky; (3) **sana, sana, ~ de ranas; si no sanas hoy, sanarás mañana** (Chil): pořekadlo; ► říkají chůvy dětem, aby je utěšily; (MS, MM, JD). • (4) (Mex): štamprle; (JD).

potiza, f. (1) (← fr: Haiti) (Dom): hliněný džbán; ► z propustné, málo vypálené hlíny; díky svému tvaru zůstává v jedné části nádoby voda, která při svém odpařování umožňuje ochlazovat zbytek vody ve džbánu; (AM).

poto, m. (← keč. *putu*) (1) (Per): malá nádoba na nápoje, speciálně na maté; (2) (← mochica *potos*, „nestydaté partie“) [Š: *nalgas*] (SzArg, Bol, Chil, Ekv, Par, Per): hýždě; ■ Syn: *pompa* (Mex); (RAE). • (3) (← map.) (Arg, Bol, Chil, Per): zadnice, **zadek**; př.: *su padrecito bueno...limpia el pote de su hermanito*; (4) (Arg, Bol, Chil, Per): nejzazší bod nějaké věci; (5) (Chil, Ekv, Per): nádoba; ► **z tykve nebo z hlíny**; (6) (Chil): pouzdro z kaučuku na cigarety nebo tabáky; (7) arch. (StřAm): místo v dolech, kde prováděli kontrolu zplnomocněnci krále; (8) **el que tenga ~, no le diga pedorro a otro** (Chil, Per): ten, kdo má nějakou zdravotní vadu nebo chorobu, neměl by se vysmívat druhým; ať každý hledá chyby nejdříve u sebe; (9) **estar como ~ de minero** (Chil): mít průjem; (10) **plata en mano, ~ en suelo** (Chil): fráze oznamující úspěšné provedení platby; (MS, AM, JD, BDE). • (11) **~ de mar** (Per, Chil): mořská sasanka; (DA). • (12) **platita en la mano, potito en el suelo** (Chil): člověk udělá pro peníze mnohé; ► pořekadlo, které poukazuje na to, že peníze mají na nás a naše

chování velký vliv; (AM). • (13) (Am): zadek, zadní část něčeho; (14) **andar, estar con el ~ a dos manos** (Chil): být v hajzlu; (15) **~ de mula** (Chil): lakomec; (JD).

potoco, -ca, adj/subst. (← *poto*) [Š: *rechoncho*] (1) (Bol, Chil): tlustý, zavalitý, kulat'oučký; ► o člověku, zvířeti; (RAE, AM, MM, JD). • (2) (Arg): s velkým zadkem; (3) (Arg): těžkopádný; (MS). • (4) f. (Ven): holub hřivnác; (RAE, MM, NET). • (5) m/f. (Chil): tlusťoch; (6) f. (Ven): holub doupňák; (JD).

potolina, f. (1) (Chil): turnýra, honzík; ► typ spodničky, která se připevňovala vzadu v pase k sukni šatů; aby vzbudila dojem hustoty a načechranosti; (AM).

potón, -na, adj/subst. (← *poto*) (1) (Chil): hrubý, neomalovaný; hrubián, sprosták; (2) m/f. (Chil): hulvát; (MS, MM). • (3) adj. (Chil): prdelatý; (JD).

potoncón, m. (1) (Kub): stopa na cestě; ► od zvířat nebo lidí; (AM, MM). • (2) (Kub): kolej; ► vyjetá vozem; (JD).

potoquín, m. (← map. *putloquiñ*) (1) (Chil): ovád *Tabanus potoquinus*; ► obtěžuje zvířata; (MM).

potorillo, m., lid. (1) (Chil, Ekv): druh stromu; ■ Syn: *coral*; (MM).

potoscudo, -da, adj. (1) (Mex: Tabasco): prdelatý (o člověku); (MM).

potosí, m. (← kič. *poto* „hýždě“ + *sí*) (1) (Per): hýžděová oblast; (AM). • (2) (szArg, Bol): vtípné pojmenování pro člověka s velkým pozadím; (3) **valer un ~** (szArg, Bol): stát hromadu peněz; (MM).

potosina, f. (1) (střMex, sevMex): *Calliandra nitida*; ► druh rostliny z čeledi bobovité; květ je nápadný, nachově zbarvený; pěstuje se na zahradě; (MM).

potoyunco, m. (1) (Per): viz: *potosí*; (AM).

potra, f. (1) (Hond): přátelské fotbalové utkání; (RAE).

potranco, m. (1) (Kol, Kost, Mex, Portor): hřibě; ► výraz je mužskou formou slova *potranca*; (MM).

potranquear (potranquiar), intr. (1) (Guat, Ekv): hrát si na hřibata jejich napodobováním; skákat, tepat, bušit, tlouct, bít; př.: *mi corazón se ponía a potranquiar*; (RR).

potreada, f. (1) (Mex): krocení; (2) **dar una ~ a** (Mex): pokrotit někoho, dát někomu za vyučenou; (3) **dar una ~ al caballo** (Mex): zkrotit koně; (JD).

potreador, adj/subst. (1) viz: *nudo potreador*; (RR). • (2) m. (Am): ohrada pro koně; (JD).

potrear, tr. (1) (Mex, Portor, Am): krotit koně; (RAE, AM, JD). • (2) [Š: *dar una paliza a alguien*] (Guat, Per): natlouct někomu, zbít někoho; př.: *potreó a mis paisanos, los puso en cintura, se repaseó en ellos y de no ser madre acaba con todos*; (RR, AM). • (3) (Arg, Hond, Urug): skotačit, dovádět; ► zejména o dětech; (MM, JD).

potrejón, m. (1) (Am): koníček; (JD).

potrera, f. (1) (Urug): dlouhý popruh ke svazování koní; ► slouží ke svázání hřibat nebo nepoddajných koní; aby nemohli kopat; využívá si při krocení; připevňuje se okolo krku a k zadním nohám zvířete; ■ Syn: *manea redonda*; (AM).

potreraje, m., venk. (1) (Ekv, Nik, StřAm, Kol, Chil, Mex): platba za spásání pastviny; (RAE, MM). • (2) [Š: *potrero, dehesa; hecho de hacer pastar animales en un potrero*] (Ekv, StřAm, Kol, Chil, Mex): pastvina; viz: *potrero*; př.: *nosotros tenemos derecho a potreraje para nuestros poco animalitos*; (RR, MM).

potrerizo, m. (1) (Arg: Salta): člověk pověřený starostí o zvířata na pastvině; (AM).

potrero, m. (1) (Am): výběh, ohrada; (2) (Arg, Bol, Per): plac, nezastavěná parcela, volné místo; ► kde si hrají děti; (RAE, MM, JD). • (3) **mandar al otro ~** [Š: *mandar al cementerio, matar*] (Kost): poslat na onen svět, zabít; př.: *ahora si le zampo la multa palabra que me manda al otro potrero en un decir amén*; (RR). • (4) (Am): pastvina; (5) (Portor): úzký prostor sloužící pro značkování dobytka; ► vejde se do něj jen jeden kus dobytka; (AM, MM). • (4) (Ekv): louka; (5) (Mex): kvalitní pastvina; ► na vykrmení zvířat; (MM). • (6) (Arg): stavební místo, staveniště; (7) **irse al otro ~** (Am): odejít na onen svět; (JD). • (8) (Arg): pole; př.: *saliendo de las barrandas, vi tendido delante mío un vasto potrero y a lo lejos divisé el monte*; (BDE).

portico, m. (1) (Kol): druh tvrdé dřeviny; (MM).

potrillada, f. (1) (Am): hřibata; (2) (Am): neukáznění školáci; drobotina; (MM, JD). • (3) (Am): sklenice; (JD).

potrillo, m. (1) (Chil): velká sklenice; ► na pití alkoholických nápojů; př.: *comenzó a alcoholizarse, a un potrillo de vino seguía el otro*; (2) (Kol, Ekv: Esmeraldas, Imbabura; Mex): druh malé kanoe; (AM, MM, JD, BDE).

- potro**, m. (1) (Kol, Ekv, Mex): kýla; ► v tříslích nebo v podpaží; (2) **ser un** ~¹ (Ekv): být nesnadný, obtížný; (3) **ser un** ~² (Mex): být divoch (o osobě); být hřebeč, starej bejk; (4) **ser mucho** ~, venk. (Portor): vyznat se: ten se ale vyzná, to je ale všeználek; (AM, MM, JD).
- potro, -illo**, m. (1) (Ekv; Kol): malá kánoe; př.: *ahí en esa caletita meté el □potro□*; *yo me salto aquí*; (RR).
- potrón**, m. (1) (Kol): divoký hřebeček; (2) (Chil): valach; ► vykastrovaný zkrocený kůň; (MM, JD).
• (3) (Chil): zkrocený kůň; (JD).
- poule**, viz: *pul*; (MS).
- povrillo**, m. (1) **los hay a ~s** (Kub): je jich habaděj; (JD).
- poyal**, m. (1) (Portor): viz: *maglar*; (AM, MM).
- poyata**, f. (1) (Ven): písčaná mělčina, nános; ► u břehu řeky; (AM, JD).
- poýén**, m. (← map. *poyn* „domýšlivý, nadutý“) (1) (Chil): parazit; ► rodí se v kmeni dubu, který má fialové květy; (MM).
- poyete**, m. (1) **abogado de ~** (Am): pokoutní adkovát; (JD).
- poza**, f. (1) (Ekv): rozlehlé jezírko uprostřed rašelinště; (2) (Hond): ševcovská fidlovačka; ► vyrobená z jednoho kusu tvrdého dřeva; používaná v době, kdy se boty vyráběly ručně; (3) (Mex): tíšina, stojatá voda; (4) (Mex): tůň, tůňka; (MM, NET, JD). • (5) (Am): koupaliště; (6) (Am): kaluž; laguna; (JD).
- pozo**, m. (1) [Š: *baché*] (Arg, Par, Urug): výmol na silnici; ■ Syn: *poceta* (Mex); (2) (Ven): na řece: místo vhodné ke koupání; (3) ~ **acumulado** [Š: *bote*] (Arg): bank; ■ Syn: ~ *vacante* (Arg); (4) ~ **ciego**, [Š: *pozo negro*] (Arg): odpadová jáma; (RAE, MM). • (5) (Arg, Urug): rigol, dolík; ► např. vytvořený časem v podlaze nebo v zemi vyšlapáním apod.; př.: *vislumbraba los detalles del aposento: las desparejas paredes de barro; el techo de paja, quebrado en partes; el piso de tierra lleno de jorobas y pozos*; (RR). • (6) (Arg, Par, Urug): výmol, díra; (7) (Arg, Par, Urug): viz: *poza*; (8) (Kol, Chil, Ven): vodní nádrž; tůň; ► určité množství vody na jednom místě; vytváří se přirozeně nebo uměle; (9) (Ekv, Hond): pramen (počátek řeky nebo potoka); (MM, JD). • (10) (Am): důlek; (JD).
- pozol**, m. (← nah. *pozolli*, „pěňivý, šumivý“) (1) (Kost): polévka z mladé, čerstvé kukuřice s vepřovým masem; (2) (Salv): hustá sedlina z jakékoliv tekutiny; (3) (Guat): rozdrčená kukuřice; ► ke krmení domácí drůbeže; (4) (Hond, Nik): nápoj vyrobený z kukuřice, mléka, cukru a vody; (5) (Hond): sladký nápoj z kukuřice; (6) **hacer ~** (Salv, Guat, Hond): rozbít, zničit; (RAE, AM, MM, JD). • (← mex. *pozotl*: *atl* „voda“ + *pozol* „šumivá věc“) (7) (StřAm, Mex): zdravý a výživný nápoj; ► směs kukuřičné mouky, kakaa, vody a cukru; (8) (Guat): usazenina, sedlina (v nápoji, tekutině); (AM). • (← nah.) (StřAm, jvMex): nápoj chudých lidí; ► ve studené vodě se rozmíchá kukuřičná mouka zvaná *nixtamal*; buď se přidá cukr, kakao; nebo se nápoj nechá vykvasit a přidá se sůl, pepř a pálivá paprika; (MM).
- pozola**, f. (← *pozol*) (1) (Kost): blecha písčaná; ► hmyz vypadající jako zrno vařené puklé kukuřice; viz: *nixtamal*; *pozol*; (MS, MM).
- pozole**, m. (1) (Hond): nápoj z fialové kukuřice a cukru; (2) (Mex): pokrm; ► z očištěné palice kukuřice, s kousky masa z prasečí hlavy, chili a vývaru; v Mexiku: státy Guadalajara a Guerrero, se skládá z vepřového masa, kukuřice a soli; ve státech Jalisco a Zacatecas pokrm nemusí obsahovat chili; (RAE, AM, MM, JD, BDE). • (3) (StřAm): nápoj; ► zvaný také *pozol*; viz: *pozol*; (4) (Mex: Yucatán): výživný nápoj; ► směs kukuřice, cukru, vody a nebo mléka; podává se vychlazený; kukuřičná mouka nemusí být nutně vyrobená z fialové kukuřice; E. E. Meyer upřesňuje, že se nápoj sladí třtinovým cukrem; často se pije na jihoovýchodě Mexika; v oblasti Yucatánu je nazývá *pozole* (v ostatních částech *pozol*), což může vést k nedorozumění, protože *pozole* je i mexický masitý pokrm; (AM, MM, JD).
- pozol(e)**, m. (← nah.) (1) (Kost, Hond, Mex): pokrm; ► polévka z měkké kukuřice s vepřovým masem; (2) (Mex, StřAm): nápoj; ► nealkoholický nápoj připravený z kukuřice, mléka, vody a cukru; (3) (Guat): nadrcená kukuřice sloužící jako krmivo pro drůbež; (4) (Guat): sedlina, usazenina; (5) (Mex): kukuřice; (6) **ser uno como el ~ de Sayula, de puro hocico** (Mex): urážlivý výraz; ■ Var: *posol*; (MS).
- pozolear**, tr. (1) (Mex): jíst nebo pít *pozol*; (MS).
- pozoleo**, m. (1) (Mex): časté požívání pokrmu zvaného *pozol*; ■ Var: *puruñeo*; (MS).

pozolera, f. (← *pozol*) (1) (Guat): lehkomyšlná žena; (MS). • (2) (Guat): lehká žena; ► nestálá ve vztahu k mužům; (AM, MM, JD). • (3) (Guat): služebná; (JD).

pozolero, adj/subst. (1) adj. (Mex, Nik): přídavné jméno k *pozol*; (2) m. (Mex, Nik): milovník pokrmu *pozol*; (MS).

pozolillo, m. (1) (Salv): *Cuitlauzinia pendula*; ► druh orchideje; pro krásu květů je velmi využívána jako dekorační rostlina; roste v tropických lesích a kvete od dubna do června; květy jsou krémové barvy s růžovým zabarvením; (MS).

pozongo, m. (1) (Arg): druh hudebního nástroje; ► podobá se bubnu; uvnitř má zrnka kukuřice a dalších plodin; hraje se na něj třesením nástroje; (AM).

pozonque m. (1) (Mex): nápoj; ► směs kukuřice, cukru a kakaa smíchaná s vodou; podává se studený; je to druh nápoje zvaného *pozol*; (MM).

pozuelo, m. (1) (Arg, Chil): viz: *árgana*; (2) (Kol): nádoba; ► stéká na ní šťáva z cukrové třtiny; (3) (Mex): viz: *pocillo*; (MM, JD).

poztempate, m. (← nah.) (1) (Kost): liána; (MS).

PPS (Partido Popular Socialista), m. (1) (Mex): Socialistická lidová strana; př.: *en las cámaras están representados otros tres partidos, el PAN conservador, el PPS de inspiración inicial próxima al socialismo y ahora convertido en un apéndice del PRI y el PARM, partido insignificante y residual*; (BDE).

practice (práctice), m. (← angl. *practise*) (1) (Chil): ve fotbale, cvičný zápas, trénink; (MS).

pradista, adj. (1) (Per): stoupenec prezidenta Prady; (RR).

prado, m. (1) (Arg): starobylý párový tanec; př.: *de su memoria saqué estilos, versadas y bailes de dos, e imitándolo llegué a poder escobillar un gato o un triunfo y a bailar una huella o un prado*; (RR). • (2) (Chil, Kol, Mex): pastvina; př.: *entonces comenzaba el paisaje de setos altos y prados de Las Comas*; (BDE).

prajo, m. (1) (Am): retko, bágo (cigareta); (JD).

pran;! , citosl. (1) (Pan, Dom): šup!; ► o něčem, co probíhá rychle, v mžiku; (DA).

prándiga, f. (1) (Mex): flám; (MM, JD).

prangán;! , citosl. (1) (Hond): bum!, bác!; ► zvuk rány nebo věci která dopadne na zem; (DA).

prángana, f. (1) (Mex, Portor): extrémní chudoba, bída; př.: *el peso caía y ya estaríamos de nuevo en la prángana*; (2) **estar en la ~¹** (Mex, Portor, Antil): být bez peněz; být švorc; (RAE, MM, BDE). • (3) **estar en la ~²** (Antil): nahý, bez oblečení; (AM). • (4) (Mex): flám; (JD).

prapa, f. (1) (Ven): *Catoblastus praemorsus*; ► palma; má dlouhý úzký kmen; díky odolnosti se její dřevo využívá k vesnickým stavbám; (MM).

PRD (Partido de la Revolución Democrática), m. (1) (Mex): Strana demokratické revoluce; př.: *un grupo de diputados del izquierdista Partido de la Revolución Democrática (PRD)*; viz též: *perredista*; (BDE).

pre, m. (1) (Kub): přípravka (škola); (2) (Kub): gympl; (JD).

precandidato, -ta, m/f. (1) (Am): předběžný kandidát; ► občan je navržen skupinou lidí v rámci jedné politické strany; má se ucházet o volenou funkci; poté se může nebo nemusí stát oficiálním kandidátem dané strany; (MM). • (2) (Mex): navržený kandidát na prezidentský post; př.: *cuanto dijo tiene la virtud de aplicarse a más de un precandidato*; (BDE).

precario, -ria, m/f. (1) (Úrug): dočasný, zastupující vyučující; (RAE). • (2) m. [Š: *tugurio*] (1) (Kost): chatrč, brloh, špeluňka; př.: *la actual administración ha invertido hasta el momento 4 mil millones de colones, por medio de la CEV, en la erradicación de precarios, que hasta la fecha suman 131 en la Gran Area Metropolitana*; (RR).

precarismo, m. (1) (Kost aj.): nezákonné přivlastnění pozemku; viz též: *precarista*; př.: *se ha erradicado muchísimo el precarismo porque la gente sabe que puede optar más fácilmente por una casa dialogando*; (RR).

precarista, adj.; i m/f. (1) (Kost): osoba, která se usadí na cizím nebo volném pozemku a přivlastní si jej; v městském žargonu: osoba žijící v sousedství *precaria*; viz též: *precarismo*; př.: □ *Don Federico, usted siquiera tiene amigos, influencias, pero yo?* □; (RR). • (2) (Kub): nájemce; (JD).

precaucional, adj. (1) (Arg): preventivní (opatření); (JD).

precautorio, -ria, adj. (1) (Am): preventivní, předběžný; ► právní termín; př.: *se tomaron medias precautorias con motivo de las elecciones*; (MM).

preceptorado, m. (1) (Mex): preceptorství, učitelství; hodnost, stav domácího učitele, vychovatele; (JD).

precinto (prescinto), m. [Š: *comisaría*] (1) (Kub): policejní komisařství; př.: *salimos de nuevo y encontramos el café y por la gente del café, la dirección del precinto donde se habían llevado al mendigo acusado de robo*; (RR). • (2) (← angl. *precinct*) (Kub): městský obvod; (MS).

precio, m. (1) ~ **al cash** (Am): cena za hotové; (2) ~ **de detall** (Am): maloobchodní cena; (3) ~ **de quemazón** (Am): výprodejní cena; (JD).

preciosura, f. (1) (Am): nádhera, krása; (AM, MM). • (2) (Am): poklad, něco krásného; (JD).

precisa, f. (1) [Š: *prisa, urgencia*] (Kost, Nik): spěch, naléhavost, neodkladnost; (2) [Š: *recomendación, palanca; información reservada*] (Par, Arg): doporučení, protekce; tajná informace; př.: *no se sabe nada de nada <en la vida>; en esta carrera, nadie tiene la precisa*; (RR, MM).

precisado, -da, adj. (1) [Š: *urgente*] (Kost, Nik): o věci, záležitosti: naléhavá, neodkladná; (2) [Š: *impaciente*] (Kost): o člověku: netrpělivý; (3) (Hond): o člověku: spěchající, chvátající; ■ Syn: *preciso* (Salv); (4) (Mex): nucený; (RAE). • (5) [Š: *urgido, apurado, impaciente*] (1) (Kost, Nik): uspěchaný, spěšný, rychlý, netrpělivý; př.: *qué hombre más precisado; ¿por qué tanta carrera?*; (RR). • (6) (Arg, StřAm, Mex): nálehavý, nutný; př.: *me vi precisado a molestarle*; (MM).

precisar, tr. [Š: *urgir*] (1) (Guat, Nik, Mex): být naléhavý, nutný, spěchat; př.: *decile, por vida tuya, que si me quiere recibir, que le traigo una ordencita que me precisa mucho; me precisa verle*; (RR, MM). • (2) venk. (Am): potřebovat; př.: *preciso verle esta noche; lleve las herramientas que precise*; (MM).

precisión, f. (1) (Mex): spěch, chvat, kvap; (MM, JD).

preciso, -sa, adj/subst. (1) adj. (Salv): spěchající, chvátající; ■ Syn: *precisado* (Hond); (2) f. [Š: *prisa*] (Nik): spěch; (RAE). • (3) adj. (Ven): zahleděný sám do sebe, domýšlivý; (4) m. (Ekv): kus látky; ► dáva se malým dětem pod plenku; (5) **don Preciso se murió y a nadie le hace falta** (Chil, Per): přísloví; ► rádoby pan nepostradatelný, který ve skutečnosti nikoho nezajímá; (6) **ser un don Preciso** (Arg, Chil, Per): být pan nepostradatelný (ironicky); (AM). • (7) m. (Hond): kabelka; (8) (Hond): cestovní kuffík; (MM, JD). • (9) (Hond): necesér; (10) **es un don Preciso** (Chil): je to pan puntičkář; (JD).

preclusión, f. (1) (Mex): vyloučení, překážka žalobního nároku; ► právníké termíny; (JD).

predcillera, f. (1) (Arg): předhoří; ► které postupně přechází až v horské hřebeny And; (MM, JD, BDE).

predcillerano, -na, adj. (1) (Arg): předhorní; ► vztahující se k předhoří And; (MM).

predial, m. (1) **impuesto** ~ (Kol, Per): pozemková daň; př.: *Concejo de Lima hará cobranza coactiva a contribuyentes que no paguen el Impuesto Predial*; (2) (Mex): daň z nemovitostí; př.: *plantea la ADI revisar la tarifa impositiva del predial y el activo para invertir más*; (BDE).

prédica, f. (1) (Am): řeč, přednáška, proslov; (JD).

predicada, f. (1) (Am): kázání; (JD).

predicador, m. (1) (Kub): pták; ► je pro něj charakteristický monotónní zpěv; (2) (Per): tukan; (MM, JD).

predicamento, m. (1) (Mex): potíže, nesnáze, trable; př.: *estar en un predicamento* (být v těžké situaci); *poner en predicamento* (uvést do rozpaků; dělat někomu trable); *verse en un predicamento* (být v bryndě); (MM, JD).

pregenio, m., hovor. (1) (Kol, Portor): vzezření, vzhled; (AM).

pregunta, (1) **estar ~ y ~** (Mex): být samá otázka; (JD).

preguntadera, f. (1) (Guat, Kol, Kost, Ven): dotazování, vyslýchání; (RAE).

preguntar, tr. (1) (Kol, Chil: Chiloé): hledat, volat; př.: *salga, señor, que ahí lo preguntan*; ► sloveso *preguntar* tu má význam *buscar* „hledat“, *llamar* „volat“; pojí se 4. pádem životným; (AM).

prechequeo, m. (1) (Kub): předběžná kontrola; (JD).

preinscripto, -ta, adj. [Š: *preinscrito*] (1) (Arg, Urug): předběžně zapsaný; (RAE).

prejuiciado, -da, adj. (← *prejuicio*) (1) (Am): zaujatý vůči někomu; mající předsudek; (MM, JD).

prejuicio, m. (← angl. *prejudice*) (1) (Am): předsudek, zaujatost; (MM, JD).

preliminar, f., pl. (1) (Mex): vyřazovací závody; (JD).

premiación, f. (← it. *premiazione*) (1) (Kol, Chil, Ekv, Am): udílení cen; odměnění; (MS, AM, JD).

premiado, f. (1) (Mex): odměňování, rozdávání cen; (JD).

premier, m/f. (← fr. *premier*) (1) (Am): předseda vlády; premiér; (2) viz: *première*; (MS, MM). • (3) (Am): **nejdůležitější politická osoba státu**; (MM).

premierato, m. (← fr.) (1) (Kub): ministerstvo nebo oficiální funkce premiéra (předsednictví); premiérské období; úřad předsedy vlády; (MS).

première, f. (← fr.) (1) (Am, Kol, Kub): premiéra; (2) (Chil): předpremiéra; (3) (Kub): první patro v divadle; ■ Var: *premier*; (MS).

premiote, m. (1) (Per): hlavní výhra; (JD).

premonición, f. (← angl. *premonition*) (1) (Am): výhrůžka, hrozba; (2) (Am): předtucha, tušení; (MM, JD).

premunir, tr/zvrat. (1) (Am): vybavit, zásobit; (RAE). • (← fr. *se prémunir*) (2) **~se**, zvrat. (Am): chránit se před něčím; (MS, MM, JD). • (3) **~se de** (Chil, Per): vybavit se, opatřit si nějaké prostředky; př.: *para poder votar deberás estar premunido de tu libreta electoral*; (BDE).

prenda, f. [Š: *adorno*] (1) (Ven, Am): šperk, klenot; (RAE, MM). • (2) (Kub): amulet, kterému se přiřítá obzvláště mocná síla; př.: *el mejor de los resguardos se hace con piedrecitas; rellenando una bolsita de cuero fino y colgándosela del pescuezo basta; lo que no se puede hacer es abandonarla; hay que darle comida a cada rato, como a las personas; la comida la ordena el dueño de la prenda, que es quien pone los resguardos*; (3) **Prenda**, f. (Kub): svatostánek afrokubánského náboženství; př.: *en tiempos de epidemia, o □ cuando algo malo viene□, el taita nganga convoca a todos los □ hijos de la Prenda□, y cada uno recibe su grano de maíz, lo guarda en un saquito de tela roja y se lo amarra al cuello*; (4) **~s**, f., pl. [Š: *objetos personales*] (Per, Urug, Arg): věci osobní potřeby; př.: *vengo a sacar mis prendas, mi teniente; ¿por qué? – repuso el oficial; usted está en el calabozo por orden de Gamboa*; (RR). • (5) (Arg, Par, Urug): miláček, milovaná žena; (MM). • (6) (Chil): ženská; (JD).

prendario, -ria, adj. (1) (Chil, Guat, Mex): zástavní; ► vztahující se k zastavení nebo k ručení nějaké movité věci; př.: *contrato prendario* (zástavní smlouva); (AM).

prendedera, f. (1) (Kol): pokojská, komorná; (AM, JD). • (2) (Kol): chambon; ► druh pomocné otěže; provléká se udidlem a připevňuje k podbřišníku; zabraňuje koni mlátit hlavou nahoru a dolů; (MM, NET).

prendedor, m. (1) (Am): brož, ozdobný zavírací špendlík; (MM). • (2) (Am): zapalovač; (JD).

prender, tr. (1) [*encender, conectar; poner en marcha un vehículo de motor o un aparato eléctrico*] (Portor, Kub, Kol, Urug, Arg): nastartovat dopravní prostředek, zapnout nějaký elektrický přístroj; (2) **~sele a uno**, zvrat. [Š: *agredirle*] (Per): napadnout, přepadnout, vyjet na někoho; př.: *por ejemplo el poeta es otra persona y nadie se le prende ni le dice nada, como si fuera normal verle cara de ahuevado <atontado>*; (RR). • (3) (Am): rozsvítit; př.: *prende la vela* (rozsvít' svíčku!); *prender el fuego* (zažehnout oheň); *prender la lámpara* (rozsvítit lampičku); *prender el cigarro* (zapálit cigaretu); *mi hija prendió la tele*; (4) (Am): rozjasnit, prosvětlit; př.: *prende la habitación*; (5) zvrat. (Portor): opít se; př.: *Juan se prende a menudo* (Jan si čas od času přihne); (6) (Arg, Hond): vybavit se, opatřit potřebné; to, co schází; př.: *préndale no más* (vezměte si co chcete); (7) (Kol): využít, mít z něčeho prospěch, zisk; (8) **~las** (Kol): utéct, vzít nohy na ramena; (9) **~vuelo**¹ (Chil, Mex, Per, Portor, Am): podniknout cestu; rozletět se, vylétnout; (10) **~vuelo**² (Am): rozběhnout se, dát se na útěk, rozutíkat se; (AM, MM, JD, BDE). • (11) (Hond): opatřit, sehnat peníze; (MM, JD). • (12) (Mex): dát se do něčeho; př.: *prender a fumar* (dát se do kouření); (13) **~un golpe** (Am): zasadit ránu; (14) **~la gripe** (Kol): dostat chřipku; (15) **no prende el peje** (Mex): ryby neberou; (16) (Portor): moc si přihýbat, dívat se moc do džbánu; (JD). • (17) **prendérsele el foco** (Mex): dostat skvělý nápad; př.: *se le prendió el foco*; (BDE).

prendido, -da, adj. [Š: *acicalado*] (1) (Mex): vyšňořený, vypadádný; (RAE, AM, MM, JD). • (2) (Portor): opilý; (3) (Chil): mající zácpu; (4) (Chil): přiskřípnutý, skřípnutý; ► o části těla; místo je bolavé a jakoby stlačené zároveň; (AM, MM, JD). • (5) (Am): hořící; př.: *cirios prendidos*; (6) **seguir ~ a** (Ekv): potácet se v něčem; (JD).

prendimiento, m. (1) (Chil): přiskřípnutí, skřípnutí části těla; (2) (Kol, Ven): podráždění, záchvat hněvu, rozhnění; zlost; (3) (Dom): horečka; (AM, MM, JD). • (4) (Chil): bolest; (JD).

prendón, m. (1) (Hond): živý plot; (RAE).

prendorio, m. (1) (Mex): zvyk; ► zavést dítě, které tančí zcela poprvé k rodičům, aby ho to naučili; a dotyčnému poté slíbit tanec; (MM).

preombrado, -da, adj. (1) (Antil, StřAm, Arg, Chil, Per, Urug): výše zmíněný, jmenovaný, uvedený; (AM, JD).

prensa, f. [Š: *rimero*] (1) (Salv): hromada, kupa, stoh; (RAE).

presero, m. (1) (Kol): lisovač; ► obsluha lisu na cukrovou třtinu; (RAE, JD).

preñador, m. (1) (Kub): plemeník; ► o býku; (JD).

preñar, tr. (1) (Kol, Kub, Guat, Mex, Portor): oplodnit (samici); (AM).

preocupación, f. (1) (Am): zájem, pozornost; (2) (Am): péče; (3) (Am): starost, starostlivost; (MM, JD).

preocuparse, zvrat. (1) (Am): věnovat něčemu pozornost; (2) (Am): mít starost, dělat si starost; (3) (Am): být pozorný; (MM, JD).

Prepa (Preparatoria), f. (1) (Mex): příprava (škola); př.: *la mera verdad, soy estudiante fósil; me eternizo el la Prepa; cuando cumplí dieciséis años, iba a entrar a la preparatoria*; (JD, BDE).

preparatoriano, -na, adj/subst. (1) adj. (Mex): středoškolský; (2) m/f. (Mex): žák střední školy; (RAE).

preparo, m. (1) [Š: *trabajo o fórmula mágica*] (Kub): magická formule nebo úkon; př.: *se ha dado el caso muchas veces de sirenas que se han llevado a los hombres, que los han metido debajo del mar; tenían preferencia con los pescadores; los bajaban y, después de tenerlos un cierto tiempo, los dejaban irse; no sé qué preparo hacían para que el hombre no se ahogara*; (2) **poner (el) ~ a**, [Š: *amonestarle o castigarle*] (Ven): napomenout, pokárat, potrestat někoho; **vynadat někomu**; př.: *y ya le voy a mandá a decí <a mandar a decir> a Juan Parao que les ponga preparo a esas zánganas de allá, que na <nada> tienen que vení a hacé <venir a hacer> aquí*; (RR, JD). • (3) pl., vulg. (Arg, Portor, Urug): krámy, harampádí; (AM). • (4) (Am): příprava; (5) pl. (Am): krámy na cestu; (JD).

preparos, m., pl., vulg. (3) (Arg, Portor, Urug): krámy, harampádí; (AM).

preparse, zvrat. (1) (Nik): zaujmout výsadní místo; (RAE).

prepizza, f. (1) (Arg, Bol, Chil, Urug): těsto na pizzu natřené pouze rajčatovým protlakem; ► polotovar; dále si každý dodá svoje ingredience); (DA).

prepo, f. (1) **de ~** (Arg): v přesile, v převaze; př.: *de prepo nada conseguirán conmigo*; (MM).

prerequisite, m. (← angl. *prerequisite*) (1) (Chil, Portor): povinný předmět; (RAE).

presa, f. (1) (Portor): poražený kohout v kohoutím zápase; př.: *al pobre herido se le llenó el buche de sangre y de vez en cuando bajaba el pico hasta dar con él en el suelo; le salía una intermitente e incontenible hemorragia por le pico; la gente se desternillaba gritando; y de pronto el vencido quedó muerto; su dueño se puso a gritar: ¿cuánto dan por la presa?*; (2) [Š: *grupo, tropa*] (Kost): skupina, houf, stádo; př.: *al abrir la puerta, se le vino encima una presa de gallinas que esperaban su comida*; (RR, AM). • (3) (Portor): zmrzačený kohout; (AM). • (4) (Arg, Bol, Kol, Mex): plátek masa; (5) (Arg, Bol, Kol, Mex): porce drůbežího, kousek; př.: *quiero sólo una presa de pollo*; (MM, JD).

presada, f. (1) (Hond): jistý tah při hře v kostky; př.: *el otro tira los dados ante la expectación general; ¡presada de cincos!*; (RR).

presado, m. (1) (Dom): sýr; ► neslaný a velmi trpký; podává se s třtinovým sirupem nebo včelím medem; (AM).

prescendencia, f. (1) (Am): neúčast, vyvarování se účasti; ► ve sporu, rvačce nebo soupeření jiných osob; (MM).

prescendente, adj. (1) (Am): nevyhledávající konflikty; (MM). • (2) (Am): nezávislý, samostatný; (JD).

prescinto, m., viz: *precinto*; (RR).

prescripto, -ta, adj. [Š: *prescrito*] (1) (Arg, Urug, LaPla): předepsaný; (RAE, BDE).

presea, f. (1) (Bol, Dom, Ekv, Guat, Hond, Kub, Nik, Pan, Ven): medaile pro vítěze; (DA). • (2) (Mex): vyznamenání; (JD). • (3) (Mex): trofej; př.: *mercenario en busca de presea en el Mundial de 97*; (BDE).

presentación, f. (1) (Arg, Chil, Par, Urug): písemná žádost, podání; (MM, JD). • (2) pl. (Arg): podniky; př.: *presentaciones sociales*; (JD).

presentado, -da, adj/subst. [Š: *entremetido*] (1) (Portor): dotěrný, všetečný, zvědavý; **strašně drzý**; př.: *y cuidao si no le da con empañetarlos <enlucir, rodear de cemento> a ustedes dos también por presentaos*; (RAE, RR, AM, JD).

presentarse, zvrat. (1) (Arg, Chil, Urug, Am): podat žalobu; (MM, JD).

presente, adj. (1) **mejorando lo** ~ (Ven): to se netýká nikoho z přítomných; ► fráze znamená, že vyjádřená kritika se netýká účastníka rozmluvy; př.: *ya él no cree en nada en naiden <nadie>, contimenos <cuanto menos> en nojotros <nosotros>, los pata en el suelo, mejorando lo presente*; (RR). • (2) (Am): zde, v místě; ► výraz používaný v dopisech; když odesílatel píše příjemci a oba se necházejí na stejném místě; př.: *señor Fulano de Tal; presente*; (3) **hacer** ~ (Am): připomenout, upozornit na něco; ► používá se v mluvené i psané formě; př.: *le hago presente que en este asunto no estoy de acuerdo con usted* (upozorňuji Vás, že v této věci s Vámi nesouhlasím); (MM). • (4) m. (Mex): dárek; př.: *recibió algunos presentes*; (BDE).

preservación, f. (← angl. *preservation*) (1) (Am): opatrování, střežení; (MM, JD).

preservar, tr. (← angl. *to preserve*) (1) (Am): chránit, bránit; (MM).

presidenciable, adj. (1) (Am): kandidovatelný; ► o osobě, která je považována díky svým zásluhám, schopnostem nebo politické moci za vhodného kandidáta na prezidenta důležité instituce nebo na prezidenta státu; př.: *no ser presidenciable* (nemocet kandidovat na prezidentský úřad); *el sexenio está comenzando a declinar y ya hay pugnas entre los presidenciables*; (MM, BDE).

presidente, m. (1) ~ **municipal**, m. [Š: *alcalde*] (Mex): starosta; (RAE).

presilla, f. [Š: *grapa*] (1) (Kub): kancelářská sponka; (RAE). • (2) [Š: *charretera*] (1) (Par): nárameník, podvazek; př.: *presillas no había; botas tampoco; lo único disponible eran polainas*; (RR). • (3) (Am): rukávová nášivka; ► druh vojenského odznaku; (4) (Mex): distinkce, odznak hodnosti; (MM). • (5) (Kub): sponka do vlasů; natáčka; př.: *presilla de pelo*; (JD).

presilladora, f. [Š: *grapadora*] (1) (Kub): kancelářská sešíváčka; (RAE).

presión, f. [Š: *tensión arterial*] (1) (Per, Arg, Mex, Kost, Urug aj.): krevní tlak; př.: *el Prefecto, que se dominaba para no abofetear al mequetrefe, recordó su presión*; (RR). • (2) (Am): nátlak; ► vyvíjený na osobu nebo na vedoucího skupiny; aby postupovali při práci určitým způsobem; (3) **levantar** ~¹ (Am): dodat si odvahy; ► k nějakému úkonu; (4) **levantar** ~² (Am): zažít se opíjet; (5) **grupo de** ~ (Am): nátlaková skupina; ► klade důraz na své ekonomické zájmy, které však mají dopad na zbytek společnosti; (MM, JD).

presionar, tr/intr. (← angl. *to press*) (1) (Ekv, Guat, Portor, Am): naléhat, tlačit na někoho; (AM, MM).

preso, m. (1) **marchar** ~ [Š: *tener que dar razón a otro en una discusión*] (Urug): dát někomu za pravdu; př.: *tenía razón, y yo marchaba preso*; (RR). • (2) **aconsejar ~s a la cárcel** (Chil): radit zbytečně; (AM).

prestada, f. (1) (Mex): půjčování; půjčka; ■ Var: *pretadera*; (JD).

prestancia, f. (1) (Arg, Kol, Chil, Mex): distingovanost, vznešenost, vybrané způsoby; př.: *dar prestancia a* (dodat něčemu vznešenosti); (MM, JD).

prestanombres, m. (1) (Mex): nastrčená osoba; ► která poskytne k uzavření smluv, obchodů jméno jiné osoby namísto svého; př.: *por ser los primeros prestanombres de R...arrestados*; (BDE).

prestar, tr/zvrat. (1) **presta (prestá, preste)**, imperat. tr. [Š: *dame, déme*] (1) (Mex, Guat): dej mi, dejte mi; př.: *una contraseña de una caja de seguridad en el Banco de Londres; a ver, préstela; el licenciado pasó el cartoncillo verde a su amigo*; (2) ~se, zvrat. [Š: *llevarse en préstamo, pedir prestado*] (Per, Mex, StřAm, Ven, Kol, Par): vypůjčit si; př.: *y entonces me acordé que ella se había prestado una vez del panadero un chiste para leer las historietas*; (RR). • (3) tr. (StřAm, Kol, Mex, Par, Ven): půjčit si; (4) tr. (StřAm, Kol, Mex, Par, Ven): dostat půjčku, výpůjčku; př.: *quise prestar de él unos pesos y el pijotero no me los dio*; (5) (Arg, Ven): vyhovovat, posloužit, dělat dobře; př.: *no le prestó el viaje; no le sentó bien el viaje*; (MM, JD). • (6) **presta acá** (Am): dej to sem; (JD).

preste, m. (← fr. arch., *prestre*; ← lat., *presbyter*) (1) (Bol): sponzor (církevních svátků, oslav); (RAE). • (2) (Bol): osoba, která předsedá nějaké náboženské oslavě nebo ji organizuje; př.: *acto continuo el preste cogió una botella de licor de durazno, y sirviendo la primera copa se la ofreció a Choquehuanca*; (RR). • (3) (Bol): osoba, která si přeje oslavit výročí nějakého náboženského svátku; (AM).

prestigiar, tr. (1) (Am): dodat vážnosti, věhlasu, dobré pověsti; proslavit; (MM).

prestigio, m. (1) (Am): dobrá pověst, solidnost (osoby nebo podniku); (MM).

prestigioso, -sa, adj. (1) (Am): proslulý, věhlasný, mající dobrou pověst; (MM).

presto, adv. (1) (Par): brzy; (2) **de** ~ (Kub): najednou; (JD).

prestón, adj. (1) (Mex): dlužící se; př.: *ella es muy prestona* (ona si moc ráda vypůjčuje); (JD).

presumir, tr. (1) (Mex, Bol, Arg): učarovat, vzbudit něčí lásku předváděním své osoby, styků, stylu oblékání; př.: *fui a presentarle a la muchacha, un poco por presumirla y otro poco para que él <Euremio Cedillo> se decidiera a apadriarnos la boda*; (RR). • (2) (Arg, Bol): ucházet se, dvořit se (muž ženě); př.: *Luis presume a María; hace tiempo que Mengano le anda presumiendo a Fulana*; (AM, MM, JD, BDE). • (3) (Arg, Bol, Chil, Mex): být domýšlivý, myslet si o sobě buhvíco; (4) (Arg, Bol, Chil, Mex): stavět na obdiv (věci mající na sobě); (5) (Arg, Kol): koketovat, flirtovat; ► především žena; (MM, JD).

presuncional, adj. (1) (Mex): předpokládaný, domnělý; (JD).

presupuestal, adj. [Š: *presupuestario*] (1) (Mex): rozpočtový; (RAE).

presupuestar, tr. (1) (Am): sestavit rozpočet; ► předpokládanou cenu stavby, apod.; př.: *gastamos ya más de lo presupuestado*; (MM).

presupuestívoro, -ra, adj/subst (1) adj. (Am): žijící z vládního rozpočtu; (2) m/f. (Am): státní zaměstnanec; (MM).

pretal, m. (1) (Hond): opasek; ► na kalhoty; (2) (Mex): popruh; ► dává se divočejším koňům okolo trupu; poté se lépe ovládají; v případě nutnosti se jich jezdec chytí; (AM, MM). • (3) (Chil, Mex, Am): popruh na náklad; ► naložený na hřbetě jízdního, tažného zvířete; (4) (Arg): řemen, popruh; ► připevněný z obou konců v přední části sedla; obepíná hrud' jízdního, tažného zvířete; (MM, JD).

pretención, f. (1) (Ven): domýšlivost, nadutost; (RAE).

pretensión, f. (1) (Antil, Arg, Chil, Mex, Per, Urug, Ven): ješitnost, domýšlivost, nadutost; (AM, MM, JD).

pretensiosamente, adv. (1) (Am): nadutě, pyšně, namyšleně; (MM).

pretensioso, -sa, adj. (1) (Am): domýšlivý, nadutý, pyšný; ješitý; (MM, JD).

preterir, tr. (1) (Am): minout; pomínout; (JD).

pretil, m. [Š: *pozo*] (1) (Mex, Ven): kamenná nebo cihlová lavice (u vchodu do domu apod.); (RAE, MM, JD). • (2) [Š: *borde de una acera*] (Mex, Kol, Bol): zpevněný okraj chodníku; ► obecně jakéholiv podlahy; př.: *se va otra vez frustrado, fracasado para detenerse en el pretil de la vereda <acera> y no sabe, de nuevo, dónde dirigirse*; (3) (Kol): zpevněný okraj něčeho; př.: *después impartió una bendición episcopal, tropezó en el pretil de la puerta y salió dando tumbos*; (RR, MM, JD). • (4) (Arg): zábradlí; (5) (Ekv): nádvoří; ► postavené před kostelem nebo budovou; (MM). • (6) (Mex): výstupek, okraj zdi; (JD).

pretina, f. (1) (Arg, Kol, Urug): kožený řemen; ► na trestání zvířat; (2) (Kub): poklopec u kalhot; (3) **tener a alguien pegado a la ~¹** (Chil): mít na sebe někoho nalepeného jako klíště; držet se někoho pořád za šos, sledovat někoho pořád jako stín; (4) **tener a alguien pegado a la ~²** (Mex): mít u sebe stále někoho, kdo dělá společnost; (MM, JD). • (5) **a la ~ de** (Am): těsně u, vedle někoho; (6) **llevar a la ~ a** (Mex): držet někoho zkrátka; ■ Var: *traer a la ~ a* (Mex); (JD).

pretinar, tr. (1) (Per): upravit si pásek; viz též: *apretinar*; (AM).

preto, m. (1) (Kol): černoč; (JD).

pretorio, m. (1) (Kub): schody k domu; ► z neopracovaných kamenů; postavené zhruba do výšky vchodových dveří domu; (AM).

preuniversitario, m. (1) (Kub): střední všeobecně vzdělávací škola; (JD).

prevención, (1) **matar a ~** (Chil): rozčtvrtit dobytek; ► na čtyři stejné části; (2) **vender la carne a ~** (Chil): prodávat maso na váhu; ► za jednotnou cenu; přičemž se nedělá rozdíl mezi odřezky a libovým; (AM, MM).

preventivo, m. (1) (Mex): policista; př.: *los preventivos tienen pocas y destartadas patrullas*; (BDE).

preventorio, m. (1) (Kol): polepšovna, výchovný ústav; (JD).

previa, f. (1) (Kol, Urug, Arg): zkouška z nějakého předmětu odložená na další semestr; př.: *la adolescencia está demasiado llena de previas, de fogueos, de exámenes, de tareas, de fórmulas de física*; (RR).

previo, m. (1) (Am): předběžné prostudování; (JD).

previsivo, -va, adj. [Š: *previsor*] (1) (Mex, Ven): prozíravý, předvídavý; (RAE, MM).

previsión (social), f. (1) (Chil, Kol, LaPla): sociální zabezpečení; sociální pojištění; př.: *el conflicto del Instituto de Previsión Social*; (BDE).

previsional, adj. (1) (Chil, LaPla): sociální; ► vztahuje se k sociálnímu pojištění; př.: *en Europa el costo laboral es muy alto, porque hay que pagar cerca de un 40% en gastos previsionales*; (BDE).

previsorio, -ria, adj. (1) (Mex): prozíravý; (RAE). • (2) (Mex): předcházející něčemu; (MM, JD). • (3) (Mex): chránící před něčím; (JD).

PRI (Partido Revolucionario Institucional), m. (1) (Mex): Institucionální revoluční strana; př.: *el PRI ha ganado todas las elecciones de Presidente desde su formación en 1929*; (BDE).

pricula, m. (← angl. *pre-cooler*) (1) (US): místo, kde se balí ovoce a zelenina; (MS).

priculero, m. (1) (US): člověk, který pracuje v balírně ovoce a zeleniny; (MS).

prienda, f. (1) (Chil): holka, milá; (JD).

prieta, f. [Š: *morcilla*] (1) (Chil, Kost): jaternice, jelítko; př.: *venían con kilos de chunchules <yeyunos de vacuno>, prietas, longanizas, y una damajuana de quince litros de vino*; (RR, MM). • (2) (Mex): *Caparis indica, L.*; ► rostlina z čeledi *Caparidaceae*; (MM).

prieto, -ta, adj/subst. (← port.) (1) adj/subst. (Kub): negroidní rasy; černoč, černoška; př.: *pero los prietos prefieren a las güeras, y aquella se lo llevó*; (2) adj. (Mex): snědý; ► o člověku; považuje se za lichotku nazvat snědou ženu *prieta*; (RAE, MM, JD, BDE). • (3) m. (Kub): koka-kola; (4) f. (Kub): černé pivo; (5) f. (Kub): spálená třtina; (6) f., pl. (Chil): prejt; (JD).

prietuzco, -ca, adj. (1) (StřAm, Antil, Mex): velmi tmavý, až načernalý; ■ Var: *prietusco*; (AM, MM, JD).

priísta, adj/ subst. (1) adj. (Mex): priistický; př.: *esa oligarquía priísta se abre, sin embargo, a todos los que se proponen ingresar en ella*; (2) m. (Mex): priista, příslušník strany Partido Revolucionario Institucional; (JD, BDE).

prima donna, viz: *primadona*; (MS).

prima, f. (1) **alzar (subir) la ~** (Arg, Urug): zahrát na kytaru nejvyšší tón; pozvednout hlas; použít ostrá slova; př.: *y no se sorpienda naides / si mayor fuego me anima; / porque quiero alzar la prima / como pa tocar al aire*; (2) **de ~s a primera** [Š: *de buenas a primeras*] (Guat): z ničeho nic, ihned, rovnou, na první pohled; př.: *y la patrulla, por cambiar de paso, la tomaba de primas a primera contra un paseante cualquiera*; (RR). • (3) **aguantarse en la ~** (Portor): rezignovaně snášet výtky; ustát překážky; (4) **bajar la ~¹** (Arg, Ven, Urug): krotit se, mírnit se ve vyjadřování; (5) **bajar la ~²** (Arg, Urug): ustoupit; dát si říct; (6) **subir la ~** (Arg, Urug): použít jízlivá a útočná slova při vyjadřování; (AM, MM, JD). • (7) **a la ~ se le arrima** (Arg, Par): pořekadlo; ► poukazuje na intimní vztahy mezi bratrancem a sestřenicí; (MM).

primadona, f. (← it. *prima donna*) (1) (Am): primadona; ► první pěvkyně operního sboru; ■ Var: *prima donna*; (MS, MM).

primar, intr. (← fr. *primer*) (1) (Am): mít přednost; předstihnout, předčit, mít prvenství; (MS, MM, JD). • (2) (Am): převládat, převažovat, mít převahu; (MM, JD).

primasaguas, f., pl. (1) (Kub): první letní deště; (MM, JD).

primavera, f. (1) (StřAm, Kub): *Cccyzus americanus, L.*; ► druh malého stěhovavého pták; (2) (StřAm, Kub): období dešťů; (3) (StřAm, Kub): druh housenky; ► požírá listy tabáku a rajčat; (4) (Mex): *Turdus infuscatus*; ► druh stěhovavého drozda; (5) (Mex): *Tabebuia donnell-smithii*; ► druh stromu z čeledi trubkovité; jeho tvrdé dřevo se využívá v truhlářství; (MM). • (6) **estar ~** (Am): být padlý na mozek, praštěný pytle; (JD).

primera, f. (1) (Dom, Kub, Kost): v baseballu: první meta, na kterou dorazí odpalovač; př.: *aquella insistente cojera (...) que sin embargo no te impedía correr de home a primera*; (2) **a la ~** (Ekv): zpočátku, od začátku; př.: *contaban que a la primera les <las> besaban <a las chicas> tras las esquinas, en los zaguanes de sus casas, en los callejones, en el cine*; (3) **a la ~ de cambio**, [Š: *a la primera oportunidad*] (Pan, Urug, Arg): při první příležitosti; př.: *porque... ¿quién podría garantizar que a este hijo de papá y mamá no se le aguarían los helados a la primera de cambio?*; (RR). • (4) **de ~¹** (Am): první třídy; (5) **de ~²** (Am): prvotřídní; př.: *es un charlatán de primera*; (MM).

primerear, tr. (1) (Arg, Par): dát první ránu ve rvačce; (2) (Arg, Par): být v něčem první; (MM, JD).

primeriar, intr. (1) (Urg): být první nebo jeden z prvních; (AM).

primero, (1) **el que ~ avanza, ~ llega** (Portor, Per): kdo dřív přijde, ten dřív mele (přísluví); (AM). • (2) **a ~** (Mex): počátkem; ► měsíce, apod.; (JD). • (3) **~ que nada** (Mex): v prvé řadě, především; př.: *primero que nada debo confesar que me equivoqué*; (BDE).

primero Dios, viz: *Dios*; (RR).

primicia, f. (1) (Am): prvenství; (JD).

primiciero, m. (1) (Ekv): osoba, pověřená vybíráním desátků pro církve ve 20. století; (RR).

- primíparo**, m. [Š: *principiante, novato*] (Kol): začátečník, nováček, zelenáč; př.: *acababa de graduarse <el instructor del sumario>, y todavía llevaba el vestido de paño negro de la Escuela de Leyes, y el anillo de oro con el emblema de su promoción, y las ínfulas y el lirismo del primíparo feliz*; (RR).
- primo**, m. (1) ~ **de segundo grado** (Chil): bratranec z druhého kolena; ■ Var: ~ *en segunda* (Kub); (2) **coger de ~ a** (Mex): doběhnout, napálit někoho; (JD).
- primoroso, -sa**, adj. (1) (Guat): milý, laskavý; (MM, JD).
- primus**, m. (1) (Per, Urug): přenosný vaříč; (RAE). • (2) (Arg): primus (ve třídě); (JD).
- principal**, m. [Š: *latifundista*] (1) (Per): latifundista, velkostatkář; př.: (...) *y las carreteras que los ingenieros trazaban, casi siempre daban vueltas, entraban a las quebradas, rompiendo las peñas y roquedales, en meses de meses, a veces en años, porque el camino entrara a las haciendas de los principales*; (RR). • (2) (Chil, Mex, Portor): kapitál, jmění (3) (Chil, Mex, Portor): zaplacení dlužné částky; ► bez úroku; (MM).
- principismo**, m. (1) (Arg, Chil, Per): ideologický postoj; ► posvátnost zásad, principů; př.: *el principismo argentino generó a los principistas*; (BDE).
- principista**, adj. (1) (Chil, Per, LaPla): zásadový; př.: *¿por qué el Presidente ha convocado a una Asamblea Constituyente y por qué los militares le han querido derrocar?; se podrá pensar que unos generales principistas han querido impedir la legalización de un régimen de facto*; (BDE).
- pringa**, f. (1) [Š: *gota*] (Hond, Salv, Mex): kapka, krůpěj; př.: *ni pringa (ani kapku; ani kapka)*; ■ Syn: *pringo* (Salv); (2) (Hond, Mex): skvrna (na kůži, vlasech, peří); (3) (Hond): malá káča (hračka); (RAE, JD).
- pringada**, f. (1) (Mex): postříkání, zablácení; (JD).
- pringamosa**, f., viz: *pringamoza*; (RR).
- pringamoza**, f. (1) (Ant, Guat, Kol): keř *Cnidoscolus urens*; ► keř z čeledi pryšcovitých (*Euphorbiaceae*); na povrchu pokrytý hustými žahavými chloupky; (2) (Hond, Kol): drásalka bobulovitá (*Urera baccifera*); ► rostlina z čeledi kopřivovitých (*Urticaceae*); (RAE). • (3) ~ (**pringamosa**), f. (Portor, Kol, Hond): kopřiva (*Urtica dioica*); př.: *iban guiados por un muchacho sucio, de unos catorce o quince años, con unos pies duros, a prueba de pringamoza o moriviví*; (RR, MM, JD). • (4) (Mex): obecný název pro rostliny, které způsobují nepříjemné podráždění pokožky; např. jako kopřiva; (MM). • (5) (Kub): liána pryšcová; (JD).
- pringapié(s)**, m. [Š: *diarrea*] (1) (Salv): průjem; ■ Syn: *pitanga* (Hond), *pitoreta* (Salv), *piturriaca* (Hond); př.: *qué rico el guaro <aguardiente> (...), es bueno hasta para los callos y la caspa y el salpullido y el pringapié*; (RAE, RR, JD).
- pringar**, tr/intr. (1) tr. [Š: *salpicar*] (Mex): postříkat, pocákat; ► především špinavou vodou, blátem nebo tekutinami, které špiní; př.: *me pringó el automóvil*; (2) tr. (Nik): kropit oblečení při žehlení; (3) intr., neosob. [Š: *lloviznar*] (Mex, Salv, Guat, Ven, StřAm): mrholit, mžít; (RAE, AM, MM, JD). • (4) (Chil): šířit nakažlivou nemoc; (5) (Chil): otěhotnět; ► březí kobyly; (6) ~se, zvrat. (Am): namočit se do něčeho; ► spáchat přestupek, trestný čin jako pachatel nebo spolupachatel; (MM). • (7) (Am): krápat, poprchávat; (8) (Mex): pumpnout o peníze; (JD).
- pringo**, m. (← *pingo*) (1) [Š: *gota*] (Salv, Guat): kapka, krůpěj; ■ Syn: *pringa* (Salv); (2) [Š: *pizca*] (Salv, Guat): špetka, ždibec; (RAE, AM, MM, JD).
- pringue (pringuito)**, m/f. [Š: *pizca, pequeña cantidad de algo*] (1) m. (Kost): ždibec, trocha, malé množství něčeho; př.: *que dice mamá que si le puede prestar una media libra □e <de> frijoles y un pringuito □e sal*; (RR). • (2) f. (Kol): kapka; ► která zašpiní, zamastí; např. kapka špinavé vody, apod.; (3) (Ekv): spálenina; (4) (Mex, Nik): pocákání, zablácení; viz: *cascarria*; (MM, JD).
- pringuita**, f. (1) (Salv): holčička, usmrkánek; (JD).
- priodonte**, m. (1) (Am): tatu; ► pásovec velkých rozměrů; (JD).
- priostazgo**, m. (1) (Ekv): patronát nad nějakým náboženským svátkem; př.: *yo, el hijo del sol, rebajado en priostazgos de un dios huayrapamushca <extranjero>, yo, esclavo de su incienso*; viz též: *cargo, pasada de cargo, prioste*; (RR).
- prioste**, m/f. (1) (Ekv): patron náboženské oslavy; ► platí její výdaje; do funkce byl určen nebo o ni byl požádán; př.: *el cura párroco designa priostes para la fiesta de tal o cual santo; la designación se hace con un año de anticipación a fin de que el prioste o padrino de la fiesta tenga tiempo para acumular dinero*; viz též: *pasar el cargo a priostazgo*; (2) ~ **sin plata** (Ekv): člověk odevzdaný své věci, plně zaujatý; ► ženský tvar *priosta* se téměř neuvžívá; (RR, AM, MM).

prisco, -ca, m/f. [Š: *preso, detenido*] (1) (Guat): vězeň, trestanec, zajatec, zadržený; př.: *una machada de los muchachos; le dieron una gran vergueada al Ingeniero Castillo Ibarguen porque no los dejaba rebasar; no sólo <esto> sino que se lo trajeron prisco*; (RR). • (2) **llevarse de ~** (Guat): zatkout, zajmout, odvést v poutech; (AM). • (3) m. (StřAm, Mex): malá broskev; ► má měkkou dužinu; její pecka se lehce vyndává; (4) (Arg, Urug): velká broskev; ► má pevnou dužinu; ta je žlutá, jen okolo pecky je načervenalá; pecka není pevně přirostlá; (5) (Chil): hlasitý prd; (MM). • (6) (Am): srdcová broskev; (JD).

pristiño, m. (← *prestiño*) (1) (Ekv): tradiční vánoční zákusek; ► ve tvaru věnečku; těsto se vyrábí z mouky a vajec; smaží se na másle; servíruje se politý medem na Štědrý večer; (AM, MM).

privacia, f. (← angl.) (1) (Mex): soukromí; př.: *la voz privacia, usual al menos en México*; (BDE).

privada, f. [Š: *sueño muy profundo*] (1) (Kost): velmi hluboký spánek; př.: *Emeterio se arrecostó en la banca del corredor y como seguro no había dormido bien, se dio la gran privada*; (RR).

privado, -da, adj/subst. (1) viz: *privar*; (RR). • (2) f. [Š: *sueño muy profundo*] (Kost): velmi hluboký spánek; př.: *Emeterio se arrecostó en la banca del corredor y como seguro no había dormido bien, se dio la gran privada*; (RR). • (3) m/f. (Chil): žák soukromé školy; (4) adj. (Ven): v bezvědomí, v mdlobách; (MM). • (5) adj. (Am): pitomý; (6) adj. (Kub): udivený; (7) adj. (Ven): namazaný; (JD). • (8) f. (Mex): slepá ulice; samostatný blok domů, který má jeden hlavní vchod; (9) m. (Mex): soukromá pracovna; př.: *dígale que venga al privado*; (BDE).

privar(se), tr/zvrat. (1) zvrat. (Kost, Salv): spát tvrdě; (RAE). • (2) [Š: *volverse loco, enloquecer*] (Ekv): zbláznit se, pobláznit, dohnat k šílenství; př.: *no digo que soy bonita, / ni yo niego mi color; / pero con mi colorcita / hago privar al mejor*; (3) zvrat., intr. (Portor, Ven): omdlít, ztratit vědomí; ► o kohoutovi, když je v zápase bodnut ostruhami, zvláště do hlavy (existuje také adj. *privado* s tímto významem); př.: *la primera pelea que presenciamos duró bastante, porque uno de los gallos se privó y para volverle hubo de apretarle el dedo mayor, morderle la cresta y la rabadilla unas cuantas veces*; (4) zvrat., intr. [Š: *quedarse profundamente dormido, estar profundamente dormido*] (Guat, Kost, Nik): tvrdě spát, usnout, zaspat; př.: *se adormeció más vencido por el sufrimiento que por el sueño; los demás temían que se había muerto; pero no; se privó con el calorón de la tarde que no llegaba nunca a refrescar del todo*; (RR).

privilegiado, -da, adj. (1) (Am): nadaný, chytrý; př.: *los chicos privilegiados se aburren en las escuelas comunes*; (MM, JD).

privón, -na, adj. (1) (Dom): o člověku: uznávaný, těšící se oblibě; (AM).

probada, f. (1) (Mex): zkoušení, ochutnávání; (JD).

probador, m. (1) (Am): zkušební kabinka; (2) (Am): krejčovská panna; (MM).

probana, f., vulg. [Š: *degustación*] (1) (Ekv): ochutnávka; (RAE). • (2) (Ekv): kousek na ochutnání, který prodavačky na trhu nabízejí potenciálním kupujícím; př.: *caseritaaa <cliente>; tome la probana*; (3) (Ekv): první příjemná zkušenost; ► vede k opakování činnosti či prožitků, jež ji způsobil; př.: *en el callejón mismo me contó lo que había leído; con semejante probana, desde ese rato nos pusimos a leer; esa noche leímos hasta que se acabó el querosín <queroseno> del mechero*; (4) (Ekv): předmanželský sex; př.: *las gringas y los longos coinciden: las unas, con eso del sexo libre y haz el amor y no la guerra; los otros, con la costumbre aborigen de primero dar la probana*; (RR, JD).

probar, (1) **probando es como se guisa** (Per, Portor): cvičení dělá mistra; ► je zapotřebí zkušeností, praxe, aby byl člověk dobrý ve věci, kterou dělá; (AM).

proceso, m. (1) ~ **verbal** (Am): protokol, zápis; př.: *proceso verbal de recepción* (přejímací zápis); (JD).

proción, m. (1) (Mex): mýval severní (*Procyon lotor*); ► lidově medvídek mýval; ■ Syn: *lavador; mapache; mapachín*; (MM, JD).

procura, f. (1) **andar en ~ de algo**¹ (Arg): vynakládat usilí, usilovat; (2) **andar en ~ de algo**² (Am): hledat něco; (3) **andar en ~ de algo**³ (Am): směřovat k něčemu; ■ Var: *ir ~ en de algo*; (AM, MM, JD). • (4) (Am): hledání, usilování o něco; (MM, JD).

procurador, m. (1) ~ **de instrucción pública** (Ekv): státní prokurátor; (JD). • (2) ~, **-ra general**, m/f. (Mex): ministr, -yně spravedlnosti; př.: *la produciradora general estadounidense declinó informar si...;* (BDE).

Procuraduría (General), f. (1) (Mex): Ministerstvo spravedlnosti; př.: *fue llevado a la Procuraduría General*; (BDE).

procurar, tr/intr. (1) tr. (Mex, Karib.): vyhledávat něčí společnost; př.: *por su parte, la muchacha no los procuraba para nada*; (RR). • (2) intr. (Chil: Chiloé): pospíšit si, spěchat; př.: *procura con tu trabajo* (pospěš si s dokončením práce); (AM). • (3) tr. (Antil, Mex): shánět někoho; př.: *este señor le procura*; (MM, JD). • (4) ~se, zvrat. (Am): opatřit si, najít, získat; př.: *ahora debo preocuparme un trabajo*; (MM).

procurón, -na, adj/subst. (1) adj. (Mex: Zacatecas): zvědavý, slídívý; (AM). • (2) m., venk. (Mex): slídil, čmuchal, dotěra; (MM, JD). • (3) m. (Mex): drzoun; (JD).

Prode (Pronóstico deportivo), m. (1) (Arg): sázka na sportovní výsledky; př.: *estábamos haciendo a medias una boleta de Prode*; (BDE).

prodigiosa, f. (1) (Kub): rostlina *Yerba de la víbora*; (2) (Mex): *Brickellia cavanillesii*, Gray; ► rostlina; její listy se používají v léčitelství jako tonikum a povzbuzující lék na žaludek; (MM).

producido, m. (1) (Arg, Mex): výsledný zisk podniku; výtěžek, výnos; (MM, JD).

producirse, zvrat. (1) (Am): stát se, udát se; př.: *el accidente se produjo por la noche*; (MM).

productible, adj. (1) (Am): produktivní; (2) (Am): produkovatelný, vyrobitelný; (MM).

Producto, m. (1) ~ **Geográfico Bruto** [PGB] (Chil): hrubý domácí produkt; př.: *el sector industrial manufacturero genera aproximadamente el 21% del Producto Geográfico Bruto del país*; ■ Var: ~ **Territorial Bruto** [PTB] (Per); (BDE).

proeza, f. (1) (Mex): chvástání, vychloubání; (MM, JD).

profesional, f. (1) (Mex): lehká holka; (JD).

profesionista, m/f. [Š: *profesional*] (US, Mex, Nik, Chil, Mex): odborník, expert, profesionál; př.: *se paró al observar que se encontraron saludándose el licenciado Flaminio Jaramillo, el especulador Hércules Flores, y el doctor Canelo Robinhood; se acercó al grupo de honorables profesionistas; profesionista en medicina* (lékař odborník); *me voy a oponer terminantemente a que mis hijos sean obreros; si no llegan a ser profesionistas, los voy a meter a un comercio*; (RAE, RR, MM, JD, BDE).

profesor, m. (1) ~ **primario**; ~ **de primaria** (Mex): učitel obecné školy; (JD).

profeta, m. (1) (Arg): kudlanka nábožná; viz: *mamboretá*; (MM, JD).

proficuo, adj. (1) (Arg): prospěšný; (JD).

profilaxia, f. [Š: *profilaxis*] (1) (Mex, Am): prevence, ochrana před nemocí; (RAE, MM). • (2) (Am): hygiena; (3) (Am): dezinfikování; (MM).

programa, m., hovor. (1) (Ekv, Urug): tajný chvilkový poměr; (2) (Urug): rande, milostná schůzka; (3) (Urug): milenec; (RAE). • (4) (Urug, Arg): žena přístupná k navazování krátce trvajících milostných vztahů; př.: *me di cuenta de que nos queríamos de verdad, de que no eran macanas ni plata ni programa, que yo lo haría mil veces aunque no me regalara nada*; (RR).

programar, tr. (1) (Arg, Ekv, Mex): plánovat, připravit plán; ► večírku, schůze, apod.; (2) (Arg, Ekv, Mex): plánovat, projektovat, navrhnout; (3) (← angl. *to program*) (Am): programovat; ► sestavit sérii příkazů pro počítač; (MM).

progresista, adj/subst. (1) (Am): progresivní, pokrokový; ► o přívrženci pokroku nebo o někom, kdo podněcuje vývoj, rozvoj; (2) (Am): pokrokový; ► přívrženec pokrokových myšlenek; (MM).

prohijar, tr. [Š: *engendrar*] (1) (Arg): zplodit; př.: *el zaguán, más tarde, los patios de las imprentas, el vicio fomentado, prohijado por el ocio*; (RR).

prójima, f. (1) (Arg, Par, Urug): chudá žena; (MM, JD).

projimidad, (1) **hacer algo de** ~ (Portor): udělat něco z lásky k bližnímu; (AM, JD). • (2) (Arg, Par, Portor): láska k bližnímu, obětavost, nezištnost; ► nezištné pomáháním lidem, kteří se nacházejí v problémech; př.: *Fulano es hombre de projimidad; la pobre madre no puede quejarse de la projimidad de sus vecinos*; (MM, JD).

proliferar, tr. [Š: *engendrar en gran cantidad*] (1) (Bol, Urug): množit, šířit se ve velkém množství; př.: *la ciudad minera prolifera muerte y una vez más se cumplirá el designio*; (RR).

prolijo, -ja, adj. (1) (LaPla, Arg): pečlivý, důsledný, upravený, úhledný; viz: *meticuloso*; př.: *los soldados ingleses estaban muy limpios, muy prolijos, como para sacarse una foto*; (MM, BDE).

promedio, m. (1) [Š: *beneficio*] (Portor): zisk, užitek; (2) **no rendir** ~ [Š: *no rendir nada, ser un (a) inútil*] (Portor): nevynášet, nebýt výnosný, být budižkničemu; př.: *ahora el mayordomo se agiganta, empuña una larga garrocha y se la hunde en el pecho haciéndolo sangrar: – Joiss, buey negro, tú estás viejo, tú no rindes promedio*; (3) **dar** ~ [Š: *dar provecho*]: být výnosný, prospěšný, užitečný; (RR).

promesa, (1) ~s **no ayudan a pagar** (Arg, Per): za sliby nic nekoupíš; sliby - chyby; (2) **vestirse de ~** (Chil, Portor): vzít si na sebe ty šaty, které žena slíbila, že si vezme; (AM, MM).

promesante, adj/subst. (1) m/f. (szArg, Bol, Chil, Nik): člověk plnící zbožný slib; ► většinou při procesí; (RAE). • (2) adj., lid. (Arg): putující; (AM). • (3) m/f. (Arg): poutník, poutnice; ■ Var: *promesero, promesera* (Am); (4) m. (Arg): člověk putující do svatého chrámu; (MM, JD).

promesar, tr. (1) (szArg): činit zbožné sliby; (RAE).

promesero, -ra, adj/subst. (1) m/f. (Par, Kol, Arg): poutník, který skládá slib Bohu; př.: *con la romería de los peregrinos llegó la caterva de vendedores ambulantes, loteros, galleros; diseminados entre el gentío o acantonados en sus toldos de lona, continúan tirando el anzuelo a los promeseros a grito pelado*; (RR, MM, BDE). • (2) adj. (Kol): putující; (AM).

prometer, tr. (1) **el ~ no empobrece; el dar es lo que aniquila** (Mex): sliby - chyby; ► přísloví, které odsuzuje ty, kteří nedrží své sliby; ■ Var: *el ~ no es dar* (Portor); (AM, JD). • (2) (Am): tvrdit, ujišťovat; (JD).

prominente, adj. (1) (Am): vynikající, slavný, prominentní; ► o osobnosti, apod.; př.: *ocupar un cargo prominente*; (MM, JD).

promitente, m. (1) (Am): ten, kdo slibuje; (RAE).

pron, m. (← map. *nudo*) (1) (Chil): uzel; (2) arch. (Chil): kipu; ► peruánské uzlové písmo; (MM).

pronto, adv. (1) **de ~** [Š: *posiblemente*] (Kol): možná, snad; (RAE). • (2) **tan ~** [Š: *tan pronto como, en cuanto*] (Arg, Urug): jakmile, sotvaže; př.: *tan pronto fueron aprehendidos partió el tren*; (RR). • (3) **de un ~** (Arg, Chil): najednou, zničehonic, nečekaně; ■ Var: *de un ~ a otro* (Kost); (4) **al ~** (Arg): najednou; (5) **darse ~** (Am): posílat; (JD).

pronto-alivio, m. (1) (Per): jed; ► podává se lidem s nevy léčitelnou chorobou nebo nenapravitelným vězněm; (AM, MM).

prontuariat, tr. [Š: *hacerle ficha policial a alguien*] (1) (Arg, Chil, Per): zavést někomu záznam v trestním rejstříku; stíhat; př.: *hace poco recayeron sospechas en el nombrado Entredo, prontuariado por diversos delitos; un gran porcentaje de personas, no necesariamente delincuentes prontuariados, desconoce los derechos inherentes a su persona*; viz též: *prontuario*; (RR, BDE).

prontuario, m. (1) (Arg, Urug, Chil, LaPlá): trestní rejstřík (s daty osoby v něm vedené); př.: *y tu chanza mejor fue aquel prontuario / por ladrón de gallinas en un corral*; viz též: *prontuariat*; (RR, JD, BDE).

pronuncia, f., hovor. [Š: *habla*] (1) (Ekv, Kol): řeč, schopnost mluvit; př.: *la noticia me dejó sin pronuncia*; (RAE, DA). • (2) (Mex): vzpoura, postání, rebelie; (MM, JD). • (3) (Am): výslovnost; (4) (Par): výřečnost, řečnost; (JD).

pronunciado, -da, adj. (1) (Am): nápadný, zjevný, patrný; př.: *el hombre estaba en un estado de pronunciada desnutrición*; (MM).

pronunciados, m. pl. (1) (Guat): loterie s figurami; př.: *sobre la bandera se dibujaban sus manos morenas, como las manos de los campesinos que juegan a los pronunciados en una feria aldeana*; (RR).

pronunciarse, zvrat. (1) (Am): vyjádřit se, zaujmout stanovisko; (2) (Am): rozhodnout se; (MM).

pronuncio, m. (1) (Kol): povstání, vzpoura; (AM, MM).

propaganda, f. (← angl. *propaganda*) (1) (Am): propagace, reklama; ► tento výraz není hanlivý; avšak jeho význam ano díky vlivu angličtiny; (MM).

propalar, tr/intr. (1) (Mex): vysílat rozhlasem; (JD).

propela, f. (← angl. *propeller* „lodní šroub“) (1) (Kub, Mex): motor u malých dopravních lodí; (MS, MM).

propicio, -cia, adj. (1) (Am): vhodný, příhodný; př.: *el momento no es propicio*; (MM). • (2) **hacer propicia** (Arg): využít něčeho; (JD).

propina, f. (1) (Per): kapesné, jež dostávají děti od svých rodičů; př.: *podría ir y decirle dame veinte soles y ya veo; (...) pero sería lo mismo que decile te perdono lo que hiciste a mi mamá y puedes dedicarte al puterío con tal que me des buenas propinas*; (RR).

propinar, tr. (1) (Arg, Kol, Mex, Par, Urug): dát, uštědřit ránu, obdařit urážkami; ► člověk si je buď nezaslouží, nebo je minimálně nečeká; př.: *propinar una trompada a alguien; propinar a alguien una serie de insultos*; ■ Syn: *recetar*; (2) (Mex): dát spropitné; (MM). • (3) ~ **lechada a** (Kub): dát někomu lekci; (JD).

propio, -pia, adj. (1) **al** ~ [Š: *adrede*] (Kost): úmyslně, naschvál; (2) **hacer** alguien **el** ~ [Š: *intentar*] (Kost): pustit se do něčeho s chutí; (RAE). • (2) viz: *peón propio*; (RR).

propincuo, -cua, adj. (1) (Portor): mezi vesničany: opravdový, pravý, skutečný; (AM).

propio, (1) **al** ~ (Kost, Chil): úmyslně, schválně; (AM). • (2) **es** ~ (Mex): jen si poslužte; (JD). • (3) (Mex): samozřejmě, zajisté, jistě; př.: *bien, entonces no hay más que hablar; con su permiso, licenciado; propio, capitán*; (BDE).

propman, m. (← angl.) (1) (Portor): kulisák; (MS).

proponerse, zvrat. (1) (Kol): představit si, zdát se; př.: *se me propone* (zdá se mi); (MM, JD).

proporción, f. (1) (Par): pošta; (RAE).

proporciones, f., pl. (1) **de** ~ (Am): obrovský, ohromný; př.: *un incendio de proporciones destruyó la zapatería; la disensión entre los jefes es de proporciones*; (2) (Mex): majetek, bohatství, kapitál; př.: *Fulano es hombre de proporciones*; (MM, JD).

propositar, intr. (1) (Mex): mít záměr, úmysl; mít v merku; (AM, JD).

propósito, (1) **al** ~ (Am): vhodný; vhod; mimochodem; (AM, JD).

prosa, f. (1) **echar (tirar)** ~ (1) (Ekv, Chil, Per): tvářit se důležitě, nadřazeně; (RAE). • (2) f., i pl. [Š: *arrogancia, altanería*] (Ekv, Guat, Per, Chil): arogance, hrdost, pýcha, nadutost; př.: *en aquellos momentos – explosión de prosa gamonal – se subrayaba en él todo lo grotesco de su adiposa figura*; (RR, AM, MM). • (3) (Ekv, Chil, Guat, Per): personifikace, zosobnění; (AM, MM).

proscrito, -ta, adj/subst. [Š: *proscrito*] (1) (Arg, Urug, LaPlá): vyhnaný, vypovězený; vyhnanec; př.: *el régimen que mantuvo proscrito a Epifanio M...*; (RAE, BDE).

prosear, intr. [Š: *conversar*] (1) (Urug, LaPlá): hovořit, konverzovat; klábosit; (RAE, AM, JD).

prosecretaría, f. (1) (Am): úřad zástupce tajemníka, podsekretáře; (MM, JD).

prosecretario, m. [Š: *vicesecretario*] (1) (Am): druhý tajemník, zástupce tajemníka; (RAE).

proseo, m. [Š: *conversación*] (1) (Urug): rozhovor, konverzace; (RAE).

prosista, adj/subst. [Š: *grave, ceremonioso*] (1) **adj.** (Per): vážný, důstojný, obřadný, okázalý, slavnostní; př.: *los varayok□s saludaban a las niñas <mujeres de alta condición social>, levantando con la mano la falda de sus lok□os <sobreros>; los cuatro juntos, caminaban prosistas*; (RR). • (2) **adj.** (Kol: Riohacha): upovídáný, užvaněný; (AM). • (3) m/f. (Am): tlachal, tlachalka; (JD).

prospectivo, -va, adj. (← angl. *prospective*) (1) (Am): předpokládaný, možný; (2) budoucí; (MS, MM).

prosudo, -da, adj/subst. (1) **adj.** (Ekv): o člověku: naparující se; (RAE, JD). • (2) **adj.** (Chil, Ekv, Per): nadutý, arogantní, falešně důležitý; ► o člověku, když mluví; (3) **adj.** (Chil, Ekv, Per): okázalý, honosný, obřadný; (MM). • (4) **adj.** (Am): žvanivý, užvaněný; (5) m/f. (Am): žvanil, žvanilka; (JD).

protagonizador, m. (1) (Mex): hrdina, hlavní osoba; (JD).

protagonizar, tr. (1) (Am): hrát hlavní roli; (2) (Am): být hlavním aktérem jakékoliv činnosti nebo události; (MM).

Protector, m., arch. (1) (Urug, Per, Bol): protektor, ochránce; (BDE).

protestante, m/f. (1) (Kost): člen jakékoli náboženské organizace, původem Severoameričan; př.: *¿verdad que los protestantes son unos que andan repartiendo hojas?*; (RR).

protestar, tr/intr. (1) (Mex): přísahat, složit přísahu; př.: *art. 87: el Presidente, al tomar posesión de su cargo, protestará ante el Congreso*; (BDE).

protocolo, m. (1) (Mex): břicho, pupek, panděro; (JD).

proveer, tr. (← angl. *to provide*) (1) (Am): nařídit, rozkázat, přikázat, rozhodnout; (MM, JD).

provecho, m., hovor. (1) (Arg, Urug): kojenecké říhnutí; (RAE).

proveído, m. (1) (Mex): příkaz; (JD).

próvido, adj. (1) (Mex): hojný; př.: *los autos son fuente próvida de accidentes* (auta jsou častou příčinou nehod); (JD).

provisor, m. (1) (Kol): plechová nádoba; (AM, JD).

provisoriamente, adv. (1) (Am): dočasně, provizorně; (MM).

provisorio, -ria, adj. (1) (Am): dočasný, provizorní, zatímní, přechodný; př.: *gobierno provisorio*; (MM, JD, BDE).

provista, f. (1) (Urug, Par, Arg): zásoby potravin na cestu; (2) (Arg, Par, Urug, LaPlá): zásoby na určité časové období; př.: *construyó con hojas de palmera su cobertizo (...) dio nombre de cama a*

ocho varas horizontales, y de un horcón colgó la provista semanal; ya tengo la provista para la semana; (RR, AM, MM, JD).

provocación, f. (1) (Dom): smích; př.: *me da provocación* (je mi to k smíchu); (JD).

provocar, tr., hovor. (1) **~le a uno** (Kol, Salv, Ven): vzbuzovat chuť, mít chuť, náladu; př.: *¿le provoca?* (máte chuť?); *no me provoca* (nemám chuť); *déjenla, no más – dijo el sargento; que no salga si no le provoca*; (RAE, JD, BDE). • (2) (Am): líbit se; př.: *no me provoca* (nelíbí se mi; nechce se mi); *me provoca hacerlo* (rád to udělám; rád bych to udělal); (3) (Guat): přiznat se, doznat, přiznat; (JD).

provocativo, -va, adj. (← angl. *provocative*) (1) (Am): působivý; (2) (Am): dráždivý; vzrušující; (MM, JD). • (3) (Ven): chutný; (JD).

provolone, adj/subst. (← it: již. *provolone*) (1) m. (LaPla): italský sýr *provolone*; ► druh sýra ve tvaru hrušky apod.; dozrává a tvrdne zavěšený na provázcích; (MS, NET); • (2) (LaPla): baculatý; (MS).

proxeneta, m. (1) (Arg, Urug): kuplíř, pasák; (MM).

proyectora, f. [Š: *proyector*] (1) (Chil): promítací přístroj; (RAE).

prrrr!, citosl. (1) (AM): frř!; (JD).

pru, m. (1) (Dom): kvašený nápoj; ► z popínavé rostliny *bejuco indio* a třtinového sirupu; (AM).

prú, m. (1) (Kub): bylinkový nápoj; (JD).

prudenciar, intr/zvrat. (1) **~se**, zvrat. (Arg, Kol, Kub, Guat, Mex, Portor, Urug, Kost, Hond, Nik): udržet se, nenechat se vyprovokovat; (2) **~se**, zvrat. (Arg, Kol, Kub, Guat, Mex, Portor, Urug, Kost, Hond, Nik): být prozíravý, opatrný; (AM, MM, JD). • (3) **~se**, zvrat. (Kol, Kost, Hond, Mex, Nik): mírnit se, ovládat se; (MM, JD). • (4) intr. (Mex): zachovat rozvahu; (5) **~se**, zvrat. (Am): mít strpení, být trpělivý, rozumný; (JD).

pruebas, f., pl. [Š: *juegos malabares, acrobacias de circo*] (1) (Urug, Arg, StřAm, Bol, Chil, Ekv, Per, Ven): kejklířské kousky, žonglérství, ekvilibristika, akrobacie v cirkusu; ► ve Venezuele a v Chile se používá i jednotné číslo; př.: *aquel circo de pruebas en la miseria con sus carretones destartalados, iba a clavar el pico allí*; viz též: *pruebero, pruebista*; (RR, AM, MM). • (2) (Kol, Chil, Portor): eskamotáž; ► iluzionista předvádí triky s cílem vytvořit iluzi a oklamat diváky; v cirkuse nebo v divadle; (AM, MM). • (2) jč. (Ekv, Per, Am): cirkusové nebo akrobatické představení; (MM, JD).

pruebero, m. [Š: *volatinero o prestidigitador*] (1) (Par aj.): provazolezec, provazochodec nebo kejklíř, eskamotér, iluzionista; př.: *con la romería de los peregrinos llegó la caterva de vendedores ambulantes, loteros, galleros, calesiteros, prueberos*; viz též: *pruebas, pruebista*; (RR).

pruebista, m/f. [Š: *prestidigitador, malabarista; volatinero*] (1) (Urug, Arg, Kost, Ekv, Guat, Per, Mex, Par): kejklíř, eskamotér, iluzionista, žonglér; provazolezec, provazochodec; akrobat; př.: *así hizo relación y conoció a los □pruebistas□ de un circo que marchaban hacia el pueblo vecino*; viz též: *pruebas, pruebero*; (RR, AM, MM, JD). • (2) (Arg): korektor tisku; (MM, JD).

prusiano, -na, adj/subst. (1) f. (Kub, Ven): druh balvněné látky; (2) adj. (Arg, Par, Urug): speciálně střižená svrchní část obuvi; (MM).

PTB (Producto Territorial Bruto), m. (1) (Per): hrubý domácí produkt; (BDE).

pu, spoj. [Š: *pues*] (1) (Chil): tedy, nuže, tudíž, neboť, vždyť, když; př.: *cuando tú dices que el ciesto está llorando; ¿qué es lo que quieres decir?; ¡qué fácil!; que está lloviendo, pu□*; (RR).

púa, f. (1) [Š: *espeto, asador*] (1) (Kub): rožeň, gril, rošt; př.: *a veces, sin sal, cocinado sobre un emparrillado o una púa, un pedazo de carne de caballo o de buey*; (2) (Arg): kovová ostruha, která se nasazuje kohoutům před kohoutím zápasem; př.: *vinieron los dos dueños con sus respectivos gallos, que se pesaron, colgándolos envueltos en un pañuelo; después se eligieron las púas, se hizo el depósito de quinientos pesos jugados y cada cual salió a calzar su campeón*; (3) [Š: *aguja de tocadiscos*] (Arg, Urug): gramofonová jehla; př.: *aquí el Personaje, cayendo en un triste desvarío, se puso a canturrear su Tema de los Lápices □con la insistencia de una púa de fonógrafo en un disco rayado□, según declaró Schultz más tarde*; (RR). • (4) (Arg, Chil, Portor, Par, Urug): ostruha (u ptáků, kohoutů); (AM, MM, JD). • (5) (Arg, Par, Portor, Urug): ostuha; ► někteří ptáci ji mají na křídlech; (MM).

puazo (puaso), m. (1) (Arg; Par, Urug): bodnutí ostruhou při kohoutím zápase; př.: *el bataraz <gallo de plumas grises y blancas>, cuando se sentía picado en las plumas del cogote, zafaba el encontrón echando casi al suelo la cabeza, de modo que los puazos pasaran por encima, sin herirlo*; (RR,

MM). • (2) (Am): náraz železným hrotem káči o druhou káču; (3) (Arg, Urug): uštěpačná, provokativní poznámka; ► utrousí se v přítomnosti druhého; na nějakém shromáždění, schůzi; (MM, JD).

puca, adj/subst., lid. (← kič.) (1) (Ekv): zrzavý, načervenalý; ► o vousech; (MM). • (2) m/f. (Ekv): zrzoun; (JD). • (3) viz: *puka*; (DA).

pucará (pucara), m. (← keč. + aim. *pukara* „pevnost, tvrz“ + kič.) (1) (Arg, Bol, Chil, Per): pevnost se silnými kamennými zdmi; ► stavěna indiány, kteří obývali území Peru, Bolívie, severu Argentiny a Chile; stavěla se na strategických místech (výšinách), aby se mohly střežit cesty nebo k proniknutí na nepřátelské území; v oblastech *quechuas* a *diaguitas*; (RAE, MM). • (2) (Arg, Bol, Chil, Ekv, Per): indiánská pevnůstka; ► z dob před španělskou kolonizací Ameriky; (AM, JD). • (3) (Arg, Bol, Chil, Per, Ekv): opevnění, pevnůstky; ► které stavěli Španělé na strategických místech, na neobsazených územích; v koloniální době; (MM, BDE). • (4) (Am): vězení (z doby kolonie); (JD).

pucó, m. (← kič. *pucu* „miska na polévku“) (1) (Arg, Bol, Kol, Per, Ekv): miska z pálené hlíny; (2) (sevArg): hliněný hrnec nebo džbán; ► má polokulovitý tvar; průměr 20 centimetrů a široké hrdlo; (3) (Ekv, Arg, Kol): široký dřevěný talíř; (4) (Arg): druh zámku z pálené hlíny, kterým uzavírají své domy obyvatelé pamp; (MS, AM, MM, JD). • (5) (Am): hliněná naběračka; (JD).

pucón, m. (1) (Ekv): list obalující kukuřičný klas; (AM).

pucucho, -cha¹, adj. (1) (Ekv): prázdný; (2) (Ekv): nerozumný; (AM, MM, JD).

pucucho, -cha², adj. (← guar. *pucú* „dlouhý“) (1) (Par): vytáhlý, dlouhý a hubený; (MM).

pucuna, f. (1) (výchPer): zbraň; ► malá zbraň na střelení ptáků; (2) (výchPer): foukačka; (AM).

pucha, f., citosl. (1) f. (Portor, Kub): kytice, pugét, svazeček květin; ► většinou svatební; • (2) (Kol): jednotka objemu; ► na měření obilí; čtvrtina z tzv. *cuartillo*, který odpovídá cca 1, 156l; slovo nejspíše pochází z indiánského slova *pocha* „míra“; (3) (Mex): chléb; ► ve tvaru donutu (koblíhy ve tvaru písmene O); (RR, RAE, AM, MM, JD). • (4) (Hond, Mex): kousíček; př.: *tengo una pucha de terreno*; (MM, JD). • (4) (Mex): točený chléb; (JD). • (← eufem. *puta* „kurva“) (5) ¡pucha! (¡puchas!, ¡la pucha!, ¡a la pucha!), citosl. (Par, Chil, Urug, Arg, Kol, Chil, Per): sakra!, kurník!, hergot!; ► používá se k ocenění kvality či intenzity něčeho (v Chile se užívá také *puchacai*, *puchacay*, viz též: *puches*); také k vyjádření zhnusení, údivu nebo obdivu; př.: *¡la pucha con este calor!*; *y el locro de las doce todavía está lejos*; (6) ¡jue pucha! (¡ay jue pucha!) (Arg): sakra, to je ale šťastlivec!; vyjadřuje obdiv; eufem. výrazu *¡Ah, hijo de puta!*; (RR, MM, BDE) • (7) ¡ ~ con él! (Am): do prdele s ním!; (8) ¡ ~ digo! (Am): sakra!; (9) ¡la ~ (s) que hace frío! (Am): hergot to je zima!; (10) ¡la ~ que es linda! (Arg): ta je sakra hezká! (11) ¡jué ~! (Arg): k sakru!; (JD).

puchacai!; (¡puchacay!) citosl., euf. (1) (Chil): vyjádření obdivu nebo překvapení; viz: *pucha*; (RR).

puchado, adj. (1) (Kol): prachatý, zazobaný; (JD).

puchar, tr/intr/zvrat. (1) ~se, zvrat. (Kol): ponížít se, pokořit se; (2) tr. (Kol): přiblížit se k nepříteli; riskovat život; ► v boji; (AM, MM, JD). • (3) intr. (svArg, Par): tvrdě pracovat, makat, dřít se; př.: *puchamos y reventamos para ganar una miseria*; (MM, JD).

púcher, m/f. (1) (Hond, Nik, Salv): drogový dealer (zejména kokainu); (DA).

pucherazo, m. (1) (Arg, Mex): vydatný pokrm; viz: *puchero*; (2) (Portor): podvod, podfuk; (MM).

pucherear, tr/intr. (1) tr. (Salv): zacházet dobře; ► zvláště s dítětem; starat se o něj, krmit ho; (2) intr., hovor. (Urug, Arg): vydělávat sotva na živobytí; př.: *el trabajo no da ni para pucherear* (tou prací se sotva uživím); (RAE, MM, JD). • (3) intr. [Š: *hacer pucheros; lloriquear*] (Kol, Arg, Urug, Chil): natahovat moldánky, nabírat do pláče; př.: *y qué aburrimiento oír la puchear tesorito con la cara avinagrada*; (RR, AM, MM JD).

pucherí, m. (← guar.) (1) (Per, Ven): strom (*Nectandra pichury*); ■ Var: *puchury*; (MS).

puchero, m. (1) (Per): člověk hledající, sbírající nedopalky, špačky; (AM). • (2) (Arg, Par, Urug): tradiční pokrm; ► skládá se ze tří základních ingrediencí (vývar, maso s luštěninami, vařená zelenina), které se však připravují společně, tzn. v jednom hrnci; je to tradiční každodenní pokrm; do osolené vody s bylinkami se dá vařit libové maso s kostí; po dostatečném vyvaření masa se přidá cibule, pórek, mrkev, dýně, brambory, mladý kukuřičný klas, někdy také troška fazolí; když je vše dobře provařeno, vývar se použije na polévku s nudlemi nebo rýží, která se dochutí česnekem; do těch nejvydatnějších *pucheros* se přidává kuřecí nebo vepřové maso a salám; (MM).

puches, citosl. (1) (Guat): kurník!, hergot!; ► eufemismus slova *¡puta!*; př.: *y volvió a pensar*: – *puches* – *cuando sintió que algo como sanguaza mojaba su pantalón*; viz též: *pucha*; (RR).

puchi, m. (1) (Bol): výkal; (DA).

púchica!, citosl., eufem. (1) tr. (1) (Salv, Ekv): jél, jú!; ► citoslovce překvapení, údivu, hněvu, strachu; (2) a la ~, hovor. (Hond, Salv): citoslovce překvapení, údivu; (3) **púchicas**, citosl., eufem. (Urug): no ne!; to snad ne!; ► vyj. překvapení, údiv, nelibost; (RAE, JD).

puchicanga, f. (← kič. *pushca, pushcana* „vřeteno“; *pushcay* „příst, sprádat“) (1) (Kol: Antioquia, Nariño): vřeteno; (AM, MM, JD).

puchiche, m. (1) (Bol): bahniště; (2) (Bol): vřed, vrídek, furunkl; (3) (Bol): otravný člověk, otrava (i o věci); (AM, JD).

puchingajos, m., pl. (1) (Kub): směšné ozdoby; (AM).

puchis!, citosl. (1) (Guat): jél; ► citoslovce překvapení, leknutí; př.: *ah puchis*; (RAE).

puchito, m., hovor. (← kič. *puchu* „přebývající“) (1) (Guat, Kol): malá část, porce; (RAE). • (2) i adv. (Kol, Hond, Arg): trocha, troška; trochu, trošičku; viz: *pucho*; (3) m/f. (Chil, Ekv, Arg): benjamínek; (MM, JD).

pucho, m. (← keč., kič. *puchu* „přebytek, nadbytek, přebývající“) (1) (JižAm, Hond): špaček (od cigarety); př.: *que no sequitaba jamás el pucho amarillento de la comisura de los labios*; (2) (JižAm, Arg, Kol, Chil, Guat, Hond, Urug): zbytek, zůstatek (zboží, peněz aj.); (3) [Š: *puñado*] (Salv, Hond, Nik, Kost, Arg, Kol, Chil, Guat, Urug): hrst, hrstka; (4) a ~s (JižAm, Hond, Arg, Kol, Per, Urug): v malém množství, kousek po kousku, po troškách; př.: *pagar una deuda a puchos*; (5) **no valer un ~** (Arg, Bol, Chil, Kol, Par, Urug, Per): nestát za nic, *nestát za zlámanou grešli*; (6) **sobre el ~** (Arg, Bol, Per, Urug): hned, okamžitě, v mžiku, ihned, *v tu ránu*; (RAE, RR, AM, MM, JD, BDE). • (7) [Š: *cigarillo*] (Bol, Urug, Arg, Kol aj.): cigareta; (8) **de a ~s (de a puchitos)** [Š: *a puchos, poco a poco*] (Arg): po troškách, pozvolna, postupně; (9) **en el mismo ~** [Š: *sin interrupción*] (Arg, Urug): nepřetržitý, nepřetržitě; (10) **un ~ (de)** [Š: *casi nada (de); un resto de*] (Bol, Urug, Arg): troška, téměř nic; zbytek; př.: *no te cobraré nada – le dijo –, porque pago un pucho de alquiler; es pequeño el cuartito, pero hay para ambos*; (RR). • (11) (Ekv, Chil): benjamínek; ■ Var: *puchito, puchusco* (Chil); (12) (Hond): tmavě modrý balík; ► vázící méně než 150 liber; (13) **encender en el ~** (Arg): využít situace; ► získat další výhodu jakmile skončí předešlá; (AM). • (14) (Am): harampádí, starý krám; (JD).

puchote, viz: *pochote*; (MS).

puchteca, f. (1) (Mex): prodavačka zeleniny na trhu; (MM).

puchuela, f. (1) (Ekv): maličkost, (2) (Ekv): minimum peněz; (RAE). • (3) (Ekv, Per): zbytek; hrst, špetka; (AM, MM).

puchelada, f. (1) (Kol): množství, celek; (AM).

puchungo, -ga, m/f. (1) (Portor): laskavé slovo, laskavý hlas; (2) m. (Ven): zženštilce; viz: *manflora*; (AM, MM). • (3) f. (Kub): mrně (holčička); př.: *mi puchunguita* (moje mrňátko); (4) m. (Kub): mrně; př.: *¡puchungo!* (miláčku!); (JD).

puchury, viz: *pucherí*; (MS).

puchusco, -ca, m/f. (1) (Chil): benjamínek (v rodině); (AM, MM).

pudding, m. (← angl.) (1) (Am): viz: *budín*; (MM).

puđín, m. (1) (Kub): muzemlička; ► zadnice; (JD).

pudreoreja, f. (1) (Kost): druh popínavé rostliny s nápadnými modrými květy; (MM).

puđridora, f. (1) (Ekv, Kol): jedovatý had (*Bothrops atrox*); ► žije v nízko položených a vlhkých oblastech; př.: *¿no será mal de pian, esta lora?; no, no es así la buba; yo la tengo bien conocida; más bien creo que es la puđridora que le ha picao en algún desmonte; si es así, voy a tener que buscarme un curandero*; (RR).

puđrir, intr. (1) (Kub): hnípat, hnít; ► ve smyslu spát; (JD).

puđu (puđu), m. (← map. *puđu*) (1) (Ekv, Arg, Chil): *Cervus humilis*; ► jelínek vysoký zhruba 35 cm; ■ Syn: *venadito*; (RAE, DA, MM).

puebla, f. (1) (Ekv): velmi obyčejná, běžná tkanina; př.: *veníá pálido y mojado, vistiendo un pantalón de □puebla□ descolorido y parchado*; (RR). • (2) (Chil): majetek nájemníka statku, farmy; (AM).

pueblada, f., hanl. (1) (Arg, Bol, Kol, Chil, Urug, Ven): lidové povstání, nepokoje; př.: *así sobrevivieron a todo – desde puebladas hasta gobiernos de facto*; (2) (Arg, Bol, Kol, Chil, Urug, Ven): dav, srocení davu; viz: *poblada*; (AM, MM, JD, BDE). • (3) (Am): chudina; (MM, JD).

pueblano, -na, adj., hanl. (1) (Guat, Per: Ica, Dom): venkovský; viz: *poblano*; (AM).

pueblerino, -na, adj/subst. (1) (Chil aj.): venkovský; venkovan, venkovanka; př.: *el juego propuesto por esa pueblerina (...)*; (RR).

pueblerero, -ra, adj/subst., venk. (1) (Mex, Par; despekt. v Urug): rodák, občan; (2) (Arg, Urug): městský, vesnický; (RAE). • (3) adj., hanl. (Arg, Bol, Urug, Ven): obyvatel města nebo vesnice; málo sžitý s venkovskými způsoby; (4) adj., hanl. (Arg, Urug): švihácký, frajerský; (AM). • (5) m., hanl. (Mex): vesničan; ► výraz, který používají obyvatelé velkých měst, metropolí; když mluví o lidech z malé vesnice; (MM).

pueblito, m. (1) (Salv): vesnička; př.: *en el pueblo nuestro se habían refugiado varios guatemaltecos*; (BDE).

pueblo, m. (1) ~ **sin ropa** (Portor): zapadákov; ► říká se o nedůležitých městech; (AM). • (2) pl. (Am): indiáni kmene Pueblos; ► žijí ve vyprahlých oblastech Arizony a Nového Mexika (ve Spojených státech); jejich přístřešky jsou zapuštěny do stěn vysokých skal; (MM). • (3) ~ **joven** (Per): chudinská čtvrť; př.: *en los cerros que rodean la capital, el hacinamiento miserable de los pueblos jóvenes*; (BDE).

puelche, adj/subst. (← map. *puel*, „východ“ + *che*, „osoba“) (1) adj. (Chil): indián; ► příslušník indiánského kmene skupiny *tehuelche septentrional* (často jako m., pl); žili na území mezi řekami **Nego** a **Colorado**; (2) adj. patřící, vztahující se k *puelches*; (3) m. (Chil): indián žijící ve východní části And; (4) m. (Chil): východní vítr vanoucí od pohoří And směrem k moři; ► opačný vítr se jmenuje *travesía*; (RAE, AM, MM, JD, BDE).

puenche, m. (← map.) (1) (Arg, Chil): obyvatel žijící v andských borových lesech; ■ Var: *pehuenche*; *puelche*; (MM).

puente, m. (1) (Kol): klíční kost; (MM, JD).

puerca, f. (1) **llevarse a alguien** ~ (1) (Salv): dařit se špatně, mít smůlu; př.: *con este invierno, nos ha llevado puercas*; ■ Syn: *llevarse puercas* (Hond); (2) **qué ~s**, hovor. (Hond): k sakru, do háje; (3) **torcer la ~ el rabo**¹, venk. (Kub): být ve složité situaci; ► obzvláště ekonomické; (4) **torcer la ~ el rabo**², venk. (Mex): vyjádřit nelibost, nevoli nebo rozpor; (RAE, MM). • (5) **no querer ~s a medias con nadie** (Portor): zdráhat se, nechť s někým jednat; (AM). • (6) venk. (Mex): druh mexického kormorána (*Phalacrocorax mexicanus*); (MM).

puercada, f., hovor. (1) (Hond, Kost): trestuhodný, odsouzeníhodný čin; (2) (Hond, Kub, StřAm, Per, Portor): svinstvo, ničemnost.; (3) (Hond, Salv): věc, zvíře, které je k ničemu; (RAE, AM, MM, JD). • (4) (Mex): vepř, prasata; (JD).

puerco, m. (1) **declarar ser el ~** (Mex): vzdát se; (2) **cada ~ sabe en el palo en que se rasca** (Dom): každý ví, s kým si začíná; (3) **no ser ~ que da manteca** (Kol, Portor): velmi lakomá osoba; (4) ~ **pollero no pierde su vicio** (Kol): člověk, který se svých neřestí zbaví pozdě; nebo se taky nikdy nezmění; (5) ~ **no se rasca en jabilla** (Dom): poukazuje na hádavé osoby se sklony k roztržkám, kteří by si neměli začínat s odvážnými lidmi; ■ Var: *cada ~ sabe en el palo en que se rasca*; (AM). • (6) (Am): obecný název pro americké divočáky; (7) ~ **de agua** (Arg, Urug): viz: *capibara*; (MM). • (8) **ser el ~** (Mex): být obětní beránek; (JD).

puerquera, f. (1) (Kol): stádo prasat; (MM). • (2) (Arg): prasečina, svinstvo; (JD).

puerqueza, (1) (Arg, Par): špinavá věc; (2) (Arg, Par): prasečina, svinstvo; (3) (Arg, Par): obtížný hmyz; (MM, JD).

puerta, f. (i m.) (1) ~ **cancel**, f. (Arg, Per, Urug): dveře, mříž; ► mezi chodbou a vestibulem; (2) **de ~s adentro**¹ (Ekv): o služebné, která spává v domě svých zaměstnavatelů; př.: *nunca el poder judicial había caído tan bajo, con una corte de paniaguados presididos por quien se ufanaba televisivamente de ser la muchacha-de-mano de la dictadura, puertas-adentro y todo-servicio*; (3) **de ~s adentro**² (Mex): pod pokličkou; ► umluvit něco, apod.; (4) **de ~s afuera** (Ekv): o hospodyně: dochází, nebydlí v domě, kde pracuje; (RAE, RR, JD). • (5) m. [Š: *portero*] (Urug): vrátný, domovník; př.: *al salir al aire tibio de la calle (...) el puerta nos indicó un vehículo del servicio que nos condujo cortésmente al Cilindro Municipal*; (6) **en ~** (Arg): o první kartě, která padne (se táhne) po uzavření sázek; př.: *copo y se lo gana en puerta*; (RR). • (7) f. (Am): odkrytá karta; ► v hazardních hrách; první karta, kterou po zamíchání celého balíčku krupiéř odkryje; (MM, JD). • (8) **entrar por la ~ grande** (Mex): povýšit; (JD).

puertacallera, adj/subst. (1) (Chil): vystavující se ve dveřích; ► o ženě, která je ráda viděna a často postává ve vstupních dveřích domu; (MM).

puertear (portear), intr., vulg. [Š: *salir, tomar la puerta*] (1) (Arg): odejít, vypadnout; př.: *que en puertiendo <puerteando> la primera, ya la siguen las demás*; (RR, AM). • (2) (Am): ukazovat se ve dveřích (o ženě, dívce); (3) (Arg): uhánět ke dveřím (k východu); ► o zvířeti, které se snaží utéct z dvorku; nebo z fixační klece; (MM, JD).

puertera, adj. (1) (Arg): vystavující se ve dveřích; ► o ženě, která je ráda viděna a často postává ve vstupních dveřích domu; př.: *ella es muy puertera* (pořád se ukazuje ve dveřích; pořád stojí ve dveřích); (MM, JD).

puertita, f. (1) (Urg): dvířka, malé dveře; př.: *atavesamos la puertita verde*; (BDE).

puertorriqueño, -ña, adj. (← kalk z angl. *Puerto Rican*) (1) (Am): portorický; (MM).

puesta, f. (1) (Arg, Urug, Par): remíza, nerozhodný závod; ► v koňských dostizích; (RAE, AM, MM, JD). • (2) ~ **del rosario (de los rosarios)** (Ekv): ceremonie, kterou pořádají rodiny, jejichž děti se budou za měsíc brát, k oslavě vzájemného souhlasu se sňatkem; př.: *el viejo alcalde está en la puesta de los rosarios, costumbre nuestra que la Mila y su novio han querido cumplir*; viz též: *rosario*; (RR). • (3) **carrera** ~ (Arg, Par, Urug): nerozhodný koňský závod; (AM, MM). • (4) ~!, citosl. (Arg, Par, Urug): remíza!, nerozhodně!; ► v závodech, ve hře, v jakémkoli soutěžení; (MM).

puestear, tr. (1) (Kol): číhat, slídit po něčem s nějakým úmyslem; (AM, MM, JD). • (2) (Mex): mít na prodej prodejní stánek; ► na trzích nebo v oblastech určeným k pouličnímu prodeji; (3) (Mex, Kub): prodávat; ► ve stánku, na trhu; (MM, JD).

puestero, -ra, m/f., (1) m. (Arg, Chil, Par, Urug): nájemce statku; (2) f. (Arg, Chil, Urug): jeho žena; (RAE, JD). • (2) m. (Arg, Urug): polní hlídač, zemědělský dělník, nádeník odpovědný za určené stanoviště, hlídač dobytka; př.: *los puesteros tal vez se decidieran también al viajecito para hacer alguna compra necesaria*; (RR, AM, JD). • (3) m/f. (Arg, Urug): chovatel dobytka; ► sám se o něj stará na pronajatém poli; jako pronájem platí naturáliemi nebo se stará o statek majitele; (AM, MM). • (4) m/f. (Am): majitel stánku; stánkový prodejce (ve stánku s potravinami); ► na trhu nebo v oblastech určeným k pouličnímu prodeji; př.: *ningún puestero en un mercado inglés, estadounidense o francés admitiría que le obligasen a pertenecer a determinada organización política para poder trabajar*; (5) (Arg, Chil, Par): člověk pověřený statostí o zvířata; ► na statku; (MM, BDE).

puesto, -ta, m., i partic. (1) m. (Arg, Chil, Par, Urug): část statku obývaná jeho nájemcem; (RAE). • (2) **darse ~o** [Š: *tomarse el tiempo, remolonear*] (Portor): dát si na čas, ulejšvat se; př.: *hay que coger guagua <microbús>; y sábado no es día de semana, y el chofer se da puesto*; (3) **estar ~ con** alguien (Kost, Urug): mít dobré styky; dobře vycházet s nadřízeným; př.: *empúnchese desde pequeño, si coge fama de buen peón está puesto con el patrón – eran las palabras que su padre le repetía casi a diario*; (4) **estar ~os los rosarios**, viz: *rosario*; (5) **~o el camino**, viz: *camino*; (6) m., viz: *puestero*; (RR). • (7) m. (Arg): stádo hlídače; viz: *puestero*; (AM). • (8) (Arg, Chil, Par, Urug): část statku; ► ve které žije chovatel dobytka; (MM).

puestón, adj. (1) (Chil): stříknutý, podnapilý, pod párou; (JD).

pugilatear(se), tr/intr/zvrat. [Š: *molestar(se), preocupar(se)*] (1) (Portor): rušit, obtěžovat (se), dělat (si) starosti, znepokojovat (se); př.: *le Jefa me dio 24 horas para someter un plan de trabajo; eso no me pugilatió <pugilateo> gran cosa porque en un par de horas yo te taso a un tipo*; (RR).

pugilista, m. (1) (Am): boxer; (MM).

pugio (pugío, puquio), m. (← kič.) (1) viz: *puquio*; (MS). • (2) (Arg: Salta, Per: vnitrozemí): pramen; ■ Var: *puquio*; ► v Arequipě (Peru) se užívá pouze výraz *pugio*; (AM, MM). • (3) (Am): studánka; (JD).

puíño, m. (← kič.) (1) (Bol): hliněný džbán; (AM).

puiscana (puishcana), viz: *puscana*; (MS).

puja, f. (1) (Pan): hraní na buben (*pujador*); (AM). • (2) (Kol): vynadání, ostrá výtka; ■ Syn: *puje*; (MM, JD).

pujador, m. (1) (Pan): buben; ► vydávající příjemný zvuk; doprovází panamský lidový tanec; (AM).

pujagua, f. (1) (Nik): purpurová kukuřice; ► kukuřice setá (*Zea mays*) s fialovými klasy; (RAE). • (2) (← nah.) (Hond, Kost): druh hodně měkké kukuřice; ■ Var: *pujahua*; (MS).

pujaguante, m. (1) (Hond): motyka; ► s nepatrně prohnutou delší čtyřúhelníkovou násadou; (RAE, AM, MM).

pujagüita, f. (1) (Nik), viz: *pujagua*; (MS).

pujahua, viz: *pujagua*; (MS).

pujar, intr. (1) (Kostr, Kub, Nik, Salv, Ven): hekat (při zátěži, bolesti); (RAE). • (2) ~ **para adentro**, tr. (StřAm, Kub, Per, Portor): vydržet, snést něco bez hlesnutí, bez námitek; ani nemrknout; (AM, MM, JD). • (3) (Am): hekat; (4) (Mex): dýmat; (5) tr. (Per): odmrstit, odmítnout; (6) ~ **gracias** (Kub): dělat vtípky; (JD).

pujcana, viz: *puscana*; (MS).

puje, m. (1) (Per): pokárání, vyhubování, vynadání; viz: *puja*; (AM, MM). • (2) (Per): odmrštění; (JD).

pujere, m. (1) (Kol): výrůstek na těle; (MM).

pujido (pujío), m. (1) (Guat, Kost, Mex, Salv, Ven, Kub, Portor): hekání, funění; ► při bolestech nebo při fyzické námaze; (RAE, JD, BDE). • (2) (Antil, Kol, Chil, Mex, Per, Kub, Portor): sténání, bědování, naříkání; (AM, MM, BDE).

pujo, m. (1) (Kub): vtípek; (JD).

pujón, -na, adj. (1) (Ekv): viz: *refunfuñón*; (AM).

pujóz, m. (1) (Bol): měděnka; ► vrstva světla zelené barvy podobná octanu měďnatému; vytváří se chemickou změnou na kovovém povrchu; (2) (Bol): rez na kovu; (RAE, AM).

puka, f. (1) (Portor): náhrdelník z ulit nebo jiného materiálu; ■ Var: *puca*; (DA).

pukina, f. (1) (Am): jazyk domorodců; ► žijících na ostrovech jezera Titicaca; jazyk není závislý na ostatních jazycích z okolních regionů; (MM).

pul, m. (← fr. *poule*) (1) (Arg): sázka ve hře; (2) (Arg, Mex): pool (kulečnicková hra); ■ Var: *poule, poule*; (3) (← angl. *pull*) (Portor, US): vliv, ovlivnění; (4) (← angl. *pool*) (Portor): hlavní nebo nejvyšší sázka při koňských dostizích; př.: *me gané el pul*; (MS, AM, MM).

pul, f. (← angl. *pool*) (1) (Kub): plán týkající se uvažování ve veřejných fondech nebo veřejných věcech společně; (2) asociace železničních nebo těžebních společností, firem apod.; (3) (Kub, Chil): kartel (obchodní blok); (4) (Chil, Mex): biliár; (MS).

puladiño, m. (← port. *pular*) (1) (Per): lidový veselý tanec brazilského původu; (MS, AM).

pulastrín, m. (← it.) (1) (LaPla): zdrobnělina viz. *pulastro*; ■ Var: *pulestrín*; (MS).

pulastro, m. (← it: janov. *p□llastro*) (1) (LaPla): pasivní pederast; (MS).

pulcazo, m. (← *pulque*) (1) (Mex): velký hlt kořalky *pulque*; viz: *pulque*; (MM, JD).

pulciana, f. (1) (Hond): lehká žena, prostitutka; (MM).

pulchén, m. (← map. *apulchén*) (1) (Chil): jemné dřevěné piliny; (MM).

pule, viz: *pul*; (MS).

pulenta, f. (← it: janov. *p□lenta*) (1) **hovor**. (Arg, Par, Urug, Per, Mex): mletá kukuřice; **hrubá mouka**; kukuřičná kaše; (2) (Arg, Urug): klidný člověk; (3) (LaPla): Ital (přezdívká); (4) (Arg): síla, statnost; (5) ~ **con pacaritos** (LaPla): kukuřičná kaše; (MS, MM). • (6) (Arg, Per, Urug): italské jídlo polenta; ► **z hrubé kukuřičné nebo krupicové mouky**; (AM, MM).

pulento, -ta, adj. (1) [Š: *magnífico*] (Chil): v jaz. mládeže: vynikající, obdivuhodný; (2) (Chil): o věci: nekvalitní; (RAE).

pulentún, -una, adj/subst. (← it. *p□lent□n*) (1) (LaPla): líný, lenoch; (2) (LaPla): vydatná a chutná kukuřičná kaše; (MS).

pulestrín, viz: *pulastrín*; (MS).

pulga, f. (1) (Hond): prostitutka; (2) **ser de pocas ~s** (Am): být nedůtklivý, popudlivý, náchylný k roztržkám kvůli malichernostem; (MM, JD). • (3) (Kub): bleška, mrně; (JD).

pulgón, -na, adj. (1) (Dom): příživnický (žijící na náklady druhých); (AM).

pulgonear, tr/intr. (1) (Dom): příživovat se na druhých; (AM).

pulgueral, f. [Š: *pulguera*] (1) (Mex): blechárna; ► zblešené místo; (RAE, JD).

pulguerio, m. (1) (Chil, Mex, Salv, Arg, Kost, Portor, Urug): plno blech, blechárna; př.: *jadiós, matrero viejo!*; *¡quiera Dios que el pampero te avente con tuito <todito> el pulguerio y tus penas de bichoco y tus diablos y brujerías!*; (RAE, RR, AM).

pulguero, m. (1) (Am, Kost, Ven): basa, vězení; preventivní uvěznění; př.: *meter al pulguero* (strčit do basy); (RAE, AM, MM). • (2) (Am): blešinec, spousta blech; (AM).

pulguinto, -ta, adj/subst. (1) adj. [Š: *pulgoso*] (JižAm, Kost, Mex, Salv, Kol, Ekv, Portor): zblešený, plný blech; (2) adj., despekt. (Urug): o člověku: špinavý, neupravený; původem z nízké společenské vrstvy; (3) adj., vulg. (Urug): zanedbatelné hodnoty; (4) m., despekt. [Š: *perro*] (Kost): čokl; (5) f., despekt. [Š: *perra*] (Kost): čuba; (RAE, AM, MM). • (6) adj. (Arg, Urug): plný blech, špinavý, chudý; př.: *pero en ninguna parte había encontrado leones, sino perros pulguintos*; (RR).

pulida, f. (1) (Am): vyleštění, leštění; (2) (Am): vyhubování; (JD).

pulique, m. (1) (Guat): pokrm; ► vývar z kořeněného hovězího nebo kuřecího masa zahuštěný kukuřicí nebo chlebem; (RAE). • (2) (Guat): pokrm; ► z paprikových lusků (*Capsicum*); (3) (Salv, Guat): pokrm; ► z rýže, strouhanky, orelániku barvířského a vařeného zeleného plodu rostliny *miltomate* (*Physalis*), který připomíná zelené rajče; velikost je srovnatelná s bílým hroznem; směs se nechá vychladnout a přidá se merlík (*Chenopodium*); poté se uvaří maso, které se natrhá na kousky a přidá do pokrmu; (RAE, AM, MM, NET).

pulir, intr. (1) (Kub): handrkovat se; (JD).

pulla, f. (1) viz: *puya*, *puyazo*; (2) viz: *puya*, *café pulla*; (RR). • (3) (Kol): úzká mačeta; ■ Var: *puya* (Pan); (AM, MM, JD). • (4) (Am): rána, seknutí; (5) (Am): jizva, šrám; (JD).

pullar, tr. (1) (Kost, Ven): popichovat, dobírat si; (2) (Ven): ponižovat (obscénními výrazy, výroky); (RAE).

pullazo, m. (1) (Ven): jízlivost; (RAE).

pullman, m. (← angl.) (1) (Am, Arg): luxusní lůžkový železniční vůz; ► v češtině známý jako Pulmanův vůz; ■ Var: *púlman*; (MM, JD, BDE, NET).

pullo, m. (← kič. *phullu*) (1) (Arg, Bol, Per: Puno): přikrývka domorodců z tlusté tkaniny; (AM).

pull-over viz: *pullover*; (MS).

pullover, m. (← angl.) (1) (Arg, Chil, Mex, Per, Urug): uzavřený a velký svetr, který se obléká přes hlavu; (MS).

pullucata, f. (← kič. *phullu*) (1) (Per): indiánská přikrývka; ► indiáni ji používají v horách na naložení nákladu na záda; ■ Var: *puyucata*; (AM).

pulmón, m. (1) a ~ [Š: *de un golpe, a pulso; sin ayuda, por esfuerzo propio*] (Portor, Urug, Arg): náraz, najednou, bez přerušení; bez pomoci, vlastním úsilím; př.: *así es que si se iba a procesar algo, había que meterse en la propia oficina y fabricarle el cuerno allí mismo: un pulmón*; (RR).

pulóver, m. (← angl.) (1) (Arg): svetr; př.: *vos llevabas el pulóver verde*; (BDE).

pulpa, f. (1) ~ **de chorizo** (Urug): hovězí svíčková (maso); (RAE). • (2) **estar** ~ [Š: *ser admirable, magnífico*] (Kub): o ženě: být nádherná, lákavá, skvělá; př.: *lo primero é dejal <es dejar> la mujer esa; búccate <búscate> otra pieza por ahí; disen <dicen> que el elemento está pulpa en el pueblo; j debe habel <haber> ca <cada> negritilla, caballero...!*; (RR, AM, MM). • (3) (Kub, Mex: Tabasco): dužina tamarindu uhnětená spolu s cukrem; ► tamarind je plod tamarindu indického (*Tamarindus indica*); (4) adj. (Kub): vynikající, obdivuhodný; př.: *este edificio quedó pulpa*; (AM, MM, NET). • (5) (Arg, Par, Urug): maso bez kosti; (MM).

pulpaya, f., hovor. (1) (Per): viz: *pulpería*; (AM, MM).

pulpear, tr., hovor. [Š: *explotar*] (1) (Chil): využít, zneužít; (RAE).

pulpería, f. (1) (Am): hokynářství; (RAE). • (2) (Am): obchůdek s potravinami; ► v Mexiku se místo výrazu *pulpería* používají výrazy: *tiendas de abarrotes, tendajones, tendejones*, apod.; (3) (Am): viz: *tambo*; (4) (Kub): stánek, krámek; ► prodává se v něm masa (těsto) vyrobená z tamarindu a cukru; viz: *pulpa*; (5) arch. (Ven): poplatek za licenci; ► která umožňovala prodej alkoholických nápojů v obchodech; (6) (oblast LaPla): místo na venkově; ► mimo vesnici; scházeli se v něm místní obyvatelé k hrám a k nákupu koní; (MM). • (7) (Am): výčep kořalky; (JD). • (8) (Ven): obchůdek a bar v jednom; př.: *mi abuelo andaba visitando los pueblos venezolanos en mula llevando muestrarios y vendiéndole a las pulperías*; (BDE).

pulpero, -ra, m/f. (1) (Am, StřAm): hokynář; majitel obchodu s potravinami; ► neužívá se v Mexiku; (RAE, AM, MM, JD). • (2) **bolear para el** ~ (Bol): pracovat; ► s tím, že někdo jiný sklídí úspěch za naši práci; pracovat bez užitku; nechat se využívat; (AM). • (3) pl. (Am): trhovci; (4) (Am): prodejce; ► sýrů, loje, sádla; (5) (Kol): pouliční prodej masy tamarindu s cukrem; viz: *pulpa*; (6) **cada ~ alaba su queso** (Ven): každá liška chválí svůj ocas; (MM). • (7) (Arg): majitel obchůdku, který slouží zároveň jako bar; př.: *el pulpero alcanzaba las bebidas por entre una reja de hierro grueso*; (BDE).

pulpiar, tr., hovor. (← *pulpa* „maso“) (1) (Urug): dobře jíst; (AM).

pulque, m. (← nah.; mex.) (1) (Ekv, Mex): hustý alkoholický nápoj; ► z mexické náhorní plošiny; získává se kvašením třtinové šťávy, šťávy agáve s kalabasou nebo šťávy stonku agáve uříznutého ještě před rozkvetením; př.: *y nos tomamos unas cervezas, unos pulques y nos retiramos, pero ya un poco mareados*; (2) ~ **curado**, m. (Mex): nápoj: *pulque* smíchané se šťávou z nějakého ovoce; (RAE, AM, MM, BDE). • (3) **el que toma una vez ~, su casa es el tinacal** (Mex): rčení; ► které omlouvá

neřest opíjení se; (4) **hacerse al ~** (Mex: Durango): zvyknout si; přizpůsobit se; (5) **no tiene la culpa el ~, sino el briago que lo bebe** (Mex): každý je zodpovědný za svůj stav; ► nemá smysl svalovat vinu na alkohol; doslovně přeloženo: kořalka za nic nemůže, na vině je opilec; (AM, MM).

pulquear, tr/zvrat. (1) (Mex): pít pulque; (2) (Mex): obchodovat s pulque; (3) **~se**, zvrat. (Mex): opíjet se pulque; (MM, JD).

pulquería, f. (1) (Mex): výčep kořalky pulque; (RAE, JD, BDE). • (2) (Mex, StřAm): obchod; ► ve kterém se prodává pulque; (3) **hablar en ~** (Mex): namlouvat co komu; balamutit; ► snažit se tvrdit opak; (AM, BDE). • (4) (Mex): hospoda, hostinec; ► prodává se v něm pulque a tradiční venkovská jídla; (MM).

pulquero, -ra, adj/subst. (1) adj. (Mex): vztahující se k pulque; př.: *producción pulquera* (výroba pulque); (2) m/f. (Mex): výrobce, obchodník nebo výčepník pulque; (RAE, MM, JD). • (3) m/f. (Mex): prodavač pulque; (AM). • (4) m/f. (Mex): majitel hospody, v níž prodávají pulque; př.: *avísele al pulquero que hoy hay velorio*; (MM, BDE).

pulsa, -so, f., i m. [Š: *pulsera, manilla, brazalete*] (1) (Kub, Kol): náramek; př.: *la señora de Pérez López es alta, delgada, huesuda; con el brillante como un garbanzo en el dedo, que parece parte de ella; y las pulsas y el collar*; (RR, JD, BDE).

pulsación, f. (1) (Am): prstoklad; (JD).

pulsada, f. (1) (Am): strefování (do cíle); (2) (Mex): přetlačování; př.: *darse una pulsada* (přetahovat se); (JD).

pulsar, tr. (1) (Mex): potěžkat, odhadovat váhu; (JD).

pulseada, f. (1) (Arg, Bol, Ekv, Par, Per, Urug): přetlačování se v páce; (RAE). • (2) (Arg, Par, Urug): střílení; střelba na terč; (MM). • (3) (LaPla): konkurence, soupeření; př.: *la pulseada entre los intereses particulares y los públicos es muy fuerte*; (BDE).

pulsear, intr. (1) (Arg, Par, Urug): střílet na terč; ► střelnou zbraní nebo kameny; (MM).

pulsearla, fráze (1) [Š: *esforzarse, intentar conseguir algo*] (Kost): vynaložit úsilí, usilovat o dosažení něčeho; př.: *ya vez <ves> que yo hago la juera y la pulseo lo que puedo pa□ <para> que podamos rejuntar la plata que nos falta*; (2) (Kost): snažit se najít si snoubence; př.: *las patronas las controlan mucho, pero ellas se escapan los domingos al parque, a ver novios o a pulsearla*; (RR).

pulseta, f. (1) (Chil): měření tepu; (2) lid. (Chil): mastičkář; (MM, JD).

pulso, m. (1) (Kol, Kub, Mex): náramek; př.: *pulsera, brazalete o majilla; reloj de pulso de hombre o mujer*; (2) **echar ~** [Š: *presumir, darse postín; echárselas de valiente*] (Ekv): domýšlet se, troufat si, vychloubat se, napařovat se; hrát si na hrdinu; př.: *¿para qué se metería el vecino en cosas de mayores?; por echar pulso*; (RR, AM, MM, JD, BDE). • (3) **tener ~** (Arg, Par, Urug): mít dobrou mušku; (4) **sacar a ~¹** (Arg, Par, Urug): mít úspěch, dovést ke zdárnému konci; ► i přes obtíže; v rámci podniku; (5) **sacar a ~²** (Arg, Par, Urug): slavit úspěch v čem; ► po dosažení čeho bez cizí pomoci; (MM, JD). • (6) (Am): řemínek (na hodinky); (7) **a ~** (Mex): pít na lačný žaludek; (JD).

pultre, m. (← map.) (1) (Chil): slez; ► část žaludku hovězího dobytka; (MM).

pululo, -la, adj/subst. (1) i subst. (Guat): podsaditý, baculatý; maličký, trpasličí; (2) m. (Bol): roh; ► hudební dechový nástroj velký 10 – 20 cm, na který hrají indiáni při svých slavnostech; (AM, MM, JD).

pulzate, m. (1) (Guat): grapefruitová dobrotka; (AM). • (2) (Guat): pomerančová dobrotka; (MM).

pum, m. (1) (Chil): pšouknutí; (JD).

puma, m. (← keč.; kič.) (1) (Am): **puma americká** (*Puma concolor, L.*); ► druh americké kočkovité šelmy o velikosti 180 cm; rovnoměrně načervenalé nebo plavé barvy; vyskytuje se na území od severozápadu Spojených států až po Patagonii; ■ Syn: *león americano; onza* (arch.); (RAE, MM). • (2) (Chil): odvážný, statečný člověk; (DA).

púmaro, m. (1) (Ven): druh banánovníku; banán; ■ Syn: *cambur*; (MM, JD).

pumarola, f. (← it: neap. *pummarola*) (1) (Chil, LaPla): rajčatová omáčka; ■ Var: *pomarola*; (MS).

pumpá, m. (1) (Ven): cylindr; (AM).

pumpo, -pa, adj. (1) (StřAm): buclatý (v obličejí); (RAE, AM).

pumpunear(se), tr/zvrat. (1) tr. (Hond): klepat do něčeho kotníky prstů (klouby na ruce) a dělat tak hluk; (2) tr. (Hond): bušit na dveře; (3) zvrat., hovor. (Hond): bít se do prsou (přiznávat vinu); (RAE).

puna, f. (← keč, kič. „pustina“) (1) (Ven, Ekv, Per, Bol, Chil, Par, Arg, Urug): rozsáhlý pustý terén vysoko v horách; (2) **hovor.** (Per, Bol, Chil, svArg): **andská** horská nemoc; ► způsobená

nízkým tlakem; **symptomy:** celková vyčerpanost těla, zvracení, hučení, šum a bolest v uších; ■ Syn: *apunamiento, asorochamiento, mal de puna, soroche, sorochi, sorocho, sorojchi*; viz též: *apunamiento; apunarse*; v Ekvádoru a Chile se neuzívá synonymum *mal de puna*; (3) (Arg, JižAm): vysočina blízko pohoří And; ► výraz se nepoužívá v Ekvádoru; (4) (Per, Bol, Am): neúrodná náhorní plošina And; ► od 4000 m.n.m.; (5) (Chil): porucha (poškození) stroje apod. způsobená nedostatkem kyslíku ve vysokých nadmořských výškách; (DA, AM, MM, JD, BDE).

puncetear, tr. (1) (Chil): bodat, píchat; (2) [Š: *importunar*] (Chil): obtěžovat, dotírat; (RAE).

puncetón, m. (1) (Chil): bodnutí; (MM, JD).

punción, f. (1) (Kol, Portor): pronikavá (bodavá) bolest; (AM).

punco, -ca, adj. (1) (Guat): o osobě: mající trvale oteklé nohy; (AM).

punga, m/f., hovor. (1) m. [Š: *carterista*] (Urug, Chil): chmaták, kapsář; (2) m/f. [Š: *ladrón*] (Arg, Chil, Mex): zloděj; (3) (Chil): zloduch; (RAE, MS, AM, MM, JD). • (4) f. (← it: již. *punga*) (1) (Arg, Chil, Mex, Urug): chmatáctví; ► jako způsob vydělávání si, obživy; (5) (LaPla): lup a výnos kapsáře; (6) **tirar la** ~ (LaPla): krást; ■ Var: *punguia*; (MS, AM, MM, JD).

pungador, -ora, subst. (← it.) (1) (Mex): kapsář; (MS).

pungar, tr/intr. (← it.) (1) (LaPla): krást peněženky; (MS).

pungueada, f. (← it.) (1) (LaPla): zlodějna, vykrádání kapes; ■ Var: *punguiada*; (MS).

punguear, tr. (← it.) (1) (Chil, LaPla): štípnout, šlohnout (z kapsy); ■ Var: *punguiar*; (MS, AM, JD).

punguero, m. (1) (Ekv): chmaták, zloděj; ■ Var: *punguista* (Arg); (JD).

punguia, viz: *punga*; (MS).

punguiada, viz: *pungueada*; (MS).

punguiar, viz: *punguear*; (MS).

punguista, m/f. (← it.) (1) (Arg, Urug): kapsář; (MS, AM, MM).

punguístico, adj. (← it.) (1) (LaPla): kapsářský (zločin); (MS).

punch, m. (← angl.) (1) (Am): v boxu: hák; (2) (Am): ve sportovní terminologii: síla, svižnost; (3) (Kol): hádka, pranice; (4) (Mex): mezi hráči hry v kuličky: zvýhodněný úder, který vítěz šťouchne před kuličkou protihráče; (5) (Ven): nezdar; (6) **lucky** ~ (Chil): šťastná rána boxera; (MS, MM).

punchar, tr. (← angl. *to punch*) (1) (Kub, Dom, Mex): viz: *ponchar(se)*; (MS, MM).

puncharse, zvrat. (1) (Hond): popraskat horkem (o věcech); (AM, JD).

punche, m. (1) viz: *punch*; (MS). • (2) (Kost): druh raka; (3) (Hond): pražená kukuřice; (MM).

punches, m., pl. (1) (Hond): pražená kukuřice; (AM, JD). • (2) (Kub): krátké přiléhavé spodky; (JD).

puncher, m. (← angl.) (1) (Am): boxer; (MS, MM, JD).

punchera, f. (1) (Mex): lavór; (JD).

punching bag, m. (← angl. *punching-bag*) (1) (Chil): boxovací pytel; (MS).

punching ball, m. (← angl. *punching-ball*) (1) (Am): boxovací míč; (MS, MM).

puncho, m. (1) (Kub): miláček; př.: *¡mi puncho!* (zlatíčko!); (JD).

punilla, f. (1) (Bol): půda (statku); (RAE, AM).

punitiva, f. (1) (Mex): trestná výprava; (JD).

punitorio, adj. (1) (Am): trestný; př.: *intereses punitorios* (úroky z prodlení); (JD).

punoso, -sa, adj. (1) (Arg, Bol, Per, Am): vysokoandský; př.: *región punosa* (pustá krajina ve vysokých Andách); (MM, JD).

punta, (1) f. (Kub, Portor): tabákový list; ► nejlepší kvality a vybrané vůně; (2) ~ **florecida**, f., spíš pl. (Arg): rozštěpené konečky vlasů; (3) **de** ~ [Š: *puntero*] (Am): pokrokový; př.: *tecnología, investigación de punta*; (RAE, AM, MM). • (4) (Portor): při tancovačce: opakování nějaké skladby nebo její části; př.: *¡otra punta, otra punta!* – *decía un mocetón que remolcaba a compás a una vieja; los demás le hacían coro; habíase terminado la pieza, y los concurrentes querían que la repitieran*; (5) ~(s) (Ekv): první pálenka, která vytéká z destilačního přístroje; př.: *para darles, a vos y a él, agua de canela con punta, y así levantarles las fuerzas*; (6) (Bol): osmihodinová směna horníků v dolech; př.: *el perforista de la punta diurna no hace tanto alboroto*; (7) (Arg, Urug): okraj, konec nějakého místa; př.: *un bebe que dicen que era hermoso, y yo en la otra punta de la pieza sin poder verlo*; (8) (Mex): dýka; př.: *mi abdomen y mi cuello son rocas, aunque por duro que tengas el cuero una bala lo agujerea y una punta lo rasga*; (9) (Ven): narážka v řeči, jedovatá, uštěpačná poznámka; př.: *de alguna manera tenía yo que desquitarme de la punta tapada que me zumbó enantes <antes> mi vale*; (10) (Ven): rána obuškem, mečem, pěstí; př.: *le tiraron una punta de garrote*; (11) ~ **de estaca**, m. (Ekv): jistý tropický pták, jehož zpěv údajně přináší smůlu; př.: *a mí*

*me paece <parece> que ha pasao una esgracia <desgracia>; anoche no ha cesao e <de> llorar el □punta de estaca□; (12) a ~ de [Š: a fuerza de] (Ekv, Chil, Kost, Kol, Ven, Arg, Mex, Per, Am): čím, pomocí čeho; př.: *cuando te cojan en algo, / lo que es verdad no has de hablar, / pues a punta de mentiras / del apuro has de zafar*; (13) **ser un pasado (una pasada) pa (para) la ~** [Š: *ser (un) descarado*] (Chil): být drzý, nestoudný; př.: *de pasado pa <para> la punta te vas a pinchar las huevas*; (14) **de ~** [Š: *de cabeza, de nariz*] (Chil): po hlavě, rovnou; př.: *tironeó del brazo al borracho, y éste, desprevenido, dio una brusca media vuelta y se fue de punta al suelo*; (15) **echar ~** [Š: *trabajar, seguir adelante, hacer algo*] (Guat): pracovat, pokračovat, dělat něco; př.: *sos un resentido social que no sabe ni porqué <por qué> se metió <lanzó> a echar punta*; (16) **en ~s de pie**, [Š: *de puntillas*] (Arg, Urug): po (na) špičkách; př.: *uno que otro, cabizbajo, en puntas de pie, aproximábase al muerto y durante un breve instante lo contemplaba*; (17) **ir en ~ de** (Bol, Urug aj.): nechytět mnoho ke splnění či uskutečnění něčeho; př.: *Pedro, un □yokalla□ <adolescente> que iba en punta de los quince años*; (RR, AM, MM, JD). • (18) (StřAm, Arg, Kol, Kub, Chil, Mex, Per, Portor, Urug, Ven): množství; hodně; několik; př.: *hace una punta de años* (Arg) (před pěknou řádkou let); (19) (Per): přehoz, šál; šátek přes záda; ► trojúhelníkovitého tvaru; (20) (Kol): nepatrné stoupnutí hladiny řeky; (21) **acabar en ~** (Chil): zdrsnět, stát se drsnou, hrubou; nepřijemnou (o věci); (22) **dar una ~** (Portor): v tanci: přenechat na krátký čas tanečnici dalšímu; (23) **pedir una ~** (Portor): v tanci: vyzvat protějšek (jen na chvíli); (24) **por ~** (Bol): celkově, v souhrnu; (25) **en ~** (StřAm): celkově, dohromady, ve velkém; (AM, MM, JD). • (26) **abrir ~**; **hacer ~** (Arg): pustit se do něčeho jako první; (27) (Am): stádo, houf (dobytka); banda (lupičů aj.); př.: *una punta de yeguas; una punta de pillos*; (MM, JD). • (28) (Arg): horní tok řeky; pramen potoka; (29) (Kub): políčko; (30) (Kub): cíp hamaky; (31) **echar una ~** (Am): ve velkém; dohromady; (32) **estar de ~** (Arg): zuřit, být naštvaný; (33) **irse a la ~ del cerro** (Kub): jít do háje; (34) **hacer ~ a** (Chil): postavit se, čelit čemu; (35) **no le veo la ~** (Am): nevidím do toho; (JD). • (36) **una ~ de** (Mex): hromada; př.: *si son una punta de huevones*; (BDE).*

puntada, f., (1) častěji pl. [Š: *idea tonta, descabellada*] (Mex): hloupá, nesmyslná, pošetilá, bláznivá myšlenka; př.: *su agilidad intuitiva que convertía el trabajo en juego y la solución de problemas en □puntadas□ y □vaciladas□, como ellos dicen*; (RR, AM, MM, JD). • (2) (Arg, Chil, Portor, Ven): pronikavá (bodavá) bolest; př.: *al disponerse a salir, Beluver sintió una fea puntada en el pecho*; (3) **hasta darle ~** (Chil): udělat maximum; udělat vše, co je v něčích silách; (4) **no dar ~ sin nudo** (Arg, Per, Urug): myslet jen na sebe, na svůj prospěch; (AM, MM, JD, BDE). • (5) (Mex): vtipná hláška, žert, vtípek; př.: *el que hace reír con sus puntadas, algunas buenas*; (BDE).

puntaje, m. (1) (Arg, Hond, Chil, Salv, Urug): body, skóre; př.: *además del alto puntaje de la Prueba de Aptitud Académica se exige, como requisito de ingreso...*; (RAE, BDE).

puntal, adj/subst. (1) m. [Š: *refrigerio*] (StřAm, Kol, Ekv, Mex: Tabasco, Ven): občerstvení, malá svačinka před jídlem; (2) m. (Salv, Ven, StřAm, Kol, Ekv, Mex: Tabasco): odpolední svačina; (3) adj. (Kost): o býkovi: s rohy; (RAE, AM, MM, JD). • (4) m. [Š: *base, elemento importante*] (Arg, Urug): základ, podstata, důležitý prvek/část; př.: *y ahí tené, sin ir más lejo, al negro Seoane, la célebre Chancha Seoane, que fue el puntal de lo Diablo Rojo por varia temporada*; (RR). • (5) adj. (StřAm): o býkovi: nemající otupené rohy; bez uříznuté špičky rohu; (AM, MM).

puntalear, tr. (1) (Kol): podepřít, vystužit; (RAE, AM) • (2) (Kost, zapVen): občerstvit se; svačit (RAE, DA).

puntareense, adj. (1) (Chil): z Punta Arenas v Chile; (JD).

puntas, f., pl. (1) (Mex): šerm dýkou (sport); (AM).

puntaya, f. (1) (Per: Moquegua): nádrž, v níž kvasí hroznový mošt; (AM).

puntazo, m. (1) (Kol, Portor, Arg, Chil, Mex, Nik, Par, Urug): úder chladnou zbraní; (AM, MM). • (2) (Arg, Chil, Mex, Nik, Par, Urug): bodná rána; (MM).

punteado, (1) **estar ~** (Arg, Per): být přio opilý, v náladě; ► zdrobnělina: *punteadito*; (AM, MM, JD).

puntear, tr/intr. (1) tr. (Arg, Urug, Chil): kypřit, okopávat; (2) intr. (JižAm, Kub, Mex, Arg): vést, kráčet v čele (davu, stáda); ► Arg. tr.; (3) intr. (Hond, Chil, Kol): být v čele závodu, soutěže; (RAE, AM, MM). • (4) tr. (Kost): přijít na chuť alkoholickému nápoji; (5) intr. (Arg: Salta): utíkat; (6) intr. (Arg: Santiago): zvolit směr, vydat se směrem k nějakému místu; (7) tr. (Kol): stoupat (o řece); viz: *punta* (20); (AM, MM, JD). • (← angl. *to point*) (8) tr. (Am): vystavit šek; viz: *chequear*; (MM).

punteo, m. (1) (Arg, Chil, Urug): okopávání, kypření půdy; (MM, JD).

puntepié, de puntepié, adv. [Š: *de puntillas*] (1) (Guat): po špičkách; př.: *acercándose al idiota de puntepié y, en son de broma, le gritó (...)*; (RR).

puntero, -ra, adj/subst. (1) m/f. (Arg, Bol, Chil, Kol): v rychlostních závodech: závodník na vedoucí pozici; (2) [Š: *delantero*] (Arg, Bol, Guat, Chil, Per, Urug): ve sportu: útočník; (3) (Arg, Bol, Guat, Per, Chil, LaPla): ve fotbale: útočník; př.: *jugador que forma parte de la delantera de un equipo*; (4) (Arg, Bol, Par, Per, Urug): vůdce skupiny, stáda; (5) m. (Ekv): ručička hodin; (RAE, MM, JD, BDE). • (6) [Š: *delantero, el que va delante, guía*] (Par, Urug; Arg): přední; ten, který jde vpředu; průvodce, vůdce; př.: *Matacabayo no siempre se acercaba al fogón de los punteros*; (RR). • (7) m. (Dom): lodivod říční dopravy; ► osoba, která danou oblast zná a směřuje lodě k přístavu nebo ke břehu; (8) m. (Arg, Kol): vůdce stáda; ► dobytek běžící před stádem; klisna běžící před stádem koní; (RAE, AM, MM). • (9) (Arg, Kol): zvíře; jdoucí před spřežením vozu; (10) (Arg, Kol): vedoucí mužstvo; (11) (Arg, Kol): vedoucí průvodu nebo útvaru, formace; (12) (Mex): ručička hodin; (MM, JD). • (13) (Arg): skupovač hlasů; př.: *la maneja los negocios, los líos y los punteros políticos*; (BDE).

punterola, f. (1) (Am): krumpáč; (JD).

puntete, adj., i m. (1) adj. (Chil): dotěrný, otravný; (2) m. (Chil): ve sportu: kop bodlem; (RAE). • (3) m. (Arg): mrňous; (JD).

puntiles, m., pl. (1) (Ekv): kusy látky nebo chlupaté kůže; ► dávají se zapřaženým volům na čelo, aby je nezranil tlak jařma, což je část postroje, která přenáší tažnou sílu na pluh; (AM, NET).

puntilla, f. (1) (Chil, Mex): kus kůže sloužící ke zpevnění nebo zkrášlení špičky bot; (2) (Chil, Mex): kovová návlečka; ► zakončení tkaniček; (3) (Ven): nožík; (MM, JD). • (4) (Kol): hřebík; (JD).

puntillanto, m. (1) (Portor): tanec garabato; ► dupavý tanec doprovázen příjemnou hudbou; symbolizuje vítězství života nad smrtí; (AM, NET).

puntillazo, m. (1) (Arg, Chil, Mex, Nik, Par, Urug): viz: *puntazo*; (MM).

puntillería, f. (1) (Arg): nitářství, textilní galanterie; (MM, JD).

puntilloso, adj. (1) (Kub): mlsný, vybíravý (v jídle); (JD).

punto, m. (1) ~ **de canoa**, m. (Kost): okamžik, kdy je med (*panela*) připraven na lití do forem; (2) **agarrar a alguien de ~**, hovor. (Arg): udělat z někoho terč žertů; ■ Syn: *tomar a alguien de punto*, hovor. (Arg); (3) **correrse un ~**, hovor. (Arg): spustit se (o oku na punčoše); (RAE). • (4) [Š: *tío, tipo, fulano*] (Arg, Urug): chlápek, chlapík, kámoš, strejc, buran, pan X; př.: *porque al final una mina <chica> pillada es la más fácil de todas porque si se llega a calentar no hay nada que hacer: se deja, porque está convencida de que ningún punto la puede largar*; (5) (Kub, Kost, StřAm, Kol aj.): jistý lidový tanec; př.: *los himnos religiosos, aullados por jamaíquinos, alternan con puntos guajiros escandidos por un incisivo teclear de claves*; (6) (Arg, Urug): člověk, který se nechá lehce oklamat; př.: *de ese modo están al lado en la cartelera de los diarios y el punto que no cae en la trampa del <cine> Lorraine, cae en la del Loire*; (7) **a ~ de piragua** [Š: *al máximo, muy frío, a punto de hielo*] (Portor): co nejvíc, na maximum; velmi studený, ledový; př.: *los Viejos, como siempre: encerrados en el cuarto con el aire acondicionado a punta de piragua*; (8) **meter ~** [Š: *estimular, azuzar*] (Per): dráždit, podnítit, pobídnout, štvát; př.: *no una sino varias copas se metieron entre pecho y espalda el subprefecto y el alférez <Culebrón>; el primero creyó conveniente bromear y meter punto: - sí, mi alférez, porque ahí andan diciendo: □ Culebrón no hace nada □*; (9) **no darse ~ de + subst.** [Š: *no concederse un momento de*] (Mex): nedopřát si okamžik, chvilku něčeho; př.: *Gabriel Martínez no se dio punto de descanso, aunque desde un momento le salieron intrigas*; (10) **no darse ~ en + inf.** (Mex): udělat něco bezstarostně, nedbale, nezdvorně, neslušně; př.: *se come y se bebe en estilos variados: (...) corifeos del discurso que desatienden las viandas o izan con el tenedor trozos de carne que no llevan a la boca, o al contrario, los que agazapándose no se dan punto en comer ni hacen caso de la conversación*; (11) **ponerle los ~s a uno** [Š: *bajarle los humos*] (Arg): srazit někoho, přistříhnout mu hřebínek; př.: *a un gallego recién desembarcado acababan de ponerle los puntos*; (RR). • (12) ~ **criollo** (Kub): styl (způsob komponování) lidových písní; ■ Var: *punto cubano*; (13) **hacer ~s** (Dom): projít stejným místem vícekrát; (14) **ser de ~, tener el ~** (Ekv): být čestný; být precizní; (15) **tener ~** (Ven): pohrdat, opovrhovat; př.: *tenía punto de no pedir a nadie; hay quien tenga punto de cargar con un paquete por la calle*; (AM, MM). • (16) (StřAm): lidový tanec; (17) (Mex): důlčfk; ► slouží k zatloukání hřebíku v úzkých místech; (18) **ser un ~** (Arg): být výrazný; ► díky nějaké vlastnosti nebo dovednosti, ať dobré či špatné; (19) (← angl. *point*) (Am): ve sportovní terminologii: bod; (MM). • (20) **en ~** (Chil): na vdávání (děvče);

(JD). • (21) ~ **acápíte** (Ven): nový odstavec; př.: *todavía hoy en el Perú – según me informa la doctora Hildebrandt – se alterna punto seguido con punto acápíte*; (BDE).

puntón, -ona, adj., lid. (1) (Ekv): zakončený ve tvaru špičky, špičaté, zašpičatělý; př.: *los peones a caballo cantaban aún; dirigiendo con sus palancas puntonas el andar de los bueyes*; (RR).

puntudo, -da, adj. (1) (Nik, Salv, Kol, Chil, Ekv, Portor, Ven): o věci: cípatý, zašpičatělý, špičatý; (RAE, AM, MM, JD).

punzada, f. (1) (Kub): hloupost; (2) **edad de la ~** (Kub): dospívání; viz: *edad*; (AM, MM). • (3) (Kub): dětinství, dětinskost, naivnost; př.: *edad de la punzada* (klukovská léta); (JD).

punzó, adj. (← fr. *ponceau* „mák vlčí“) (1) (Antil, Arg, Chil, Par, Urug, Kol): karmínový, sytě červený; ► jako mák vlčí; říká se o látce; (MM, BDE).

punzón, m. [Š: *asador*] (1) (Kol): rožeň, železná jehlice (na špíz); př.: *□qué vaina□, - dijo el hombre - , y con un punzón descorchó la botella que había bajado del armario*; (RR).

puñal, m., hanl. (1) (Mex): chlapec, spratek; př.: *está contigo el puñal ése, ¿verdad?*; (RR).

puñalada, f. (1) **meter la ~** a alguien, lid. [Š: *traicionar*] (Kost, Nik): zradit; (RAE). • (2) **aspar** a alguien a ~s, [Š: *herir con puñal, coser a puñaladas*] (Ekv): pobodat dýkou, zranit dýkou; př.: *a la otra banda del río / llamado Culapachán, / asparon a puñaladas / al pobre de Tacuamán*; (RR). • (3) ~ **de vaca** (Ven): kohoutí úder ostruhou; ► charakteristický úder určitého kohouta; v kohoutích zápasech; (AM). • (4) **¡~!** (Mex): hrome!; (5) ~ **de pícaro** (Mex): zrada, rána pod pás; (JD).

puñalear, tr. (1) (Kol, Guat, Portor): bodat, probodnout; (AM, JD).

puñalón, m. (1) (Portor): bodnutí; bodná rána; (2) (Portor): kohoutí úder ostruhou; ► charakteristický úder určitého kohouta; v kohoutích zápasech; ■ Var: *puñalón de vaca*; (RAE, AM).

puñeta, f. (1) **¡~!**, citosl., vulg. (Am): do prdele!, kurva!; ► více ji však používají Španělé; (2) (Am): masturbace; (MM).

puñeteada, f. [Š: *puñada*] (1) (Mex): úder pěstí; (RAE).

puñetear, tr. [Š: *apuñar*] (1) (Mex): uhodit pěstí; (RAE).

puñetero, m. (1) (Am): onanující člověk; (MM).

puño, m., arch. (1) (Am): úder pěstí; (RAE, JD). • (2) **a ~s cerrados**, [Š: *a pierna suelta*] (Arg): naplno, úplně, (smát se) z plna hrdla, (spát) jako zabitý; př.: *el pueblo dormía aún a puños cerrados*; (RR).

puñu, m. (← kič.) (1) (Ekv, Arg, Santiago): velký džbán; (AM).

puñusco, m., hovor. (1) (Guat, Portor): dav, shluk, houf (lidí, zvířat, apod.); (2) (Pan, Portor): hrst, hrstka; (AM, MM, JD).

puones, m., pl. (1) (Arg): duté kovové hroty; ► nasazují se bojovým kohoutům na ostruhy; slouží k účinnému odrovnání soupeře; (AM, MM).

puparlé, m. (← fr. *pourparler*) (1) (Kub): přednáška, konference; (MS).

pupear, tr. (← *pupo*) (1) (Ekv): šít (stehování) polštářů; (MM).

pupén, m. (1) (Kol): strava, pokrm, jídlo; (AM).

pupero, -ra, adj. (1) (Ekv): sahající až k pupku; př.: *negros el calzón y el poncho pupero, contrastaban con la blancura de la cotona*; (RR). • (2) m. (Arg): pupkatý; (MS).

pupilo, -la, m/f. (1) (Arg, Urug, Chil, Par): student internátní školy; př.: *me cuenta de la prima grande que está pupila en Lincoln y les hace cosas a las monjas, de noche se levanta descalza con otras y se van algunas chicas al baño a leer novelas y se meten en la cocina a robar galletitas*; (RR, MM, JD). • (2) f. (Arg, Chil, Par, Urug): prostitutka bydlící v nevěstinci; (MM, JD). • (3) (Am): strávník penzionátu; (4) **echar la ~** (Chil): valit oči; (JD).

pupila, f. (1) **dar ~** (Portor): zahledět se, upírat na někoho oči; (AM).

pupilentes, m. (1) (Mex): kontaktní čočky; (BDE).

pupito, m. (1) (Arg): půvabná a žádaná slečinka; (MS).

pupitre, m. (1) (Per): katedra ve třídě; (JD).

pupo, m. (← keč., kič. *pupu* „pupek, břicho“) (1) hovor. [Š: *ombligo*] (sevArg, Ekv, Kol, Per: Arequipa, Bol, sevChil): pupek; (RAE, DA, AM, JD). • (2) (Ekv): hanlivá přezdívka dobrovolných vojáků z provincie Carchi nebo ze severu republiky; ► vznikla jako narážka na špatný stav jejich oblečení, díky němuž měli obnažené pupky; př.: *el (escuadrón) Carchi, constituído de 'pupos'*; (3) (Ekv): obyvatel provincie Carchi nebo oblasti Chota; př.: *los dos pupos, ..., intentaron proseguir su*

viaje; (RR). • (4) (Kol): díra, důlek, prázdno; (5) **hacer** ~ (Arg): strpět, vystát někoho; snažit se; (MS). • (6) (Ekv): **steh** (na polštáři); (MM).

pupón, -na, adj/subst. (1) (Arg, Mex): přeplněný, **nacpaný**; (2) (Arg, Mex): **pupkatý**; břicháč; (3) **ponerse uno** ~ (Arg): zbohatnout; (MS, MM, JD).

puposo, -sa, adj/subst. (1) f. (Hond): kukuřičná placka; viz: *pupusa*; (AM). • (2) f. (Hond): kukuřičný piroh se sýrem; (MM). • (3) adj. (Kub): nafouklý; nafoukaný; prachatý; (4) m/f. (Kub): břicháč; náfuka; pracháč; (JD).

pupu, m. (← keč. *pupu*) (1) (Bol): pupek; viz též: *pupo*; (RAE). • (2) (Kub): hrkačka (auto); (JD).

pupú, (1) **hacer** ~ (Am): kadit; (JD).

pupuí, m. (← arw/karib.) (1) (Ven): druh ptáka; (MS).

pupuisito, m. (1) (Ven): zdrobnělina od *pupuí*; (MS).

pupulo, -la, adj. (1) (Arg: *Salta*): **pupkatý, břichatý**; (2) (Arg): přesycený, přecpaný, přepitý; (MS, AM, MM, JD).

pupuso, -sa, adj/subst. (1) m/f. (Guat): **pupkáč, břicháč**; (2) adj. (Guat): nafoukaný, nabubřelý; (MM).

pupusa, f. (← nah. *pupushaua*, „naplněný“) (1) (Salv, Guat, Hond, Nik): kukuřičná nebo rýžová placka plněná škvarky, sýrem nebo jinými přísadami; (2) (Nik): množství peněz; (RAE, BDE). • (3) (StřAm, Salv): kukuřičná placka plněná sýrem, bylinkami a chili; kukuřičná placka se sýrem; placka se třtinovým cukrem a sýrem; (AM, BDE).

pupusería, f. (1) (Hond, Salv): prodejna, stánek s plackami *pupusa*; př.: *invitamos a la comunidad de habla hispana y en especial a la salvadoreña a la inauguración de la ☐ guanaquita☐, pupusería y venta de comida típica salvadoreña*; (RAE, BDE).

pupuso, -sa, adj. (1) (Guat): **baculatý, zavalitý**; (2) (Guat): domýšlivý, ješitný, namyšlený; (3) (Guat): **pyšný, nadutý**; (4) (Guat): velmi bohatý, prachatý; (RAE, AM).

pupy, adj. (1) (Kol): luxusní (věc); (DA).

puque, adj. (← may. *puk* „chudý“) (1) (Mex): shnilý, **zkažený**; (2) (Mex): nezdravý, slabý; (3) (Mex): neplodný (o mužích); (MS, AM, MM).

puquial, adj/subst. (1) m. (Per): pramen; zdroj vody; (2) adj. (Arg): o vodě: **pramenitá**; (3) (StřAm): příslušné přídavné jméno k *puquio*; (MS, AM). • (4) (Mex): o vejcích: **neoploďná**; (5) (Mex: *Tabasco*): **neduživý, pobledlý (člověk)**; (RAE, AM).

puquina, adj/subst. (← keč. *puqi*) (1) m/f., častěji pl. (Bol, Per aj.): příslušník indiánského kmene, který žil na plovoucích ostrovech jezera Titicaca, v Bolívii a Peru; (2) adj. patřící, vztahující se k *puquinas*; (3) m. jazyk kmene *puquinas*; (RAE).

puquio (puquio), m. (← keč. *púquio* „pramen“, aim.) (1) (StřAm, Chil, Per, sevArg, Bol): pramen vody; viz též: *puquio*; (RAE, MS, AM, MM, JD). • (2) (sevPer): farma (statek), která má svůj zdroj vody; ■ Var: *pugio, pugio*; (MS, DA, MM). • (3) (Am): **studánka**; (JD).

pur sang, adj. (← fr.) (1) (Kub): z čisté krve (čistokrevný), z rodu; (MS).

pura, f. (1) (Kub): **mutra (matka)**; (JD).

puré, m. (1) **batirle el ~ a una mujer** [Š: *acostarse con una mujer*] (Per): vyspat se se ženou; př.: *la víspera de Año Nuevo descubrió que a su mujer le batía el puré un normalista recién llegado*; (RR).

pureado, -da, adj. (Ekv): opilý; o člověku, který se pořádně nalil kořalkou; př.: *sin tragos, don Verduga era un buen hombre, pero pureado...; ¡dios me libre!*; viz též: *puro*; (RR).

purépecha, m/f. (1) (Mex): ubožák, chudás; (MM, JD).

pureta, f. (1) (Kub): **mutra (matka)**; (JD).

purete, adj/subst. (1) m., despekt. (Kost): bezvýznamný člověk; (2) hovor. [Š: *padre*] (Kub): **táta**; (RAE). • (3) adj/subst. [Š: *aguafiestas, soso, sin sustancia, de mala calidad*] (Kost): kakabus, morous, nudný patron, rušivý živel, nechutný, mdlý; bezobsažný, bezpodstatný, nekvalitní; př.: *entre todos podemos comprar también la verdulería que está a la par y remodelar bien tuanis <estupendamente> la vara más no sean puretes*; (RR).

pureto, m. (1) (Kub): **fotr**; (JD).

purga, f. hovor. (1) (Per, Portor): **med**; (AM, MM). • (2) **estar de ~** (Am): pročišťovat se; ► říká se o dni, kdy; (3) (← angl. *purge*) (Am): **politická čistka**; (MM).

purgador, m. (1) (Kub): **rafinér**; ► v cukrovaru; (JD).

purgatorio, m. (1) (Chil): látka nasáklá naftou; ► zapálí se a nechá se hořet ve váze vedle rakve; při bdění nad zesnulým; (MM).

purgo (**purguo**, **purguey**), m. (1) (Ven): lastex; ► elastická gumová hmota podobná kaučuku; získává se ze stromu zvaného *purgo*; př.: *el indio, cansado de las otomías <atrocidades> y maluquezas de los exploradores del caucho y del purgo, se ha decidido a pegarle fuego a sus montes para acabar con esos palos de goma que son la causa de esa esclavitud <esclavitud> a que lo somete el blanco*; (RR).

purguera, f. (1) (Ven): viz: *purguero*; (AM).

purguero, m. (1) (Portor): budova, v níž se čistí cukr; ► v rámci statku s cukrovou třtinou; (AM).

purial, m. (1) (Kub): místo s hojným výskytem stromů *purio*; (MS).

purificate!, (1) (Mex): zaplat!; ► rozkaz vyzývající někoho k zaplacení; (AM).

purina, f. (1) (Portor): heroin; (2) (Portor): droga (obecně); (DA). • (3) (Per aj.): púlreál; ► odměna, kterou dostávali indiáni pracující v dolech; 1 reál je 25 centimů; (MM).

purisca, f. (1) (Kost): období, v němž rozkvétají lány fazolů (*Phaseolus*); (AM, MM).

puriscar, intr. (1) (Kost): rozkvétání fazolu (*Phaseolus*); (AM, MM).

purisco, m. (1) (Kost): květ fazolu (*Phaseolus*); (AM, MM).

purio, m. (← arw/karib.); (1) (Kub): lesní strom (*Bocagea laurifolia*); (MS).

purma, f. (1) (výchPer): opuštěný, zanedbaný statek, dvůr nebo farma; (RAE, AM).

puro, -ra, adj/subst. (1) ~o, -ito¹, m. [Š: *aguardiente puro*] (Ekv aj.): čistá pálenka, kořalka, destilát; viz též: *pureado*; (2) ~o, -ito² [Š: *cigarillo de marihuana*] (Kost, Guat): marihuanová cigareta; (3) ~a **vida**, viz: *vida*; (4) **a la ~a quien vive** [Š: *sin orden ni concierto, sin ton ni son*] (Guat): bez ladu a skladu, zčistajasna; (5) **apagar el ~o** [Š: *morir*] (Kost): umřít; natáhnout bačkory; odejít do věčných lovišť; (6) ~o **por** [Š: *sólo para, sólo por; puras ganas de*] (Ven): pouze kvůli, jen kvůli, jen na, jen pro; (velká chuť) jedině na; př.: *en el pueblo estaban locos por saber; mandaban a los muchachos a comprar aguacates y a traer regalos, puro por averiguar*; (RR, JD). • (7) adj. (Ekv, Mex, Urug, Ven): jediný, pouhý, sotva; př.: *una pura vaca ordeño cada día; lo que tengo para vivir es una pura choza; una pura vela me queda para esta noche*; ► v Panamě má přídavné jméno význam množství; př.: *han venido a la función puro hombres*; (8) **darle para sus ~s** (Kost): udělit někomu zasloužený trest; (AM, MM, JD). • (9) adj. (Mex, Ven): stejný, k nerozeznání, jakoby z oka vypadl; př.: *este chico es puro el padre; es idéntico al padre*; (MM, JD). • (10) adj. (Am): jako kostelní myš (chudý); (11) **por las puras** (Chil): marně, nadarmo, zbytečně, pro nic za nic; (12) adv. (Am): jen; jedině; (13) adv. (Am): moc, hodně; (14) ~ **afuera** (Kol): úplně, docela venku; (15) m. (Kub): fotr; (16) m. (Ekv): panák (kořalky); (JD). • (17) (Mex): jen, pouze; př.: *aquí se sirve pura comida; ahí vive pura gente decente*; (BDE).

purupuro, m. (1) (Per): viz: *purupuru*; (MM).

purpurina, f. (1) (Ekv, Per): kovový prášek; ► užíváný na pozlacení, postříbření nebo pomědění věcí; (AM, MM).

purraja, f. (1) (Kost): malý komár; (RAE).

purré, m., viz: *sirín*.

purretada, f. (1) (Arg): skupinka chlapců; (MM) • (2) (Arg): haranti, fakani; (JD).

purrete, m/f., hovor. (1) m. (Urug, Arg): harant, fakan; (RAE, AM, JD). • (2) ~, -ito, m/f. [*niño, adolescente; muchacho*] (Arg, Urug): dítě, adolescent; chlapec, hoch; př.: *el próximo franco será todos para ustedes, purretes*; (RR, MM).

purrrón, m. (1) (Portor): karafa nebo nádoba (skleněná, plechová, apod.); ► nemusí být vždy baňatého tvaru; (RAE, AM).

purrrú, m. (1) (Dom): výraz sloužící k přivolání prasat; ► vyslovuje se opakovaně; (AM).

purser, m. (1) (Portor): lodní důstojník; (MS).

puruña, f. (← kič.) (1) (Arg): hliněný džbán; viz: *puiño; poruña*; (MS, AM, MM).

puruñear, viz: *poruñear*; (MS).

puruñeo, viz: *poruñeo*; (MS).

puruñero, viz: *poruñero*; (MS).

purupuru, m. (1) viz: *poroporo*; (MS). • (2) (Per): *Jacsonia tripartita*; ► druh místní mučenky (popínavá rostlina); (3) (Ven): viz: *caña brava*; (MM).

pururú, m. (1) (Arg): viz: *pororó*; (MS, AM).

pus!, citosl. (1) (Arg): výraz zhnusení; viz: *ipo!*; ■ Var: *ipo!*; *ipuf!*; (AM).

pus, m., i spojka (1) m. [Š: *baño de vapor*] (Mex, Guat): parní lázeň; př.: *el pus que usó mi madre cuando yo nací, y que está junto a la casa, ha sido remendado ya*; (2) spoj. [Š: *pues*] (Mex): tedy, nuže, tudíž, neboť, když; př.: *pus él tenía toda su familia y yo nada más sola*; (RR).

pusana, f. (← guar. *pusanga* „lék“) (1) (Ven): patok Indiánů působící jako afrodiziakum; viz: *mohán*; př.: *el diabólico poder que reside en las pupilas de los dañeros y las terribles virtudes y las hierbas y raíces con que las indias confeccionan la pusana para inflamar la lujuria y aniquilar la voluntad de los hombres renuentes a sus caricias*; (RR, AM, MM). • (2) (Ven): rostlina; ► přisuzují se jí afrodiziakální účinky; vyskytuje se v oblasti řeky Orinoko; (MM).

pusandado, m. (1) (Ekv: Esmeraldas): pokrm; ► slepičí nebo rybí vývar s banánem, plátky brambor, zeleniny, atd.; (AM).

puscafé, m. (1) (Mex): viz: *pluscafé*; (MS, JD).

puscagua, f. (1) (Mex: Tabasco): obal; balení; (RAE, AM).

puscallo, m. (1) (Bol): květ kaktusu; (AM, MM).

puscana, f. (← keč., kič.) (1) (Arg, Chil): sprádací stroj; (2) (Arg): druh keře; ■ Var: *puiscana*; *puishcana*; *pujcana*; (MS, MM).

push, m. (← angl. *push-card*) (1) (Ven): kolo štěstí, americká loterie; (MS).

push-pull, m. (← angl.) (1) (Chil): zesilovač; (MS).

puspo, -pa, adj/subst. [Š: *pálido*] (1) adj. (Salv): bledý; (RAE). • (2) adj. (Guat): domýšlivý, nadutý; viz: *pupuso*; (3) m. (Per): pražené a napůl uvařené boby se solí; (AM, MM).

pusqui, (1) (Per aj.): bylina; ► indiáni ji používají k pročištění těla; (MM).

pusuca, f. (1) (Arg): příživnictví; (AM).

pusunque, m. (1) (Guat): hustý patok; (2) (Guat): sedlina, usazenina; (AM, MM).

pusuquear, intr. (← kič.) (1) (sevArg): žít na náklady druhých, na cizí účet; příživničit; (AM, MM, JD).

put, m. (← may.) (1) (Mex): viz: *papaya* (plod); (RAE, MS). • (2) **hacer ~s** (Mex): chodit za školu; (MS).

puta, f. (1) **p'tas (putas)** (Chil): jasně!; samozřejmě!; ► vyj. silné přesvědčení; př.: *¡p'tas que me gustaría ser poeta!*; (2) **echando ~s**, [Š: *a gran velocidad, a todo gas*] (Arg): velkou rychlostí, na plný plyn; př.: *el cajetilla le metió fierro a la voituré y salió echando putas*; (3) **en ~** [Š: *en grandes cantidades*] (Guat, Kost): ve velkém množství, spousta; př.: *el sobrinillo mío está vendiendo un bar que deja en puta es una chichera pero deja en puta*; (4) **la gran ~ con** + subst. [Š: *echa pestes contra algo o alguien*] (Guat): zatraceně!; do prdele s (tím)!; ► užívá se k láteření, klení, nadávání na někoho, na něco; př.: *¡qué pasó, qué pasó! - salió somatando la puerta de la oficina alguno que debía de ser jefe de lago - ¡la gran puta con el relajo!*; (5) **llevar ~** (Guat): dostat do nevýhodné, špatné, překerní situace; př.: *¡si no capturaron anoche al general, ya me llevó puta!*; (6) **ni por ~ (ni por el ~s, ni a ~s)**, [Š: *de ninguna manera*] (Guat, Arg, Kol): v žádném případě, za žádných okolností; př.: *mis prejuicios pequeñoburgueses no desaparecen mi a putas*; (RR). • (7) (Am): spodek balíčku karet; ► žertovně; (MM, JD). • (8) **¡~(s) que...!**, vulg. (Chil): no kruci! do přeci!; př.: *¡puta que me costó convencerlo!*; *¡putas que estás divertido!*; (9) **de la gran ~** (Arg): zatracený, podělaný; (BDE).

putada, f., despekt. [Š: *cosa*] (1) (Kost): krám, věc; (RAE).

putal, m. [Š: *prostíbulo*] (1) (Nik): nevěstinec, bordel; ■ Syn: *puterío* (Salv), *putero* (Kost); (RAE).

putallanco, m. (← kič.) (1) (Per aj.): bylina; ■ Syn: *polta*; (MM).

putamadral, f. [Š: *barbaridad*] (1) (Mex): spousta, velké množství; (RAE).

putana, f. (← it. *puttana*) (1) (LaPlá): děvka; (MS).

putarra, f. (1) (Kost): liána; ► velmi pevná; využívá se v pletení košíků; (MM).

putarrona, f., vulg. (1) (Mex): stará kurva; (JD).

putativo, adj/subst. (1) (Mex): nemanželský; ► syn; (2) eufem. (Mex): hajzlík, zkurvysynek; (MM, JD).

puteada, f. (1) (Am, Arg, Mex, Par, Urug, LaPlá): nadávání; nadávky, sprostá slova; př.: *los sentí a todos... cada palabrota murmurada...sin embargo, las puteadas eran de Esteban, que nunca toma*; (RAE, MM, JD, BDE).

putear, tr/intr. (1) (Am, Arg, Par): nadávat, urážet, dělat si z huby hovnák; př.: *los tres chorreaban agua...el maestro puteaba entre dientes*; (RAE, MM, JD, BDE). • (2) (Am): prostituovat se; ► o ženě; (3) (Per): chovat se k ženě jako k děvce; (MM). • (4) (Kub): rajcovat; (JD).

puterío, m. [Š: *conjunto de prostitutas*] (1) (Per): prostitutky; př.: *podría ir y decirle dame veinte soles y ya veo; (...) pero sería lo mismo que decile te perdono lo que hiciste a mi mamá y puedes dedicarte al puterío con tal que me des buenas propinas*; (RR). ● (2) bordel; viz též: *putal*; (MS).

putero, m., viz: *putal*; (RAE).

putilla (putiya), f. (1) (Portor): kulík tlustozobý *Charadrius wilsonia*; ► pták asi 25 cm dlouhý; má dlouhé nohy a krátký silný zobák; př.: *oíase el monótono croar de los sapos, el agudo rumor de los coqués, el zurrido del carrao vigilante, la queja lastimera de las putillas*; ■ Syn: *frailecito*; (RR). ● (2) (Ekv, Per): *Pyrocephalus parvirrostris*; ► malý červený ptáček; viz: *churrinche*; (MM).

putriaco, m. (1) (Arg: Salta): směs vařeně zeleniny a luštěnin; (AM).

putsch, m. (← něm.) (1) (Ven): státní vojenský převrat; ■ Var: *putschismo, putschista*; (MS).

putschismo, viz: *putsch*; (MS).

putschista, viz: *putsch*; (MS).

putt, m. (← angl.) (1) (Chil): úder do míčku; ► aby se dostal do důlku, patování, v golfu; (MS).

putting-green, m. (← angl.) (1) (Chil): v golfu, zmenšené golfové hřiště, kde se používá patování; (MS).

putuca, f. (1) (Bol): vojenský buben; ► blanzvučný hudební nástroj; velký; užívá se k doprovodu při vojenských přehlídkách; (RAE, AM).

pututo (pututu), m. (← aim. *pututu*); (1) (Bol, Per): indiánský hudební nástroj; ► vyrobený z volského rohu; sloužil ke svolávání vesničanů; *vyrábí se také z plechu a dnešní době nahrazuje indiánskou trubku*; (2) (Per): ulita mořského plže užívaná jako trubka; (RAE, AM, MM).

pututu, m. (1) (Bol): jídlo na cestu; ► solené a sušené maso, rýže a sůl; (RAE, AM).

puxo, -xa, adj. (← nah.) (1) (Mex): hodně bledý; bezbarvý; (MS).

puya, f., i m/adj. (1) f. (Ven, Antil, Ekv, Mex): bodec; viz: *picana*; (2) (← map. *puuya*) (Per, Bol, Chil): druh bromélie; ► vysoká 2 až 5 m; má protáhlé, zelené a ze spodní strany bílé listy, žluté květy; u některých druhů jsou modré s dlouhými korunními plátky, které se po uschnutí svinou do spirály; existují různé druhy (RAE, MM, BDE). ● (3) ~ (**pulla**)¹, m. (Portor): silná černá káva bez cukru; př.: *negro, no se vaya a dil <ir> sin el puya, que ayel no probó ni bocao*; (4) ~ (**pulla**)², f. (Kub): satirická píseň; př.: *a estas puyas se les llamaba también □Macaguardias□ y cantos de cañaverál*; (5) ~, **-ita**, f. (Ven): centík, cent bolívaru; př.: *tengo que llevar mis cuentas claras; si no, se me van las puyitas*; (6) [Š: *pulla*] (Kost, Ven): sprosté slovo, narážka, popichování, uštěpačnost; př.: *Villegas, que al lado izquierdo, en el asiento del medio, canaleteaba <remaba> con cierto desgano, no parecía tener igual prisa y volteando la cabeza hacia Miguel, le lanzó su puyita*; (7) **hijo'e** ~, viz: *hijo*; (RR, JD). ● (8) adj/subst. (Portor): o kávě: bez cukru; hořká káva; (9) f. (Pan): mačeta; (10) **a dos ~s no hay toro bravo** (StřAm): přísloví; ► vyjadřující obtížnost vzdorovat ve stejný okamžik dvěma protichůdným názorům; ■ Var: *a dos garrochas no hay toro valiente* (Mex); (AM, MM, JD). ● (11) f. (Chil): *Puya coartata*; ► z čeledi bromeliovitě; druh agáve; (MM). ● (12) f. (Ven): krčma; (13) **¡a la ~!** (Kost): hergot!; (14) **meter la ~** (Kub): píchnout prase; (15) **no tener ni ~** (Ven): nemít ani vindru; (JD).

puyado, -da, adj/subst. [Š: *veloz*] (1) adj. (Salv): rychlý, hbitý; (RAE). ● (2) f. (Mex): býčí zápas; (JD).

puyador, m. (1) (Guat, Hond): pikador, zápasník s býky; (MM, JD).

puyar(se), tr/zvrat/intr. (1) (Hond, Kol, Kost, Nik, Pan, Ven, StřAm, Kub, Mex): bodat, píchat; ► poranit ostrým špičatým předmětem, *bodcem*; (2) [Š: *estimular*] (Hond, Kol, Kost, Nik, Pan): podněcovat, pobízet, popichovat; (3) [Š: *desafiar*] (Kol): vyzvat na souboj; (4) *hovor.* (Kub): souložit; (5) (Guat, Salv): bodnout; ► poranit bodnou zbraní; (6) [Š: *acelerar*] (Salv): přidat rychlost, zrychlit; (7) [Š: *suspender*] (Hond): nechat propadnout u zkoušky; (RAE, AM, MM, JD). ● (8) ~(**se**), tr/zvrat. (Ven, Ekv, Antil, StřAm, Kol, Kub, Portor): zranit, bodnout (se); ► bodcem, trnem, *maçetou*, nějakým špičatým předmětem; př.: *el otro... pues el otro □lo estrechó tanto□, que tuvo que oponerle un cuchillo, y □el sinvergüenza fue y se puyó□*; (RR). ● (9) tr. (StřAm, Kub, Portor): obtěžovat, otravovat; (10) intr. (Chil): snažit se; usilovně pracovat (se zápalem); dít se; (11) tr. (Ven): klíčit, rašit, pučet; př.: *el maíz está puyando ya*; (AM, MM, JD). ● (12) **¡púyalo!** (Ven): do toho, do toho!; jedeme!, dále!; (JD).

puyazo, m. (1) (Salv): plec, kýta; (RAE). ● (2) ~ (**pullazo**) [Š: *pulla, indirecta*] (Arg): narážka, popichování, špičkování, uštěpačnost; př.: *no había requiebro ni guasada que no hallara un lugar*

en mi cabeza, de modo que fui una especie de archivo que los mayores se entretenían en revolver con algún puyazo, para oírme largar el brulote; (RR). • (3) (Am): viz: *puyonazo*; (MM).

puyero, -ra (pullero, -ra), adj/subst. (1) (Kub): posměváček; ► člověk, který rád říká či prozpěvuje posměšky; př.: □ *todos los africanos son puyeros* □, *opina Otako*, □ *más ninguno lo es tanto como el congo* □ *que las prodiga <las puyas> improvisándolas o acuñadas en refranes, para reír o hacer reír;* (RR, MM). • (2) adj. (Kub): šmatlavý, šmajdavý; ► o člověku, který má špičky chodidel dovnitř; (AM). • (3) m. (Kub): honák dobytka; (MM, JD).

puyo, -ya, adj/subst. (1) (szArg): hrubé vlněné pončo, pláštěnka kratší délky; (RAE). • (2) m., i adj. (Arg): viz: *poncho puyo*; (3) m. (Per: Puno): příkrývka; viz: *pullo*; (4) adj. (Guat): chudý, švorc, bez peněz; (AM, MM, JD).

puyón, m. (1) (Hond, StřAm, Kol, Mex): výhonek; **pupenec**; (2) (Hond): bodání ostruhami, pohánění; (3) (Hond): obtěžování; (4) dětský jaz. (Hond, StřAm, Kol, Mex): špice káči; (5) hovor. (Hond): bodání; (RAE, MM, JD). • (6) (Ven, Ekv): komár; ► červeně zbarvený; jeho píchnutí je velmi bolestivé; př.: *las picadas de los puyones nos pusieron que no nos conocíamos unos a otros, de puro hinchadas que tenemos las caras;* (RR, MM, JD). • (7) (Arg, Bol): kovová ostruha; ► bojového kohouta; (8) (Guat): viz: *puntazo*; (9) (Mex): ostrá špička; (10) (Mex): trn, bodlina; (MM). • (11) (Am): píchnutí, bodnutí; (12) (Am): bodec; (13) (Par): mačeta; (14) (Bol): sumička, hrstka peněz; (JD).

puyonazo, m. (1) (StřAm, Kol, Am): bodnutí, píchnutí; ► špičatým předmětem, bodcem; (AM, MM). • (2) (Am): bodná rána; ► způsobená špičatým předmětem, bodcem; (3) (StřAm, Kol, Mex: Tabasco): bolavá rána; ► způsobená silným trnem rostliny; (MM).

puyudo, -da, adj., hovor. (1) (Salv, Ven): o věci: pichlavý, s bodcem; (2) (Ven): o očích: pronikavé, hluboké; (RAE).

puza, viz: *puzza*; (MS).

puzcua, f. (1) (Mex): vařená kukuřice s vápnem; ► slouží jako podklad k výrobě kukuřičné placky nebo nápoje z kukuřičné mouky; (MM).

puzungo, m. (1) (StřAm): osvěžující nápoj; viz: *pozol*; (AM).

puzunque, m. (1) (Guat): patok; viz: *pusunque*; (AM).

puzza, f. (← it.) (1) (LaPla): zápach; (2) **¡qué ~ !**: to je ale smrad!; (3) **¡qué ~ aveti fato!** : vy jste to ale zasmradili!; ■ Var: *espusa, espuzza, puza, spusa, spuzza*; (MS).

puzzle, m. (← angl.) (1) (Am): hádanka; (2) (Am): hlavolam; (MS, MM).

4. COMENTARIO DE LA TRADUCCIÓN

El presente comentario se enfoca sobre todo en el proceso de la traducción de los lemas de la 2ª parte de la letra “P” presentes en los diccionarios monolingües: *Diccionario de americanismos* de Augusto Malaret (AM), *Diccionario del español de América* de Marcos Morínigo (MM), *Breve diccionario ejemplificado de americanismos* de Brian Steel (BDE) y en el diccionario español-checo *Velký španělsko-český slovník* de Josef Dubský (JD). Pero no olvida hacer referencia también a la metodología de la elaboración, traducción y búsqueda de los convenientes equivalentes en checo. Además, menciona el carácter de cada uno de los diccionarios, el sistema de abreviaturas y contiene los problemas que aparecieron a lo largo de la propia traducción.

En las siguientes líneas presento mi propio sistema del procedimiento que he seguido en la elaboración de los lemas. Es posible dividirlo en 3 fases importantes:

1ª fase: recopilar y ordenar los datos

Es decir, recopilar los lemas de los cuatro diccionarios elegidos por profesor Černý. En cuanto a la preparación de los lemas, en el diccionario español-checo *Velký španělsko-český slovník* de Josef Dubský hay que separar gráficamente los americanismos de los lemas españoles, o sea, subrayarlos minuciosamente con un marcador fluorescente para mejor claridad y para una fácil y rápida orientación en el texto. Este proceso ahorra bastante tiempo durante la traducción, porque ya no es imprescindible leer cada lema y buscar las abreviaturas que designan que sí se trata de un americanismo o no. En los demás diccionarios (AM, MM, BDE) no hace falta seguir este procedimiento de señalar los americanismos, ya que estos diccionarios cuentan solamente con los lemas latinoamericanos.

2ª fase: crear una cohesión textual

Dicho de otro modo, crear un conjunto estilísticamente unido para que sea fácilmente comprensible para los lectores potenciales. Para lograr esta unión estilística sirve un sistema de abreviaturas que viene expuesto después de la introducción con su correspondiente traducción al checo. A la continuación explicaré más detalladamente cómo funciona este sistema con todas sus formalidades. Gracias a dichas abreviaturas se alcanza una mejor comprensión de cada lema traducido tanto para los lectores, como para mí misma, ya que me facilitó trabajar bien con los lemas.

3ª fase: encontrar el equivalente checo más conveniente

Esta fase la considero la más difícil de todas, ya que requiere muchas horas de trabajo sistemático y el buen conocimiento tanto de la lengua de entrada, el español, cómo de la lengua meta, el checo. Al traducir esta parte del diccionario que forma parte de *Diccionario español-checho de americanismos*, había que encontrar los equivalentes más adecuados, teniendo en cuenta el hecho de que no se trata de un diccionario monolingüe. En la mayoría de los casos la traducción resultó bastante fácil pero en algunos era complicado encontrar un equivalente checo debido a los fenómenos o expresiones que no los hay en nuestro sistema léxico, o sea, a la diferente realidad socio-cultural entre ambas lenguas. En casos como éstos no había otra opción que usar la traducción literal por el motivo de no poder encontrar el equivalente checo. La representación de este problema está explicada en el capítulo llamado *El sistema de las abreviaturas*.

CARÁCTER DE LOS DICCIONARIOS

En este capítulo ordeno los cuatro diccionarios (AM, MM, BDE, JD) según la cantidad de información que contienen:

Entre los diccionarios con los que trabajé son los diccionarios *Diccionario de americanismos* de Augusto Malaret (AM) y *Diccionario del español de América* de Marcos A. Morínigo (MM) los más complejos, los que contienen la mayor cantidad de información en cuanto a las categorías gramaticales de cada lema empleado. Encima, en muchos casos, sobre todo en el diccionario (AM) se pueden hallar las indicaciones etimológicas. Se trata de las lenguas indígenas de las cuales provienen algunos de los americanismos. Bien aparecen indicadas la lengua y la palabra indígenas, incluso aparece la definición de la palabra en español.

En cuanto al diccionario de Brian Steel, *Breve diccionario ejemplificado de americanismos*, se distinguen bien las clases gramaticales y gracias a los ejemplos que propone junto con cada uno de los lemas se facilita la comprensión del significado y su uso correcto. Sobre el diccionario de Josef Dubský puedo decir que carece de casi todas las informaciones que se pueden encontrar en los diccionarios previamente mencionados, salvo el género y número. La falta de las determinaciones en cuanto a los verbos causa no pocas dificultades porque a veces resulta difícil precisar si se trata del verbo intransitivo o transitivo

(los verbos reflexivos están marcados). En el caso de que estos verbos aparecieron solamente en este diccionario debía consultar los lemas problemáticos en *el diccionario de la Real Academia Española* (en adelante DRAE) o en el *Diccionario de Americanismos*. Unas cuantas veces no aparecieron ni en éstos, así que tenía que determinar la clasificación de los verbos según su significado.

TEMAS QUE PREVALECEN EN DICHOS DICCIONARIOS

Ya por ser americanismos las palabras que traduje, obviamente se relacionan con los fenómenos de Latinoamérica. Sobre todo los diccionarios de AM y de MM contienen definiciones detalladas sobre muchos aspectos que se unen con la vida cotidiana en el continente del cual nos separa el inmenso Océano Atlántico. Es posible dividir los lemas en muchos grupos, pero en las siguientes líneas destaco los más grandes:

1er grupo: Mundo de la agricultura

Vienen mencionados los lemas relacionados con la cultivación y a la cosecha de diferentes productos agrícolas. Con estos temas están relacionadas las enfermedades producidas por diferentes hongos o parásitos que pueden devastar la supuesta cosecha. También se mencionan los utensilios que se utilizan sobre todo en el campo para labrar bien las tierras. He aquí algunos ejemplos:

pica, f. (...) (18) (Mex): odplevelení, očistění cukrové třtiny a prokypření půdy; (...); (MM).

pisca, f. (...) (8) (Mex): sběr kukuřice; (AM, MM, JD).

polvillo, m. (...) (5) (Arg): choroba cukrové třtiny; ► příčinou je bakterie *Bacillus sacchari*; (6) (Kol): choroba obilnin; ► způsobená houbou rezem travním (*Puccinia graminia*); (...); (AM).

2° grupo: Herencia cultural

Se trata de las costumbres de bailes y fiestas típicos que varían según el país, incluso según la zona. Se menciona la ropa que forma una parte inseparable de las costumbres latinoamericanas. También se explican varios juegos infantiles para los que no existe un

equivalente checo y es imprescindible dar una explicación enciclopédica. Aunque algunas veces intenté relacionarlos con juegos checos o inventar un nombre más correspondiente según la definición en español. Aparece también, entre muchas cosas, el léxico unido con el tema de las peleas de los gallos que tampoco es muy conocido en la República Checa debido al hecho de que en nuestro país no se organiza ese tipo de peleas. Ejemplos:

pidopalo, m. (1) (Par): dětská hra „dolet’ co nejdál“; ► děti používají pátku, se kterou udeří do jednoho konce desetacentimetrového dřívka; když dřívko vyletí do vzduchu, udeří do něj znovu; to aby ho odmrštily pokud možno co nejdále; ten, kterému se podaří dostat dřívko nejdále, vyhrál; (MM).

pindín, m. (1) (Pan): neformální shromáždění s hudbou a tancem; (2) (Pan): tradiční tanec černočů (doprovázený harmonikou); (AM, DA).

postrera, f. (...) • (2) (Arg): název taneční figury; ► typické pro argentinský tanec, tzv. *pericón*; (AM).

pujador, m. (1) (Pan): buben; ► vydávající příjemný zvuk; doprovází panamský lidový tanec; (AM).

3er grupo: Gastronomía

El diccionario de Augusto Malaret hace referencia a todo tipo de comida y bebida, sobre todo de México. Describe bien el proceso de la preparación de los alimentos o la lista de los ingredientes usados. En algunos casos la comida típica varía según la zona y se diferencia solamente por uno o dos ingredientes.

Dejo aquí un par de ejemplos que lo demuestran bien:

pozole, m. (...) (2) (Mex): pokrm; ► z očištěné palice kukuřice, s kousky masa z prasečí hlavy, chili a vývaru; v Mexiku: státy Guadalajara a Guerrero, se skládá z vepřového masa, kukuřice a soli; ve státech Jalisco a Zacatecas pokrm nemusí obsahovat chili; (RAE, AM, MM, JD).

pipián, m. (...) (10) (Guat, Mex, StřAm): pokrm; ► základem jsou semínka z dýně nebo z pálivé papričky, osmažená do zlatova na másle a pomletá spolu s kořením a dalšími přísadami; přidává se maso z krocana nebo z prasete; ve státě Michoacán (Mexiko) toto jídlo neobsahuje maso ani pálivou papričku, podává se s omáčkou ze semínek; viz též: *pepián*; (...); (AM).

4° grupo: Fauna y flora

Sobre todo en el diccionario de MM se encuentra una cantidad numerosa del léxico de todo tipo que designa los animales o plantas típicos para la América Latina. Muy útil es la terminología latina, junto con la explicación en español que acompaña casi todos los lemas relacionados con la naturaleza. Sabiendo los términos latinos resulta más fácil hacer una traducción correcta porque a veces la explicación española es muy genérica, por lo tanto no suficiente. Pero a pesar de tener a disposición la denominación en latín, no siempre logré encontrar el equivalente checo. Unas cuantas veces hallé incluso erratas en éstos, más bien se trata de la falta de alguna letra, del uso de la vocal “a” en vez de “o” y al revés. He aquí los ejemplos:

picho, -ca, m/f. (← may.) (1) m. (← nah. *tzanatl*) (Mex: Tabasco): pták *Quiscalus mexicanus*; ► peří má černé s nádechem do tmavě modra; samička je kávově hnědá; viz: *zanate*; (RAE, MM, NET).

pira, f. (...) • (5) (Ven): laskavec trnitý (*Amaranthus spinosa*); ► rostlina; má rovný stonek a trnité listy; plod má tvar tobolky; (MM, NET).

pirijao, m. (1) (Kol, Ven): palma *Guilielma speciosa*; (MM).

poche, m. (...) • (2) (Mex): bachratka mexická (*Rhinophrynus dorsalis*); (MM, NET).

5° grupo: Mundo de la minería

El léxico contiene palabras que hacen referencia a los trabajos duros en las minas, a los negocios con los minerales o simplemente a las minas. Observen en los ejemplos siguientes:

pintería, f. (1) (Chil): vedlejší žíla souběžná s hlavní žílou v dole; (AM, MM).

poruña, f. (← keč. *puruña* „kuchyňská hliněná mísa“) (1) (Arg, Chil): dobytčí roh užívaný v dolech jako naběračka; ► k prověřování kvality nerostů; (...); (MS, AM, MM).

planta¹, f. (...) • (5) ~ **de reducción** (Am): továrna na zpracování rud; ■ Var: ~ reductora de minerales; (...) (12) ~ **de beneficios minerales** (Am): rudné doly; (JD).

SISTEMA DE LAS ABREVIATURAS

Como he mencionado antes, este sistema de abreviaturas sirve para conseguir una cohesión del texto. He aquí cuatro lemas traducidos en los cuales explico detalladamente dicho sistema utilizado a lo largo del trabajo:

- **pichiruche**, adj/subst. (← map. *pichi* „malý“, *rumen* „hubený“, *che* „lidé“) (1) m. (Bol, Chil): *nicka*, *nula*; viz: *pendejo*; (RAE, MM, JD).
- **piojera**, f. (...) (3) hanl. (Chil): hadry; ► obnošený oděv chudých lidí; staré opotřebované deky a přikrývky; viz: *pilcha*; *picha*; (MM).
- **procura**, f. (1) **andar en ~ de algo**¹ (Arg): vynakládat usilí, usilovat; (...); ■ Var: *ir ~ en de algo*; (AM, MM, JD).
- **pihuelo**, m. (1) (Chil, Arg): popruh; ► upevňuje se jím ostruha k botě; (2) (← map. *puhuel*) (Chil): hutné pití; ► vyráběné z vína z Baskitska, Kantábie nebo Chile (*chacolí*), z alkoholického nápoje čičy (*chicha*) nebo z moštu smíchaného s osmahnutou moukou; ■ Var: *chupilca*; (RAE, AM, MM).

1. Cada lema en español está escrito en negrita para mejor claridad en el texto. Gracias a esta señalización se distingue bien donde termina un lema y empieza el siguiente. Considero importante mencionar la fraseología que forma una considerable parte de mi trabajo que viene escrita también en negrita y contiene el símbolo “~” para no repetir el lema.
2. La clasificación morfológica, o sea, se trata de designar la información gramática – con los verbos se usan abreviaturas como *tr.*, *intr.*, *zvrát.* (transitivo, intransitivo, reflexivo); con los sustantivos *f.* (femenino) o *m.* (masculino), también *subst.* (sustantivo) si el lema es a la misma vez un adjetivo; a los adjetivos se los designa con la abreviatura *adj.*; a los adverbios *adv.* y a las interjecciones *citosl.*
3. La información sobre la lengua indígena que aparece en muchos casos viene escrita entre paréntesis y contiene la abreviatura “←”. Algunos lemas contienen también el término indígena con su correspondiente traducción al checo.
4. El carácter de la palabra no aparece siempre, pero muchas veces sí que aparecen abreviaturas como *vulg.* (vulgar), *lid.* (popular), *hanl.* (despectivo), etc. que nos señalan un rasgo más en cuanto al uso de la palabra.
5. La numeración de los significados en negrita.
6. Entre paréntesis aparecen las abreviaturas de los países, zonas (o regiones como información adicional) donde se usan los lemas traducidos.

7. Después sigue la traducción de cada lema al checo. Si no es posible encontrar un equivalente checo correspondiente debido a la diferencia socio-cultural entre el español y el checo, o solamente si conviene aclarar más el significado, se añade el símbolo “►” que designa la explicación enciclopédica.
8. Los símbolos para marcar los sinónimos y las variantes son estos: ■ Syn.; ■ Var:
9. Después se añaden los ejemplos si los hay. Son muy útiles desde el punto de vista de la mejor comprensión del uso de dichos lemas empleados.
10. Las abreviaturas de los diccionarios. En mi trabajo utilicé las siguientes: AM, MM, BDE, JD. Si tenía que buscar en otros diccionarios, sobre todo en DRAE y en el Diccionario de los americanismos (DA) los señalo también. Los fuentes web vienen señalados mediante la abreviatura (NET).
11. El fuente nuevo, es decir, la información de diferente diccionario se marca en el símbolo “●” que sirve para distinguir el contenido de cada diccionario.

PROBLEMAS CON LA TRADUCCIÓN

La tarea de traducir los lemas de la segunda parte de la letra „P“ no era nada fácil debido a la forma de la explicación del lema en español. A veces las estructuras sintácticas eran difíciles de comprender, los autores traducían los lemas con una sola palabra que en español como en checo dispone de varios significados o usaban las expresiones latinoamericanas para expresar el significado del lema. Así que me esforcé en traducir los lemas con el motivo de encontrar el equivalente checo más conveniente. La traducción de los lemas del diccionario de AM fue la parte más difícil, porque al tenerlos traducidos ya, el resto del trabajo resulta más fácil porque una considerable cantidad de los significados se repite en los otros. En siguientes líneas muestro unos de los lemas problemáticos:

Diccionario de Augusto Malaret (AM):

1. **piche**¹, adj/subst. (...) **(13) coger de ~ (Salv): de mingó; (AM).** (cf. 15)

Al principio de la traducción me había confrontado con una frase hecha que al final se eliminó por no tener a disposición una explicación más clara y por no haber encontrado el significado que tiene en país empleado. En el diccionario de AM viene escrito solamente la definición: *de mingó* y la información del uso, El Salvador. No logré encontrar el significado

que se uniera con este país, pero encontré dos significados diversos, uno con su uso en Puerto Rico¹ y el otro en Cuba². Serían éstas las traducciones en checo:

(1) (Portor): udělat si z někoho terč posměchu; (2) (Kub): dostat strach; (...)

2. **pichingo, -ga**, adj/subst. (...) (9) f. (Hond): hadrová nebo hliněná panenka; (AM, MM, DA). (cf. 16)

La explicación del lema *pichinga* resulta un poco dudosa porque tanto en el diccionario de AM como en el diccionario de MM aparece solamente *muñeca*. Como viene escrito en DRAE, el significado podría ser tanto la parte del cuerpo humano en donde se articula la mano con el antebrazo como una figura de mujer que sirve de juguete. Primero intenté consultar el lema *pichinga* en DRAE, pero no encontré nada que fuera relacionado con los posibles significados, así que tenía que buscar en el Diccionario de americanismos y allí encontré la información que utilicé para traducir este lema.

3. **Piliche, m.** (1) **no lo salva ni ~** (Portor): už není mu pomoci; (2) **sabe más que ~** (Portor): je obezřetný a prozíravý; ► vychvaluje se něčí mazanost a obratnost; významově se podobá spojení: *no valer bula de Meco, saber más que Lepe, más listo que Cardona*; (AM). (cf. 28)

Traducir este lema no era difícil, solo quiero demostrar en este ejemplo que a veces se necesitaba más tiempo para encontrar el significado exacto porque el diccionario de AM pone solo: *voz que entra en algunas frases y equivale a la “bula de Meco”, y a “Lepe” o “Cardona”*. En DRAE logré encontrar las expresiones que se señalan allí.

4. **pindín, m.** (1) (Pan): neformální shromáždění s hudbou a tancem; (2) (Pan): tradiční tanec černochoů (doprovázený harmonikou); (AM, DA). (cf. 32)

Al traducir el lema *pindín* me resultó insuficiente la explicación que hallé en este diccionario. En el primer caso se habla sobre una *reunión vulgar* y en el segundo sobre un *baile de negros*. Por este motivo consulté el lema en el Diccionario de americanismos para poder ofrecer a los lectores una traducción más específica.

---

¹ Nazario Manuel Alvarez, *El Habla Campesina Del País: Orígenes Y Desarrollo Del Español En Puerto Rico*. Río Piedras, P.R: Editorial de la Universidad de Puerto Rico, 1990, pág. 440.

² Estéban Pichardo y Tapia, *Diccionario Provincial de voces cubanas*, 3ª ed., Habana: Imprenta del Gobierno, 1861, pág. 64, 181, 208.

5. **pinol**, m. (...) • (5) (StřAm, Mex): typický nápoj; ► z osmažené a pomleté kukuřice, cukru a ledu; (6) (Mex: Tabasco): rozpustěný prášek z osmažené kukuřice; ► ve studené nebo teplé vodě s cukrem nebo bez; (7) (Mex: vnitrozemí): kukuřičná mouka smíchaná s cukrem nebo homolí třtinového cukru, ovoněná anýzem nebo skořicí, podává se v prášku nebo smíchaná s vodou nebo mlékem; (8) (Bol, Kub, Guat): pokrm z kukuřičné mouky, medu, apod.; (9) (Ekv): příprava mouky; ► z dobře prosetého ječmene; do které se přimíchá homole přírodního cukru, pomletá skořice, hřebíček, apod.; (AM). (cf. 34-35)

Como en el ejemplo número 4 la explicación carecía de informaciones convenientes, útiles para una traducción más precisa, en este sucede todo lo contrario. Aunque en el diccionario no están divididos los significados, yo lo hice para mejor orientación en el texto, ya que son muchos y cada uno contiene diferente uso en cuanto a los países y zonas.

6. **piquete**, m. (...) (7) **dar, regar un ~¹** (Portor): *užívat si, bavit se; flámovat; (...)*; (AM). (cf. 42)

Cuando vi la explicación de la esta unidad fraseológica, *echar una cana al aire*, lo primero que me vino a mente era el significado unido con la connotación sexual que prevalece hoy en día. Pero el significado original es esparcirse, divertirse, pasarlo bien. Lo que podemos consultar en DRAE y también en el diccionario de Dubský donde aparece el verbo *flámovat*. Puede que más bien por el modo de comportarse cuando unos se divierten, adquirió el significado que hoy en día domina en los países hispanohablantes.

7. **pitera**, f. (1) (Kub): větrací otvor; ► vytvořený při pálení milířů, tzv. pálení dřevěného uhlí; (2) (Kub): otvor v železné nádrži (cisterně); (AM, MM, NET). (cf. 53)

Agujero o respiradero que se abre en el horno de carbón es la explicación del siguiente lema. Primera cosa que hice fue encontrar lo que exactamente significa *el horno de carbón*, lo que no resultó un problema gracias a DRAE³. Después vino la fase más difícil para mí, o sea, encontrar el equivalente checo que corresponda bien al significado del lema. Al final logré traducirlo como *milíř*⁴. Y porque el objetivo era traducir la palabra *agujero o respiradero*, considero suficiente la información que añadí en cuanto a la palabra *milíř*.

³ http://lema.rae.es/drae/srv/search?id=T4USBxIy8DXX2f46iCSm#horno_de_carbón

⁴ <http://www.toulkypocechach.com/uhlir.php>

8. **pulgón, -na**, adj. (1) (Dom): příživnický (žijící na náklady druhých); (AM). (cf. 105)

pulgonear, tr/intr. (1) (Dom): příživovat se na druhých; (AM). (cf. Ibíd.)

En este caso pongo juntos esto dos lemas para dejar más clara mi explicación. El adjetivo *pulgón, -na* contiene la definición *vividor* lo que no da una explicación clara por la causa de que esta palabra dispone de varios significados tanto en español como en checo. Al pasar a traducir siguiente lema, el verbo *pulgonear* que dice *vivir de gorra*, me quedó claro el significado de este primero.

9. **pulque**, m. (...) (5) **no tiene la culpa el ~, sino el briago que lo bebe** (Mex): každý je zodpovědný za svůj stav; ► nemá smysl svalovat vinu na alkohol; doslovně přeloženo: kořalka za nic nemůže, na vině je opilec; (cf. 106)

Para mencionar también un proverbio, *no tiene la culpa el pulque, sino el briago que lo bebe*, elegí precisamente éste por causa de no poder encontrar un proverbio checo que equivalga al éste que proviene de México. Intenté traducirlo de manera para que sea comprensible e añadí también la traducción literal por si acaso.

Diccionario de Marcos A. Morínigo (MM):

1. **picotón**, m. (1) (Arg, Chil, Ekv): klovnutí (pták); štípnutí (hmyz); uštknutí (had); (MM, JD). (cf. 21)

En cuanto a este lema, no queda claro su significado de *picotazo*, ya que este término puede referirse a la acción y el efecto de picar de los aves, insectos o reptiles. Por eso decidí poner todas las posibilidades aunque en el diccionario de JD se indica solamente *klovnutí*.

2. **picuro**, m. (1) (Per): aguti; ► regionální název pro toto zvíře; druh hlodavce; vyskytuje se ve Střední a Jižní Americe; (RAE, MS, MM). (cf. 21)

Junto con este lema se da la explicación *nombre regional del acutí*. Lo pongo como uno ejemplo de varios con los que me confronté. La palabra que viene en negrita señala que hay que consultarla, porque, en realidad, sin hacerlo no es posible traducir el significado al checo. Así que en la mayoría de los casos he usado DRAE o el Diccionario de americanismos como los recursos para alcanzar una traducción útil.

3. **pimpollito**, m. (1) (Chil): viz: *pollollo*; *pimpollo de mar*; (MM).
pimpollo, m. (1) ~ **de mar** (Chil): viz: *pollollo*; (MM).
pollollo, viz: *pimpollito*; *pimpollo*; (MM).

Por ser mal explicados estos lemas en el diccionario no pude traducirlos bien y están excluidos de mi trabajo. Consulté los diccionarios DRAE, de JD, incluso de RR pero en ninguno de ellos aparece referencia a los lemas aquí mencionados.

4. **pitaguá**, m. (← onomat., křik ptáka) (1) (svArg): tyran bentevi (*Pitangus sulphuratus*); ► **alternativní pojmenování ptáčka se žlutý tělem, hnědými křídly i ocasem; na hlavě má černobílé proužky; i jeho další názvy jako *bienteveo*, *bicho feo* jsou onomatopoické; ■ Syn: *pistujé*; *pitofué*; (RAE, MM, NET). (cf. 51)**

Otro ejemplo donde aparece una explicación bastante general es el lema *pitaguá*. Aquí tenía a la disposición la definición *nombre alterno del **bienteveo** o **bicho feo*** con la referencia para consultar las palabras en negrita. En mi traducción viene escrito el nombre checo de este pájaro, su aspecto hasta su correspondiente denominación en la terminología latina. Primero consulté DRAE poniendo en el buscador el término *bienteveo* que hace referencia al otro término *benteveo* donde encontré una explicación bastante detallada sobre esta ave. Teniendo a mi disposición esta descripción, busqué en Internet la información adicional, como el término latino⁵ y el término checo⁶.

5. **pitito**, m. (1) (Arg): *tillandsie* (*Tillandsia aeranthos*); ► **roste přichycená na různých rostlinách, stromech, avšak neparazituje na nich; jelikož živiny získává ze vzduchu, říká se jí tzv. vzdušná květina; z čeledi bromeliovitě, konkrétně *Tillandsioideae*; (MM, NET).**
(cf. 54)

Para encontrar el significado de este lema necesité un poco más de tiempo que era usual y consultar bastante fuentes debido a la explicación *flor del aire* junto con la abreviatura del país que designa Argentina. Primero intenté buscar *flor del aire* y resultó que es un nombre común que designa un tipo de planta⁷, pero nada más. Me sirvió otro nombre común, *clavel del aire*⁸ que es más usado y sobre el cual hay más información en el Internet. Encontré el término latino para este tipo de planta y su característica⁹.

⁵ <http://www.alborde.com.ar/aves/Aves2.htm>

⁶ <http://avibase.bsc-eoc.org/species.jsp?lang=CS&avibaseid=9C883C7BCFAEB70D>

⁷ http://www.ecured.cu/index.php/Clavel_de_aire

⁸ *Ibíd.*

⁹ <http://blog.jardinitis.com/2009/06/tillandsia-o-planta-del-aire.html>

Diccionario de Josef Dubský (JD):

La ventaja del diccionario de Josef Dubský consiste en ser un diccionario español-checo que no necesita traducir, pero en algunos casos la traducción resulta desusada y por lo tanto no tan fácil de comprenderla.

1. **picacuana, f. (1) (Mex):** hlavěnka dávivá (*Cephaëlis ipecacuanha*); ► z čeledi mořenovitě; ipekakuanha; (JD, NET). (cf. 10)

A este lema añadí el término en checo, en latín y la familia de dicha planta¹⁰ porque yo misma no sabía que significa el término *ipekakuanha* que usa Josef Dubský en su diccionario. Y con esta información me parece más comprensible este lema y se puede buscar fácilmente en el Internet.

2. **puđín, m. (1) (Kub):** muzemlička; ► zadnice; (JD). (cf. 103)

Como otro ejemplo expongo el lema *puđín* que está traducido como *muzemlička* que significa *zadnice*, en el cual se nota el uso casi arcáico.

Diccionario de Brian Steel (BDE):

En este diccionario no encontré nada que fuera difícil de traducir, ya que a la hora de empezar con la traducción de este diccionario tenía casi todos los lemas ya explicados de los diccionarios previos. Además el diccionario BDE es muy bien elaborado y contiene la explicación en español tanto como en inglés, y además junto con cada lema viene un ejemplo donde se puede observar bien el significado, o en el caso de no entender bien a la explicación en español, hasta adivinar el significado del lema que tiene en dicho ejemplo.

---

¹⁰ <http://followers.thcnet.cz/CyberNet/Punk-Rock%20Rebels%20Library/7.%20Relaxation/XTRAS/BIOTOX/www.biotox.cz/enpsyro/pj3ruri.html>

Al final del comentario expongo varios errores que encontré en la base previamente elaborada que contiene lemas de los diccionarios de DRAE, de Richard Renaud (RR) y de Marius Sala (MS). Se trata de la incorrecta numeración o de la traducción literal en casos donde no es necesaria. He aquí algunos ejemplos:

1. **pichiruche**, adj/ subst. (← map. *pichi* „malý“, *rumen* „hubený“, *che* „lidé“) (1) m. (Bol, Chil): *nicka*, *nula*; viz: *pendejo*; (RAE, MM, JD). • (2) adj. (Chil): *nedůležitý*, *nepodstatný*, *opovrženňhodný*; ► v Peru se používá výraz *pichiriuche*; (AM, MM). (cf. 17)

En este lema cambié la traducción en la primer significado, puse *nicka*, *nula* en vez de *nevýznamná osoba*.

2. **pie**¹, m. (1) (Bol, Chil): *záloha* (peněžní); (2) ~ de cueca (Chil): jednotlivé části lidového tance cueca; ► volný tanec dvojic zobrazující mužovo milostné naléhání na ženu, tanečnice mají v pravé ruce šátek, tančí různé figury, které střídají party s lichotkami, tančí se na západě Jižní Ameriky, od Kolumbie po Argentinu a Bolívii; tanec má různé varianty lišící se podle regionu a doby vzniku; (3) ~ **de fuerza**, m. (Am): vojska nějaké země (4) ~ **pelado**, hovor. (Chil): *naboso*; (RAE). • (1) *ser el (mismo) ~ de Judas*, [Š: *ser muy travieso*, *ser de la piel del diablo*] (Per, Guat, Chil): *být velmi rozpustilý*, *být strašný uličník*; př.: *xxx*; (2) *tener el ~ (bastante) duro*, [Š: *tener fuerzas*, *estar fuerte*] (Par): *mít sílu*, *být silný*; př.: *xxx*; (RR). (cf. 22)

3. **pololo**, m. (← map. *pul-lu* „moucha“) (1) (Bol, Chil): *nápadník*; (...) (cf. 73)

El primer significado de este lema está traducido como *nápadník* en vez de *muž ucházející se o ženu* como había traducido alguien quien elaboró la parte del diccionario de MS.

4. **porotero, -ra**, adj/subst. (1) adj. (Chil): *týkající se fazolí (poroto)*, zejm. jejich pěstování; (2) m. (Chil): *jedlík fazolí*; (...); (cf. 82)

Aquí cambié el segundo significado *ten, kdo jí převážně porotos*, otra vez del diccionario de MS e utilicé la traducción *jedlík fazolí* porque me pareció más conveniente.

5. CONCLUSIÓN

El presente Trabajo Fin de Grado (TFG) que forma parte del proyecto dirigido por el profesor Jiří Černý tuvo como el objetivo la traducción, o sea, la búsqueda de los equivalentes checos más adecuados para los lemas empleados en los diccionarios siguientes: *Diccionario de americanismos* de Augusto Malaret, *Diccionario del español de América* de Marcos A. Morínigo, *Velký španělsko-český slovník* de Josef Dubský y *Breve diccionario ejemplificado de americanismos* de Brian Steel.

El TFG logró abarcar casi todos los lemas y por eso alcanzó una extensión imprevista a principio de su realización, debido a la cantidad de los americanismos incluidos en la segunda parte de la letra “P” en cada uno de los cuatro diccionarios antes mencionados.

El proceso de la traducción fue un proceso que requirió muchas horas de trabajo sistemático y el buen conocimiento tanto de la lengua de entrada, el español, cómo de la lengua meta, el checo. Todo el proceso se describe detalladamente en el comentario que sigue después de la parte práctica, es decir, la traducción de los lemas abarcados en los cuatro diccionarios con los que trabajé.

BIBLIOGRAFÍA

ALVAREZ, Nazario M.: *El Habla Campesina Del País: Orígenes Y Desarrollo Del Español En Puerto Rico*. Río Piedras, P.R: Editorial de la Universidad de Puerto Rico, 1990.

ASOCIACIÓN DE ACADEMIAS DE LA LENGUA ESPAÑOLA: *Diccionario de americanismos*, Lima, 2010.

DUBSKÝ, Josef a kol.: *Velký španělsko-český slovník. Díl 2: I-Z*. Praha: Academia, 1999.

CHALUPA, Jiří, KRČ, Eduard, RODRÍGUEZ, Félix. C.: *Španělsko-český, česko-španělský slovník*, Olomouc: FIN PUBLISHING, 2002.

MALARET, Augusto: *Diccionario de americanismos*. 3^a ed., Buenos Aires: Emecé Editores, 1946.

MORÍNIGO, Marcos A.: *Diccionario del español de América*. Madrid: Milhojas, 1993.

OXFORD STUDIJNÍ SLOVNÍK: *výkladový slovník angličtiny s českým překladem*. 1st pub., Oxford: Oxford University Press, 2010.

PICHARDO Y TAPIA, Estéban: *Diccionario Provincial de voces cubanas*, 3^a ed., Habana: Imprenta del Gobierno, 1861.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: *Diccionario de la Lengua Española*, 22^a ed. Edición electrónica versión 1.0. Real Academia Española, 2003. Espasa Calpe, S.A., 2003.

RENAUD, Richard: *Diccionario de hispanoamericanismos: no recogidos por la Real Academia*. 2^a ed., Madrid: Cátedra, 2000.

STEEL, Brian: *Breve diccionario ejemplificado de americanismos*. Madrid: Arco Libros, S. L., 1999.

ENLACES DE LAS PÁGINAS WEB UTILIZADAS:

piamich «Cassia biflora», <http://www.priroda.cz/slovník.php?detail=64727>

[consulta: 11/12/2014]

picacuana «Cephaëlis ipecacuanha», [http://followers.thcnet.cz/CyberNet/Punk-](http://followers.thcnet.cz/CyberNet/Punk-Rock%20Rebels%20Library/7.%20Relaxation/XTRAS/BIOTOX/www.biotox.cz/enpsyro/pj3ruri.html)

[Rock%20Rebels%20Library/7.%20Relaxation/XTRAS/BIOTOX/www.biotox.cz/enpsyro/pj3ruri.html](http://followers.thcnet.cz/CyberNet/Punk-Rock%20Rebels%20Library/7.%20Relaxation/XTRAS/BIOTOX/www.biotox.cz/enpsyro/pj3ruri.html) [consulta: 13/12/2013]

picado, -da «Manilkara zapota», <http://articulos.infojardin.com/Frutales/fichas/chicozapotes-chico-zapote-zapota-zapote-manilkara.htm> [consulta: 13/12/2013]

picha «konkubína», <http://cs.wikipedia.org/wiki/Konkubin%C3%A1t> [consulta: 13/12/2014]

pichicango, «gramínea», <http://cs.wikipedia.org/wiki/Lipnicovit%C3%A9> [consulta: 13/12/2013]

pichichí «*Dendrocygna autumnalis*», <http://avibase.bsc-eoc.org/species.jsp?avibaseid=C01A22D6C148AC65> [consulta: 22/12/2013]

picho, -ca «zanate», <http://conabio.inaturalist.org/taxa/9607-Quiscalus-mexicanus> [consulta: 27/12/2013]

picuda «*Sphyraena barracuda*; *Sphyraena picuda*», <http://www.biolib.cz/cz/taxon/id125246/> [consulta: 27/12/2013]

picudilla «*Sphyraena picudilla*», <http://www.aquatab.net/vyhledavani/?search=solt%C3%BDn+ji%C5%BEen%C3%AD&system=species> [consulta: 27/12/2013]

picurio «*Podilymbus antarcticus*», <http://avibase.bsc-eoc.org/species.jsp?avibaseid=B6933156A2DC6612> [consulta: 27/12/2013]

pigonil «gramínea», <http://cs.wikipedia.org/wiki/Lipnicovit%C3%A9> [consulta: 28/12/2013]

pilandería «pilandería»,

http://www.europeana.eu/portal/record/2022703/oai_euromuseos_mcu_es_euromuseos_MNA_CE3816.html [consulta: 29/12/2013]

pilguaje «pilguaje », <http://www.encyclonet.com/articulo/pilguaje/> [consulta: 7/1/2014]

piloto «Naucrates ductor», <http://zivazeme.cz/atlas-ryb/lodivod-morsky> [consulta: 14/1/2014]

pingopingo «Ephedra americana»; <http://www.dreviny-okrasne.cz/jehlicnany/chvojniki/ephedra-americana> [consulta: 16/1/2014]

pintadilla «Scyllium chilensis», <http://www.biolib.cz/cz/taxon/id138453/> [consulta: 16/1/2014]

pintado, -da «Procellaria capensis», <http://latinsky-slovník.latinsky.cz/cesko-latinsky/procellaria%20capensis.html> [consulta: 16/1/2014]

piojillo «gramínea», <http://cs.wikipedia.org/wiki/Lipnicovit%C3%A9> [consulta: 12/1/2014]

pipián «achiote», <http://www.zdravizperu.cz/achiote>, <http://botany.cz/cs/bixa-orellana/> [consulta: 12/1/2014]

piquichón, -na; piquichonear «Pulex penetrans»,

<http://www.priroda.cz/slovník.php?detail=283013> [consulta: 20/1/2014]

piquilli(í) «algarroba», <http://www.linguee.com/spanish-english/translation/algarroba.html> [consulta: 20/1/2014]

pira «Amaranthus spinosa», <http://www.priroda.cz/slovník.php?detail=16626> [consulta: 22/1/2014]

pitaguá «benteveo, *Pitangus sulphuratus*», <http://www.alborde.com.ar/aves/Aves2.htm>,
<http://avibase.bsc-eoc.org/species.jsp?lang=CS&avibaseid=9C883C7BCFAEB70D> [consulta:
24/1/2014]

pitera «horno de carbón, milíř», <http://www.toukypocechach.com/uhlir.php>,
http://lema.rae.es/drae/srv/search?id=T4USBxIy8DXX2f46iCSm#horno_de_carbón,
[consulta: 24/1/2014]

pitito «flor del aire, clavel del aire», http://www.ecured.cu/index.php/Clavel_de_aire,
<http://blog.jardinitis.com/2009/06/tillandsia-o-planta-del-aire.html> [consulta: 30/1/2014]

pitogué, pitojuán «benteveo», <http://www.alborde.com.ar/aves/Aves2.htm>,
<http://avibase.bsc-eoc.org/species.jsp?lang=CS&avibaseid=9C883C7BCFAEB70D> [consulta:
2/2/2014]

planilla «sušení obilí», <http://www.jk-machinery.cz/48/282/moderni-postupy-poskliznoveho-zpracovani-obili-cisteni-suseni-sladovani/> [consulta: 2/2/2014]

poche «*Rhinophrynus dorsalis*», <http://www.biolib.cz/cz/taxon/id182330/> [consulta:
10/2/2014]

pollo, -lla «pollo rostizado»,
http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1870-23332011000200006
[consulta: 10/4/2014]

pompón «*Abutilon striatum*», http://www.elicriso.it/es/como_cultivar/abutilon/ [consulta:
14/2/2014]

pontezuela (pontizuela) «pontezuela»,
http://byricardomarcenaroi.blogspot.cz/2012/07/argentina-la-rural-predio-ferial-de_25.html,
<http://www.oni.escuelas.edu.ar/2001/bs-as/desfile-criollo-artesanal/pontezue.htm> [consulta:
4/1/2014]

potoco, -ca «paloma torcaz», <http://www.pajaricos.es/p/p1/palomatorcaz.htm>,
<http://www.faunaiberica.org/?page=paloma-torcaz>,
http://cs.wikipedia.org/wiki/Holub_h%C5%99ivn%C3%A1%C4%8D [consulta: 10/3/2014]

poza «utensilio de zapatero», <http://batastory.net/cs/milniky/fidlovacka> [consulta: 13/3/2014]

preddera «otěže», <http://cs.wikipedia.org/wiki/Chambon>, <http://www.dominika-svehlova.cz/lonzovani13.php> [consulta: 12/4/2014]

pulique «achiote», <http://www.zdravizperu.cz/achiote>, <http://botany.cz/cs/bixa-orellana/>
[consulta: 12/4/2014]

pullman «pullman», <http://cs.wikipedia.org/wiki/Pullman> [consulta: 13/4/2014]

pulpa «tamarind», http://cs.wikipedia.org/wiki/Tamarind_indick%C3%BD [consulta:
13/4/2014]

puntiles «jho, jařmo», <http://cs.wikipedia.org/wiki/Jho> [consulta: 25/2/2014]

puntillanto «garabato», <http://raisingcolombiankids.blogspot.cz/2009/02/el-garabato.html>
[consulta: 27/4/2014]

ANOTACE

Jméno a příjmení autora:	Michaela Tichá
Název fakulty a katedry:	Filozofická fakulta, Katedra romanistiky
Název bakalářské práce:	Španělsko-český slovník amerikanismů 2. část písmena P (AM, MM, JD, BDE)
Vedoucí bakalářské práce:	Prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.
Počet stran a znaků celkem:	136; 519 679
Počet znaků podkladu:	177 423
Počet příloh:	1CD
Počet titulů použité literatury:	11 + internetové stránky
Klíčová slova:	Španělsko-český slovník, Latinská Amerika, amerikanismy, překlad, Augusto Malaret, Marcos A. Morínigo, Richard Renaud, Josef Dubský

Předmětem a cílem předložené bakalářské práce je zpracování a překlad hesel z druhé části písmene P, ze slovníků *Diccionario de americanismos* Augusta Malareta, *Diccionario de español de América* Marcose A. Moríniga, *Velký španělsko-český slovník* Josefa Dubského a *Breve diccionario ejemplificado de Americanismos* Briana Steela. Hesla byla zpracována do podkladu, který zahrnuje následující slovníky: *Diccionario de la Real Academia Española* Španělské královské akademie, *Diccionario de hispanoamericanismos: no recogidos por la Real Academia* Richarda Renauda, *El español de América* Maria Saly. K heslům ze slovníku Richarda Renauda byly přidány příklady. Součástí je také seznam zkratk k jednotlivým heslům, komentář a závěr.

ANOTATION

Author's name and surname:	Michaela Tichá
Faculty and Department:	Philosophical Faculty, Department of Romance Languages
Name of Bachelor's Thesis:	Spanish-Czech Dictionary of Americanisms, 2nd Part of the letter P (AM, MM, JD, BDE)
Supervisor:	Prof. PhDr. Jiří Černý, CSc.
Number of Pages and Characters:	136; 519 679
Number of Characters (base):	177 423
Number of Enclosures:	1CD
Number of References:	11 + web pages
Key Words:	Spanish-Czech dictionary, Latin America, Americanisms, Translation, Augusto Malaret, Marcos A. Morínigo, Richard Renaud, Josef Dubský

The aim and object of this bachelor's thesis is the translation of the Spanish dictionary entries representing the second part of the letter P into Czech. The Spanish source entries, based on the dictionaries *Diccionario de americanismos* by Augusto Malaret, *Diccionario de español de América* by Marcos A. Morínigo, *Velký španělsko-český slovník* by Josef Dubský, and *Breve diccionario ejemplificado de Americanismos* by Brian Steel, have been edited and included into the already existing base compiled from the following dictionaries: *Diccionario de la Real Academia Española* by Royal Spanish Academy, *Diccionario de americanismos no recogidos por la Real Academia* by Richard Renaud, *El español de América* by Marius Sala. Appended to the entries based on Richard Renaud's have been samples of authentic language use. As a contribution to transparency, a list of abbreviations to each entry is inserted together with a commentary and a concluding section.